

JAMES F. COOPER

Vyzvědač

I

Blížil se konec roku 1780. Údolím hrabství západní Chester ve státě New York cválal osamělý jezdec. Mrazivě vlhký a prudký východní vítr věstil bouři, která v těchto krajích obvykle řádila několik dnů. Jezdec marně hleděl do houstnoucí temnoty a pátral po vhodném útulku, kde by přečkal nepohodu.

Tajemný cizinec jedoucí na koni vyvolal ve vesnicích rozruch. Obyvatelé v chaloupkách a domcích ho pozorovali a dohadovali se, kdo to asi je a jaký smysl má jeho kvapná cesta. Údolí se táhlo středem hrabství v blízkosti obou nepřátelských armád. Nebylo tedy divu, že obyvatelé viděli v osamělém jezdcí neblahého posla.

Jakmile se Britové zmocnili ostrova New York, hrabství západní Chester se stalo bojištěm, kde se odehrávaly závěrečné fáze války mezi Brity a Američany. Velká většina domácího obyvatelstva zůstala neutrální, buď ze strachu, nebo proto, že je určité závazky nutily stát stranou a nemíchat se do války. Dolní města patřila ke koruně britského krále, zatímco horní města v bezprostřední blízkosti kontinentálních vojsk se chovala daleko odvážněji; projevovala revoluční smýšlení a požadovala právo na sebeurčení. Značná část Američanů však nosila masku, kterou kryla skutečné přesvědčení; mnohý americký občan zemřel se znamením nepřítele, zatímco ve skutečnosti pracoval tajně pro vůdce revoluce; a kdybyste na druhé straně nahlédli do skrytých pokladnic navenek zanícených vlastenců, oblevili byste pod hromadami britského zlata záruky královské ochrany.

Unaven celodenními útrapami a obávaje se bouře, začínající útočit mohutnými kapkami deště, rozhodl se jezdec požádat o přístřeší v nejbližším obydlí, které se mu cestou naskytne. Projel chatrnou ohradkou a zabušil na dveře chalupy, která zvenčí vypadala velmi ošuměle. Ani z koně nesekočil. Dveře pootevřela žena středního věku, a když v záři mohutného ohně spatřila jezdce tak nečekaně blízko zápraží, div je hned zase nepřibouchla. Bála se, ale zároveň i byla zvědavá, kdo to je.

Cizinec pohotově využil jejího zaváhání a požádal ji zdvořile o nocleh. Dřív než mohl domluvit, žena ho přerušila:

„V těchto zlých časech do domu nikoho cizího nepouštíme. Bydlím tu sama, jenom s neduživým starcem. Ale jeďte dál po cestě asi půl míle a uvidíte velký dům, kde vás zadarmo ubytují. Pro všechny to bude lepší. Jak jsem řekla, jsem sama, jenom se starým nemocným člověkem. Harvey doma není. Kéž by už nechal toho věčného harcování po světě! Ale Harvey Birch si říct nedá. Nakonec umře někde v polích jako tulák.“

Jezdec se už netrpělivě halil do pláště a chystal se opět vydat do bouře. Jméno Harveye Birche ho náhle upoutalo.

„Tohle je tedy domek Harveye Birche?“ zeptal se, jako by mu slova mimoděk uklouzla z úst. Hned se však zarazil, jako by řekl více, než zamýšlel.

„Nedá se říct, že by to byl jeho domek,“ odpověděla žena. „Vůbec není doma, nebo se tu objevuje tak málokdy, že si už ani nevzpomínám, jak vypadá. A starý otec na něho marně čeká.“ A prudce přirazila dveře cizinci přímo před nose.

Jezdec zakroutil hlavou a bez rozmyšlení se vydal na cestu k domu, který mu žena doporučila. Na východě zářil pruh siného světla a v jeho záři rozeznal okolí kamenné budovy, dlouhé, nízké, vpředu s verandou podepřenou dřevěnými sloupky. Ploty a hospodářské budovy byly nedávno opravované. Jezdec zavedl koně za roh zdi, která ho částečně chránila před větrem a deštěm, vzal si zavazadlo a hlasitě zabušil na vrata. Za chvíli se objevil starý černoš se svíčkou v ruce; vyslechl žádost příchozího, a aniž se zeptal pána domu, okamžitě ho vpustil dovnitř. Zavedl hosta do salónu, kde plápolal oheň, který zaplašil poněkud tesknotu bouřlivého říjnového podvečera. Odevzdal zavazadlo sluhovi a zdvořile opakoval žádost o nocleh starému pánovi, v němž poznal majitele usedlosti; hluboce se uklonil třem dámám, které vzhledly od rámu, na nichž vyšívaly.

Sundal z krku šátek a svlékl mokrý plášť z modré látky. Stál tu teď před zraky celé rodiny, asi padesátiletý muž vysoké a štíhlé postavy. Zapůsobil na všechny přítomné dojmem ušlechtilého člověka. Dámy povstaly a spolu s pánem domu děkovaly za pozdravy, s nimiž se na ně cizinec znovu obrátil.

Hostitel byl o několik let starší než příchozí; jeho způsoby, šat a

všechno na něm prozrazovalo, že je zvyklý pohybovat se v nejlepší společnosti a že má za sebou vzrušený život. Nejstarší dámě bylo asi čtyřicet; druhé dvě dámy byly mnohem mladší, snad ani ne polovičního věku. Starší paní vypadala dost uvadlá, ale oči měla jiskřivé a světlé vlasy dodávaly jejímu obličejí příjemného vzhledu.

Pan Wharton, tak se nazýval majitel domu, nabídl hostu sklenici výtčného vína a opět se posadil s pohárem v ruce k ohni. Na okamžik se zarazil, jako by sám se sebou zápasil a snažil se přemoci zvědavost. Nakonec však vrhl na cizince zvědavý pohled a zeptal se:

„Na čí zdraví mám čest pozvednout číši?“

Cizinec se posadil a zadíval se zamyšleně do ohně. Jeho zrak pomalu zabloudil směrem k hostiteli. Odpověděl:

„Jmenuji se Harper.“

„Pane Harper,“ řekl pan Wharton, „mám čest připít na vaše zdraví. Pevně věřím, že vám déšť nijak neublížil.“

Pan Harper se uklonil a opět se pohroužil do svých myšlenek.

Mladičké dámy usedly za rámy a jejich teta, slečna Jeanette Peytonová, se vzdálila, aby dohlédla na služebnictvo v jídelně. Rozhostilo se mlčení, jež za chvíli přerušil pan Wharton. Otázal se hosta, zda mu nevadí kouř. Když ho Harper ujistil, že nikoliv, ihned se chopil dýmky, kterou při cizincově příchodu odložil.

Chvíli všichni mlčeli. Když konečně hostitel usoudil, že Harper bude ochoten rozmlouvat, promluvil; nikoliv však o tom, co mu leželo na srdci.

„Pro večerní odpočinek si vždycky vybírám ten druh tabáku, na který jsem zvyklý.“

„Myslím, že obchody v New Yorku vám mohou poskytnout nejlepší tabák, jaký je vůbec v zemi,“ klidně odvětil host.

„To ano,“ přisvědčil váhavě hostitel, „ve městě ho jistě mají plno; avšak válka ztížila spojení s městem, i když jde o zcela nevinnou věc. Pro trochu tabáku nebude přece nikdo tolik riskovat.“

Harper měl krabici s tabákem takřka na dosah ruky. Host z ní vzal menší dávku a položil si ji na jazyk; toto nezvyklé počínání naplnilo hostitele úžasem. Hned nato upadl Harper opět do zasněné a nemluvné nálady. Ale pan Wharton se nemínil jen tak lehce vzdát.

„Z hloubi srdce bych si přál, aby už skončil tento nepřírozený boj. Kéž by se přátelé a příbuzní mohli zase scházet v míru a v lásce.“

„To si přejeme všichni,“ řekl Harper důrazně.

„Od té doby, co sem přibyli naši noví spojenci, neslyšel jsem o žádné významnější akci,“ prohlásil pan Wharton a vyklepal popel z dýmky. „Žádná zpráva se zatím na veřejnosti neobjevila.“

„Hovoří se snad o tom, že by mělo dojít k významným krokům?“ zeptal se pan Wharton.

„Neslyšel jsem nic zvláštního. Dá se však čekat, že tak mocní spojenci, jako jsou Francouzi, brzy něco podniknou.“

Pan Wharton si zapálil dýmku a pokračoval:

„Větší boje jsou na jihu. Generál Gates a lord Cornwallis chtějí zřejmě rozhodnout válku tam“

Harper se zamračil.

Do rozhovoru se vmísila starší sestra.

„Generál neměl tentokrát takové štěstí jako s generálem Burgoynem.“

„Ale generál Gates je Angličan, Sarah,“ vykřikla rychle mladší sestra. Hned poté zrudla až po kořínky vlasů a začala se prohrabávat ve svém košíčku, jako by doufala, že si její poznámky nikdo nevšiml.

Cizinec obrátil zrak z tváře jedné sestry na druhou. Téměř nepostřehnutelný pohyb svalů kolem úst prozrazoval pohnutí.

„Směl bych se zeptat, jaké závěry vyvozujete z tohoto faktu?“

Frances zrudla ještě víc. Jen s námahou koktala:

„Jenom to, že já a sestra... se poněkud lišíme v názoru na udatnost Britů“

„V jakém směru?“ zeptal se Harper.

„Sarah si myslí, že Britové nikdy neutrpěli porážku, kdežto já nevěřím tomu, že by byli neporazitelní.“

Cizinec neodpověděl, jenom pozoroval žhoucí polena na ohništi.

Pan Wharton se marně snažil vyprovokovat hosta k rozhovoru, v němž by prozradil, na čí je straně. Harper se choval velmi rezervovaně. Pán domu tedy povstal a uvedl ho do vedlejšího pokoje, kde již byla připravena večeře.

Bouře teď řádila ještě zběsileji. Déšť bušící ze stran do oken budil tichou radost, jakou obvykle pocítujeme za nepohody v místnosti, kde vládne pohoda a teplo. Venku se náhle ozvalo volání. Černoch se vyšel podívat, co se děje. Za minutu se vrátil a hlásil, že o nocleh prosí další pocestný, zastižený na cestě nečasem.

Pan Wharton se rozpačitě zvedl z křesla. Zběžně se podíval na hosta a pak na dveře; jako by čekal, jak bude cizinec reagovat na tuto zprávu. Ale neměl čas udělit černochovi jakýkoliv rozkaz. Dveře se prudce rozlétly a další cizinec vpadl dovnitř. Když uviděl Harpera, na okamžik se zarazil. Pak zdvořile zopakoval svou žádost. Pan Wharton a celá jeho rodina nesli jeho vpád velmi nelibě, ale nevlídné počasí nakonec přimělo starého pána, aby váhavě svolil.

Slečna Peytonová nařídila, aby sluha přinesl talíře; pán domu vyběhl vetřelce, aby zasedl k jídlu, které společnost právě opustila.

Nový host si svlékl kabát z drsné látky, posadil se a pustil se dychtivě do jídla. Nespouštěl oči z Harpera, který ho vytrvale pozoroval.

Po jídle si nalil plnou sklenici vína, pozvedl ji a poněkud trpce pronesl:

„Připíjím na naše důkladnější seznámení, pane. Mám za to, že se se-
tkáváme poprvé, ačkoliv vaše pozornost tomu nenasvědčuje.“

Napil se, spokojeně zamlaskal, zvedl láhev proti světlu a v tichém zamyšlení si prohlížel její obsah.

„Řekl bych, pane, že jsme se zatím nikdy nesetkali,“ odpověděl Harper a mírně se usmál. Poté se obrátil k Sarah Whartonové, která seděla vedle něho, a prohodil jakoby nic:

„Nenudíte se ve zdejší samotě? Byla jste přece zvyklá na velkoměst-
ský ruch“

„Ano,“ odpověděla Sarah. „Všichni si přejeme, aby tato krutá válka už skončila a abychom se mohli vrátit ke svým přátelům.“

„A vy, slečno Frances, přejete si také, aby nastal konečně mír?“

„Ovšem,“ přisvědčila Frances a po chvíli dodala: „Nepřeji si však, aby mírem utrpěla práva mých spoluobčanů“

„Jaká práva,“ vykřikla její sestra netrpělivě. „Kdo má větší právo než panovník? Všichni přece musíme poslouchat ty, kdož mají právo nám poroučet!“

Frances se usmála, vzala sestřinu ruku do dlaní a obrátila se na Harpera:

„Chtěla bych vám prozradit, že se se sestrou značně rozcházíme v politických názorech. Nestranným rozhodčím je nám otec, který miluje své spoluobčany i Brity, takže nestraní nikomu.“

„Ano,“ přisvědčil pan Wharton poněkud zaraženě. „Mám blízké přátele v obou armádách, ale obávám se vítězství kterékoliv strany“

„Domnívám se, že se v tomto směru nemusíte ze strany Američanů ničeho obávat,“ pravil host. Naléval si další sklenici z láhve, které se tolik obdivoval.

„Jeho Veličenstvo má snad zkušenější vojáky, než jsou kontinentálci,“ odpověděl nejistě hostitel, „Američané však dosáhli pozoruhodných úspěchů.“

Harper do rozmluvy nezasahoval; najednou vstal a poprosil hostitele, aby ho dal zavést do místnosti, kde bude spát. Pan Wharton zavolal chlapce, který hostu ukázal cestu. Harper popřál všem dobré noci a odešel.

Když se za ním dveře zavřely, vypadl příbor z rukou nevídaného návštěvníka; pomalu se zvedal ze svého místa a blížil se ke dveřím do pokoje; otevřel je, jako by naslouchal, zda se Harper skutečně vzdaluje. Pak je opět opatrně zavřel. Všichni přítomní ho sledovali s údivem a nepochopením. Ještě víc se však divili, když v mžiku zmizela zrzavá paruka, skrývající pravé černé vlasy, a když spadl šátek, pod nímž se ukryvala polovina tváře. Muž se už tak stařecky nehrbil jako dříve. A najednou tu stál někdo docela jiný, nikoliv padesátiletý kmet, zdeptaný životem, ale krásný muž v plné síle.

„Otče, drahý otče,“ vykřikl, „a vy, moje nejdražší sestry - teto! Konečně se s vámi setkávám!“

„Henry, můj synu,“ zvolal užaslý otec. Sestry se slzami v očích objaly svého bratra.

Jediným svědkem nečekaného příchodu syna pana Whartona byl kromě rodiny starý černoch, který byl od dětství vychován v domě svého pána a který dostal jméno Caesar, jakoby na výsměch svému poníženému stavu. Caesar uchopil nabízenou ruku mladého pána a vtiskl na ni polibek. Poté odešel. Když se po chvíli vrátil, zrovna zasle-

chl, jak se britský kapitán ptal otce:

„Kdo je to - ten pan Harper? Myslíte, že by mě mohl prozradit?“

„Ne, ne, pane Harry,“ ujišťoval ho důrazně černochoch a potřásal šedivou hlavou. „Viděl jsem ho, jak se modlí. Ten vás určitě nezradí. Kůžičkáři zrazujou, křesťané ne!“

Caesar tak vyjádřil všeobecné mínění. Vůdcové americké armády v okolí New Yorku zaměstnávali agenty, kteří dotírali na nepřítel tam, kde šlo o menší bojové úkoly. V té době se provinění příliš nevyšetřovala a přirozeným důsledkem vojenské vlády byly nespravedlnost a útlak. Jeden záškodnický oddíl dokonce nedělal nic jiného, než že připravoval o blahobyt ty spoluobčany, jimž připadl jako odměna za vlastenecký postoj a za lásku ke svobodě.

Čas od času se účastnila vojenská správa rozdělování světských statků; a malicherný důstojník státní domobrany dával požeňání loupežím a někdy i krveprolití.

Britové bedlivě sledovali, kdo je jim loajální, a všech svých přívrženců se snažili co nejvíce využít. Nepohrdli ani námořními piráty, kteří se stali součástí britského vojska. Vůdcové pirátů se dlouhou zkušeností poučili, co znamená soustředěná vojenská síla; a pokud tradice nekřivdí jejich činům, výsledek prokázal oprávněnost této předvídavosti. Sbor dostal výstřední název „Honáci“, pravděpodobně pro lásku k užitečným zvířatům.

Caesar byl však příliš loajální, než aby spojoval muže ve službách britského krále Jiřího III. se záškodnickými válečníky, jejichž kruté činy tak často viděl; ani jeho nechránila chudoba a podřízené postavení před jejich svévolí a násilím. Honákům se tedy nedostalo spravedlivé porce pohrdání, když řekl, že křesťan by nezradil dítě, které v tak nebezpečné době navštívilo svého otce. Ale Kůžičkář by to dokázal.

II

Otec pana Whartona pocházel ze zámožné anglické rodiny, která mu svým vlivem v parlamentě umožnila usadit se trvale v kolonii New York. Syn studoval na anglických univerzitách a měl příležitost se seznámit s vybranou evropskou společností. Po dvou letech se však

musel vrátit do Ameriky, protože mu náhle zemřel otec, po němž zdědil dobré jméno i značný majetek.

V té době bylo v amerických lepších rodinách zvykem posílat syny do britské armády, jež byla základním stupínkem pozdější civilní kariéry. Vyšší úřady v koloniích většinou zastávali důstojníci, jimž se služba ve vojsku stala zároveň i civilním povoláním; a nezřídka se stávalo, že válečník na stará kolena odkládal meč a oblékal talár nejvyššího soudce.

Otec pana Whartona si proto přál, aby i jeho syn prošel nejprve vojenskou službou, třebaže se ukázalo, že mladík nemá nejmenší předpoklady pro důstojnickou kariéru. Přesto se však protloukal s nevalným úspěchem nižšími vojenskými hodnostmi. Po otcově smrti vystoupil z armády, oženil se a na vojnu už nemyslel. Po léta žil spokojeně v kruhu své rodiny; krajané si ho vážili jako bezúhonného a čestného muže.

Veškerá radost ze života ho však opustila, když se jeho jediný syn Henry, s nímž jsme se seznámili v předešlé kapitole, jako důstojník britské armády krátce před začátkem nepřátelství vrátil do rodného kraje s posilami, jež ministerstvo umístilo na území, kde to přímo vřelo nespokojeností.

Rodina se přestěhovala do města, aby dorůstající dcery mohly získat ucelené vzdělání a dostat se do vhodné společnosti. Paní Whartonová dlouhá léta churavěla; sotvaže radostně přivítala doma syna, propukla revoluce a zachvátila Severní Ameriku od Georgie až po Massachusetts. Když Henry byl povolán do pole, aby bojoval na jihu proti členům vlastní rodiny, paní Whartonová nesnesla tento otřes a podlehla mu.

Nikde jinde se tolik neuplatňovaly anglické mravy a anglické představy o pokrevních vztazích jako právě bezprostředně v okolí New Yorku. Původní holandsští obyvatelé splynuli s britskými přistěhovanci a převzali jejich nazírání. Spojení s Velkou Británií ještě posilovaly četné sňatky, které uzavírali angličtí důstojníci s dcerami zámožných a mocných rodin ze sousedství. Na začátku nepřátelství jejich sjednocený vliv téměř přivedl celou kolonii na stranu britské koruny. Několik nejlepších rodin však hájilo věc lidu; jejich příslušníci organizovali a snažili se udržet za podpory armády Konfederace nezávislou a republikánskou

formu vlády.

Město New York s přilehlým teritoriem bylo vyňato z vlády nového společenství; autorita královské moci nepřesahovala území obsazené armádou. Za takového stavu věci podnikli vlivní lojalisté kroky, které odpovídaly jejich rozmanitým charakterům a situacím. Mnozí se chápali zbraně a svou statečností se snažili zachránit práva prince a své vlastní majetky; nejvíc se báli zákona, který stanovil, že každý odsouzenec bude zbaven občanských práv i majetku. Část jich odešla ze země. Jiní zůstali ve svém rodišti, protože nechtěli opustit majetek a místa, kde prožili mládí. K těm patřil i pan Wharton. Tajně převedl všechny peníze do britských fondů a rozhodl se, že bude dodržovat přísnou neutralitu a zabezpečí tak svoje rozsáhlé statky, ať už válku vyhraje kdokoliv. Jeden příbuzný, vysoký úředník v novém státě, vyslovil názor, že všichni jeho krajané pokládají New York za předměstí Londýna. Pan Wharton pochopil, že by mu další pobyt ve městě mohl uškodit, a okamžitě se rozhodl odejít na venkov.

Měl trvalé letní sídlo v hrabství západní Chester, kam se již po několika let uchyloval v době největších veder, a proto je udržoval ve slušném stavu. Jeho nejstarší dcera se už pohybovala ve společnosti. Mladší Frances potřebovala však ještě rok nebo dva výchovy a vzdělání, než se objeví ve společnosti v plném lesku. To si aspoň myslela Jeanette Peytonová, a protože tato dáma, mladší sestra jejich zesnulé matky, opustila otcovský dům v kolonii Virginia, aby dohlédla na výchovu svých osiřelých neteří, pan Wharton byl toho názoru, že její mínění se musí respektovat.

Ačkoliv se pan Wharton nerad loučil s místem, kde byla pohřbena jeho žena, odebral se do letního sídla U akátů. V domě ve městě zůstaly obě dcery a jejich teta. Kapitán Wharton působil v posádce, která byla trvale usídlena ve městě. I když otce synova přítomnost značně uklidňovala a dodávala mu odvahy, přesto se necítil zcela spokojen. Kapitán Wharton byl totiž mladý a voják; nedokázal vždy ocenit lidi správně a moudře. Byl přesvědčen, že pod červeným kabátcem královské armády nemůže tlouci špatné srdce.

V domě pana Whartona se pravidelně scházeli důstojníci královské armády, kteří se zalíbením pozorovali ladnou postavu a půvabný obli-

čej Sarah Whartonové, jedné z nejkrásnějších žen ve městě. Nikdo s ní nemohl v kráse soupeřit, kromě mladší sestry Frances, které chybělo několik měsíců do šestnácti let. Sarah se nejraději bavila s plukovníkem Wellmerem.

Debaty o válce účinkovaly na obě sestry rozdílně, ať už to bylo proto, že se Frances musela obejít bez poklon, jež všechny patřily její starší sestře, nebo z jiného důvodu. Britští důstojníci často hovořili o nepříteli s opovržením. A Sarah přijímala všechny jejich pohrdavé poznámky jako nepopíratelnou pravdu. Frances však jasně vycítovala posměch ve všech politických názorech, jež vyslovovali britští důstojníci o jejích vlastních krajanech. Ze začátku jim věřila. Ale občas přišel mezi hosty generál, který nerad přiznával nepříteli jisté kvality, jinak by totiž nevynikla jeho vlastní obratnost a strategická moudrost. A Frances začala posuzovat velmi střízlivě řeči o neschopnosti svých krajanů. Plukovník Wellmere si obzvlášť rád brousil vtip na nešťastných Američanech; Frances poslouchala jeho špičky s pocity podezření a někdy i odporu.

Jednoho horkého dusného dne byli všichni tři v salónu domu pana Whartona, plukovník a Sarah seděli na pohovce a bavili se spolu, Frances vyšívala na rámu v opačném koutě. Plukovník náhle zvolal:

„Až sem dorazí britská armáda pod velením generála Burgoyna, celé město zajásá, slečno Whartonová.“

„To bude krásné,“ přisvědčila bezmyšlenkovitě Sarah. „Slyšela jsem, že v armádě je spousta půvabných žen; to bude radosti!“

„Pustí vůbec generála Burgoyna až k městu?“ zeptala se s nádechem humoru Frances.

„Pustí,“ tvrdil plukovník. „Kdo mu v tom může zabránit, krásná slečno Fanny?“

Frances byla zrovna ve věku, kdy mladí lidé jsou nejvíc citliví na své postavení ve společnosti; nebyla již dítětem, ale ani se z ní ještě nestala dospělá dáma. „Krásná slečna Fanny“ jí znělo příliš familiérně. Sklonila se opět ke své práci; tváře jí jenom hořely.

„Americký generál Stark zajal Němce,“ podotkla a sevřela rty; „nepovažuje snad generál Gates Brity za nebezpečné?“

„Byli to přece Němci,“ horlil plukovník, kterého značně obtěžovalo,

že musí celou věc vysvětlovat, „pouzí žoldnéři. Ale až se objeví skutečná britská vojska, uvidíte, všechno dopadne docela jinak.“

„O tom není pochyb,“ zvolala Sarah.

Debatu přerušil výbuch smíchu; nepozorován seděl v druhé místnosti blízko dveří mladý muž, který zřejmě s požitkem sledoval rozmluvu. Když si ho společnost všimla, vstal a vešel dovnitř s kloboukem v ruce; byl to vysoký, pohledný mladík tmavé pleti a černých, jiskrných očí. Uklonil se dámám.

„Pan Dunwoodie!“ zvolala překvapeně Sarah. „Nevěděla jsem, že jste v domě. Zde v pokoji je chladněji.“

„Děkuji,“ odpověděl mladý muž, „ale musím jít za vašim bratrem, který mě sem umístil jako do zálohy, jak se sám vyjádřil. Už před hodinou slíbil, že se vrátí co nevidět.“ Mladík se zdvořile uklonil dámám a opět se vzdálil. Frances spěchala za ním do haly a celá červená v obličeji se ho zeptala:

„Ale proč, proč nás opouštíte, pane Dunwoodie? Henry se vrátí každou chvíli“

Dunwoodie ji uchopil za ruku a v tváři se mu zračil hluboký obdiv.

„Nikdy nezapomeňte, kde jste se narodila. Pamatujte si, že váš děd byl sice Angličan, ale že pocházíte i z rodu Peytonova“

„Na to bych těžko mohla zapomenout,“ smála se dívka, „mám před sebou neustále náš rodokmen. Teta Jeanette mi jej připomíná neustále. Ale proč odcházíte?“

„Spěchám do Virginie a mám hodně práce. Zůstaňte věrna své vlasti! Zůstaňte Američankou!“

Dívka utekla do svého pokoje, kde v poduškách skryla svoje rozrušení.

Když Dunwoodie odešel, pravil plukovník Wellmere:

„Ten mladík si počíná velmi nerozvázně. Vypadá jako podomní obchodník.“

Sarah si nedovedla představit Peytona Dunwoodieho jako obchodního příručího. Překvapeně se podívala na plukovníka, který pokračoval:

„Tenhle pan Dun-, Dun-...“

„Dunwoodie. Je to příbuzný naší tetinky a důvěrný přítel mého bratra. Chodili spolu do školy a teprve v Anglii se rozloučili. Bratr vstoupil

do armády a Dunwoodie šel na francouzskou akademii.“ .

„Přišel pryč o všechny peníze,“ poznamenal plukovník.

„Všeobecně se tvrdí, že chce posílit povstaleckou armádu. Dostal se sem na francouzské lodi. Brzy se s ním setkáte ve zbraní“

„Ať tedy bojuje. Přeji Washingtonovi hodně takových hrdinů,“ pravil plukovník a začal hovořit o příjemnějším námětu.

Několik týdnů po tomto rozhovoru složila zbraně armáda britského generála Burgoyna. Pan Wharton zapochyboval o konečném výsledku zápolení. Proto se rozhodl, že se se svými krajany raději smíří. Zavolal obě dcery k sobě na venkov. Slečna Peytonová svolila, že jim bude dělat průvodkyni. A od té chvíle až do začátku našeho vyprávění žili všichni pohromadě.

Každého přesunu britské armády se účastnil i kapitán Wharton. Několikrát se nakrátko zastavil u své rodiny. Pak však náhle jeho návštěvy ustaly. Uplynul celý rok a kapitán se vůbec neobjevil; až teď ve směšném přestrojení. Dorazil domů potají v nevhodnou dobu - ve chvíli, kdy tam přenocoval i podezřelý cizinec.

„Myslíte, že něco tuší?“ zeptal se kapitán, když vyslechl Caesarovy názory na Kůžičkáře.

„Určitě ne,“ ujišťovala ho Sarah, „ani my jsme tě v přestrojení nepoznali“

„Jeho chování mi připadá velice tajemné; dívá se tak pronikavě. Určitě to není lhostejný pozorovatel,“ pokračoval zamyšleně mladý Wharton. „Zdá se mi, že jsem ho už někde viděl. Na obou stranách vzbudil nedávno velký rozruch případ majora Andrého, kterého Američané pověsili pro špionáž. Vrchní velitel britských vojsk sir Henry Clinton vyhrožuje, že majorovu smrt pomstí. Washington si počíná, jako by mu patřila nejméně polovina světa. Kdybych teď rebelům náhodou padl do rukou, velice dobře by se jim to hodilo“

„Ale můj synu,“ zvolal pobouřeně otec, „ty přece nejsi vyzvědač. A toto území nepatří povstalcům - totiž Američanům. Tady není vhodné místo pro špionáž.“

„O tom by se dalo pochybovat. Jejich hlídkové čtyři jsem zahlédl dole na Planinách, když jsem se tamtudy v přestrojení plížil. Je pravda,

moje úmysly jsou čestné a nevinné; ale jak to dokážu? Jistě by si mysleli, že návštěvu u vás jenom předstírám jako zástěrku pro výzvědnou činnost. Jen si vzpomeň, Jak to dopadlo loni, když jsi mi poslal zásobu ovoce na zimu.“

„To tehdy zavinili sousedé,“ namítl pan Wharton. „Mysleli si, že dosáhnou konfiskace mého majetku a že jej za babku koupí. Záslohou Peytona Dunwoodieho nás za měsíc propustili.“

„Nás!“ opakoval syn ohromeně. „Uvěznili snad také sestry? Fanny, o tom jsi mi nenapsala ani slovo.“

Frances zrudla. „Zmínila jsem se přece o tom, jak hezky se k nám zachoval tvůj starý přítel major Dunwoodie. Psala jsem ti, že se zasadil o to, aby otce propustili“

„Ano, to jsi psala. Ale ne o tom, že jste byly s otcem v táboře rebelů.“

„Byla,“ přisvědčil otec. „Fanny mě nechtěla pustit samotného. Jeanette a Sarah střežily Akáty a Frances mě provázela do zajetí.“

„A Fanny se odtamtud vrátila jako hotová rebelka,“ zvolala Sarah rozhořčeně. „Člověk by řekl, že utrpení, která tam otec zažil, ji z rozmarů vyléčí.“

„Chtěl tě snad Peyton přesvědčit, abys nenáviděla krále ještě víc, než ho nenávidí on sám?“ zeptal se vesele kapitán.

„Peyton Dunwoodie není schopen nenávisti,“ odpověděla rychle Frances. „Naopak, tebe miluje, Henry. Já to vím. Opakoval mi to znovu a znovu.“

„A prozradil ti taky, že miluje mou sestřičku Fanny?“ zašeptal mladý Wharton.

„Nesmysl!“ durdila se Frances.

III

Pokud nevál východní vítr, bouře pod Hudsonskou vysočinou zřídka trvala déle než dva dny. Když se příštího rána obyvatelé usedlosti U akátů shromáždili u snídaně, vítr s deštěm bičoval okna takřka ve vodorovných čarách. Bylo vyloučeno, aby kdokoliv mohl opustit dům.

Harper přišel na snídani poslední. Když zjistil, jaké je počasí, omlu-

vil se panu Whartonovi, že bude muset zneužívat jeho pohostinnosti ještě delší dobu. Odpověď vyzněla stejně zdvořile jako. žádost: Harper se tvářil odevzdaně, pan Wharton rozpačitě. Henry se opět převlékl, třebaže se mu to ze srdce protivilo, ale otec důrazně naléhal. S cizincem se vůbec nebavil, jenom spolu vyměnili pozdrav.

Frances se zdálo, že se Harperovi objevil v obličejí náznak úsměvu, když se setkal s jejím bratrem. Avšak tento nepatrný náznak se omezil jenom na oči; brzy se rozplynul v dobromyslném a shovívavém výrazu. Sestra pozorovala Henryho s úzkostí a s obavami. Když jí cizinec u stolu podával mísu s chlebem, jejich zraky se setkaly a dívce se prudce rozbušilo srdce.

Vtom vstoupil do místnosti Caesar a mlčky položil vedle svého pána balíček.

„Co je to, Caesare?“ zeptal se pan Wharton a díval se na balíček poněkud podezíravě.

„Tabák, pane. Harvey Birch vám přinesl trochu tabáku z Yorku“

„Harvey Birch!“ opakoval váhavě pan Wharton a úkradkem se podíval na hosta. „Nepřeji si, aby mi kupoval tabák. Ale když už jej přinesl, musí dostat zapláceno.“

Harper na okamžik přestal jíst. Podíval se napřed na sluhu a potom na pána, Neřekl však nic

Sarah Whartonové způsobila tato zpráva radost. Netrpělivě vyskočila a poručila černochovi, aby Birche uvedl dovnitř. Pak se však vzpamatovala, obrátila se na cizince a omluvně dodala: „Jestli pan Harper nebude proti tomu nic namítat.“

Cizinec se mlčky uklonil a mladá dáma opakovala svůj rozkaz.

Kapitán Wharton se skryl do výklenku u okna a zatáhl záclonu. Frances se uchýlila do výklenku druhého.

Harvey Birch se zabýval podomním obchodem od mládí; aspoň to často tvrdil. Pocházel z východní kolonie a všeobecně se soudilo, že se tam jemu i jeho otci vedlo mnohem lépe. Do údolí přišli spolu před deseti lety a koupili skromnou chalupu, na jejíž dveře včera večer Harper bez výsledku bušil. Žili v ní spolu tiše a skromně. Otec pracoval na polích, která náležela k chalupě, syn se věnoval obchodu. Domácnost jim spravovala Katy Haynesová, pilná, čestná, dobrá hospodyně,

ale také upovídaná, sobecká, pověřivá a zvědavá ženská. Po pěti letech vítězoslavně prohlásila, že už zná předchozí osudy otce i syna. Z jejich rozhovorů se dověděla, že je přivedl na mizinu požár, při němž zahynuli ostatní členové rodiny.

Harvey navštěvoval často za noci krb umístěný v místnosti, která sloužila zároveň jako kuchyně i salón. Katy ho pozorovala. Jednou, když byla sama doma, odstranila z krbu kámen a objevila železný hrnec, který se třpytil zlatem.

Katy položila opět kámen tak, že si nikdo nevšiml její návštěvy, a už se tam nikdy nevrátila.

Ani za války nepřestal chodit za svými obchodními záležitostmi. Pravidelný obchod byl přerušen a kramáři se naskytla příležitost nashromáždit hodně peněz v poměrně krátké době. Asi dva roky dál vesele obchodoval a dosáhl přiměřeného úspěchu. Později se kolem jeho osoby nakupily podezřívavé dohady a civilní úřady se začaly o něho zajímat. Čas od času strávil kratší dobu ve vězení, poměrně snadno však strážcům zákona unikal. Vojáci ho pronásledovali mnohem tvrději. Ale Birch putoval dál se svým rancem, i když nyní mnohem opatrněji, zvláště na území blízko severních hranic, v sousedství americké linie. Stále méně se objevoval U akátů a ve vlastním domě se ukazoval tak zřídka, že si nakonec na něho stěžovala i Katy, jak jsme slyšeli v úvodní kapitole. Zdálo se však, že nic nepřekáží práci neúnavného kramáře, který si uměl opatřit vzácné zboží, jež mohl udat jenom v nejzáměnějších rodinách hrabství.

Překonal běsnící bouři a právě urazil půl míle mezi vlastním domkem a usedlostí pana Whartona.

Za několik minut poté, co Sarah přikázala černochovi, aby uvedl Harveye Birche, vstoupil opět Caesar a za ním muž střední postavy, spory, kostnatý a svalnatý. Položil na podlahu své břímě, které mu sahalo téměř až k ramenům, a pozdravil skromně, ale zdvořile celou rodinu. Harperovi se uklonil mlčky, aniž zvedl oči z koberce; kapitána Whartona ukrytého za záclonou však vidět nemohl. Sarah se hned pustila do prohlídky obsahu rance. Brzy pokryla stoly, židle a podlahu hedvábím, krepem, rukavičkami, mušelinem a ostatním zbožím. Nakonec si vybrala několik věcí a domluvila se na jejich ceně.

„Ale Harveyi, ještě jste nám nepověděl, co je nového,“ zašeptala ve se. „Porazil lord Cornwallis opět rebely?“

Nikdo tu otázku nemohl slyšet. Kramář byl ukrytý za rancem. Právě vytahoval krajku vynikající jakosti a držel ji nahore tak, aby se jí mohla mladá dáma obdivovat. Slečna Peytonová upustila šátek, který právě brala; a zpod záclony vykoukl obličej nejmladší sestry.

Teta zanechala své práce. Chvalozpěvy vylákaly i Frances z jejího úkrytu. Sarah opakovala otázku. Mladší sestra se posadila na židli a zkoumala mračna. Kramář pomalu odpovídal:

„Tam dole se něco povídá o tom, že na řece Tiger porazil britský plukovník Tarleton Američany, kterým velel generál Sumter.“

Kapitán Wharton bezděky prostrčil hlavu mezi záclonami; a Frances si všimla, jak Harper zvedl zrak od knihy, kterou naoko četl, a zadíval se na kramáře; v jeho očích četla neobyčejný zájem.

„Sumter - Sumter? Kdo to je?“ zeptala se Sarah. „Nekoupím od vás ani špendlík, jestli mi všechno nepovíte.“

Kramář na okamžik zaváhal; očima směřoval k Harperovi, který se na něho klidně díval. Jeho chování se změnilo. Přiblížil se k ohni, vyňal z úst značnou dávku virginského tabáku a nemilosrdně jej položil na nablýskaný železný kozlík v krbu. A pak se vrátil ke svému zboží.

„Žije někde na jihu mezi černochoy,“ odpověděl příkře.

„Není černej o nic víc než vy, pane Birchi,“ přerušil ho Caesar.

„Buď zticha, Caesare, nepleť se do toho,“ napomínala ho Sarah.

„Černej jako bílej,“ ohradil se uražený černocho, „jenom když se chová slušně.“

„A často bývá mnohem lepší,“ dodala slečna. „Ale Harveyi, kdo je to ten pan Sumter?“

Kramář se na chvíli zatvářil pobaveně.

„Jak jsem řekl, žije mezi barevnými na jihu,“ vpadl Caesar, „a nedávno se srazil s plukovníkem Tarletonem -“

„Který ho samozřejmě porazil?“ vykřikla Sarah.

„Tak to tvrdí vojska u Morrisanie“

„Ale co říkáte vy?“ odvážil se zeptat tiše pan Wharton.

„Opakuju jen to, co jsem slyšel,“ řekl Birch a nabídl Sarah kus látky. Slečnu však zřejmě víc zajímal námět debaty než zboží.

„Na Planinách se proslýchá, že Sumter a několik dalších důstojníků bylo raněno, že Britové byli rozmetáni do posledního muže, protože se americká domobrana pohodlně usídlila ve stodole“

„To není moc pravděpodobné,“ namítla opovržlivě Sarah. „Ačkoliv nepochybuju o tom, že se rebelové rádi skrývají za klády.“

„Myslím,“ prohlásil chladně kramář, „že je velice vtipné postavit kládu mezi sebe a pušku. Je to lepší než se sám dostat mezi pušku a kládu.“

Harper se klidně vrátil ke knize, kterou držel v ruce. Frances s úsměvem postoupila vpřed a vlídně se zeptala:

„Máte ještě nějakou krajku, pane Birch?“

Ukázal jí další krajky a Frances je koupila. Prikázala, aby kramáři nabídli skleničku likéru. S díky ji přijal a připil na zdraví pána domu a obou dam.

„Má se tedy všeobecně za to, že plukovník Tarleton porazil generála Sumtera?“ zeptal se pan Wharton a tvářil se, jako by chtěl dát dohromady pohár, který jeho švagrová rozbila.

„Aspoň u Morrisanie si to myslí,“ odpověděl suše Birch.

„Máte ještě další novinky?“ zeptal se kapitán Wharton, který se opět odvážil vystrčit obličej ze záclon.

„Slyšeli jste už, že major André byl pověšen?“

Kapitán Wharton se polekal a vyměnil s obchodníkem významný pohled. Birch dodal se strojenou lhostejností: „Stalo se to asi před několika týdny.“

„Vyvolala jeho poprava veliký rozruch?“ zeptal se otec a snažil se spojit rozbitý porcelán.

„To víte, pane, lidé povídají ledacos.“

„Nastaly snad dole nějaké přesuny, které by mohly znesnadnit cestování?“ zeptal se Harper.

Birchovi vypadlo z rukou několik kotoučů stuh. V tváři se mu okamžitě změnil výraz. „Před časem bylo venku britské jezdecktvo a viděl jsem několik Honáků plukovníka de Lanceyho, jak si čistí zbraně; nebylo by divu, kdyby se do toho pustili, když je jezdecktvo v hrabství.“

„Je jich hodně?“ zeptal se pan Wharton.

„Nepočítal jsem je.“

Frances si všimla, jak se změnilo Birchovo chování. Vzala do ruky několik stuh a zase je uložila na místo. Sklonila se nad zboží; vlasy jí zastínily obličej a krk jí zrudl.

„Myslela jsem, že jízda z jihu jela směrem k Delaware.“

„Snad,“ připustil Birch. „Míjel jsem vojska zdálky.“

Caesar si vybral kus kalika, několik minut je obdivoval a pak je položil zpět s povzdechem: „Velice pěkný kaliko“

„Tvoje žena by z něho měla pěkné šaty,“ řekla Sarah.

„Ano, slečno Sally, to by Dinah poskočilo srdce radostí.“

„Dinah by v nich vypadala jako duha,“ podotkl kramář.

Caesar se dychtivě zadíval na slečnu a zeptal se Harveye na cenu.

„Tolik, co žádám od ostatních,“ odpověděl kramář.

„Kolik?“ zeptala se Sarah.

„Podle toho, kolik najdu kupců; pro moji přítelkyni Dinah můžete mít kaliko za čtyři šilinky.“

„To je drahé,“ namítla Sarah.

„Hrozná cena za obyčejný kaliko, pane Birch,“ bručel Caesar a zavřel zase balík.

„Tak řekněme tři,“ slevoval kramář. „Jestli se vám to tak víc líbí“

„To se nám jistě líbí víc,“ usmál se dobromyslně Caesar a znovu otevřel balík. „Slečna Sally má radši tři šilinky, když dává, a čtyry, když bere.“

Obchod byl okamžitě uzavřen. Při měření se zjistilo, že se na postavu Dinah kousek látky nedostává. Avšak kramář natáhl silnou pravici kaliko do žádoucí délky. K látce hned přidal vhodnou stuhu. Caesar odkvapil, aby sdělil manželce radostnou zprávu.

Kapitán Wharton zatím odvážně odsunul záclonu a zeptal se kramáře, který rovnal roztroušené zboží, kdy vyšel z města.

„Za svítám“

„Tak pozdě?“ divil se kapitán. Pak si uvědomil, že udělal chybu, a rychle se opravil: „Jak se vám podařilo tak pozdě uniknout hlídkám?“

„Podařilo,“ zněla lakonická odpověď.

„Důstojníci britské armády vás již dobře znají,“ řekla Sarah a usmála se spiklenecky na kramáře.

„Několik jich znám od vidění,“ připustil Birch.

Pan Wharton napjatě naslouchal a jeho obličej byl plný soustředěného zájmu. V rukou drtil střepiny porcelánu, který se před chvílí snažil pracně slepit. Když kramář zavazoval poslední uzel na ranci, zeptal se pan Wharton náhle:

„Nepřítel nás zase brzo vyruší?“

„Koho tím míníte? Kdo je pro vás nepřítel?“ zeptal se kramář a vztyčil se.

„Našimi nepřáteli jsou všichni, kdož ruší mír,“ obratně odvětila slečna Peytonová, když si všimla, že bratr je na rozpacích a neví, jak by odpověděl. „Zmizela již královská vojska tam dole?“

„Asi brzy odejdou,“ potvrdil jí Birch, zvedl svůj ranec a chystal se k odchodu.

„A Američané?“ pokračovala mírně slečna Peytonová. „Jsou Američané v hrabství?“

Vtom se otevřely dveře a vešel Caesar s manželkou. Oba zahrnuli svoje pány díky. Sarah přijala jejich hold blahosklonně a pravila, že Caesar má dobrý vkus. Frances se hned nabídla, že Dinah ušije z kalika oblek. Černoška její nabídku vděčně přijala.

Když Caesar opouštěl se ženou a s kramářem místnost, mumlal si sám pro sebe:

„Hodná mladá dáma - slečna Fanny - stará se o otce - a ještě chce ušít Dinah šaty“

Harper odložil knihu a s úsměvem tento výjev pozoroval. Frances cítila dvojnásobnou radost, když viděla, že i cizinec schvaluje její jednání a obdivuje se mu.

IV

Když kramář odešel, společnost seděla několik minut naprosto tiše. Pan Wharton slyšel dost a bál se teď víc než předtím o osud svého syna. Kapitán si v duchu přál, aby Harper co nejdříve zmizel z jeho domova. Slečna Peytonová uklízela se stolu po snídani a uvnitř jí hrálo blahé vědomí, že má tak krásné krajky; Sarah se zabývala svými nákupy a Frances jí pomáhala.

Ticho náhle přerušil cizinec.

„Jestliže se snad kapitán Wharton obává, že ho udám, prosím, aby se zbytečně netrápil; i kdybych měl důvody, abych ho vyzradil, pak za daných okolností tyto důvody neplatí“

Frances klesla na židli bledá a ohromená. Slečna Peytonová upustila čajový podnos, který zvedala se stolu; Sarah seděla s nákupem v klíně a nebyla mocna slova. Pan Wharton byl překvapen; i kapitán na chvíli ztratil řeč, potom však vyskočil doprostřed pokoje, strhával ze sebe rekvizity přestrojení a volal:

„Upřímně vám věřím. Ať rychle skončí ten trapný podvod. Jenomže skutečně nevím, jak je možné, že mě znáte.“

„Vypadáte mnohem lépe, když jste sebou samým, kapitáne Whartone,“ pravil Harper a nepatrně se usmál. „Radil bych vám, abyste se už nikdy nepřestrojoval. Zrazuje vás řada věcí.“ Při řeči ukázal na stěnu nad krbem, kde visel obraz britského vojáka v uniformě.

„Lichotil jsem si, že vypadám na plátně líp než na maškarádě,“ smál se mladý Wharton. „Jste výborný pozorovatel, pane.“

„Nouze mě tomu naučila,“ řekl Harper a vstal.

Frances mu zastoupila cestu, vzala jeho ruku do svých dlaní a celá zardělá vážně prohlásila: „Nemůžete - nezradíte bratra?“

Harper se zastavil, zkrřížil ruce na prsou a prohlásil slavnostně: „Nemohu to udělat a také to neudělám. Jestli vám prospěje moje požeňání, přijměte je“ Uklonil se, otočil se a odešel.

Na celou společnost jeho slavnostní prohlášení zapůsobilo hlubokým dojmem. Všichni byli přesvědčeni, že je mýnil upřímně. Jenom otec mu nevěřil.

Kapitán se oblékl do civilních šatů, které přivezli s sebou z města; mladý muž se teprve teď začal plně těšit z návštěvy, kterou podnikl s tak velkým rizikem. Pan Wharton odešel do svého pokoje a dámy zůstaly s kapitánem. Seděli hodinu a bezstarostně si povídali. Slečna Peytonová se vyptávala na známé, mezi jinými i na plukovníka Wellmera.

„Pokračuje stále stejně,“ vykřikl kapitán vesele, „je pořád tak hezký a pořád tak statečný.“

Sarah to ráda slyšela. Usmála se a sklopila oči.

Kapitán si toho nevšiml a pokračoval: „Občas bývá smutný - říkáme

mu, že je zamilovaný.“ Sarah zvedla oči, podívala se na bratra, bloudila zrakem po pokoji, až se setkala s očima své sestry, které zvolala se smíchem: „Ubožák! Zoufá si?“

„To ne - to přece nejde; nejstarší syn z bohaté rodiny, hezký, plukovník..^

„Ne, Frances,“ zavrtěla hlavou sestra, „plukovník Wellmere nikdy nepatřil mezi tvé oblíbence. Je věrný svému králi, a to ti není po chuti“

„Cožpak Henry není věrný svému králi?“ namítla Frances.

„Tak dost,“ přerušila je slečna Peytonová. „Kvůli plukovníkovi se hádat nebudete - je to můj oblíbenec“

„Fanny má raději majora,“ smál se bratr.

„Nesmysl,“ bránilo se děvče a snažilo se vymknout bratrovi z objetí.

„Překvapuje mě, že Peyton nezatáhl sestry do tábora rebelů, když už si obstaral od otce povolení.“

„To by asi ohrozilo jeho vlastní svobodu,“ smálo se děvče a posadilo se. „Major Dunwoodie bojuje za svobodu“

„Svoboda!“ vykřikla Sarah. „Pěkná svoboda, která vymění jednoho pána za padesát!“

„Výsada mít možnost měnit pány je sama o sobě svobodou.“

„Takové právo byste jistě rády vykonávaly,“ žertoval kapitán.

„Rády bychom měly takovou svobodu, abychom si mohly vybírat, že, teto Jeanette?“

Slečna Peytonová se naježila. „Co já vím o těchhle věcech. Na to se musíš zeptat někoho jiného, když se chceš poučit.“

„Ty si představuješ, že nevíme, žes byla taky mladá. Jak potom vysvětlíš, že se tolik vypráví o hezké slečně Jeanette Peytonové?“

„Nesmysl, má drahá, nesmysl,“ zlobila se naoko teta a potlačila úsměv. „Nevěř všemu, co kde slyšíš.“

„Tomu ty říkáš nesmysl?“ durdil se kapitán. „Právě v téhle chvíli britský generál Montrose připíjí na zdraví slečny Peytonové.“

„Henry, jsi stejně protivný jako tvoje sestra. Abych ti překazila tvoje bláznovství, vezmu tě s sebou na prohlídku svých výrobků. Porovnáš si je s parádou od Birche“

Mladí lidé šli za tetou ve výtečné náladě. Když sestupovali po schodech, zeptala se slečna Peytonová synovce, zda generál Montrose stále

trpí dnou jako v době, kdy ho poznala.

Po celý den vládla v rodině pana Whartona pohoda, která tu předtím byla hostem takřka neznámým. Harper se objevil teprve na večeři, ale hned po jídle odešel do svého pokoje pod záminkou, že má hodně práce. I když si získal důvěru skoro celé rodiny, přece jenom jeho odchod přivítali s určitou úlevou. Kapitán Wharton se mohl v rodinném kruhu zdržet jenom několik dnů, a bylo proto třeba využít každé minuty jeho přítomnosti.

Pan Wharton se jednou zmínil o tom, že by se nemělo neznámému hostu tolik důvěřovat, ale ostatní ho hned umlčeli. Dokonce i Sarah se připojila k oběma sourozencům a tvrdila, že cizincovy způsoby a jeho vzhled ji přesvědčily o jeho bezúhonném charakteru.

„Vzhled,“ podotkl opovržlivě otec, „vzhled velmi často klame. Představte si, že i takoví muži jako major André se někdy sníží k podvodu.“

„To není podvod,“ namítl prudce jeho syn. „Zapomínáš, že major André sloužil králi a že cíle války ospravedlňují prostředky, k nimž jsme nuceni se někdy uchýlovat“

„A ospravedlňují snad cíle války jeho smrt, Henry?“ zeptala se Frances tiše.

„Nikdy,“ vykřikl mladý muž a rychle začal přecházet po místnosti. „Frances, ty mě děsíš. Kdybych teď padl do rukou povstalců, ty bys dokonce obhajovala moji popravu? Snad bys jákala nad Washingtonovou krutostí!“

„Henry!“ zvolala dotčeně Frances a na smrt zbledla, „jak málo mě znáš!“

„Odpusť mi, sestřičko, ty moje malá Fanny,“ tiskl ji kapitán k hrudi a líbal slzy, které jí vyhrkly.

„Vím, žes to tak nemyslí,“ zašeptala Frances a vyprostila se mu z náručí, „ale když nám něco vyčítají ti, které milujeme, pak to bolí nejvíc, Henry.“ Zvlášť když myslíme nebo víme, že si to nezasloužíme.“

Slečna Peytonová přistoupila k neteři. Vzala ji za ruku a prohodila: „Víš přece, jak je Henry prudký. Nic si z toho nedělej“

„Jsme všichni velice citliví na každou zmínku o smrti majora Andrého. Tys ho neznala. Byl velice statečný.“ Frances se nepatrně usmála

a zavrtěla hlavou, ale neodpověděla. Bratr si všiml, že mu nevěří. Zeptal se: „Ty o tom pochybuješ? Pokládáš snad jeho smrt za spravedlivou?“

„Nepochybuji o jeho vynikajících vlastnostech,“ odpověděla dívka, „jistě si nezasloužil tak krutý úděl; ale nepochybuji o tom, že se Washington zachoval tak, jak mu velela povinnost. Vím málo o pravidlech vedení války. Jakou naději na vítězství by však měli Američané, kdyby se vzdali zásad, které platí po staletí?“

„Jsou to přece povstalci,“ přerušila ji netrpělivě Sarah. „Všechny jejich činy jsou nezákonné.“

„Ženy jsou jenom zrcadla, která odrážejí obrazy před sebou,“ filosofoval nahlas kapitán. „Ve Frances vidím obraz majora Dunwoodieho a v Sarah -“

„Plukovníka Wellmera,“ doplnila ho mladší sestra a zasmála se. „Musím se přiznat, že jsem majorovi zavázána, že, teto Jeanette?“

„Zdá se mi, že z tvých úst slyším jeho logiku, milé dítě “

„Doznávám svou vinu. A ty, Sarah, nezapomnělas, co ti říkal plukovník Wellmere?“

„Věřím, že na to nikdy nezapomenu,“ prohlásila Sarah a povstala, předstírajíc, že je jí horko.

Den uplynul celkem pokojně. Večer tvrdil Caesar, že slyšel v Harpově pokoji cizí hlasy. Caesar si vybudoval zvláštní špionážní systém, neboť mu záleželo na bezpečí jeho pána. Členové rodiny přijali zprávu o podivných hlasech v hostově pokoji rozpačitě. Když se však objevil Harper sám, opět tak sympatický a družný, všichni si v duchu řekli, že se černoch určitě mýlil. Jenom starý pan Wharton stále hostu nevěřil.

Příštího dne odpoledne se společnost shromáždila v salóne kolem čajového stolku slečny Peytonové. Náhle se změnil ráz počasí. Od západu na východ se hnala úžasnou rychlostí prudká přeháňka. Děšť zběsile bubnoval na tabulky východních oken, i na východě byla obloha zatažená.

Frances hleděla z okna a v očích se jí zrcadlila věčná touha mládí uniknout z nudy omezeného prostoru.

Jakoby zázrakem se pojednou všechno ztišilo. Vítr ustal a protějšky les ozářily sluneční paprsky. V zářném třpytu se listí chvělo, pablesko-

valo a hrálo hýřivými barvami. Za okamžik byli všichni obyvatelé domu na verandě. Vzduch byl vlahý a svěží. Na východě visela těžká mračna, podobná ustupující, rozleptané armádě.

Na malém návrší nad domem se vznášela bělouňka pára. Na západě slunce prorazilo mraky a zalilo jasnými paprsky krajinu, naplněnou tetelivou něhou vykoupaných rostlin a pronikavou vůní, jaká stoupá ze země i ze stromů a keřů po dešti. Vzduch byl tak tichý a tak čirý jako za nejkrásnějších červenčových jiter.

„To je nádherný obraz,“ zašeptal uchváceně Harper. „Velkolepý! Vznesený! Kéž by mír brzy zavládl nad tímto krajem a jasný večer vystřídal den plný protivenství a nástrah!“

Frances, která stála těsně vedle něho, jediná slyšela jeho slova. V úžase se obrátila od nádherného přírodního divadla ke svému sousedovi. Viděla, jak tam stojí, prostovlasý, vztyčený, s očima obrácenýma, k nebesům. Už nebyly tak mírné, prozařovalo je vnitřní uchvácení a tvář mu oživila červeň.

Od vnímavého člověka, který takto cítí, nemůže přece nikomu hrozit nebezpečí, pomyslela si Frances. Tak cítí a mluví jenom čestný a opravdový muž.

Z příjemného zadumání vytrhl společnost kramář, který s hlavou nakloněnou vpřed a máchaje pažemi pádil svou zvláštní typickou chůzí k domu pana Whartona. Nevšímal si louží, nevnímal hru blýskavých démantů na travinách ani velkolepý západ slunce.

„Krásný večer,“ prohodil a pozdravil společnost, aniž zvedl oči, „velmi teplý na tak pozdní podzim“

Pan Wharton přisvědčil a zeptal se zdvořile, jak se daří otcí. Harvey ho poslouchal a chvíli stál zamyšlen. Když pan Wharton otázku opakoval, odpověděl a hlas se mu chvěl.

„Rychle mu ubývá sil. Zkázou dovrší stáří a ústrky, které zakouší“ Kramář se otočil tak, aby mu neviděli do tváře; ale Frances zpozorovala, jak mu svítí oči a jak se mu chvějí rty.

Dům pana Whartona stál na úbočí, které uzavíralo údolí táhnoucí se od severu k jihu. Protěšší kopec byl poněkud nižší a vzdálenější, takže vznikl průhled, kterým bylo vidět přes vrcholky lesů na průliv. Vodní hladina, nedávno přímo zběsile bičující břehy, se teď kolébala v dlou-

hých a pravidelných vlnách, a lehký jihozápadní vánek jemně čechral jejich hřeben. Kramář se posadil v uctivé vzdálenosti od Harpera a nehnutě seděl, jako by zapomněl, proč sem vlastně přišel. Jediný si všiml, že se na vodní hladině objevila tmavší místa, jež se pravidelně zvedala a klesala. Podíval se rozpačitě na Harpera a prohodil jakoby pro sebe:

„Britové jsou už asi pryč.“

„Proč myslíte?“ zeptal se kapitán Wharton. „Kéž by to bylo pravda. Rád bych se k nim připojil.“

„Jejich velrybářské čluny by nepluly tak rychle, kdyby nebyly plně obsazeny“

„Nejsou to nakonec Američané? Nevracejí se z ostrova?“ ptal se vyděšeně pan Wharton.

„Řekl bych, že j sou to Britové,“ stál na svém kramář.

„Podívejte se,“ vyzýval je kapitán. „Není vidět nic jiného než skvrny“

Harvey pokračoval přitlumeným hlasem: „Vypluli, než začal víchr, dva dny čekali na ostrově, jízda je už na cestě. Tady nablízku dojde brzo k boji.“

Birch se několikrát podíval na Harpera, který se však o čluny nezajímal. Najednou jako by se probudil ze zadumání, vyskočil a prohlásil, že jeho záležitosti už nesnesou odkladu; využije hezkého večera a urazí ještě několik mil. Pan Wharton vyjádřil politování, že ztratí milého hosta. Nechtěl ho však zdržovat a okamžitě vydal příslušné rozkazy.

Kramář sebou neustále vrtěl, ačkoliv k neklidu nebyl žádný zřejmý důvod. Očima bloudil k dolní části údolí, jako by odtamtud mělo přijít nějaké překvapení. Konečně se objevila shrbená postava a vedle ní ladně kráčel ušlechtilý kůň. Kramář ochotně pomohl Caesarovi utahovat popruhy a upevňovat postranními řemeny modrý plášť a zavazadlo.

Když přípravy skončily, Harper se loučil s každým zvlášť. Přistoupil k Frances, zadíval se jí upřeně do očí, až dívka zrudla a srdce jí prudce zabušilo. Kapitánu Whartonovi Harper řekl:

„Podnikl jste velmi nebezpečný krok a mohly by z něho pro vás vylíhnout nebezpečné důsledky; v tom případě se rád odvděčím za to, co pro mne vaše rodina udělala“

„Zachováte tedy v tajnosti, co jste spatřil v mém domě?“ ptal se polekaný otec.

„Ve vašem domě jsem se nedověděl nic, co bych nevěděl už dříve. Vašemu synovi nyní nehrozí tak velké nebezpečí, jaké by mu hrozilo jinak.“

Uklonil se celé společnosti, vyskočil svižně na koně a projel branou. Brzy jim zmizel z očí za kopcem, který chránil údolí ze severu.

Kramář se díval za vzdalující se postavou. Jakmile se ztratila, hlasitě si oddechl, jako by z něho spadlo těžké břímě. Otec se obrátil na Birche:

„Harveyi, dlužím vám za tabák, co jste mi ochotně přinesl z města.“

„Jestli už není tak dobrý, jak býval, pak je to tím, že je ho nedostatek.“

„Chutnal mi znamenitě. Jenom jste se zapomněl zmínit o ceně.“

„Cena se nedá určit. Musím ji bohužel ponechat vaší úvaze.“

Pan Wharton vyňal z kapsy hrst mincí s obrazem španělského krále Karla III. Mezi ukazovátkem a palcem držel tři mince a podával je Birchovi, který prudce zamrkal. Natáhl ruku a přijal hodnotné španělské dolary. Poté se otočil ke kapitánu Whartonovi, který se bavil se sestrami.

„Kapitáne Whartone, odcházíte dnes v noci?“

„Ne. Pane Birchi, mně se zdá, že mi nic nepřejete. Cožpak bych mohl opustit tak milou společnost předčasně?“

„Bratře,“ zvolala Frances. „O takových věcech se nežertuje“

„Řekl bych, že se teď po bouři Kůžičkáři vydali na cestu,“ pokračoval chladně kramář. „Měl byste zkrátit svou návštěvu, kapitáne Whartone.“

„Kdybych se náhodou s těmi darebáky setkal, určitě by mě za pár liber pustili. Ne, ne, pane Birchi, zůstanu doma až do rána.“

„Ani peníze nezachránily majora Andrého,“ podotkl suše kramář.

„Měl bys uposlechnout Harveyovy rady,“ nabádala Henryho starší sestra. „Jeho mínění v těchto věcech má svou váhu“

„Ano,“ dodala mladší sestra, „pan Birch ti sem pomohl. Tvoje bezpečnost a tvoje štěstí vyžadují, abys ho uposlechl.“

„Dostal jsem se sem sám, dostanu se i zpátky,“ trval na svém kapi-

tán. „Opatřil mi jenom přestrojení a zjistil, kdy je pobřeží volné; a v tom jste se zmýlil, pane Birchí“

„Ano, zmýlil jsem se,“ přiznával kramář. „Proto je tak důležité, abyste se vrátil dnes večer. Glejt, který jsem vám dal, vám poslouží jenom jednou.“

„Nemůžete zfalšovat další?“

Kramář neodpověděl, jenom trochu zrudl v obličeji a upřeně se zahleděl do země. Mladý muž dodal: „Zůstanu tu na noc děj se co děj.“

„Kapitáne Whartone,“ varoval ho kramář, „dejte si pozor na vysokého Virgíňana s dlouhými licousy. Toho neoklame ani sám čert. Mně se to podařilo jenom jednou.“

„Ať si dá pozor on na mne!“ chvástal se Wharton. „Pane Birchí, veškerou další odpovědnost beru na sebe“

„Můžete mi to dát písemně?“ zeptal se Birch.

„Rád,“ zvolal kapitán se smíchem. „Caesare! Pero, inkoust a papír. Napíšu pro svého věrného průvodce doklad, že propouštím ze svých služeb Harveye Birche, kramáře, atd. atd.“

Sluha přinesl papír a psací náčiní. Kapitán napsal potvrzení. Kramář je vzal a pečlivě umístil vedle obrázků Jeho Katolického Majestátu. Uklonil se celé rodině a odešel stejně nenápadně, jak přišel. Za chvíli ho viděli, jak se krade do své chalupy.

Všichni měli velikou radost, že kapitán Wharton zůstane doma ještě na noc, a pustili z hlavy všechny obavy. Když se však sešli k večeři, začal kapitán uvažovat docela jinak. Chvíli se rozmýšlel a pak poslal Caesara, aby zašel za Harveyem. Černocho se vrátil s nepořízenou. Katy mu sdělila, že se Harvey již před časem vydal na sever. Odešel prý z domova se zbožím, sotva zapálili svíci. Kapitánovi tedy nezbývalo než trpělivě čekat do rána.

„Tenhle Harvey Birch mi těmi vědoucími pohledy a zlověstným varováním nahání větší hrůzu, než si vůbec chci přiznat,“ vrtěl hlavou kapitán Wharton.

„Jak může cestovat bez překážek sem a tam v těchto těžkých dobách?“ divila se slečna Peytonová.

„Proč ho povstalci nechají pokaždé proklouznout, to opravdu nechápu,“ pravil kapitán. „Ale sir Henry mu nedovolí zkrivit vlas na hlavě.“

„Opravdu?“ zvolala překvapeně Frances. „Tak sir Henry Clinton ho zná!“

„Aspoň by ho znát měl.“

„Myslíš, synu, že tě Harvey nezradí?“ zeptal se pan Wharton.

„To určitě ne. Přemýšlel jsem o tom, než jsem se svěřil do jeho rukou,“ odpověděl zamyšleně kapitán. „Zdá se, že je věrný. Sám by se vystavoval nebezpečí, až by se vrátil do města“

„Harvey Birch je slušný člověk a velice citlivý,“ tvrdila Frances. „Aspoň tak vypadá.“

„Ano, je loajální, a to je jeho největší ctnost,“ souhlasila starší sestra.

„Bohužel láska k penězům bývá silnější než láska ke králi,“ namítl bratr se smíchem.

„Potom mu věřit nemůžeš,“ řekl otec. „Když jde o lakomce, peníze přehluší všechno ostatní.“

„Existuje však jedna láska, která odolá všemu na světě,“ vykřikl ve sele mladík, „že je tomu tak, Fanny?“

„Tady máš svíčku. Otec v tuhle dobu už chodí obvykle spát.“

V

Když se Whartonovi onoho večera ukládali ke spánku, sužovalo je neblahé tušení. Příštího rána vstávaly sestry jako polámané; celou noc téměř nezamhouřily oka.

Nejdříve běžely k oknu a dívaly se dolů do údolí. Čekaly, že se jim naskytne hrůzostrašný pohled. Avšak v údolí všude panoval obvyklý mír, začínal tichý jasný den, tak mírný a lahodný, jako bývají dny v době, kdy padá listí.

Klid a ticho sestry uchlácholily. Šly do jídelny v dobré náladě.

Rodina se shromáždila u stolu poměrně časně; poslední se objevil kapitán.

„Udělal jsem dobře, že jsem kramáře neuposlechl,“ hlaholil už u dveří. „Nádherně jsem se vyspal a teď se ještě v klidu výborně najím. To je docela něco jiného než snídaně někde „U Honáků“.

„Měls tedy větší štěstí než my dvě,“ řekla Sarah. „Při každém zašus-tění jsme byly vzhůru a čekaly, kdy se objeví povstalečtí vojáci“

„Což o to,“ smál se kapitán. „Přiznám se vám, že ani mně nebylo v noci do smíchu.“

„Henry,“ prohlásila Frances, „velice miluji svou vlast. Ale přesto bych byla nešťastná, kdyby sem teď přišlo americké vojsko.“

Najednou vykřikl Caesar, který bděle pozoroval u okna, co se děje v okolí:

„Utíkejte, pane, utíkejte, rebelové sem jedou!“

„Já abych utíkal?“ otázal se pohrdavě britský důstojník. „Ne, Caesare, mým povoláním není útěk“ Pomalu šel k oknu, kde už stála celá rodina. Rodinné štěstí se rázem rozpadlo.

Z úbočí do údolí sestupovalo asi padesát dragounů. Vedl je důstojník, vedle něhož jel jezdec ve venkovských šatech; venkovan ukazoval směrem k chatrči Harveye Birche. Od jednotky se odtrhl hlouček vojáků a zamířil k Birchově chalupě.

Whartonovi v bezdechém tichu napjatě čekali, co se bude dít. Skupinka vojáků dojela k Birchovu obydlí, obklíčila je a rozestavila kolem dokola strážě.

Několik dragounů seskočilo z koní a zmizelo. Za chvíli se vrátili na dvůr; za nimi vyšla Katy a zuřivě posunkovala. Hned nato přitáhl hlavní oddíl a vydal se přímo k usedlosti U akátů.

Nikomu z rodiny u okna ani nenapadlo, že by kapitán mohl uprchnout nebo někam se ukrýt. Ale teď už nebezpečí hrozilo každou chvíli a odklad by se mohl stát osudným. Jeden přes druhého vymýšleli, kam by se měl ukrýt nebo jak by měl utéci, ale mladý muž všechny nápady zamítal. Kdyby teď chtěl prchat do lesů, určitě by ho uviděli a zajali.

Nakonec Caesar přinesl svršky neumělého přestrojení a sestry mu rozechvělýma rukama upevňovaly jednotlivé součástky.

Sotva chvatně skončily ledabylou práci, dragouni už vjížděli do sadu. Dohodli se, že jim teď nezbývá nic jiného než předstírat naprostou lhostejnost.

Důstojník seskočil z koně a se dvěma muži se přiblížil k venkovním dveřím, které Caesar zvolna a váhavě otevíral. Když dívky slyšely dunivý krok, jímž voják kráčel za černochem ke dveřím salónu, bylo jim, jako by se k nim blížil sám kat. Krev jim vyprchala z tváří a po zádech jim přebíhal mráz.

Do pokoje vstoupil vysoký chlapík. Sundal si čepici a pozdravil rodinu tak vlídně a zdvořile, že by se nikdo takových způsobů od tohoto hromotluka nenadál. Kolem tváří mu visely husté tmavé vlasy poprášené pudrem a obličej mu skoro zakrývaly ohyzdné licousy. Frances stačil jediný pohled. Okamžitě poznala muže, před nímž Harvey Birch kapitána varoval.

„Nemáte se čeho bát, dámy,“ uklidňoval je. „Omezím se jen na několik otázek. Když dostaneme pravdivou odpověď, opustíme váš dům“

„Jsem vám k službám, pane,“ pravil pan Wharton a povstal ze svého křesla.

„Schoval se u vás za bouře nějaký cizí pán?“ zeptal se dragoun.

„Ano, tento pán nás poctil svou společností za nepohody,“ ukázal pan Wharton na svého syna.

„Tento pán!“ opakoval důstojník a obrátil se ke kapitánu Whartoni. Chvilí ho pozoroval a pak se usmál. Přistoupil k němu, hluboce se uklonil a zvolal:

„Lituji vás, pane. Trpíte jistě silnou rýmou.“

„Já?“ zeptal se udiveně kapitán. „Já rýmu vůbec nemám.“

„Proč tedy ukrýváte tak hezké černé kadeře pod ošklivou starou parukou? Mýlil jsem se tedy a prosím za prominutí.“

Kapitán si sáhl na hlavu a zjistil, že sestry mu ve spěchu část hlavy nezakryly.

„Mám tedy tomu rozumět tak, že se u vás nezdržoval jistý pan Harper?“ obrátil se důstojník znovu na pana Whartona.

„Pan Harper,“ opakoval majitel domu, kterému spadl kámen ze srdce. „Ano, na pana Harpera jsem úplně zapomněl. Včera nás už opustil. Kdyby to byl náhodou člověk vadného charakteru, bohužel jsme o něm nic nevěděli. Pro nás byl naprostým cizincem“

„V tomto směru se nemusíte ničeho obávat,“ odpověděl suše dragoun. „Odešel tedy. Jak? Kdy? Kam?“

„Stejně jako přišel,“ řekl pan Wharton, který pomalu získal sebedůvěru. „Ojdel na koni včera večer severním směrem“

Důstojník se usmál, poděkoval, uklonil se a vyšel z domu. Whartoni očekávali, že je bude dál vyšetřovat. Byli proto velice překvapeni, když tak náhle odešel. Dívali se za ním oknem. Důstojník se zastavil na

trávníku a dal se do hovoru se svými dvěma podřízenými. Zazněly povel a jezdci se tryskem rozjeli z údolí na všechny strany.

Whartonova rodina se však dlouho netěšila z pocitu úlevy; vzápětí se ozvaly venku těžké kroky. Důstojník se znovu hluboce uklonil, přistoupil ke kapitánovi a řekl s komickou vážností:

„A teď, pane, když jsem se zhostil hlavního úkolu, dovolil byste, abych vyzkoušel kvalitu vaší paruky?“

Kapitán Wharton s úsměvem odkryl hlavu a podal důstojníkovi paruku. „Doufám, pane, že je zhotovena podle vašeho vkusu.“

„To bych nechtěl tvrdit. Daleko víc se mi zamlouvají vaše ebenové vlasy, ze kterých jste oprášil neobyčejně pečlivě pudr. Jste asi vážně zraněn, že nosíte tak obrovský šátek.“

„Jste zřejmě výtečný pozorovatel,“ pravil Henry. „Rád bych znal váš názor, pane.“ Strhl hedvábí a odstranil z obličeje skvrny.

„Na mou duši, vy rostete do krásy,“ obdivoval se mu kavalierista. „Kdybyste si ještě svlékl svrchník a vzal si hezký modrý kabátec, pak by se s vámi stala proměna, jakou jsem ještě nikdy neviděl“

Mladý Wharton ho klidně uposlechl. Najednou stál před důstojníkem neobyčejně hezký a slušně oblečený mladík.

„Tak nám na scénu přišla nová postava,“ žertoval kavalierista. „Cizinci se obvykle vzájemně představují. Jsem kapitán Lawton z virginické jízdy.“

„A já, pane, jsem kapitán Wharton z šedesátého pluku Jeho Veličerstva,“ uklonil se škrobeně Henry.

Chování kapitána Lawtona se okamžitě změnilo.

„Kapitáne Whartone, je mi vás upřímně líto.“

„Jestliže ho skutečně litujete, pane,“ vložil se do rozhovoru otec, „proč ho nenecháte na pokoji? Není vyzvědač. Chtěl se jenom setkat po dlouhé době se svými blízkými. Proto se vzdálil z armády v přestrojení. Ponechte ho u nás. Rád vám zaplatím jakoukoliv částku nebo dám jakoukoliv jinou odměnu.“

„Pane, jediné obavy o osud vašeho syna omlouvají tato slova,“ prohlásil povýšeně Lawton. „Zapomínáte, že jsem Virgíňan a džentlmen.“ Obrátil se na mladého muže a pokračoval: „Vy jste nevěděl, kapitáne Whartone, že naše hlídky stály několik dnů pod vámi?“

„Nevěděl jsem to, až jsem na ně narazil. A pak už se nedalo ustoupit,“ přiznával se zachmuřeně Wharton. „Chtěl jsem vidět svoji rodinu. Domníval jsem se, že vaše čtyři jsou u Peekskillu a blízko Vysočiny, jinak bych se nebyl takového činu odvážil“

„To všechno je snad pravda. Ale záležitost s Andrém nás nutí, abychom byli ostražití. Když zrada dostoupí až ke generálským hodnostem, pak, kapitáne Whartone, přátelé svobody musí být bdělí“

Henry se mlčky uklonil. Sarah prosila kapitána Lawtona, aby uvážil všechny okolnosti a uznal, že její bratr je naprosto nevinný. Dragoun ji zdvořile vyslechl. Chtěl zabránit dalším trapným výstupům, a proto jí vysvětlil:

„Nejsem velitelem roty, madam. O tom, co se stane s vaším bratrem, rozhodne major Dunwoodie. Ale ať je tomu jakkoliv, budeme s vaším bratrem slušně zacházet“

„Dunwoodie!“ zvolala Frances. „Díky bohu! Henry je zachráněn!“

Lawton zavrtěl pochybovačně hlavou a podotkl:

„Doufám, že je tomu tak; jestliže dovolíte, přenecháme rozhodnutí jemu.“

„Můžeme tedy očekávat, že nás major Dunwoodie brzy poctí svou návštěvou?“ zeptala se slečna Peytonová.

„Co nejdříve,“ ujistil ji dragoun. „Spěšní poslové jsou již na cestě, aby ho seznámili se situací. Jistě přijede co nejdříve do údolí, pokud mu neznemožní návštěvu soukromé důvody.“

„Rádi u nás majora Dunwoodieho přivítáme.“

„O tom nepochybuji. Generál ho má velmi rád. Smím tedy dovolit svým mužům, kteří patří k majorově švadroně, aby sestoupili z koní a trochu si odpočinuli?“

Pan Wharton věděl, že tuto žádost nesmí odmítnout. Udělil tedy příkazy, aby se přáním kapitána Lawtona vyšlo všestranně vstříc.

Pozval důstojníky k rodinné snídani. Američané pozvání přijali, počínali si však velmi obezřetně; všude po blízkých kopcích rozestavili stráže, aby bedlivě střežily odpočívající kamarády.

Důstojníci se chovali vybraně a přátelsky. Kapitán Lawton pojednou přerušil svůj útok na pohankové koláče a zeptal se pána domu, zda náhodou nemluvil s kramářem Birchem, který v údolí bydlí.

„Málo se tu zdržuje, pane,“ odvětil opatrně pan Wharton. „Skoro ho ani nevidím“

„To je zvláštní,“ divil se kavalerista, „je to přece váš nejbližší soused. A nejste k dámám ani trochu ohleduplný. Nepochybují o tom, že mušelín v okenním výklenku stojí nejméně dvakrát tolik, než kolik by za něj chtěl Birch.“

Pan Wharton se otočil a zpozoroval, že po pokoji jsou roztroušeny hromádky zboží, jež dámy nedávno od Birche nakoupily.

Oba podřízení důstojníci potlačovali smích. Kapitán se pustil opět do jídla s takovou vervou, že brzy všechny koláče zmizely v jeho útrobách. Dinah přinesla další porci. Lawton využil přestávky.

„Chtěl jsem poučit pana Birche, jak se má chovat. Navštívil jsem ho dnes ráno. Kdybych ho byl zastihl doma, umístil bych ho tam, kde by se aspoň na kratší dobu mohl těšit ze společnosti“

„Kde by to bylo?“ zeptal se pan Wharton, kterému napadlo, že by měl kapitánovi položit nějakou otázku.

„Na strážnici,“ odpověděl kavalerista suše.

„Čím se ten chudák Birch provinil?“ zeptala se slečna Peytonová a podávala dragounovi již čtvrtý šálek kávy.

„Chudák!“ zvolal kapitán. „Jestli Birch je chudák, pak král Jiří platí svým lidem moc špatně.“

„Skutečně,“ podotkl jeden důstojník, „Jeho Veličenstvo mu dluží vévodský titul.“

„A Kongres provaz,“ doplnil ho Lawton a pustil se do dalšího přidělu koláčů.

„Je mi líto, že náš soused u vás vzbuzuje nelibost,“ řekl pan Wharton.

„Jestli ho chytím,“ křičel dragoun a mazal si koláč máslem, „bude se houpat na větvi břízy.“

„Nebyla by to špatná ozdoba, kdyby visel na akátu před vlastními dveřmi,“ navrhoval poručík.

„Nevadí. Dostanu ho dřív, než se stanu majorem,“ vyhrožoval kapitán.

Whartonovi se této rozmluvy neúčastnili. Věděli dobře, že američtí vojáci pronásledují Harveye Birche. Vyprávěly se fantastické zkazky o

jeho neslýchaných únicích z amerického zajetí za záhadných okolností. Kapitán Lawton spílal kramáři, protože zrovna nedávno unikl nevysvětlitelným způsobem jeho dvěma nejlepšími dragounům.

Asi před rokem se Birch potloukal v okolí hlavního stanu zrovna v době, kdy se očekávalo, že každou hodinu začnou důležité přesuny vojsk. Jakmile se o něm dověděl důstojník, který měl na starosti přísnové cesty do amerického tábora, poslal kapitána Lawtona, aby kramáře chytil.

Kapitán byl proslulý svou důsledností v plnění úkolů. Kromě toho znal všechny průsmuky v horách a věděl o každém kamínku. Po mnoha útrapách se mu konečně podařilo kramáře zadržet. Četa se zastavila v jednom statku, aby si odpočinula. Zajatce umístil kapitán do jedné místnosti a ke dveřím postavil stráž dvou nejschopnějších vojáků. V domě nebyl nikdo kromě ženy, která neobyčejně čile kapitána obskakovala, přestože měla v domácnosti plno práce.

Najednou záhadně zmizela, a od té doby nikdo nespátřil ani ženu, ani kramáře. Dveře od místnosti, kde byl kramář vězněn, byly dokořán. Jeho ranec našli skoro prázdný.

Kapitán nemohl kramáři tento kousek zapomenout. Nepřítele nenáviděl, ale to bylo docela něco jiného. Tady byla v sázce jeho pověst, kramář veřejně zesměšnil jeho proslavenou bystrost a prozíravost. Lawton se cítil osobně uražen, neboť si na své vojenské reputaci velmi zakládal. Ještě teď po roce ho hluboce rozrušila vzpomínka na kramářův záludný čin.

Náhle zahlaholila polnice. Kavalerista okamžitě vyskočil a povzbuzoval své druhy:

„Na koně, pánové, na koně. Přijíždí Dunwoodie.“

Důstojníci překotně opustili pokoj.

Dragouni vyskočili do sedla a vyjeli vstříc svým druhům. Zanechali však v domě i před ním hlídky, aby kapitána Whartona střežily.

Opatrný velitel nezapomněl na opatření, jež jsou nutná ve válce, v níž společný jazyk a podobné zvyky vyžadují dvojnásobnou ostrážitost. Lawton pobídl koně ostruhami a za chvíli stál po boku svého velitele.

Ze všech stran se sjížděli do okolí usedlosti jezdci. Postupně čtyři splývaly a nově příchozí odpočívali po dlouhé cestě ve středu svých

kamarádů. Stráže na všech přístupových cestách zabezpečovaly vojenské ležení.

VI

Dámy se shromáždily u okna. Sarah se dívala na příchod svých krajanů s pohrdlivým úsměvem; vyjadřovala se posměšně i o zevnějšku mužů, kteří se podle jejích slov zapletli do bezbožné rebelie. Slečna Peytonová pozorovala zajímavé divadlo s hrdostí, neboť si uvědomovala, že tito bojovníci tvoří vojsko vybrané přímo z její kolonie, kde se narodila; a Frances hleděla na ruch venku se zaujetím, potlačujícím jakékoliv rozumové úvahy.

Obě skupiny ještě ani plně nesplynuly a Frances, už bystrýma očima vyhmátla z mihotavého množství jednoho jezdce, který se v její mysli pronikavě lišil od ostatních. Zdálo se, že i kuň je si vědom cti, jak nevšedního muže nese. Dotýkal se kopyty jen lehce země a ladně cválal krokem ušlechtilého oře.

Dragoun seděl v sedle jistě a lehce, v jeho postavě jako by se ideálně snoubila síla s pružností. Lawton mu podával hlášení a pak spolu vyjeli bok po boku směrem k usedlosti.

Frances přestávalo bít srdce, když se důstojník zastavil a na okamžik se zahleděl na budovu před sebou. Mladík se vymrštil ze sedla a Frances si musela sednout, aby se uklidnila.

Důstojník udělal několik spěšných rozkazů svému zástupci a vstoupil na trávník. Rychle se blížil k usedlosti. Frances vstala a běžela mu vstříc. Jezdec stoupal po schodech na verandu; ještě nebyl u dveří, a už se před ním otevíraly a zvaly ho dovnitř.

Frances ho uvedla do prázdného salóнку. Vložila mu ruce do dlaní a zvolala:

„Dunwoodie! Jak jsem šťastná, že vás vidím! Uvedu vás do pokoje, kde na vás čeká přítel, kterého byste se tu nenadál“

Mladík si přitiskl její ruce ke rtům a řekl: „Ať vděčím jakékoli náhodě za toto setkání, jsem rád, že vás vidím o samotě, Frances. Čeká nás těžká zkouška. Válka nás asi zakrátko rozloučí na delší dobu.“

„Musíme se podřídit nutnosti. Ale teď nebudeme mluvit o lásce.“

Mám pro vás jinou důležitou záležitost.“

„Co může být důležitější než náš svazek, který nic a nikdo nepřetrhá. Frances, vy se ke mně chováte tak chladně, a přece jsem na vás nepřestával myslet ani za denní služby, ani v noci za poplachu.“

„Drahý Dunwoodie, znáte přece moje city. Až skončí válka, dám vám svou ruku navždy. Pokud však stojíte ve zbrani proti mému jedinému bratru, nemohu se s vámi spojit užším poutem než tím, které už mezi námi existuje. Právě nyní bratr čeká na vaše rozhodnutí, jestli se vrátí ke svobodě, nebo zda ho odvedou na smrt“

„Váš bratr!“ vykřikl Dunwoodie a zbledl. „Váš bratr! Vysvětlete mi, prosím, smysl těchto tajemných slov!“

„Neřekl vám snad kapitán Lawton, že ráno Henryho zatkl?“ šeptala sotva slyšitelně Frances.

„Hlásil mi, že zatkl kapitána šedesátého britského pluku v přestrojení, ale nezmínil se o tom, jak se jmenuje.“

„Dunwoodie! Dunwoodie! Jistě nezradíte svého přítele - mého bratra - svého bratra a nevydáte ho na potupnou smrt!“

„Frances!“ zvolal mladý muž a na jeho tváři se zračila bolest. „Co mohu udělat?“

„Vydá snad major Dunwoodie nepřátelům svého přítele - bratra své nastávající choti?“

„Nemluvte se mnou tak stroze, slečno Whartonová, má drahá Frances. Dal bych za vás i za Henryho život, ale nesmím zapomenout na svou povinnost - nemohu zradit svou čest. I vy byste mnou musela pohrdat.“

„Peytone Dunwoodie! Tvrdil jste, přísahal jste mi, že mě milujete -“

„Miluji vás,“ přerušil ji major, ale Frances jako by neslyšela.

„Cožpak si myslíte, že se vrhnu do náruče muže, jehož ruce jsou poťřísněny krví mého jediného bratra?“

„Frances, rozdíráte mi srdce,“ zasténal Dunwoodie. Pak se však zarazil a usmál se. „Snad se zbytečně mučíme obavami. Až vyšetřím všechny okolnosti, Henry se možná stane jen válečným zajatcem. V tom případě bych ho mohl propustit na čestné slovo.“

„O tom se přece nedá pochybovat! Věděla jsem - věděla jsem to, Dunwoodie, že nás neopustíte v hodině nejvyšší nouze“ A dívka pro-

pukla ve vděčný pláč. Položila mu tvář na rameno a major jí stíral slzy.

Když se poněkud uklidnila, zavedla majora do protější místnosti, aby sdělila rodině radostnou zprávu.

Dunwoodie šel za ní váhavě, neboť tušil, že všechno nepůjde tak hladce. Všichni ho srdečně pozdravili. Major Dunwoodie byl na rozpacích.

Pokynul stráží, kterou postavil kapitán Lawton, aby opustila svoje místo. Potom se obrátil na kapitána Whartona a zeptal se:

„Vyprávěj mi, Henry, za jakých okolností ses sem dostal. Kapitán Lawton mi hlásil, že tě zde našel v přestrojení. A pamatuj - pamatujte, kapitáne Whartone, že vaše odpovědi jsou zcela dobrovolné“

„Použil jsem přestrojení, majore Dunwoodie,“ odpověděl vážně anglický důstojník, „abych mohl navštívit své blízké a přitom se nevydával v nebezpečí, že se stanu válečným zajatcem“

„Přestrojil jste se teprve v tom okamžiku, kdy jste viděl, že se blíží četa kapitána Lawtona?“

„Ne,“ přerušila ho Frances. „Naházely jsme se Sarah na něho ty věci, když se objevili dragouni. K jeho odhalení došlo jediné naší vinou.“

„Byly to tedy věci, které jste měli zrovna po ruce a použili jste jich podle okamžitého nápadu.“

„Ne,“ zavrtěl hlavou Wharton. „Ty šaty jsem měl na sobě už po cestě; použil jsem jich k účelu, pro který byly určeny; chtěl jsem si je obléci také při návratu.“

„Ale co hlídky - co naše vojska?“ zeptal se Dunwoodie a zbledl.

„V přestrojení jsem prošel. Prokázal jsem se glejtem, za který jsem zaplatil. Podepsal ho Washington. Ale myslím, že podpis někdo zfalšoval“

Dunwoodie mu vytrhl papír z ruky a mlčky hleděl na podpis. Voják v něm opět zvítězil nad člověkem.

„Kapitáne Whartone, kde jste si opatřil tento papír?“

„Domnívám se, majore Dunwoodie, že nemáte právo klást mi tuto otázku.“

„Prosím za prominutí, pane. Cit mě možná svedl k nesprávnému jednání.“

„Majore Dunwoodie,“ vmísil se do rozhovoru pan Wharton, „tento

papír přece nic neznamená. Podobné triky se používají ve válce denně.“

„Podpis není padělaný,“ poznamenal tiše dragoun. „Máme snad ve svých řadách zrádce? Někdo zneužil Washingtonovy důvěry, protože fiktivní jméno psala jiná ruka. Kapitáne Whartone, povinnost mi nedovoluje propustit vás na čestné slovo. Musíte mě doprovodit na Vysočinu“

„Nic jiného jsem také nečekal, majore Dunwoodie.“

Dunwoodie se zvolna otočil k sestřám a jeho zrak spočinul na Frances, která vstala a se sepjatýma rukama ho mlčky prosila. Major už nedokázal ovládnout svoje city, a proto se spěšně omluvil a odešel z pokoje. Frances šla za ním. Na majorovo znamení stráž opět vstoupila do pokoje.

„Majore Dunwoodie, už jsem vám řekla, jak si vás vážím,“ začala tichým hlasem Frances. „Neodvolávám nic ani teď, kdy jste mě nesmírně zarmoutil. Věřte mi, Henry se provinil jedině nerozvážností. Slíbila jsem vám, majore Dunwoodie, že se stanu vaší ženou, jakmile nad naším krajem opět zavládne mír. Poskytněte mému bratru na čestné slovo svobodu a já půjdu ještě dnes s vámi k oltáři. Doprovodím vás do tábora a budu s vámi snášet všechny útrapy vojenského života.“

Dunwoodie uchopil její ruku a přitiskl si ji k hrudi. Pak se zvedl ze židle a přecházel rozrušeně po pokoji.

„Frances, už nic neříkejte, rozdíráte mi srdce.“

„Tak vy odmítáte ruku, kterou jsem vám nabídla?“

„Odmítám! Po ničem jiném jsem nikdy víc netoužil. Ale kdybych ji přijal za těchto podmínek, byla by to hanba pro nás oba. Doufejme, že všechno dobře dopadne a že Henry bude osvobozen. Snad ani k soudu nedojde. Přimluvím se za něho. Věřte mi, Frances, Washington mě má rád“

„Ten papír, který zneužil jeho důvěry, ho naladí proti bratrovi. Kdyby dovedla hrozba a prosba pohnout jeho přísným smyslem pro spravedlnost, byl by André tak trpěl?“ Po těchto slovech vyběhla Frances zoufale z pokoje.

Dunwoodie zůstal chvíli jako omráčený. Pak se vydal za Frances a chtěl se před ní ospravedlnit.

Když vstupoval do haly, rozdělující oba salóny, podal mu jakýsi

chlapec zmuchlaný cár papíru a okamžitě zmizel otevřenými dveřmi. Na zašpiněném papíru stálo sotva čitelným písmem:

„Britové jsou blízko, pěší pluky a jezdeckvo.“

Dunwoodie urychleně opustil dům. Spěchal ke svému pluku. Všiml si, že ze vzdálených návrší ujíždějí hlídky; rychle za sebou třeskly výstřely z pistole a v příštím okamžiku prořízl vzduch hlahol polnic: „Do zbraně!“ Když doběhl ke své švadroně, byli už všichni v pohybu. Lawton v sedle pozoroval druhý konec údolí. Křičel na trubače:

„Jen trubte, chlapci, ať Angličané vědí, že mezi nimi a jejich cílem stojí virginská jízda“

Hlídky teď přicházely jedna za druhou a podávaly hlášení velícímu důstojníkovi, který chladně a pohotově udílel rozkazy. Jenom jednou se Dunwoodie podíval na usedlost a srdce se mu divoce rozbušilo. V okně pokoje, kde se setkal s Frances, uviděl dívčí postavu se sepjatýma rukama. Na tak velkou vzdálenost nemohl rozlišit její rysy, ale nepochyboval o tom, že je to jeho milenka. Ale jak se blížil k bitevnímu poli, zase na ni zapomněl. Vojáci, bedlivě pozorující obličej svého velitele, si všimli, jak mu svítí oči a jak mu tvář oživuje vzrušení, které na něm pozorovali pokaždé před zahájením bitvy.

Po návratu hlídek se zvýšil počet jezdců na dvě stě. Doprovázelo je několik mužů, z nichž se v případě nutnosti stávali bojující pěšáci. Dunwoodie je poslal vpřed, aby odstraňovali ploty, jež by mohly zdržovat postup jízdy. V poslední době rolníci značně zanedbávali své pozemky, a proto neměli pěšáci nijak obtížnou práci.

V té době stávaly kolem polí viklavé kamenné ploty, jež měly chránit úrodu v létě před bouřemi a v zimě před vánicemi. Avšak jediné kolem pozemků pana Whartona tvořily hranice ploty bytelnější a důkladněji postavené. Hraniční kameny, křížující údolí dole, se změnily v sutiny a nespojené hromady balvanů. Virginští koně je zdolali jako vítř. Jen tu a tam se jim postavilo v cestu několik lépe udržovaných plotů, ale ty tolik nepřekážely. Bylo však nutno strhnout slabé tyčkové ploty. Pěšáci vykonávali svou práci sice spěšně, ale dobře. Jezdci se stáhli na místa, jež jim byla určena, a očekávali boj.

Major Dunwoodie stále postrádal zprávy od výzvedného oddílu. Potřeboval je, aby mohl vydat příslušné rozkazy.

Dno údolí tvořila rovina, mírně klesající od úpatí kopců na druhou stranu až k louce rozložené podél potůčku, který mohli vojáci přebrodit na kterémkoliv místě; jediná překážka se vyskytla tam, kde se obracel tok ze západní strany údolí na východní a kde byly břehy příkré a nepřístupné. V tom místě jej překračovala cesta po mostě z hrubě přitesaného dřeva. Podobný můstek stál i ve vzdálenosti asi půl míle nad usedlostí U akátů.

Srázné kopce, vybíhající na východní straně daleko do planiny, zužovaly podstatně údolí. Major Dunwoodie rozkázal kapitánu Lawtonovi, aby se se dvěma četami ukryl za jednu skalní stěnu a číhal tam na vhodný okamžik k přepadu. Lawton nepřijal rozkaz nijak nadšeně, neboť se chtěl účastnit boje od samého začátku.

Dunwoodie však znal výborně své lidi a věděl, co může od koho očekávat. Podle jeho názoru byl Lawton znamenitý válečník, ale poněkud zbrklý. Občas se pouštěl na vlastní pěst do nepředložených akcí, které většinou neskončily úspěšně. Major však bezpečně věděl, že se Lawton vynoří se svými lidmi z úkrytu právě v nejpříhodnější chvíli k úderu.

Po levé straně se táhl okraj lesa, který chránil onu stranu dolů asi jednu míli od místa připravovaného boje. Hned za prvními stromy se ukryli pozorovatelé. Výhodné stanoviště jim skýtalo možnost rozptýlené a účinné palby.

Tyto přípravy k bitvě pozorovali obyvatelé usedlosti velmi napjatě. Všichni se těšili na konec války, jenom pan Wharton mu hleděl vstříc s určitými obavami. Jeho syn by byl zachráněn, kdyby zvítězili Britové. Ale jaký osud by pak čekal jeho samotného? Doposud zachovával přísnou neutralitu, ať se události vyvíjely sebeošemetněji. Přišel skoro o veškeré své jmění jenom proto, že jeho syn bojoval v řadách královské armády. Úplnou zkázu se mu podařilo odvrátit jedině velmi opatrným a obezřetným chováním. Kromě toho mu také trochu pomohli vlivní známí v amerických politických kruzích. V srdci zůstával pan Wharton oddaným občanem, věrným britskému králi. A když se mu loni na jaře po příchodu z amerického tábora Frances svěřila, že si chce vzít důstojníka povstalecké armády, dal k sňatku svůj souhlas. Doufal, že tak získá podporu republikánů, a zároveň si přál, aby jeho dcera byla

šťastná. Kdyby byl teď jeho syn zachráněn, pak by ho veřejné mínění spojovalo se jménem spiklence, bojujícího na straně odpůrců svobody; kdyby zůstal v zajetí a kdyby došlo k soudu, pak by mohly být důsledky ještě hroznější. Pan Wharton miloval svůj majetek, ale ještě víc miloval své děti. Teď seděl, pozoroval pohyby jednotlivých čet a v obličejích se mu odrážela povahová nevyhraněnost a neurčitost.

Zcela jinak tyto události prožíval jeho syn. Sstřežili ho dva dragouni. Jeden pochodoval odměřeným krokem po verandě sem a tam, druhý se podle rozkazu zdržoval u zajatce v místnosti. Mladý muž pozoroval Dunwoodieho důmyslné manévry s obdivem a zároveň s obavami, jaké důsledky z nich vyplynou pro jeho přátele. Zvláště se mu nelíbila léčka, kterou chystal Lawton. Z okna viděl kapitána, jak hoří netrpělivostí a jak nervózně přechází před svými vojáky. Nešťastný vězeň se rozhlížel kolem dokola a hledal skulinu, jíž by se mohl protáhnout ke svým mužům a včas je varovat. Neustále se však setkával s neúprosnými očima svých strážců, sledujících každý jeho pohyb. S mladistvou nedočkavostí toužil účastnit se nastávající srážky. Zatím však zůstával neuspokojeným divákem výjevu, v němž by tak rád sehrál aktivní úlohu.

Slečna Peytonová a Sarah se dívaly na přípravu k boji se smíšenými pocity, avšak obava o kapitánův osud u nich převládala. Když se krevprolití blížilo, raději se schovaly, aby nic neviděly.

Frances se vrátila do pokoje, kde opustila Dunwoodieho, a z okna ho neustále pozorovala. Nevšímal si posunu čet ani ostatních příprav. Její oči hledaly jenom jednu postavu, obdivovala se svému miláčkovvi a zároveň se o něho bála. Krev se jí nahrnula do tváře, když spatřila mladého válečníka, jak projíždí řadami vojáků a povzbuzuje je. Napadlo ji, že je nejvíc dělí jeho udatnost, jíž si tolik váží.

Na poli vlevo od usedlosti blízko posledních řad postávala skupinka se zvláštním posláním. Tvořili ji dva muži a malý míšenec. Nad své dva druhy vynikal štíhlý čahoun s brýlemi. Byl beze zbraně a svou pozornost nestranně dělil mezi doutník, knihu a události na poli před sebou. Frances chvíli uvažovala a pak se rozhodla, že právě prostřednictvím této skupinky pošle majorovi vzkaz. Napsala spěšně tužkou: „Přijďte, Peytone, třeba jen na okamžik.“

Caesar se vynořil se vzkazem ze sklepa, proplížil se vzadu za budo-

vou a podařilo se mu uniknout pozornosti strážných na verandě; nikdo se totiž nesměl vzdálit z domu. Černoch odevzdal vzkaz vysokému brýlatému pánovi a poprosil ho, aby jej poslal majoru Dunwoodiemu. Na zemi uviděl nástroje připravené na budoucí operace. Podle toho poznal, že mluví s plukovním ranhojičem; lékař pozvedl oči od knihy a nařídil chlapci, aby předal vzkaz velícímu důstojníkovi. Pak klidně v četbě pokračoval. Caesar se už chtěl vzdálit. Vtom ho však oslovil třetí člen skupinky, zřejmě chirurgův pomocník. Zeptal se Caesara, zda by si nechtěl dát uříznout nohu. Nevhodný dotaz připomněl černochovi, že má ještě obě nohy; dal se proto na rychlý útěk. Doběhl k verandě ve stejné chvíli, kdy tam přijel na koni major Dunwoodie. Vojín na stráži se napřímil a mečem vzdával důstojníkovi poctu. Jakmile se zavřely dveře, vyjel ostře na Caesara:

„Poslyš, černej, jestli ještě jednou odejdeš z domu bez mýho vědomí, tak se změním na holiče a břitvou ti uříznu to tvý ebenový ouško.“

Caesar se rychle uchýlil do kuchyně a sám pro sebe tiše nadával. Hlasitěji vyslovil občas slůvko ‚Kůžičkář‘ nebo ‚rebel‘ či ‚ničema‘.

„Majore Dunwoodie,“ oslovila Frances svého milence, když k ní vstoupil, „křivdila jsem vám. Jestli jsem byla na vás příliš hrubá -“

Dívka propukla v pláč.

„Frances, vy nejste nikdy hrubá, nikdy nespravedlivá, jenom tehdy, když pochybujete, že vás miluji!“

„Peytone,“ vzlykala dívka, „v této bitvě půjde o váš život. Pamatujte si, že štěstí jednoho srdce tkví ve vašem bezpečí. Víím, že jste statečný. Ale buďte také opatrný!“

„Kvůli vám?“ ptal se potěšené mladý muž.

„Kvůli mně,“ odpověděla Frances a klesla mu na prsa.

Dunwoodie si ji přitiskl k srdci a chtěl něco říci. Vtom na jižním konci údolí zahlaholila polnice. Vtiskl Frances dlouhý polibek na rty, odtrhl se od ní a pospíchal do boje.

Frances se vrhla na pohovku, skryla hlavu pod polštář a dusila své vzlyky do šály. A plakala tak dlouho, až ustal ryk boje, výkřiky bojovníků, třesk zbraní a dupot koní.

VII

Drsná a špatně přístupná krajina, četná místa jako stvořená pro úskoky a léčky, značná vzdálenost od vlastní země a možnost dosáhnout kdykoliv kterékoliv místo, neboť oceán byl v britských rukou, to všechno přimělo Angličany, aby v bojích proti vzbouřeneckým koloniím nevěnovali pozornost jezdecktvu.

Do boje vyslali jenom jeden jezdecký pluk. Přitom však na různých místech vytvořili nezávislé jednotky, jak to vyhovovalo požadavkům chvíle a zároveň i názorům velitelů královského vojska. Často je tvořili lidé vyrostlí v koloniích; hodně vojáků se teprve učilo zacházet s mušketou a s bajonetem. Do zvláštního vojska zahrnuli i pomocné služby a hesenské myslivce.

Proti nim stáli nejodvážnější mužové z celé Ameriky. Jezdeckým oddílům většinou veleli velitelé z jihu. Jejich odvaha a statečnost strhávaly i prosté vojáky, kteří byli vybíráni velmi pečlivě a rozvážně.

Britové měli v moci jenom několik větších měst. Kamkoliv přišli, všude je vítala hladová země bez zásob. Naproti tomu Američané ovládali celé vnitrozemí.

Američané snášeli strážně války statečně, neboť věděli, že bojují za věc, která od nich vyžaduje nejvyšší kázeň; důstojníci se starali o své podřízené a jezdci měli výkonné a dobře živené koně.

Dunwoodieho mužové často osvědčili svou udatnost před nepřitelem a také nyní toužili po boji. Jejich přání se mělo brzy splnit. Dunwoodie sotva dosedl do sedla a nepřátelé se už formovali v dolní části kopce. V několika minutách major rozeznal, jaké oddíly má nepřítel k dispozici. Zahlédl zelené kabátce Honáků, kožené přílby a dřevěná sedla myslivců. Jejich počet se rovnal přibližně počtu mužů, jimž velel.

Jakmile Britové dosáhli volného prostoru blízko chatrče Harveye Birche, zastavili se a vyřídili muže do jedné linie. Přípravovali se k útoku. V té chvíli se objevila v údolí kolona pěšáků a táhla směrem k potoku.

Major Dunwoodie si okamžitě uvědomil, jakou má výhodu, a neváhal jí využít. Jeho kolona se zvolna vzdalovala z pole. Tu mladistvý Němec, který velel nepřátelské jízdě, dal rozkaz k útoku, neboť se obával, že by mohl přijít o snadné vítězství. Honáci se dychtivě vrhli

vpřed; jejich důvěru posiloval ústup nepřítele. Hesenci se pohybovali mnohem pomaleji, ale ve spořádanějších formacích. Virginské polnice hlaholily dlouze a naléhavě; odpovídal jim hlas trubky z čety v záloze, která mířila přímo do nitra nepřítele. Dunwoodieho kolona se otočila v naprostém pořádku, rozvinula se, a když zazněl povel k útoku, objevila se z úkrytu Lawtonova četa v čele se svým velitelem. Vojáci mávali zuřivě šavlemi a jejich křik přehlušoval řinkot válečné hudby.

Útok ohrožoval zejména Honáky. Rozptýlili se na všechny strany a prchali, seč jejich vybraným koňům nohy stačily. Jenom několik jich bylo raněno, ale ti, kdož se setkali se zbraněmi svých krajanů, rány nepřežili. Hlavní úder dopadl na Němce. Ukáznění a poslušní vojáci statečně vzdorovali, ale nakonec byli smeteni jako plevy větrem. Dunwoodie před sebou viděl prázdný prostor. Nemohl však nepřátele pronásledovat, protože nablízku stála pěchota.

Mazaní Honáci se rozpadli na malé skupinky a snažili se rozličnými cestičkami proniknout ke své mateřské základně před Harlemem.

Whartonova usedlost od kuchyně až po salón žila bojem, který se odehrával v bezprostřední blízkosti. Dámy se ze strachu raději nedívaly na hrůzné divadlo, ale prožívaly je s napětím a vzrušením. V kuchyni boj sledovali čtyři sluhové, Caesar, jeho žena, jejich dvanáctiletá vnučka a chlapec. Černochoy získal pan Wharton dědictvím od matky. Čas a nemoci podstatně snížily jejich počet. Bílého chlapce si přivedla slečna Peytonová jako lokaje.

Nyní se Caesar skryl do výklenku ve zdi, aby ho náhodou nezasáhla zbloudilá střela, a pozoroval se zájmem šarvátku. Strážný na verandě stál od něho jenom několik kroků. Všiml si, jak se černocho kryje, a pohrdavě se tomu zasmál, neboť sám se hrdě vystavoval nebezpečí.

„Zdá se mi, že se máš hrozně rád...“

„Kulka zasáhne bělocha jako barevnýho,“ bručel Caesar.

„Víš ty co? Uděláme malej pokus,“ navrhl strážný; rozvážně vytáhl pistolí z opasku a zamířil na černocho. Caesar se celý rozklepal a zuby se mu rozcvakaly, třebaže nevěřil, že by ho chtěl dragoun zastřelit.

V tom okamžiku Dunwoodieho kolona zahájila ústup a královské jezdectvo zaútočilo.

„Hele, pane lehkooděnce,“ volal Caesar, který byl přesvědčen, že

Američané vskutku ustupují, „proč vy, rebelové, nebojujete? Podívejte, podívejte, jak vojáci krále Jiřího zahnali majora Dunwoodieho. Dobrý pán, ale do bitky s královskajma se mu nechce.

„K čertu s tvejma královskajma,“ osopil se na něho voják, „jenom chvilku počkej a uvidíš, jak je kapitán Jack Lawton vosolí. Vystrčí růžky z tamtoho kopce a rozeženeme Honáky jako divoký husy, který ztratily vůdce.“

Caesar si myslel, že Lawtonova četa se ukryla za kopcem ze stejných důvodů, jako on hledal útočiště za zdí. Ale skutečnost brzy dala za pravdu vojákovi. S úžasem a hrůzou viděl Caesar, jak se královská jízda úplně zhroutila.

Strážný křičel radostí nad úspěchy svých kamarádů. K otevřenému oknu salónu přišel na chvíli i jeho druh, který měl za úkol střežit kapitána Whartona přímo v místnosti.

„Podívej se, Tome, podívej,“ volal rozradostněný voják, „jak kapitán Lawton ty Hesany prohání. Koukej, jak jim lítají kožený čepice. A teď major zabil důstojníkovi koně. Proč radši nezabil Holandřana, to zvíře přeci za nic nemůže!“

Za prchajícími Honáky zaznělo několik ran a jedna střela roztříštila okenní tabulku několik metrů od Caesara. Černoch rychle opustil úkryt a schoval se v salóně.

Hustá řada křovin kryla trávník před usedlostí tak, že na něj nebylo z cesty vidět. Strážní uvázali koně ke keřům, aby mohli na ně kdykoliv rychle nasednout.

V té chvíli proletěli vraty dva Honáci odříznutí od své čety. Zřejmě mířili do otevřeného lesa za usedlostí.

Vítězní Američané dotírali na ustupující Němce, až se dostali pod palbu pěchoty. Honáci se na trávníku zastavili. Mysleli si, že jim už nebezpečí nehrozí, a podlehli náhlému pokušení. Cítili kořist a pustili se do ní s odvahou a duchapřítomností, jež si osvojili za dlouhá léta své záškodnické činnosti. Začali odvažovat koně, čekající na oba strážné.

Voják na verandě vytáhl pistolí a s mečem v druhé ruce běžel ke koním.

Když Caesar vešel do salónu, dragoun stále ještě bedlivě střežil kapitána Whartona; rozruch na trávníku ho však odlákal k oknu. Vyklonil

se a častoval drzé Honáky nevybíravými nadávkami.

Henry si uvědomil, že nastal okamžik, který nesmí za nic na světě propást. Všiml si, že asi ve vzdálenosti jedné míle od usedlosti leží polem tři sta britských vojáků. Všude pádili divoce splašení koně bez jezdců. Henry Wharton uchopil pohotově strážného zezadu za nohy a oknem ho převrátil na trávník. Caesar zmizel rychle z pokoje a uzavřel zevnitř dveře do domu na závoru.

Strážný dopadl do měkkého trávníku, okamžitě se postavil a spustil vodopád své bohaté výmluvnosti na účet prokletého anglického kapitána.

Avšak první strážný volal na pomoc úpěnlivě postiženého kamaráda. Ten zapomněl na kapitánovu proradnost i na své povinnosti a utíkal ke koním, co mu nohy stačily. Jednoho koně oba strážní společným úsilím zachránili, ale druhý se stal kořistí Honáka, jenž cválal k lesu. Čtyři Honáci utekli za budovu, zběsile kolem sebe sekali šavlemi a hlasitě kleli. Caesar otevřel hlavní dveře a ukázal na opuštěného koně. Strážní na něho docela zapomněli, pronásledující Honáky. Kůň bez jezdce klidně ukusoval uprostřed všeobecného zmatku vyschlou travu. Caesar vykřikl:

„Ujíždějte - pane Henry, ujíždějte!“

„Ano,“ zvolal mladík a vyhoupl se do sedla, „teď nastal pravý čas k útěku.“ Spěšně pokynul otci, který v bezdeché hrůze stál u okna a rozpřáhl bezmocně ruce směrem k synovi, jako by ho chtěl zadržet.

„Díky, Caesare, pozdravuj sestry,“ zvolal kapitán a proletěl branou rychlostí blesku.

Černoch ho úzkostlivě pozoroval. Viděl, jak se dostal až na silnici, jak zahrnul doprava a jak pádil pod ochranou skal, jež se na jedné straně zvedaly, až zmizel za výčnělkem, který ho úplně skryl.

Caesar uzamkl dveře a zavíral závoru za závorou. Otáčel klíčem, až už to dál nešlo; chvíli si povídal sám se sebou, jak se to pánovi dobře povedlo.

„Ten umí jezdit na koni - sám jsem ho učil - pozdravovat mladé dámy - slečna Fanny nedovolí, aby ji starej barevnej člověk líbal na tvář“

Když byla bitva rozhodnuta, nastal čas k pohřbu padlých. Za used-

lostí našli mrtvolu dvou Honáků a virginského strážného.

Naštěstí pro Henryho Whartona bdělé oči kapitána Lawtona pozorovaly kukátkem pěší kolonu, jak si stále udržuje postavení na břehu potoka; rozprášení hesenští myslivci hledali ochranu právě u této kolo-

ny. Kapitánův kůň měl virginskou krev a nesl ho do údolí rychlostí větru. Naplněn závratným pocitem svobody hnal se mladý jezdec jako ďábel přes všechny překážky. Najednou uslyšel známý hlas:

„Bezvadně jste to provedl, kapitáne. Nešetřete bič a zahrňte doleva! Potom přeskočte potok!“

Wharton se v letu otočil a zahlédl Harveye Birche; seděl na skále, odkud pozoroval bitvu jako z ptáčích perspektivy. U nohou se mu povolovalo scvrklé břemeno. Birch nadšeně na kapitána mával. Henry uposlechl jeho rady. Skutečně našel dobrou cestu, která vedla k silnici, přetínající údolí. Přejel most a zastavil prudce koně až před svým starým známým, plukovníkem Wellmerem.

„Kapitáne Whartone!“ zvolal užaslý velitel anglického pluku. „Kde se tu berete na povstaleckém koni? Snesl jste se snad přímo z nebe?“

„Díky bohu!“ lapal mladík po dechu. „Unikl jsem jim! Před pěti minutami jsem byl ještě jejich vězněm a hrozila mi šibenice.“

„Šibenice, kapitáne Whartone? Ti zrádci se už neodvážejí spáchat další chladnokrevnou vraždu. Což není na tom dost, že připravili o život Andrého? Proč vám vyhrožovali?“

„Spáchal jsem prý stejný zločin,“ vyhrkl kapitán a začal vysvětlovat skupině posluchačů, jak byl zajat a jak se mu podařilo uniknout. Když skončil, plukovník Wellmere ho nadšeně objal:

„Z duše vám blahopřeji, statečný příteli! Zrádci zřejmě nemají ani potuchy o tom, co to je velkorysost a schopnost odpouštět. A vy máte dvojnásobné štěstí, že se vám podařilo uprchnout bez jediné oděrky. Pomůžete mi trochu a já vás brzy pomstím.“

„Major Dunwoodie se ke mně choval naprosto korektně. Je to ušlechtilý muž a statečný voják. Nikdy by se nesnížil ke krutému činu. Ale já bych nepovažoval za moudré, kdybychom se chtěli dostat přes potok na otevřené planině. Na druhé straně číhají virginští jezdci. Jsou výborně naladěni. Úspěch je povzbudil.“

„Snad nepovažují za úspěch, že zahnali na ústup ty líné Hesany a pár ubohých záškodníků?“ posmíval se plukovník. „Kapitáne Whartone, ani nechci věřit svému sluchu. Mluvíte, jako byste vychvaloval pana Dunwoodieho. Podle mne to žádný major není. Snad si nemyslíte, že by Dunwoodie porazil samotnou tělesnou stráž vašeho krále?“

„Ano, musím říci, plukovníku Wellmere, že kdyby na poli stála samotná stráž našeho krále, setkala by se s nepřítelem vskutku důstojným. Pana Dunwoodieho chválím právem, je chloubou Washingtonovy armády.“

„Dunwoodie, Dunwoodie,“ opakoval plukovník pomalu a přemýšlivě vrtěl hlavou. „S tím pánem jsem se jednou asi setkal“

„Slyšel jsem, že jste ho poznal v našem městském bytě, když jste se bavil se sestrou,“ připomínal mu s úsměvem Wharton.

„Ach, už si na toho mladíka vzpomínám. Kongres vzbouřeneckých kolonií tedy svěřuje svoje vojáky velení tak zdatných válečníků!“

„Zeptejte se velitele hesenské jízdy, jestli považuje majora Dunwoodieho za důvěryhodnou osobu.“

Plukovník Wellmere však nechtěl o majoru Dunwoodiem nic slyšet. Nerad slyšel chválu na statečnost nepřátel. Sloužil v Americe již dlouho, ale setkával se jenom s branci a s domobranou. Tihle vojíní někdy bojovali dost odvážně a nebojácně, ale častěji utíkali, aniž si vůbec vystřelili. A kromě toho - co by se staral o nepřátele - velí přece Angličanům, a ti se už o úspěch postarají. Plukovník Wellmere se nikdy v poli příliš nezdržoval. Poslouchal kapitána Whartona a nevěřicně se usmíval.

„Stejně se od té vychvalované jízdy příliš nevzdálíme. Napřed jim trochu pocucháme slávu, kterou už podle vašeho názoru získali“

„Chtěl jsem vás jenom upozornit na nebezpečí, které na nás čeká, plukovníku Wellmere.“

„Slovo ‚nebezpečí‘ správný voják nikdy ani nevysloví,“ poučoval britský velitel s posměchem mladého kapitána.

„Dejte povel k útoku,“ vybídl ho Henry Wharton. „Ať tedy promluví zbraně!“

„Teď teprve poznávám svého mladého přítele,“ smál se plukovník. „Chtěl byste nám před útokem říci několik slov, která nám pomohou?“

Rádi si vás vyslechneme. Znáte sílu povstalců. Číhá jich v záloze hodně?”

„Ano,“ odpověděl podrážděně mladík, „na kraji lesa napravo je skupinka pěšáků, jezdci jsou všichni před námi.“

„Ale dlouho tam nezůstanou,“ holedbal se Wellmere a obrátil se k důstojníkům, kteří ho obklopili. „Pánové, překročíme potok a rozvine se v linii na planině za ním. Jinak se nám nepodaří vylákat ty udatné Yankee na dosah našich mušket. Kapitáne Whartone, budete mi dělat pobočníka.“

Mladík zavrtěl hlavou, neboť s tímto manévrem nesouhlasil. Zdravý rozum ho varoval, že plukovníkovo rozhodnutí je ukvapené a nepředložené. Přesto se však připravoval na své poslání.

Rozmluva se odehrála před britskou četou takřka v dohledu Američanů. Dunwoodie shromažďoval rozptýlené čtyry, zajišťoval zajatce a vracel se na území, kde stál původně. Byl spokojen s úspěchem, jehož dosáhl. Domníval se, že Angličané jsou obezřetní a prozíraví a že nebudou nic riskovat. Proto chtěl stáhnout svoje hlídky. Nakonec přece jen z opatrnosti nechal na tomto úseku silnější skupinu s úkolem sledovat pohyby britských jednotek. Sám chtěl ustoupit na příhodné místo, kde by v klidu mohl přenocovat. Kapitán Lawton s nechutí a odporem naslouchal úvahám svého velitele. Vytáhl oblíbené kukátko a pátral, zda by v řadách nepřátel nenašel škvíru pro výhodný útok. Náhle vykřikl:

„Co to vidím! Modrý kabát mezi šarlatovými uniformami! Náš přestrojený přítel od šedesátého, krásný kapitán Wharton, který utekl dvěma mým nejlepšími mužům!“

Ještě nedomluvil, když přiběhl strážný z usedlosti U akátů a překotně oznamoval, že jeho kamarád padl a že se zajatci podařilo uprchnout. Nesouvisle objasnil všechny okolnosti útěku. Mrtvý voják byl odpovědný za zajatce. Druhého strážného nemohl kapitán dobře kárat za to, že bránil koně, které měl na starosti. Poslouchal ho sice velice neklidně, ale nijak se nezlobil.

Nenadálá zpráva plně změnila názor majora Dunwoodieho. Pochoopil, že je v sázce jeho pověst. Ihned zrušil rozkaz o odvolání hlídek a společně s Lawtonem hledali mezeru, jíž by mohli zaútočit na nepřítel.

Ještě před dvěma hodinami pokládal Dunwoodie zajetí Henryho Whartona za největší ránu, jaká ho mohla stihnout. Teď dychtil po příležitosti, aby s nasazením vlastního života svého přítele znovu zajal. Prahla po pomstě a svou nedočkavostí předčil dokonce i prudkého Lawtona. Zrovna v té chvíli překročili Britové pod velením plukovníka Wellmera potok, vstoupili na otevřenou planinu a rozvinuli se s přesností, jaká by jim dělala čest i při slavnostní přehlídce.

„Připravte se - na koně - na koně,“ velel Dunwoodie. Poslední rozkaz opakoval Lawton tak důrazně, až jej uslyšel i Caesar u otevřeného okna. Černoch v hrůze ucouvl a v té chvíli si přestal myslet, že Lawton je ustrašenec. Teď ho viděl, jak vyjíždí ze zálohy a vysoko nad hlavou mává mečem.

Britové postupovali ve vzorném pořádku. Terén se výborně hodil pro účinné manévry jízdy. Útoku Virgíňanů nemohl nepřítel odolat. Při smršti náhlého přepadu byl plukovník Wellmere smeten z koně. Dunwoodie ho zachránil před jistou smrtí, když zadržel pravici vojáka, mířící plukovníkovi přímo na hrdlo. Major ho zvedl ze země, posadil na koně a svěřil své ordonanci.

Američané obklíčili Brity z levé strany. Zástupce velitele, bedlivě sledující vývoj bitvy, rychle obrátil svůj oddíl a dal ostřelovat britské dragouny z děl. V této skupině byl i Henry Wharton, jenž se dobrovolně přihlásil, že pomůže ničit pátrací oddíl. Střela mu zasáhla paži, v níž držel uzdu. Kolem dokola se vzduch otrásal výkřiky, hlaholení polnic, výstřely, třeskem boje. Henryho kůň zneklidněl, prudce a nekontrolovatelně vyrážel vpřed, vzpínal se a skákal. Henry ho jednou rukou nemohl zvládnout. Najednou se proti své vůli octl po boku kapitána Lawtona, jenž jediným pohledem vystihl komickou situaci a zvolal:

„Kůň pozná líp spravedlivou věc než jezdec! Kapitáne Whartone, vítáme vás v řadách obhájců svobody!“

Jakmile skončil útok, Lawton neztrácel čas. Okamžitě zajatce zajistil. Všiml si, že je raněn, a poslal ho na obvaziště.

Virginské vojsko uštědřovalo ránu za ranou královským pěšákům, kteří nakonec jenom přihlíželi drtivé porážce. Několik Angličanů využilo zmatku a kouřové clony a proniklo až do zadních řad svých krajanů, stále ještě zachovávajících pořádek na linii souběžné s okrajem

lesa. Nemohli však pálit, neboť jejich střely by v nepřehledné situaci padaly do vlastních řád. Uprchlíci, kryti stromy, měli vytvořit druhou obrannou linii v lese. Ještě ani neukončili přípravy, když kapitán Lawton dal rozkaz mladému veliteli druhé čety, jež zůstala na bojišti, aby napadla britské uprchlíky. Avšak mladý velitel si počínal příliš ukvapeně. Britové napadli útočníky palbou a v řadách Američanů nastal zmatek. Lawton spadl z koně. V kritickém okamžiku jim přispěchal na pomoc major Dunwoodie. Uviděl, že čety jsou neuspořádané a bezradné. V kaluži krve ležel na zemi jeho nejlepší přítel, mladý důstojník George Singleton. A vedle kapitán Lawton s menším poraněním.

Z očí mladého válečníka sršely blesky. Projížděl mezi švadronou a nepřitelem a vyzýval mohutným hlasem vojáky do boje. Jeho příklad strhl ostatní a jeho slova působila přímo zázračně. Zmatek naráz ustal. Linie se zformovaly přesně a rychle, zazněly povely k útoku.

Virgíňané se hnali za majorem jako dravá řeka. Jejich síle a nadšení nemohlo nic odolat. V několika minutách vyčistili pole, zatímco rozprášené zbytky nepřátel prchaly do lesa. Dunwoodie se pomalu vzdaloval z palebného okruhu a pustil se do bolestné povinnosti: shromažďovat mrtvé a raněné.

Seržant, pověřený úkolem zavést Henryho Whartona na obvaziště, se zhostil své povinnosti velmi rychle, protože se chtěl vrátit co nejdříve na bojiště. Ještě ani nedošli do středu planiny, když si kapitán Wharton všiml podivného počínání výstřední postavy, jejíž celý zjev působil nezvyklým dojmem. Hlavu měl úplně holou. Silně napudrovaná paruka mu vyčuhovala z kapsy jezdeckých kalhot. Byl bez kabátu, košili měl vyhrnutou až po lokte, krev mu potřísnila šaty a zbrotila ruce i obličej; z úst mu vyčníval dlouhý doutník. V pravici třímal nástroj neobvyklého tvaru a v levici držel nakousnuté jablko. Tento podivný muž stál a pozoroval Hesence, jak leží před ním. Kousek opodál se několik vojáků opíralo o muškety a napjatě sledovalo boj. A hned vedle chirurga stál jeho pomocník, jak se aspoň dalo soudit podle zakrváceného oděvu a podle nástrojů, jež držel v ruce.

„Tady je lékař, pane,“ hlásil průvodce Henrymu. „Než se nadějete, paži vám sešije“ Rychle něco pošeptal do ucha nejbližšímu vojákovi, ukázal na zajatce a spěchal ke svým kamarádům.

Mladý Wharton se obezřele blížil k podivné postavě. Už se chystal požádat lékaře o ošetření. Tu zaslechl, jak si chirurg bručí sám pro sebe:

„Tohoto muže určitě zabil kapitán Lawton. Kolikrát jsem ho učil, jak má správně ochromit protivníka a nebrat mu život. Je kruté a zbytečné vyhlazovat lidské pokolení. U takových ran je veškerá lékařská pomoc marná. Lawton je vlastně nepřítel vědy.“

„Jestli se, pane, můžete na chvíli uvolnit, byl bych rád, kdybyste se podíval na škrábnutí, které jsem v boji utrpěl,“ oslovil ho pokorně Henry.

„Přišel jste z toho pole tam dole? Mají tam hodně práce?“ zeptal se lékař a prohlížel si kapitána od hlavy k patě.

„Ano, žijeme ve vzrušující době, ujišťuji vás.“

„Vzrušující,“ opakoval lékař. „Dodáváte mi odvahy, pane. Kde existuje vzrušení, tam je také život. Kde je život, tam je naděje. Ale tady moje práce nemá valný smysl. Tenhle chlapík byl mrtvý, ještě než jsem se na něho koukl. Je to zvláštní případ. Pojd'te se podívat. Leží u plotu a na něm několik mrtvol.“

Ranhojič šetrně prohlédl kapitánovi paži a pokýval hlavou:

„Kulka proletěla kolem kosti a neroztránila ji. Máte štěstí, že jste padl na zkušeného praktika. Nějaký mladý nedouk by vám ruku určitě uřízl.“

„Opravdu?“ divil se Henry a trochu zneklidněl. „Ani jsem netušil, že jsem tak vážně zraněný.“

„Rána není nebezpečná, ale máte moc pěknou paži. Nováčka by snadno mohla navnadit, aby se s potěšením pustil do operace.“

„K čertu!“ rozzlobil se kapitán. „Jak může někomu působit potěšení, když mrzačí své druhy?“

„Drahý pane, vědecká amputace je nádherná operace. Docela určitě by mohl váš případ nějakého nadšence nalákat, aby si na vás vyzkoušel svoje umění. Ve spěchu by snadno přehlédl všechny důležité podrobnosti.“

Další rozhovor přerušila jízdní četa, která se vracela na své původní stanoviště. Přicházeli ranění a všichni potřebovali ošetření.

Do otcovy usedlosti provázela kapitána stráž. Henrymu bylo nevol-

no a raději by se na místě propadl hanbou.

Angličané ztratili v několika útocích asi třetinu pěchoty; její zbytek se shromáždil v lese. Major Dunwoodie si povšiml, že se znovu stavějí do formací, jako by chtěli zaútočit. Proto ponechal silnou skupinu v čele s kapitánem Lawtonem u lesa a rozkázal, aby Brity bedlivě sledovali a neposkytli jim příležitost k novému boji.

Lawton byl lehce raněn na hlavě. Ránu však bral na lehkou váhu, smál se a žertoval. Major mu kladl na srdce, aby sám nepodnikal útok, pokud by se mu nenaskytna mimořádně vhodná příležitost.

Britští vojáci se prodírali lesem, šplhali do kopců, lezli po nepřístupných vrcholcích, kam se jezdeckvo nemohlo dostat. Snažili se proniknout k člunům na pobřeží.

VIII

Vzrušení obyvatelé usedlosti pana Whartona naslouchali odumírajícímu šumu bitvy; najednou se rozhostilo ticho, které jim připadalo ještě hrůznější než předchozí vřava. Po útěku syna se odebral pan Wharton za sestrou a starší dcerou a všichni tři úzkostně čekali na zprávy z pole. Frances už nesnesla bolestnou nejistotu a tíživou samotu. Připojila se proto k rodině. Vyslali Caesara, aby vyzvěděl, jak dopadl boj a na čí stranu se přiklonilo štěstí. Otec vyprávěl podrobně, jak syn utekl. Najednou se dveře prudce otevřely a vešel kapitán Wharton, doprovázen dvěma strážci. A hned za nimi se dovnitř vřítli černoch.

„Henry, synu, můj synu,“ volal dojatý otec. Rozpřáhl paže, nemohl se však zvednout ze židle. „Co to vidím? Znovu tě chytili? Je tvůj život opět v sázce?“

„Štěstěna se naklonila k rebelům,“ vysvětloval syn a tvářil se, jako by se chtěl usmát. „Snažil jsem se dostat na svobodu, ale duch vzpoury posedl i mého koně. Proti mé vůli mě zavezl do samého středu pluku majora Dunwoodieho.“

„A znovu tě zajali.“ Otec pozoroval s obavami oba ozbrojené průvodce svého syna.

„Zajal mě zase pan Lawton.“

„Proč jste se nechal chytit, pane Harry?“ ptal se Caesar. „Proč jste

jim neutekl?“

„To se snadno řekne, ale špatně udělá, Caesare, zvlášť když jsem nemohl hýbat pravicí.“

„Henry, ty jsi zraněn,“ zvolaly obě sestry najednou.

„Je to jenom škrábaneček, ale v kritickém okamžiku mě ochromil.“ Na důkaz svých slov natáhl Henry zraněnou paži a stručně pak vysvětlil, co všechno se událo. Podle jeho názoru byl výsledek bitvy stále ještě na vážkách, protože ve chvíli, kdy opouštěl bojiště, Virgíňané ustupovali.

„Neodešli z bojiště jen tak,“ podotkl příkře strážný. „Zanechali tam výborného honícího psa.“

„Ano,“ dodal jeho kamarád, „myslím, že kapitán Lawton dokonale spočítá královským nosy, co tam nechali, než se dostali k člunům.“

Frances se zeptala rozechvěle: „Byli ranění také důstojníci - na - některé - straně?“

„Ano,“ odpověděl strážný, „tihle mládenci z jihu jsou srdnatí; jeden raněný mi řekl, že kapitán Singleton padl a že major Dunwoodie...“

Kapitán se obrátil k vojákovu a zeptal se ho:

„Co major Dunwoodie? Snad nebyl raněn?“

Frances ani nedýchala.

„O toho nemusíte mít strach,“ uklidňoval kapitána strážný. „Ten má tvrdý kořínek. Říká se, že ten, kdo se zrodil pro šibenici, se nikdy neutopí. Kdyby mohla kulka usmrtit majora, byl by už dávno mrtvý. Chtěl jsem jenom říci, že to majorem otrásl, když kapitán Singleton padl“

Frances se už chystala k odchodu, když tu vstoupil do místnosti sám major Dunwoodie.

„Pane Whartone,“ oslovil vážně pána domu. „Nebudeme v těchto zlých časech trvat na prázdné obřadnosti. Jeden můj důstojník byl bohužel nebezpečně raněn. Dal jsem ho přinést sem, neboť jsem počítal, že ho přijmete do svého domu se svou obvyklou pohostinností.“

„Jsem rád, pane, že jste ho přivedl sem“ Pan Wharton se chápal příležitosti, aby si usmířil Američany. „Vždy ochotně poskytnu pomoc těm, kdož ji potřebují, zvlášť když jde o přátele majora Dunwoodieho“

„Jestli tedy dovolíte,“ pravil major, „dám ho přinést, aby ho mohl

lékař okamžitě vyšetřit.“

Za chvíli přinesli dva vojáci raněného, který těžce dýchal a na první pohled vypadal, jako by ho život už opouštěl. Dunwoodie ho doprovázel a nabádal nosiče, aby s ním zacházeli co nejšetrněji. Frances otevřela a ukázala na postel. Teprve když major odcházel, pozvedla k němu oči. Ale major její pohled neopětoval.

Kapitán Wharton se dobrovolně zavázal strážcům čestným vojenským slovem, že se už o útěk nepokusí. Zastoupil otce v úloze hostitele a vyšel vstříc lékaři, který zdálky hlaholil:

„Tak se mi zdá, že se vám vede docela dobře. Ale počkat, nemáte zavírací špendlík? Tak tu máte jeden. Na ránu se vám nesmí dostat chladný vzduch!“

„Pospěšte si, Sitgreavesi, pospěšte si. Nebo nám George Singleton vykrvácí!“

„Cože? Singleton! Chudáček George!“ Lékař chvátal k posteli. Zpráva ho zřejmě rozrušila. „Žije, a to je hlavní. Kde je život, tam je stále naděje. Je to první vážný případ, který dnes mám. Chudák George! Ano, dostal ji, kulku z muškety.“

Raněný pootevřel oči, pohlédl na muže vědy a slabě se usmál. Chirurg si sundal brýle a vytíral si šátkem z očí slzy. Pak se hned dal do práce.

„Povězte,“ zapřísahal ho Dunwoodie, „je nějaká naděje? Najdete střelu?“

„Není těžké najít to, co máte v rukou, majore Dunwoodie,“ odpověděl chirurg chladně a připravoval si obvazy.

Netrpělivý major ukázal mlčky na raněného přítele a chirurg ihned zrychlil pohyby.

„Chudák George. Je to jenom o vlásek. Ale -“ Vtom ho vyrušil poslíček, který žádal velitele, aby se okamžitě dostavil na bojiště. Major stiskl příteli ruku a pokynul lékaři, aby ho následoval.

„Co myslíte?“ zašeptal na chodbě. „Přežije to?“

„Přežije.“

„Díky bohu.“

Na chvíli přišel major Dunwoodie do salónu mezi členy rodiny. Teď se už usmíval a se všemi se srdečně loučil. Kapitán Henry Wharton stál

mlčky u okna. Major neměl ani tušení, co všechno se s ním událo. Nevěděl ani o jeho útěku, ani o novém zajetí.

Slečna Peytonová se zeptala majora:

„Je naděje, bratranče, že váš přítel přežije zranění?“

„Přežije, určitě přežije,“ ujišťoval ji major. „Když Sitgreaves tvrdí, že bude žít, tak je to pravda. Ten mě ještě nikdy nezklamal.“

„Raduji se stejně jako vy.“

„Je duší naší roty, všichni ho máme rádi; je tak mírný, spravedlivý, šlechetný, pokorný jako jehňátko a povahu má holubičí. Jenom v bitvě dovede řídit jako lev.“

„Mluvíte o něm, jako byste byl do něho zamilovaný,“ smála se slečna a zadívala se na neteř, která seděla v rohu pokoje.

„Mám ho opravdu velice rád,“ zvolal vzrušeně mladík. „Potřebuje péči a ošetření. Teď všechno závisí na tom, kolik péče se mu dostane“

„Důvěřujte mi, pane, pod touto střechou bude mít všechno.“

„Odpusťte, drahá paní, ale Singleton vyžaduje péči, která by zdravého člověka třeba mrzela. V tomto utrpení potřebuje voják ženskou něhu.“

Frances vyskočila a tváře jí jenom planuly.

„Vašemu příteli budeme věnovat tu nejvyšší péči, jakou může mít cizinec.“

„Ach, to ne,“ kroutil hlavou major. „Musíte ho hýčkat, laskat, chlácholit.“

„Tak by se k němu mohla chovat jenom sestra nebo manželka“

„Sestra!“ udeřil se major do čela. „George přece má sestru! Mohla by tu být už zítra ráno za svítání!“

„Rádi ji u nás uvítáme,“ pravila vřele slečna Peytonová.

„Ještě dnes večer pro ni pošlu.“ Jako by chtěl změnit námět rozhovoru, přistoupil major ke kapitánu Whartonovi.

„Henry Whartone, čest pro mne znamená víc než život. Vím však, že ji mohu klidně svěřit do tvých rukou. Zůstaň tu beze strážců, pokud neopustím hrabství. Bude to trvat několik dní.“

Ze způsobů anglického důstojníka vymizel chlad. Uchopil nabízenou ruku, stiskl ji a odpovídal vřele:

„Peytone, nezklamou tvou důvěru, i kdyby byla pro mne připravena

šibenice, na které Washington oběsil Andrého.“

„Henry, Henry Whartone,“ pronesl Dunwoodie s káravým přízvukem, „málo znáš muže, který velí naší armádě. Jinak bys nemohl takhle mluvit. Ale teď už mě volá povinnost. Zanechám tě zde. Jistě by sis sám nevybral jiné místo, protože nikde bys nebyl tak šťasten.“

K důstojníkům, které příkaz doby odvelel z odpočinku ke službě vlasti, patřil i otec raněného, plukovník Singleton. Pocházel z Georgie a v mladých letech sloužil jako voják z povolání. Když začal boj o svobodu, nabídl své zkušenosti a schopnosti vlasti; byly s povděkem přijaty. Stáří a nemoc už plukovníkovi nedovolily, aby se aktivně účastnil dění na válečném poli. Zastával různé velitelské funkce všude tam, kde mohl osvědčit bdělost a věrnost. V posledním roce střežil průsmyk na Vysočinu a bydlil se svou dcerou nad údolím, v němž se Dunwoodie střetl s nepřitelem. Tuto vzdálenost bylo možno ujet za den.

Major tedy ihned k němu vypravil posla se zprávou, že jeho syn byl v bitvě raněn, a zároveň ho prosil, aby podle možností poslal do usedlosti U akátů svou dceru, jež by ošetřovala raněného bratra.

Nedaleko Akátů ležela malá osada, kde se křížilo několik cest. Dunwoodie první objevil výhodnou polohu tohoto místa; i nyní je zvolil jako shromaždiště raněných. Vojáci tu odpočívali, jiní vykonávali smutnou povinnost pohřbívat padlé.

Major narazil na další obtíž: co udělá s raněnými?

Šel zamyšleně po poli a řešil tuto nesnadnou otázku. Najednou spatřil plukovníka Wellmera, jak sedí zkroušeně o samotě a zřejmě rozjímá o svém neštěstí. Ze strachu o osud svého přítele zapomněl major úplně na významného zajatce. Přistoupil tedy k plukovníkovi a omlouval se mu. Angličan přijal chladně jeho zdvořilé omluvy a stěžoval si na zranění, které prý utrpěl, když jeho kůň náhodně klopýtl. Dunwoodie si však v bitvě dobře všiml, že virginský jezdec srazil plukovníka z koně. S úsměvem nabídl plukovníkovi služby osvědčeného ranhojiče v usedlosti U akátů. Oba se ihned vydali na cestu.

„Plukovníku Wellmere!“ zvolal užaslý Wharton, když se objevil zajatec na prahu. „I vás stihl krutý válečný osud! Buďte vítán v domě mého otce! Přál bych si však, abych vás mohl představit svým blízkým za příznivějších okolností.“

Pan Wharton přijal nového hosta s nedůvěrou a poněkud ostražitě. Doktor Sitgreaves s překvapením pohlédl na jediný šarlatový kabátec. „Doslechl jsem se, pane,“ pravil, „že potřebujete mou pomoc. Doufám, že jste se nestřetl s kapitánem Lawtonem, jinak bych přišel příliš pozdě.“

„Jde asi o omyl,“ děl mrazivě plukovník. „Major Dunwoodie mě ujistil, že mi pošle chirurga, a ne starou bábu.“

„Doktor Sitgreaves,“ představoval chvatně lékaře Henry Wharton, který stěží potlačoval smích. „Měl dnes tolik práce, že nemohl věnovat náležitou pozornost svému zevnějšku.“

„Promiňte, pane,“ omlouval se Wellmere a ukázal chirurgovi zraněnou paži.

„Jsem chirurg,“ prohlásil suše Sitgreaves, „pokud tímto titulem je možno nazvat muže, který má doktorát Edinburské university, prošel londýnskými nemocnicemi, amputoval několik stovek údů, operoval lidské tělo na všech možných místech. Pane, hovoříte s mužem, kterému se dostalo v nejvyšší míře světla vědy, čistého svědomí i pověření amerického Kongresu.“

„Promiňte, pane,“ omlouval se koženě plukovník. „Kapitán Wharton již můj omyl vysvětlil.“

„Jsem za to kapitánu Whartonovi zavázán,“ ukláněl se chirurg a připravoval si amputovací nástroje tak obřadně, až plukovníkovi tuhla v těle krev. „Kde jste raněn, pane? Cože? Tahle jizvička na rameni? Pane, jak jste přišel k tomu šrámku?“

„Ránu mi uštědřil jakýsi rebel mečem,“ vysvětloval důrazně plukovník.

„Tomu nevěřím. Ani jemný George Singleton by vás nemohl píchnout tak neškodně.“ Vyňal z kapsy kousek náplasti a nalepil ji na odřeninu. „Prosím, pane. To zcela poslouží svému účelu. Nic víc ode mne nepotřebujete.“

„Co bych měl udělat teď, pane?“

„Hlásit se jako raněný,“ odpověděl doktor. „Můžete dodat, že vám zranění ošetřila jakási stařena - a jestli to nebyla zrovna stařena, skutečně by na to stačila jakákoliv stará bába.“

„Mluvíte velmi podivným jazykem,“ divil se Angličan.

Kapitán Wharton zasáhl. Částečně se mu podařilo uklidnit uraženého lékaře, který se nakonec uvolil, že prohlédne další zranění, jež plukovník při pádu utrpěl. Byly to jen oděrky. Sitgreaves je v rychlosti ošetřil a odešel.

Sotvaže si jezdci odpočinuli, chystali se zaujmout svá předurčená postavení a major Dunwoodie musel opustit usedlost.

Po delší úvaze rozhodl, že doktora Sitgreavesa ponechá v usedlosti pana Whartona, aby pečoval o zraněného kapitána. Henry ho požádal, aby na čestné slovo směl u nich zůstat i plukovník Wellmere, a major souhlasil. Ostatní zajatci neměli hodnosti, proto je shromáždil a se silnou stráží poslal do vnitrozemí.

Krátce nato vyjela jízda. Strážné oddíly, rozdělené do skupinek a doprovázené hlídkami na koních, se rozložily po kraji, až utvořily souvislý řetěz od Úžiny k řece.

Když se major s přáteli rozloučil, ještě se na chvíli zastavil. Nechtělo se mu odejít. Hleděl na usedlost U akátů a uvědomoval si, že se v ní skrývá to, čeho si na světě nejvíc cení. Přítel z mládí se stal zajatcem za okolností, které ohrožovaly jeho život i čest. Věrný druh, s nímž snášel všechny útrapy a drsnosti vojenského života, tam ležel raněn, jako by splácel krvavou daň za jejich vítězství. A znovu se mu vynořil v mysli obraz krásné dívky a zaplašil touhu po slávě.

Za severním kopcem už zmizel poslední voják. Major váhavě a rozpačitě zamířil stejným směrem. Frances právě vyšla na verandu. Den byl jasný a vlídný, na obloze bez mráčku zářilo slunce. Vřava, která nedávno naplňovala údolí, ustoupila smrtelnému tichu, nad polem visel jediný osamělý mrak bitevního kouře. I ten se však postupně rozptyloval.

Všechny protichůdné city, všechny zmatené příběhy uplynulého dne se najednou jevily jenom jako výplod bujné obrazotvornosti.

Frances se otočila a zahlédla mizející postavu muže, který hrál tak významnou úlohu na této scéně. Poznala svého milence. A tu ji přepadly vzpomínky, jež ji zahnalý do pokoje.

Byla stejně smutná jako Dunwoodie, vyjíždějící z údolí.

Skupina jezdců pod velením kapitána Lawtona pozorovala, jak se nepřítel blíží k člunům, a stále nenacházela vhodnou příležitost k útoku. Zkušený nástupce plukovníka Wellmera znal velmi dobře sílu nepřítele, a proto si počínal obezřetně. Dlouho váhal opustit rozeklanou pahorkatinu a sestoupit na úroveň vodní hladiny.

Než se pokusil o tento odvážný manévr, seřadil své muže do jednolitého čtverce, na jehož okrajích se blyštily bajonety. Netrpělivý velitel americké jízdy dobře věděl, že v tomto útvaru nemůže statečné vojáky napadnout. Proto se držel neustále Britům v patách a hledal možnost, jak jim zarazit jejich pomalý, ale vytrvalý pochod na pobřeží. Směřovali k malému škuneru, který zanechali na místě svého přistání.

Večerní mlhy již halily údolí, když se na jeho jižním okraji objevil Lawtonův oddíl. Jel pomalu a v neuspořádaných řadách. V čele klusali kapitán a jeho zástupce. Rozmlouvali spolu tiše, jako by se o něčem radili. Útvar uzavíral mladý kornet, který si pro sebe broukal a těšil se, že po všech útrapách těžkého dne klesne do slámy a oddá se slastnému odpočinku.

„Také vás to napadlo?“ zeptal se kapitán svého zástupce. „Jakmile jsem ji uviděl, hned jsem si vzpomněl na tu tvář. Nedá se na ni tak lehce zapomenout. Ale Tome, major má skutečně výtečný vkus.“

„Byla by ozdobou našeho sboru,“ odpověděl vřele poručík. „Ty oči by snadno zviklaly vojáka a přesvědčily ho, aby se věnoval ušlechtlejšímu povolání, než je naše proklaté řemeslo. Takové děvče by zlávalo i mne, abych opustil meč a sedlo.“

„To je vzpoura, pane,“ smál se kapitán. „Jak byste se mohl měřit vy, Tom Mason, s veselým, obdivovaným a bohatým majorem Dunwoodiem! Vy, poručík kavalerie, který má jenom koně, a to ještě ne nejlepšího.“

„V poslední bitvě jsme měli stejně namále. Nebýt majora, nevím, jak by to dopadlo.“

„Příznivý obrat tedy způsobil vlastně můj pád.“

„Buď váš pád, nebo jejich strach. Než se objevil major, vládl v našich řadách hrozný nepořádek. Major přicválal a seřadil nás do šiku. Potom jsme Angličany zahnali do křovin.“

„A o takový pěkný útok jsem zrovna přišel!“

„Opravdu jste to zaspal.“

„Neviděl jsem to ani já, ani George Singleton. Ten na to dopltil daleko hůř. Tome, co asi řekne jeho sestra plavovlasé dívce v bílé budově?“

„Ke svým nadřízeným se vždy chovám s povinnou úctou. Ale dva takoví andílkové v jedné budově - to je i na statečného muže moc.“

„Ano, ano,“ pokyvoval kapitán. „Major stále hlásá užitečné mravní zásady, ale sám je liška podšitá. Všiml jste si, jak se mu zamlouvá křížovatka nad údolím? Když jsem už podruhé na jeho rozkaz zastavil vojáky na stejném místě, hned jsem věděl, že se ve hře octla dívčí tvář.“

„Vás přece vojáci dobře znají.“

„Sklon k pomluvám je nevyлéčitelný. Jaký podivný živočich se to plíží vpravo polem?“

„To není živočich, ale člověk!“

„Podle hrbu bych soudil na velblouda.“ Kapitán se pozorně zadíval na podivnou postavu. „Je to... Harvey Birch - musíme ho dostat!“

Asi tucet mužů v čele s poručíkem Masonem cválalo za rozzuřeným kapitánem Lawtonem.

Byli přesvědčeni, že jim Birch tentokrát neunikne.

Kramář se po celý den prozíravě držel na skále, odkud také dobře poradil Henrymu Whartonovi při jeho útěku. Z výšky viděl do všech podrobností boj, který se pod ním odehrával. S tlukoucím srdcem sledoval odchod vojska pod velením majora Dunwoodieho a jen s nejvyšším úsilím krotil svou netrpělivost. Teprve tma mu umožnila volný pohyb.

Neurazil však ani čtvrtinu cesty, která ho dělila od jeho domku, když bystrým sluchem rozeznal dupot blížících se koní. Věřil, že nastávající tma ho nezradí, a rozhodl se, že vytrvá.

Plížil se po zemi a doufal, že unikne nezpozorován. Kapitán Lawton byl příliš zabrán do rozhovoru, než aby si všímal okolí. Když kramář podle vzdalujících se hlasů usoudil, že už ho minuli, vztyčil se a dal se s rancem opět na pochod. Jakmile se však prudce pohnul, Lawton ho zpozoroval.

Začal divoký hon. V první chvíli se Birchovi zdálo, že neunikne. Údy měl jako zdřevěnělé, krev se mu nahrnula do tváře a nohy odmítly poslušnost. Ale ochromení trvalo jenom několik vteřin. Najednou přesně věděl, co má udělat.

Odhodil ranec, utáhl si opasek a dal se na útěk. Věděl, že se musí dostat do lesa, kde jeho obrysy splynou s tmou. Skutečně se mu podařilo dosáhnout okraje lesa. Dovnitř, však nemohl proniknout, neboť několik jezdců se mu postavilo do cesty.

Kramář se vrhl na zem, plížil se píd' po pídí vpřed, až svým pronásledovatelům unikl. Nemohl však zůstat na místě. Vstal a ve stínu lesa utíkal neuvěřitelnou rychlostí opačným směrem, než odkud přicházeli dragouni.

Všichni vojáci pochopili, že přední řady někoho honí. Neslyšeli však rozkazy a nevěděli, co mají dělat. Kornet se dychtivě ptal kavaleristy, co se vlastně děje, když tu se kolem něho mihl skokem jakýsi stín. Zároveň zaburácel údolím kapitánův mocný hlas:

„Harvey Birch! Chyťte ho - živého nebo mrtvého!“

Padesát pistolí osvítilo kraj a střely hvízdaly štvanci kolem uší. Birche se zmocnilo zoufalství. Cítil se poníženy a ztracený.

Už se chtěl vzdát, ale pud sebezáchovy v něm zvítězil. Jestli ho zajmou, nepostaví ho před řádný soud, ale za ranního úsvitu ho popraví ponižujícím způsobem. Už jednou byl odsouzen k smrti a jenom lstí jí unikl. Představa potupné popravky v něm vybičovala zbytek sil.

Naštěstí narazil na zeď. Byl tak unaven, že se stěží dokázal přes ni přehoupnout. Na druhé straně se tísnilo nejméně dvacet nepřátel. Koně se vzpínali, neboť temná překážka před nimi je děsila.

V nastalém zmatku zahlédl Birch na vrcholku kopce kryt. Svitla mu naděje na záchranu.

Vtom uslyšel hlas kapitána Lawtona, jak vyzývá muže, aby mu udělali místo. Uposlechli.

Nebojácný kavalerista přeskočil v plné rychlosti zeď. Muži vítězoslavně řvali: „Hurá! Hurá!“ Koně říčeli a dupali.

Kramář cítil, že je zcela vyčerpán. Jeho osud byl zpečetěn.

„Zastav se nebo zemřeš!“ zahřměl mu kapitánův hlas přímo nad hlavou.

Harvey se ohlédl a uviděl vedle sebe muže, jehož se nejvíc obával. Ve světle hvězd spatřil rozmáchlou pravici a třípyt hrozné šavle. Strach, vyčerpání a zoufalství mu sevřelo srdce. Padl dragounovi přímo k nohám. Kůň se lekl a zhroutil se i s kapitánem Lawtonem.

Birch vyskočil a popadl meč, který kapitánovi vypadl. Pomsta mu našeptávala krutý čin. S oslňujícím jasem mu v mozku zaplály všechny utrpené křivdy. Na okamžik v něm nabyl vrchu ďábel a Birch už zvedal zbraň. V příštím okamžiku ji však upustil. A beze slova zmizel za skálou.

„Pomozte kapitánu Lawtonovi,“ rozkazoval Mason, který k němu přijel s tuctem vojáků. „Sestupte z koní a prohledejte skály. Ten lotr se tu určitě někde skrývá.“

„Zadržte!“ volal kapitán slabým hlasem. Jen s obtížemi se postavil na nohy. „Kdo z vás sestoupí z koně, bude synem smrti. Tome, pomozte mi na koně!“

Užaslý poručík ho mlčky uposlechl. Dragouni zůstali v sedlech.

Když se vrátili na silnici, zeptal se Mason kapitána: „Jste raněn?“

„Asi ano,“ těžce vydechl kapitán. „Kéž by tady byl felčar, aby se mi podíval na žebra.“

„Sitgreaves ošetřuje kapitána Singletona v domě pana Whartona.“

„Zastavím se tam na noc. V téhle těžké době musí obřadnost stranou. Kromě toho dokázal starý pán, že je na naší straně. Nemohu tedy jen tak minout dobrého přítele.“

„A já zatím zavedu oddíl ke Čtyřem koutům. Kdybychom se všichni zastavili u pana Whartona, vznikl by v zemi hladomor.“

„Není to špatná představa, když si pomyslím, že koláče od slečny mi nahradí čtyřia dvacet hodin v nemocnici.“

„Když myslíte na jídlo, není to tedy s vámi tak zlé,“ zasmál se Mason.

„Kapitáne Lawtone,“ hlásila se ordonance, jež přijela až k velicímu důstojníkovi. „Právě jedeme kolem chatrče kramářského špióna. Nemáme ji vypálit?“

„Ne,“ vykřikl kapitán. Jeho divoká reakce seržanta ohromila. „Cožpak jsme žháři? Dokázal byste chladně spálit dům? Ruka, jež by vykřísila jedinou jiskru, nikdy by už další nezapálila.“

Lawton a Mason jeli mlčky dále. Poručík přemýšlel o podivuhodné změně, jež se ve chvíli odehrála s jeho velitelem. Co se to v lese jenom stalo? Zdálo se mu, že vedle něho jede docela jiný člověk.

Přijížděli k usedlosti pana Whartona. Jezdci pokračovali v jízdě ke Čtyřem koutům. Kapitán a poručík sesedli z koní a se sluhou se zvolna ubírali ke dveřím.

Mezitím se plukovník Wellmere uchýlil do svého pokoje. V další místnosti spolu rozmlouvali pan Wharton a jeho syn. Dámy právě připravovaly na čajovém stolku pro chirurga menší občerstvení. Jeden pacient ležel v posteli a druhý slastně spal. Stačilo několik otázek, aby slečna Peytonová zcela otevřela doktorovi svou duši. Znal totiž všechny její příbuzné ve Virginii, a dokonce se mu zdálo, že se setkal i s ní samotnou. Slečna se usmála.

Najednou uslyšeli výstřely.

„Co to je?“ ptala se slečna Peytonová.

„Vypadá to jako otřesy vzduchu vyvolané palnými zbraněmi,“ vysvětloval chirurg a lhostejně srkal čaj. „Kdybych nevěděl, že kapitán Lawton z pistole zásadně nestřelí, ale že hrozně rád kolem sebe šermuje šavlí, řekl bych, že je to on.“

„Snad někoho nezraní!“ zvolala slečna.

„Nezraní,“ ubezpečoval ji chirurg. „Je to vždycky jistá smrt, madam. Nadarmo mu to vymlouvám.“

„Kapitán Lawton je přece ten důstojník, kterého jsme viděly dopoledne. Je to váš přítel,“ divila se Frances. Všimla si, že se teta tváří zmateně.

„Kdyby se naučil sekat vědecky, bylo by to docela v pořádku. Koneckonců všechna řemesla mají právo na existenci. Ale co by dělali chirurgové, kdyby pacienti umírali dřív, než se jim dostanou do rukou?“

Vtom někdo prudce zabušil na dveře. Chirurg chladně ujistil dámy, že se nebojí žádného nebezpečí, sáhl po pilce a šel otevřít.

„Kapitáne Lawtone!“ vykřikl, když spatřil kavaleristu, jak se opírá o svého podřízeného a jen s obtížemi překračuje práh.

„Můj drahý felčare, jsi to opravdu ty? Musíš mi trochu prohlédnout kostru. Ale napřed odlož tu pilku.“

Mason vysvětlil, jak se kapitán zranil. Slečna Peytonová ochotně přislíbila pacientovi přístřeší. Nařídila, aby pro něho připravili pokoj, a doktor udělil několik zlověstných příkazů. Kapitán si mezitím šel odpočinout do salónu. Na stole byla mísa s jídlem. Okamžitě zaujala pozornost obou dragounů. Slečna Peytonová je vyzvala, jen aby si posloužili, a nemusela je dvakrát pobízet. Oba důstojníci se s chutí pustili do jídla. Ještě nespořádali celou porci, když se objevil ve dveřích lékař a hlásil, že v pokoji je vše pro pacienta připraveno.

„A on se klidně krmí!“ žasl lékař. „Kapitáne Lawtone, ty že chceš zemřít?“

„V tom směru nemám žádnou zvláštní ctižádost,“ ubezpečoval lékař kavalerista. Zvedl se a popřál dámám dobré noci. „Proto jsem se také zásobil materiálem nutným k udržení života.“

V té době se každý americký dům chlubil parádním pokojem. Zásluhou Sarah připadl nejlepší pokoj plukovníku Wellmerovi. Příkrývka plněná kajčím peřím objímala pohmožděné údy anglického důstojníka. Na stole stál bohatě zdobený masivní stříbrný korbek. Obsahoval nápoj, který měl plukovník v noci vypít.

Stejně porcelánové nádoby měly posloužit americkým kapitánům. Kapitán Lawton se sotva usídlil v útulném pokojíku a doktor Sitgreaves ho hned začal vyšetřovat. Jezdil mu rukama po nahém těle. Lawton se štětil:

„Doktore, prokaž mi laskavost a dej pryč tu pilku nebo budu tasit v sebeobraně. Samotný pohled na ni mi nahání hrůzu“

„Kapitáne Lawtone, jsi muž, jenž velmi často dával svůj život i své tělo v sázku. A najednou se zcela nevysvětlitelně bojíš tak užitečného nástroje, jako je pilka.“

„Kéž mě nebesa před ní uchrání!“

„Ale kdyby tě pilka měla zachránit, jistě bys nepohrdl světlem vědy a neodmítl chirurgovu pomoc.“

„Pohrdl.“

„Opravdu?“

„Ano. Nebudeš mě přece řezat jako čtvrtku hovězího masa, pokud mi zbývá dost sil, abych se ti ubránil. Ale chce se mi už spát. Mám polámané žebro?“

„Ne.“

„A co kosti?“

„V pořádku.“

Kapitán Lawton si hluboce vážil chirurgických schopností svého přítele, ale nevěřil, že je možno léky vyléčit bolavá místa. S plným žaludkem, statečným srdcem a s čistým svědomím často prohlašoval, že člověk má vzdorovat světu a jeho neřestem.

Chirurg ho pozoroval, jak mu ukazuje záda, a ukládal lahvičky do kožené brašny. Se zvláštní úctou uchopil pilku a položil ji na vyhrazené místo. Poručík Mason se nejprve přesvědčil, že kapitán usnul. Potom se rozloučil s dámami, vsedl na koně a uháněl, co mu síly stačily, aby co nejdříve dohnal své svěřence.

X

Pozemky pana Whartona se rozkládaly po obou stranách usedlosti. Tu a tam stály domky, ale nebyly obydlené a rychle propadaly zkáze. Válka skoro znemožnila obdělávání půdy. Rolníkům se nechtělo do práce, jejíž výsledky stejně připadly vojákům, drancujícím sýpky i obydlí.

Každý obdělával půdu jenom natolik, aby si zajistil vlastní skromné živobytí. Větší péči věnovali půdě jenom ti zemědělci, jejichž pole ležela v bezprostřední blízkosti obou armád. Bezpečnost jim zaručovala skutečnost, že žárlivě každá strana střežila druhou stranu před drancováním. Pro tyto šťastlivce představovala válka zlatý důl. A zvlášť výborně se dařilo těm, kdož měli přístup ke královské armádě.

I pan Wharton se podřídil všeobecným osvědčeným názorům a nepožadoval, aby se na jeho polích pěstovaly nejdůležitější plodiny. Nařídil, aby se sely jenom ty rostliny, které se daly rychle spotřebovat v jeho domě nebo je bylo možno snadno ukrýt před drancovníky.

Na území, kde se odehrávala bitva, nebylo jediného obydleného domu kromě chalupy, která patřila otci Harveye Birche. Její prozíravý majitel zachovával přísnou neutralitu. Jeho přátelé byli vesměs zapálení pro věc vlasti, ale Katy Haynesová nikdy neztrácela ze zřetele jednu důležitou okolnost: stále doufala, že jednoho dne bude požádána, aby

obětovala lásku k vlasti na oltář domácí harmonie.

Přes všechnu moudrost přicházely okamžiky, kdy ta dobrá žena váhala, na kterou miskou vah má vhodit dar tvé nevšední výmluvnosti, aby určitě věděla, že podporuje stranu, jíž je nakloněn syn pána domu. Vždycky se choval neurčitě a vyjadřoval se obojace. Kdykoliv se Katy chystala pronést plamennou řeč ve prospěch Washingtona a jeho přátel, pokaždé jí strach zdusil hlas v hrdle a v duši se jí zahnízdila nedůvěra.

Bitva na Planinách poučila Washingtona, nakolik nepřítel vyniká v organizaci, zbraních a v kázni. Stáhl svá vojska na výšiny do severní části hrabství, kde čelil útokům královské armády. Britský velitel sir William Howe se radoval z podivného vítězství - dobyl opuštěné město. Od té doby se už armády neutkaly na půdě západního Chesteru. Neuplynul však jediný den, aby záškodníci na obou stranách nepodnikali výpady a nájezdy.

Kramář nejvíc bloudil po kraji v hodinách, které ostatní smrtelníci věnovali spánku a odpočinku. Západ slunce ho často zastihl na nejzazším konci hrabství a za svítání už byl na druhé straně. Putoval s neodmyslitelným rancem na zádech, typická postava, jejíž vlastní poslání vzbuzovalo mnoho dohadů. Ti, kdož ho pozorovali vytrvale a pozorně, vyslovili přesvědčení, že jediným jeho cílem je nahromadit co nejvíc zlata.

Často ho vídali na Vysočině, jak se prohýbá pod svým břemenem, a pak ho zase spatřili u řeky, jak kráčí lehkým krokem s tváří obrácenou k zapadajícímu slunci. Ale vždy ho zahlédli jen letmo a zdálky. A pak přicházely dny, kdy jako by se pod kramářem země slehla. Mizel na celé měsíce a nikdo neměl tušení, kde je a co podniká.

Výšiny u Harlemu obsadily silné vojenské sbory a severní část ostrova Manhattan se ježila bajonety anglických stráží. Obchodník však jimi pronikal nepozorován a nezraněn. Často se přibližoval k americkým liniím, byly to však spíše pohyby úhybné a klamavé. Hlídky u horských roklí si vyprávěly o podivné postavě, která proklouzla kolem za večerních mlh.

Tyto zkazky se dostaly i důstojníkům ke sluchu a kramář dvakrát padl Američanům do rukou. Poprvé unikl Lawtonovi krátce poté, co byl zatčen. Ale podruhé byl odsouzen k smrti. Onoho rána, kdy se měla

konat poprava, klec byla otevřená a ptáček uletěl. Stráži tehdy vele oblíbený Washingtonův důstojník a strážnými byli vybraní vojáci určení k hlídkám nejvyššího velitele. O úplatě nebo zradě nemohlo být ani řeči a mezi vojáky se rozšířilo mínění, že kramář je ve spojení s temnými mocnostmi. Katy podobné podezření vždycky s rozhořčením odmítala. Zlí duchové přece neplatí zlatem. Ani Washington zlato nemá. Vše, co nabízí americký vůdce svým věrným, jsou sliby a papíry. Když Američané uzavřeli spojenectví s Francouzi a v zemi se objevil přebytek stříbra, Katy pečlivě prohlížela obsah jelenicového měšce, nikdy však v něm nenašla mince s obrazem francouzského krále Ludvíka XVI., ale zato tam uviděla hodně mincí s obrazem britského krále Jiřího III. Harveyův tajný poklad jasně dokazoval, že dostává peníze od Angličanů.

Američané vydali na Harveye Birche zatykač a hlídali jeho domek. Vždycky jim však unikl. Tvrdilo se, že je vyzvědač a že dostává tajné zprávy. Když silný sbor kontinentální armády obsadil Čtyři kouty, přišel rozkaz od samotného Washingtona, aby nikdy nenechávali dveře Harveye Birche nestřeženy. Rozkaz byl přesně dodržován, ale kramář se dlouho vůbec neobjevil. Proto byl strážný oddíl odvolán. Příští noci Harvey Birch vstoupil do chalupy. Harveyův otec kvůli synovi mnoho vytrpěl, avšak ani po nejpečlivějším vyšetřování nemohli starci nic vytknout. Jeho majetek byl příliš nepatrný, než aby po něm zatoužili vlastenci z povolání. Jeho konfiskace a prodej by byly chabou odměnou za veškerou námahu.

Věk a žal mu teď ušetřily další nepříjemnosti, protože lampa jeho života nezadržitelně dohasínala. Nedávné odloučení pociťovali otec i syn velmi bolestně, ale poslušně se oba podrobili nezbytnému. Stařec tajil před okolím svůj chatrný zdravotní stav. Doufal stále, že se syn objeví, až se přiblíží konec.

Den plný zmatku i rostoucí obava, že Harvey přijde příliš pozdě, to všechno uspíšilo závěr.

Jakmile nastala noc, otcův stav se natolik zhoršil, že hospodyně poslala hochu, který u nich bydlil v době bojů, aby poprosil pána usedlosti U akátů o pomoc. Nutně potřebovala společnost, jež by ji povzbudila. U Whartonů však mohli postrádat jen Caesara, kterého laskavá slečna

Peytonová vypravila, s nákladem potravin a žaludečního likéru. Umírající už nepotřeboval léky. Jeho jedinou touhou bylo setkat se se synem.

I v domku bylo slyšet, jak vojáci venku někoho pronásledují, ale nevěděli, koho. Slyšeli dragouny, jak jezdí kolem stavení. Hospodyně se však bála vykouknout.

Stařec zavřel oči. Domnívali se, že usnul. V domku byly dvě větší a dvě menší místnosti. Jedna větší místnost sloužila jako kuchyně a obývací pokoj, v druhé ležel Birchův otec. Uprostřed se zvedal kamenný komín, tvořící zároveň přepážku mezi dvěma většími místnostmi. V každém pokoji byl krb. V jídelně hořel jasný plamen a blízko něho seděli Caesar a Katy. Černoch varoval hospodyně před příliš nebezpečnou zvědavostí.

„Kéž by tu byl Harvey,“ ukončil svůj dlouhý monolog.

„Je to od něho hrozně bezohledný. Zrovna v tuhle dobu je pryč,“ povzdychla si Katy. „Co kdyby chtěl otec sepsat poslední vůli?“

„Možná že už odkaz udělal.“

„Asi ne. Pořád jenom kouká do bible.“

Vstala a odkradla se do pokoje, kde ležel pacient. Vrátila se s bytelně vázanou biblí, spjatou silnými mosaznými přezkami.

Oba v ní dychtivě listovali.

„Ráda bych věděla, komu odkázal ty veliký stříbrný spony.“

„Jen čtete bibli,“ vyzval ji Caesar.

„A co ten černý prádelník z vlašského ořechu? Harvey přece nepotřebuje pěkný nábytek. A k čemu mu bude šest stříbrných polévkových lžic? Harvey jí přece železnýma!“

Katy dál pilně listovala. Najednou začala namáhavě slabikovat:

„Chester Birch, narozený 1. září 1755.“

„Co mu dal?“

„Abigail Birch, narozený 12. srpna 1757.“

„Vám by měl dát ty lžice.“

„1. června 1760. Tohoto hrozného dne zasáhl naši chalupu blesk.“

Z vedlejšího pokoje se ozvalo zachroptění. Hospodyně rychle zavřela knihu a Caesar se zachvěl strachem. Nikdo se však nešel přesvědčit, jak se starci daří, Katy se ani neosmělila opět otevřít bibli, která ležela na stole. Caesar se bázlivě rozhlédl po pokoji a zašeptal:

„Nastává už asi jeho čas.“

„Ne,“ prohlásila Katy slavnostně, „bude žít, dokud příliv neustoupí a ráno první kohout nezakokrhá.“

„Ubožák!“ povzdychl si černochoch. „Doufám, že bude mít po smrti pokoj.“

„Vůbec bych se nedivila, kdyby neměl pokoj ani po smrti. Říká se přece, jakéj život, taková smrt.“

„Johnny Birch je velice dobrý chlapík - po svým způsobu.“

Caesar vyhlédl ven. Najednou strnul a zuby se mu rozjektaly. Katy si všimla, jak se černochoch rozklepal. Otočila se a ve dveřích spatřila kramáře.

„Žije?“ zeptal se rozechvěle Birch.

„Jistě,“ odpověděla spěšně Katy. „Musí žít až do rozbřesku nebo až přestane příliv.“

Obchodník se vkradl do pokoje, kde umíral jeho otec. Kdyby Katy četla ještě několik řádek v rodinné kronice, přišla by na celou smutnou historii jejich rodiny. Najednou ztratili skromné jmění i příbuzné a od té doby je neustále pronásledovalo neštěstí. Harvey se naklonil nad postel a ptal se tiše nemocného:

„Poznáváte mě, otče?“

Otec pozvolna otevřel oči a spokojený úsměv se mu rozhostil na bledé tváři. Kramář mu zavlažil vyprahlé rty posilujícím lékem; do ochablého těla jako by se vracel život. Mluvil pomalu a obtížně.

„Můj synu! Zanedlouho budeš úplně sám. Znáš tě až moc dobře, proto vím, že po celý život budeš poutníkem. Pošlapané rákosí může vydržet, ale nikdy se nezvedne. Máš to v sobě, Harveyi, a bude tě to pořád provázet; vytrvej v tom, co jsi započal, protože povinnosti se nesmějí nikdy zanedbávat a -“ Hluk ve vedlejší místnosti přerušil hlas umírajícího.

Netrpělivý kramář vyskočil a chtěl se podívat, co se vlastně děje. Hned za ním šli černochoch a Katy. Jediný pohled na postavu, která stála ve dveřích, prozradil kramáři, co ho očekává.

Vetřelec byl mladý muž, rysy v obličejí však prozrazovaly člověka naveskrz zkaženého a ničemného. Byl oblečen v rozedraný oblek z nejhorší látky, jako by se schválně snažil vypadat co nejubožeji.

Byl to známý vůdce tlupy záškodníků. Jeho banda se vychloubala vlastenectvím, ale ve skutečnosti drancovala a pustošila celý kraj. Dopustila se všech možných zločinů od krádeží až po vraždy.

Za náčelníkem stálo několik stejně oděných postav. Všichni bandité byli vyzbrojeni mušketami a bajonety. Harvey věděl, že mu nezbývá, než se vzdát. Na jakýkoliv odpor proti tak značné přesile nebylo ani pomyslení.

Svlékli kramáře i Caesara z jejich šatů a hodili jim ty nejspinavější a nejroztrhanější cáry z celé bandy. Postavili je odděleně do rohů místnosti a obrátili proti nim muškety. Pak je požádali, aby odpovídali pravdivě na jejich otázky.

„Kde máš ranec?“ zeptali se nejprve kramáře.

„Poslyšte mě!“ zapřísahal je Birch a roztrásl se po celém těle. „Ve vedlejší místnosti mi umírá otec. Pusťte mě k němu, abych se s ním mohl rozloučit a zatlačit mu oči. Pak ode mne dostanete všechno, co budete chtít.“

„Odpovídej na otázky, jinak tě pošlu tam, kam za chvíli zmizí ten starej žvanil. Budeš mu dělat společníka. Kde máš ranec?“

„Nic vám neřeknu, dokud mě nepustíte k otci,“ zvolal rozhodně kramář.

Náčelník bandy zvedl ruku a už chtěl uskutečnit svou hrozbu, když ho jiný bandita zadržel.

„Co děláš? Zapomněls na odměnu? Birchi, řekni nám, kde máš zboží, a pustíme tě k otci.“

Birch mu vyhověl. Náčelník poslal jednoho muže, aby pátral po kořisti. Brzy se vrátil, hodil ranec na podlahu a nadával, že je strašně lehký.

„Kde máš zlato za zboží, které jsi prodal? Birchi, dej nám zlato! Víme, že je máš. Ty jistě nebereš americké peníze.“

„Porušili jste svůj slib,“ namítal Birch.

„Dej nám zlato,“ vykřikl rozzuřeně druhý bandita a udeřil kramáře bajonetem, až mu vytryskla krev.

Ve vedlejší místnosti jako by se někdo pohnul. Harvey je zapřísahal:

„Pusťte mě - pusťte mě za otcem - a budete mít všechno“

„Slibuju, že tě potom pustíme,“ ubezpečoval ho Kůžičkář.

„Tak si tady ten krám vezměte!“ vykřikl Birch a odhodil ukrytý měšec

Lupič jej zvedl ze země a d'ábelsky se zachechtal,

„Ano, budeš mluvit se svým otcem, ale až na nebesích.“

„Obludo! Copak nemáte cit, víru, čest?“

„Když ho člověk slyší, řekl by si, že mu ještě nevisí oprátka kolem krku,“ smál se Kůžičkář. „Jen žádnéj strach, pan Birch. Jestli bude mít stařík před váma pár hodin náskok, určitě ho dohoníte, protože vy vyrazíte do pekel zítra před polednem.“

Tato zpráva na kramáře nezapůsobila. Poslouchal napjatě, co se děje ve vedlejší místnosti. Slyšel, jak ho otec v posledních okamžicích před smrtí volá. Už to nemohl vydržet a vykřikl:

„Otče! Otče! Už jdu! Už jdu!“ Vyskočil. Hned nato ho bajonet přitiskl ke zdi. Naštěstí mu rychlý pohyb zachránil život; hrot zachytil jenom šaty.

„Kdepak, pane Birch,“ posmíval se Kůžičkář. „Známe vás moc dobře. Víme, že jste kluzkej dareba. Nemůžeme vás pustit z očí. Potřebujem zlato.“

„Už je máte!“

„Máme váš měšec, ale vy toho máte daleko víc. Král dobře platí svoje služebníky a vy jste mu prokázal hodně dobreh služeb. Kde máte poklad? Bez něho otec nikdy neuvídíte.“

„Zvedněte kámen tam, kde stojí ta žena,“ vykřikl kramář.

„Blouzní, blouzní!“ volala Katy a přestoupila na jiný kámen. Bandita jej vyrval ze země, ale objevila se jen holá zem.

„Přišel o rozum! Není při smyslech!“ křičela hospodyně. „Copak by zdravý člověk choval zlato pod krbem?“

„Klid,“ okřikl ji Harvey. „Nadzvedněte kámen v rohu a najdete poklad, který z vás udělá boháče a ze mne žebráka.“

„Všichni váma budou opovrhovat,“ hrozila hospodyně Birchovi. „Žebrák bez zboží a bez peněz zaslouží jenom opovržení.“

„Na ohlávku bude mít pořád ještě peněz dost,“ utěšoval ji Kůžičkář a odkryl celý poklad anglických guinejí. Peníze hbitě uložil do svého vaku a nevšímal si křiku hospodyně, která se domáhala své mzdy. Plačtivě tvrdila, že nejsou uspokojeny její nároky, že jí po právu náleží

deset guinejí.

Bandité ani neočekávali, že jim padne do rukou tak velká kořist. Chystali se k odchodu a chtěli vzít kramáře s sebou. Až ho předají Američanům, dostanou vysokou odměnu, jež byla vypsána na jeho dopadení. Už se sáпали na Birche, který se nechtěl ani hnout, když tu se v jejich středu vynořilo hrůzné zjevení, jež k smrti vyděsilo i nejtřlejšího banditu. Otec se zvedl z lože a vpotácel se do pokoje. Kolem těla měl obtočeno prostěradlo, strnulý pohled a vyzáblý obličej mu dodávaly strašného vzezření, jako by přicházel z jiného světa. Dokonce i Katy a Caesar se polekali, že do místnosti vstoupil duch starého Birche. Utíkali, co jim síly stačily, a jim v patách prchali i Kůžičkáři.

Vzrušení, jež chorého starce vyburcovalo z postele a propůjčilo mu sílu, brzy vyprchalo. Zhroutil se na zem. Kramář ho zvedl a v náručí odnesl do postele.

Otec upřel na syna skelné oči. Pohyboval sice rty, ale Harvey neslyšel ani slovo. Sklonil se a přijal od umírajícího požehnání.

Když se Caesar a Katy octli dost daleko od domku, uvědomili si, že poplach byl zbytečný.

„Caesare, to jistě ty peníze ho tak rozrušily. Harvey je teď na mizině. Těžko bude hledat hospodyni.“

Náhle Katy napadlo, že Kůžičkáři mohli při zmateném útěku na poklad zapomenout. Proto se rozhodla vrátit se do domku.

Pomaloučku se blížili k chalupě. Katy po cestě bedlivě prohlížela všechny kameny. Avšak lupiči se pokladu zmocnili a ani smrt jim jej nemohla vyrvat.

Když se hospodyně přesvědčila, že uvnitř panuje ticho, vstoupila. Spatřila kramáře, jak se modlí za zesnulého.

Nebezpečí však přinutilo Harveye, aby smutné loučení zkrátil.

Caesar se dobrovolně přihlásil, že zajde k tesaři, který bydlil asi dvě míle daleko. Mrtvolu pokryli prostěradlem a odešli.

Kůžičkáři prchali k lesu. Jakmile se octli v jeho stínu, zastavili se a přehlíželi své zdeptané řady.

„Jaká litice se zmocnila vašich zbabělých srdcí,“ káral je roztrpčený vůdce, sám těžce lapaje po dechu.

„Tu otázku by sis mohl dát sám sobě,“ odpověděl mu jeden bandita.

„Podle vašeho strachu by člověk řekl, že na nás útočí vojsko britského generála. Na útoky jste opravdu kabrňáci.“

„Šli jsme poslušně za svým kapitánem!“

„Tak - teď půjdeme zpátky, zajistíme toho lumpa a dostaneme odměnu.“

„Než dojdeme k domku, černý darebák na nás vyžene bláznivého Virgíňana. Radši bych se bil s padesáti Honákama než s tím čertovským chlapíkem.“

„Blázne!“ vykřikl rozlícený vůdce. „Cožpak nevíš, že Dunwoodieho jezdcí jsou plné dvě míle daleko?“

„Je mi fuk, kde jsou dragouni, ale přísahal bych, že jsem viděl kapitána Lawtona, jak jde do domu starého Whartona. Ležel jsem tam blízko a čekal na příležitost, abych si vzal ze stáje koně britského plukovníka“

„I kdyby k tomu došlo, neumlčí kulka stejně tak dragouna z jihu jako chlapíka ze staré Anglie?“

„Ano, ale nechci píchat do vosího hnízda. Sedří kůži někomu z nich a nebudeš mít jedinou klidnou noc.“

„Dobře,“ bručel vůdce. „Kramář tu stejně zůstane až do pohřbu toho starého blázna. Na pohřbu na něj nemůžeme šáhnout, to by nás báby a faráři roztrhali. Počká tu ještě a postará se o svoje movitosti. A zítra v noci to s ním skončíme.“

S touto hrozbou se stáhli do svých doupat. Čekali, až se setmí, aby se bez obav mohli věnovat plnění.

XI

V době, kdy se v Birchově chalupě odehrávaly tyto hrůzné výjevy, v usedlosti U akátů bděli i spali, netušíce, co se děje v jejich nejbližším okolí. Kůžičkáři pravidelně postupovali při přepadech velmi promyšleně a vždycky zařídili všechno tak, aby se jejich oběti nemohly dovolat pomoci. Dámy vstaly poněkud dříve než obvykle. I kapitán Lawton se probudil časně, neboť se držel zásady, že nebude nikdy spát déle než šest hodin. Lékař bděl celou noc u lože kapitána Singletona a ani nezamhouřil oko. Občas navštívil i zraněného Angličana, který každé vyru-

šení nelibě nesl, neboť utrpěl větší zranění na duši než na těle.

Lékař se tiše přikradl k posteli svého zatvrdělého kamaráda a málem mu nahmatal puls, když ho vyděsila strašná nadávka, jež ze sna kavaleristovi uklouzla; tu si doktor vzpomněl na zkazky, které kolovaly po celém pluku, že totiž kapitán spí s jedním okem otevřeným.

Když slunce zazářilo nad východním pahorkem a rozptýlilo sloupy mlhy halící údolí, celá skupinka se shromáždila v salóň. Slečna Peytonová vyhlédla z okna a zrovna vyslovila obavy o stav chorého starce, když tu se z hustého přízemního mračna vynořila postava jeho hospodyně, spěchající k usedlosti U akátů. Její pohyby a celý zjev prozrazovaly zoufalství.

Slečna otevřela dveře a chystala se ji potěšit.

„Katy, co se stalo?“ zeptala se.

„To nejhorší, co se vůbec mohlo stát,“ odpověděla rozrušená hospodyně. „Nenechali mu, slečno Peytonová, ani tolik peněz, aby si mohl koupit šaty, do kterých by ukryl svoji nahotu. Ty, co má na sobě, jsou učiněné hadry.“

„Cože?“ zvolala slečna Peytonová, „že by někdo dokázal okrást člověka, kterého potkalo takové neštěstí?“

„Dokázal! Tihle padouši neznají ohledy. Jenom plení a všude roznášejí zkázu. Ano, paní, Harvey měl v železném hrnci čtyřiapadesát guinejí ve zlatě, až na dně ležely další, takže jsem se k nim nemohla dostat, řekla bych nejmíň dvě stovky jich byly, a kromě toho měl peníze v jelenicovém měšci. Ale Harvey je teď žebrák, slečno Jeanetto, nejobožejší ze všech tvorů na světě.“

„Jak se daří staříčkovi? Jak na něho zapůsobila ztráta?“

„Šťastně vyvázl ze všech útrap světa. Cinkot peněz ho vyhnal z postele. Ubožákem to pořádně otřásl. Zemřel asi dvě hodiny deset minut předtím, než zakokrhal kohout.“

Lékař se jí vyptával na podrobnosti skonu.

„Zničila ho ta těžká doba. Moje péče byla nadarmo. Harvey je na tom hůř než poslední žebrák. Kdo mi jenom zaplatí za moje dobré služby?“

„Bůh vám oplatí všechno dobré, co jste vykonala,“ utěšovala ji slečna Peytonová.

„To ano, ale Harvey mi dluží mzdu za tři roky. Kdo mi ji teď dá? Bratři mi prorokovali, že to tak dopadne, a chtěli, abych peníze vymáhala. Ale já jsem si myslela, že si příbuzní mezi sebou vyrovnají účty.“

„Vy jste Birchova příbuzná?“ zeptala se překvapeně slečna Peytonová.

„To ne, ale byli jsme jako jedna rodina,“ vysvětlovala Katy. „Ráda bych věděla, jestli nemám nárok na domek a na zahradu. Ale teď prý to zkonfiskují, když to patří Harveyovi.“ Obrátila se na Lawtona, který tam seděl mlčky a zadumaně. „Snad tenhle pán o tom ví víc.“

„Paní,“ pravil kavalerista a uklonil se až k zemi, „moje vědomosti se omezují na postavení švadrony. Doporučuji vám, abyste se obrátila na doktora Archibalda Sitgreavese, vzdělance obrovského rozhledu a nevšední laskavosti.“

Chirurg se tvářil, jako by tuto poznámku přeslechl, a klidně si dál hrál na stole s lahvičkami.

„Myslíte, pane,“ obrátila se na něho neúnavná žena, „že manželka nemá nárok na manželovo jmění, pokud spolu nebyli sezdáni?“

„Soudím, že nikoliv,“ děl bodře lékař. „Jestliže smrt předešla od-davky, pak bohužel neexistuje žádný opravný prostředek proti jejímu krutému rozhodnutí.“

„Asi čekal jenom na smrt starého pána. A pak se teprve chtěl oženit. A teď je z něho jenom kramář bez domova, bez zboží a bez peněz. Takhle by asi sotva našel ženu, která by si ho chtěla vzít. Co myslíte, slečno Peytonová?“

„Nezabývám se podobnými otázkami,“ odpověděla vážně slečna.

Kapitán Lawton se obával, že konverzace utichne, a proto se zeptal se značným zaujetím:

„Myslíte, že starého pána sklátily nemoc a věk?“

„Hlavně špatné časy.“

„Snad nebyl správně ošetřován. Kdo se zabýval tímto případem?“ zeptal se lékař.

„Nikdo. Doufám, že zanechal aspoň poslední vůli.“

Dámy se usmívaly, ale chirurg si jich nevšímal a pokračoval ve vý-slechu:

„Je zajisté moudré řádně se připravit na smrt. Ale ptám se vás, kdo o

něho pečoval po dobu nemoci?“

„Já,“ hrdě se hlásila Katy. „Jak je vidět, úplně zbytečně, protože Harveyovi ani nenapadne, aby se mi odměnil.“

„A jak jste ho léčila?“ tázal se lékař.

„Zacházela jsem s ním náramně vlídně, to mi můžete věřit.“

„Doktor se ptá na lékařskou péči,“ poznamenal kapitán Lawton.

„Léčila jsem ho bylinkama.“

„Proč jste k němu nezavolala lékaře?“

„Nemohla jsem žádnýho sehnat. Tak jsem si ho vzala na starost sama. Harvey tvrdí, že mě mé léky zabijou. Jemu je stejně jedno, jestli budu živá nebo mrtvá“

„Vy jste rozumná, diskrétní žena a různí vzdělanci by vám mohli vaše vědomosti závidět.“

„Jenže Harvey si mé péče vůbec neváží. Ale jednou pozná, co to je, obejít se bez ženské ruky v domácnosti.“

„Dovedu si představit, jak je vám trapné, že máte doma tak nechápavého tvora. Ale měla byste se povznést nad takové maličkosti a ubohého nevědomce politovat.“

„Vytýkám pořád Harveyovi, že má nemožný chování. Jednou odhodil jehlu -“

Kapitán Lawton to už nevydržel a rozesmál se, až se za boky popadal. Lékař se k němu otočil a pokáral ho:

„Kapitáne, nevyjadřujte svůj podiv nad tím, že se prostá žena mýlí v oboru, kde tápou věhlasní vědci, zajisté jste si však všiml, že nezavrhuje světlo - ani užití vhodných nástrojů při nápravě zranění. Přece se zmínila o jehle.“

„Ano, pravděpodobně šlo o zašití kalhot.“

„Ne, byla to důležitější věc,“ podotkla Katy.

„Vyjádřete se, madam,“ pobízela ji lékař, „aby tento pán viděl, jak málo má důvodů k předčasné radosti.“

Katy se rozpovídala. Podstatou jejího podivného příběhu bylo, že chlapec, kterého chudí rodiče svěřili Harveyovi, se za nepřítomnosti svého pěstouna zranil na noze jehlou, jež byla pak naolejována, pečlivě zabalena do vaty a umístěna do příslušného koutku v komíně. Noha však byla ponechána bez ošetření z obavy, aby nebyl narušen průběh

obřadu zaříkání. Chlapec nakonec zemřel.

Doktor Sitgreaves vyhlédl z okna a nadšeně se obdivoval nádhernému jitru, aby nemusel pohlédnout svému kamarádovi do očí.

Slečna Peytonová trpělivě naslouchala jejímu výkladu. Zvláště ji zajímaly události minulé noci. Katy podrobně líčila ztrátu, kterou utrpěla na penězích, a dlouze spílala Harveyovi, že prozradil tajemství, které mohl utajit.

„Slečno Peytonová, já bych radši vypustila duši, než bych to tajemství vyradila. V nejhorším ho mohli zabít. A nakonec to vlastně udělali, když se z něho stal potulný vagabund. Nevím, co si myslí, kdo se mu bude starat o domek. Mně je moje pověst moc drahá, než abych dál bydlela s osamělým mužským. Jenže - skoro nikdy není doma. Ještě dnes mu řeknu, že nezůstanu v domě ani minutu po pohřbu. Ani vzít bych si ho nechtěla, kdyby se neusadil a nezdržoval se víc doma.“

Slečna Peytonová se domyslíla, že Harvey vůbec nepomyslí na sňatek s Katherinou Haynesovou. Nabídla proto Katy, že by mohla bydlet v usedlosti U akátů, kdyby ji kramář už nepotřeboval. Katy se napřed zdráhala, ale pak pozvání přijala. Zanedlouho se rozloučila, neboť ji čekaly přípravy na pohřeb.

Lawton šel za kapitánem Singletonem. U lože raněného se setkal s lékařem, který za chvíli odešel do svého pokoje. Byl překvapen, když několik minut poté k němu přišel Lawton. Kavalerista vychutnával svůj triumf. Cítil, že si může dovolit šlechetné gesto. Odhodil kabát a spustil:

„Sitgreavesi, rozsviť nad mým ubohým tělem světlo vědy!“

„Přeje si snad kapitán Lawton něco ode mne?“ zeptal se zdvořile lékař.

„Jen se podívej, kamaráde, tohle rameno hraje všemi duhovými barvami.“

„Máš pravdu,“ přisvědčil lékař, „naštěstí nemáš nic zlomeného. Je až s podivem, že jsi vyvázl bez pohromy.“

„Od mládí jsem pěstoval akrobacii a sem tam nějaký ten pád z koně mi ani trochu neuškodí. Ale Sitgreavesi, pamatuješ se ještě na tuhle prácičku?“ Ukázal na jizvu.

„Dokonale, Johne. Statečně jsi ji zchytal a já ti ji nádherně vyloupl.“

Ale nemyslíš, že bych ti měl ty podlitiny trochu namazat olejem?"

„Jistě," souhlasil Lawton.

„Nebylo by bývalo lepší, kdybych ti to byl udělal včera v noci?"

„Asi ano."

„Johne, kdybys dovolil, abych ti pustil žilou, ohromně by ti to prospělo."

„Pouštět žilou si nenechám," prohlásil rázně kapitán.

„Teď už je stejně pozdě. Ale olej odstraní výtečně přebytečné šťávy. Škoda jenom, Johne, žes nechytil toho darebáka, co ti to udělal, když už ses vystavil takovému nebezpečí."

Kapitán neodpovídal. Lékař mu přiložil na zraněné rameno obvaz a pokračoval:

„Kdybych toužil, aby zrádce přišel o život, pak bych si přál, aby visel."

„Tvoje povolání ti velí léčit, a ne zabíjet," podotkl suše kavalérista.

„Pohni trochu rukou, Johne. Už se cítíš líp?"

„Mnohem líp."

„Kdybys, drahý Johne, naučil své muže, aby sekali mírněji, bylo by to na místě a mně bys udělal velikou radost."

Kapitán si oblékl kabát a pravil: „Žádná rota neseká s větší rozvahou. Obvykle oholí protivníka od temene až po čelist."

Zklamany lékař sbíral nástroje a chystal se k návštěvě plukovníka Wellmera.

XII

Slečně Peytonové neustále přibývalo starostí, i když se jejím hostům dařilo poměrně dobře. Nejhuř se vedlo mladému kapitánovi jezdeckva Singletonovi, jehož rána byla hluboká. Ale chirurg všechny ubezpečoval, že bezprostřední nebezpečí pacientovi nehrozí.

Plukovník Wellmere se strnil společnosti a nepřicházel do jídelny, kde se soustřeďoval společenský život. Snídal ve svém pokoji. Tvrdil, že je tak vážně raněn, že nemůže vstát z postele. Lékař se tomu jen smál. S lehkou myslí opustil plukovníka a posadil se k posteli George Singletona. Když doktor vstoupil do pokoje, objevila se pacientovi na

tváři lehká červeň. Chirurg položil kapitánovi prsty na puls a pokynul mu, aby byl zticha. Bručel si sám pro sebe:

„Příznaky chřipky - ne, můj drahý George, musíte zůstat v klidu a nemluvit. Oči vypadají už líp, ale pořád se ještě potíte.“

„Ne, drahý Sitgreavesi,“ odporoval mu mladík, „vidíte přece, že nemám horečku.“

Lékař mu vsunul lžičku do úst a prohlížel si krk.

„Jazyk je v pořádku a tep se snižuje. Krvácení vám udělalo dobře. Pouštění žilou je jedinečný prostředek, zvláště vhodný pro chlapíky z jihu. Musím vás důkladněji vyšetřit, váš případ je opravdu zvláštní.

„Pomalů, příteli, pomalů,“ krotil ho mladík, „když jste mi odstranil z těla střelu, udělal jste pro mne vše, čeho bylo třeba. Nic mě nebolí, jenom se cítím trochu slabý.“

„Kapitáne Singletone, nemá smyslu předstírat, že vás nic nebolí. K čemu by byla světla vědy, kdyby nás každý pacient tak klamal? Ani John Lawton by se nemohl chovat zatvrzeleji“

Pacient se usmíval a bránil se lékaři, který mu chtěl sundat obvaz.

„Povězte mi, Archibalde, co se tu odehrávalo, když jsem spal? Jaký duch to tu bloudil?“

„Já jim ukážu, jestli se budou plést do věcí, po kterých jim nic není,“ hrozil lékař pomyslným osobám.

„Všechno je tu tak, jak jste to zanechal. Jenom jeden zjev proklouzl pokojem, něžný jako víla a krásný jako anděl.“

„Měl na sobě sukni?“ zeptal se lékař, který se napřed přesvědčil, že se v pokoji nic nezměnilo.

„Nic jsem neviděl, jenom nebeské oči, majestátní chůzi - půvab pohybů -“

„Pak to určitě byla slečna Jeanette Peytonová. Přesně jste ji vypo-dobnil.“

„Anděl, kterého jsem spatřil, je asi její dcera, sestra nebo neteř. Určítě to nebyla teta“

„Buďte zticha, George. Zase vám tepe prudčeji puls. Musíte být klidný a připravit se na příchod sestry, která tu bude asi za hodinu“

„Cože? Isabella? Kdo pro ni poslal?“

„Major“

„Moudrý Dunwoodie!“ zašeptal vyčerpaný mladík a klesl opět do podušek.

Když kapitán Lawton přišel do společenské místnosti, všichni se ho zdvořile vyptávali, jak se mu daří.

Nad blahem anglického plukovníka bděl neviditelný duch. Sarah nikdy nevstoupila do jeho pokoje, přesto však věděla o každé sklenici, ze které pil, a vlastníma rukama naplňovala každou misku, která stála na jeho stole.

Považovala totiž za svou povinnost zachovávat předpisy a ustanovení země, k níž lnula jako k vlasti svých předků. Přesto si však Angličanka neobyčejně oblíbila.

Toho rána bloudila po domě a vrhala toužebné pohledy na dveře, za nimiž plukovník ležel. Ráda by věděla, zda mu něco nechybí, a přece se styděla zeptat se na něho. Až konečně se za ni sestra zcela nevinně otázala doktora Sitgreavese.

„Plukovník Wellmere,“ odpověděl chirurg vážně, „je ve stavu, který ovládá libovůle. Je nemocen nebo zdrav, jak se mu zrovna zachce. Jeho případ, madam, překračuje meze mého umění; nejlepší poradce, ke kterému by se mohl obrátit, je nejvyšší velitel britských vojsk sir Henry Clinton; ačkoliv major Dunwoodie mu dost znemožnil spojení.“

Frances se usmála a odvrátila se. Avšak Sarah se cítila uražena a odešla. Klid nenalezla ani ve svém pokoji. Když procházela chodbou, všimla si, že dveře do Singletonova pokoje jsou otevřeny. Domnívala se, že raněný spí. Dodala si odvahy, vstoupila dovnitř a několik minut rovnala věci na stolku. Když uslyšela, že se blíží lékař, rychle vyšla na schodiště, kde potkala svou sestru. Obě pak zamířily na verandu, aby se nadýchaly čerstvého vzduchu.

„Ten Dunwoodieho lékař na mě nepůsobí nejlepším dojmem,“ povzdychla si Sarah. „Už aby byl pryč.“ Hned však dodala: „Promiň, zapomněla jsem, že je z proslulého virginského pluku a že se o něm musí mluvit s úctou.“

„Ano, s úctou, drahá sestřičko. A ani pak není nebezpečí, že bys to příliš přeháněla.“

„Myslím, že pan Dunwoodie překročil meze slušnosti. Udělal nám z otcova domu lazaret.“

„Měly bychom být rády, že žádný z pacientů není nijak zvlášť drahý našemu srdci.“

„A co bratr?“

„Pravda. Ale ten rád zaplatí za ránu pocitem, že je u své rodiny. Kdyby jenom pominulo to strašné podezření, které je spojeno s jeho návštěvou, pak bych považovala jeho zranění za bezvýznamné.“

„V této podobě se ti vracejí plody vzpoury; bratr raněný a zajatec, možná dokonce oběť. Otec zoufalý, jeho soukromí zničeno. Možná že mu i seberou panství, protože je loajální králi.“

Frances se mlčky zahleděla k severní straně údolí, až tam, kde na obzoru uzavíral kopec další výhled. Spatřila koně, táhnoucího lehký kočár, jak opatrně našlapuje mezi kameny roztroušenými po cestě. Blížil se k nim. Frances se polekala, zvláště když rozeznala dívčí postavu sedící vedle černocho v livreji.

V několika minutách dospěli příchozí k bráně. Jezdec, provázející kočár, prudce otevřel vrata. Frances poznala, že je to posel, kterého poslal Dunwoodie k otci kapitána Singletona. Slečna Peytonová vyšla hostu vstříc. Rovněž sestry šly uvítat vzácnou návštěvu.

Frances nemohla od dívky odtrhnout oči, jak byla mladá a hezká. Doktor Sitgreaves jí pomohl z kočáru. Jakmile vstoupila na verandu, obrátila se k lékaři.

„Váš bratr je mimo nebezpečí,“ ujišťoval ji chirurg. „Touží vás spatřit.“

Dívka propukla v pláč. Frances k ní přiskočila a odvedla ji do jejího pokoje. Isabella se nebránila. Po celou dobu tiše plakala na rameni nejmladší slečny Whartonové. Po chvíli vzlyky ustaly a slečna Singletonová si všimla své utěšitelky. Po tváři jí přeběhl úsměv. Omluvila se za výbuch citů a prosila, aby ji Frances odvedla do pokoje nemocného.

Setkání obou sourozenců bylo vřelé, ale daleko klidnější, než naznačovalo předchozí vzrušení slečny Singletonové. Když viděla, že bratr vypadá lépe, než si ve své vznícené obrazotvornosti představovala, nálada se jí rychle zlepšila. Žal najednou vystřídalo veselí, až se Frances podivila, jak rychle a náhle se celá proměnila.

„Kde je Dunwoodie, Isabello?“ zeptal se raněný. „Ten člověk je neúnavný. Po včerejším perném dnu ještě mi přivedl ošetřovatelku, která

mě určitě vyléčí.“

„Dunwoodie!“ vykřikla divoče Isabella. „Cožpak tu major není? Myslela jsem, že se s ním setkám u lože svého bratra!“

„Povinnosti ho volají jinak. Angličané prý jsou na cestě a nedopřávají našim četám odpočinku. Ale Isabello, vy se celá chvějete“

Isabella neodpověděla a ukázala na stůl, kde bylo připraveno jídlo pro kapitána. Frances okamžitě pochopila její přání.

„Nepochybně je to jeho povinnost. Královští směřují k řece, ačkoliv vojska leží jenom asi dvě míle odtud. Viděla jsem je cestou.“

„Byla na pochodu?“ zeptal se bratr.

„Ne, zdánlivě v klidu.“

„Jestli mi můžete prominout mou nezdvořilost,“ omlouval se raněný důstojník a snažil se nadzvednout. „Byl bych rád, kdyby mě mohl na chvíli navštívit kapitán Lawton“

Frances pospíchala, aby splnila jeho přání. Když se kapitán objevil, zeptal se ho pacient:

„Lawtone, máš zprávu od majora?“

„Posel od něho tu byl dvakrát. Ptal se, jak se nám v tomto lazaretě vede.“

„Proč nepřišel major sám?“

„Na tuto otázku by mohl odpovědět jenom on. Ale je velitelem hrabství. Na Angličany se musí dávat pořád dobrý pozor.“

„To je pravda,“ souhlasil Singleton, „ale proč ty nic neděláš, když je všude tolik práce?“

„Nemám ruku v pořádku. Můj kůň se také ještě pořád motá. Je tu ještě další důvod, o kterém bych se měl také zmínit, kdyby slečna Whartonová prominula.“

„Mluvte, prosím, bez ohledu na mne,“ vyzvala ho Frances.

„Vůně vaší kuchyně mi zakazují opustit usedlost, pokud nezískám dostatečnou kvalifikaci, abych mohl mluvit s větší jistotou o bohatých darech této země.“

„To tetička Jeanette se činí, aby otcův dům slynul pohostinností, a já jí jenom pomáhám,“ bránila se dívka.

Když Frances odešla, poznamenal raněný:

„S takovou tetou a s takovou neteří se člověk zřídka setká, Johne.“

Frances je víla a teta je anděl.“

„Je vidět, že už se ti vede dobře. Tvoje nadšení pro ženské pohlaví se nedá potlačit.“

„Byl bych nevděčný a necitelný, kdybych odmítal dosvědčit, jak laskavá je slečna Peytonová.“

„Je to mateřsky založená dáma. Pokud jde o lásku, záleží jenom na vkusu. Kdyby byla o několik let mladší, pak by lépe odpovídala mým představám. Je vskutku velmi prozíravá a zkušená.“

„Jistě jí ještě není dvacet,“ dodal rychle důstojník.

„Záleží na tom, jak se počítají léta. Kdybys zůstal u obyčejných počtů, řekl bych, že se blíží čtyřicítce.“

„Spletl sis starší sestru s tetou,“ řekla Isabella a položila nemocnému ruku na ústa. „Musíš být zticha. City by ti mohly uškodit.“

Vešel doktor Sitgreaves, který si hned všiml, že pacient projevuje příznaky horečky. A kavalerista se vzdálil, aby vykonal kondolenční návštěvu svému věrnému koni. Nařídil totiž, aby mu neustále třeli údy. Ke kapitánově radosti prohlásil sluha, že se kůň zotavuje stejně rychle jako jeho pán.

Mezitím vstoupil do pokoje plukovníka Wellmera Henry Wharton.

„Zkrátka, Whartone,“ uzavřel delší debatu plukovník, „je možno ho-vořit o souhře nešťastných náhod. Váš nezkrotný kůň zabránil tomu, aby moje rozkazy pronikly k majorovi, když zrovna nastal vhodný okamžik napadnout povstalce z boku.“

„To je pravda,“ souhlasil kapitán. „Kdyby se nám podařilo vypálit několik dobrých ran těm Virgíňanům do boku, jinak bychom byli s nimi zatočili.“

„Kdybychom mohli opakovat stejnou situaci,“ pokračoval plukovník ve svých úvahách, „dopadlo by všechno úplně jinak. Povstalci se budou nejvíc pyšnit, že mě zajali. Mohli jsme jim klidně znemožnit, aby nás vyhnali z lesa.“

„Jistě by tomu tak bylo, kdyby byli zaútočili.“

„To je přece totéž,“ prohlásil plukovník Wellmere a začal se oblékat, „jestliže předpokládáme, že hlavním válečným uměním je zastrážit nepřítele.“

„Nepochybně. Jeden jejich útok byl přece dokonale zmařen.“

„To je pravda,“ holedbal se nadšeně plukovník. „Kdybych tam byl, byli bychom využili té výhody a Yankee porazili.“

Tento závěr rozhovoru mu dokonale spravil náladu. Přesvědčil se totiž, že jeho zajetí bylo jenom výsledkem různých náhod, jimž by ani nejlepší válečník nebyl mohl zabránit.

Zpráva, že plukovník Wellmere se osobně objeví u stolu, jenom zvýšila ruch příprav. Sarah, které plukovník složil mnohou poklonu, se dlouho a starostlivě vyptávala na jeho zdravotní stav.

XIII

Usedlostí se šířily všechny možné libé vůně. Lawton se však nečekaně neoddával slastnému očekávání, co přinese nastávající hostina, nýbrž věnoval všechny své síly a všechn svůj um zničené uniformě, již se snažil uvést do pořádku. Zvláště pozorně se zabýval vysokými botami, které se třpytily v sluneční záři, jako by byly vyrobeny ze samotného zlata.

Caesar se důležitě pohyboval po bytě a v tváři měl vepsáno, že plní významné úkoly. Vrátil se právě z posláním, jímž ho pověřil kramář, a poslušen rozkazu své paní, objevil se, aby nabídl služby tam, kde jich bude třeba. Tak byl zavalen odpovědnými úkoly, že stěží nalezl čas, aby utrousil náznak, co všechno se událo minulé noci. Snažil se s oněmi událostmi seznámit černého bratra, který doprovázel slečnu Singletonovou. Slečna Peytonová pokládala za vhodné uplatnit svou autoritu a pokárat Caesara, aby odložil napínavé vyprávění na vhodnější dobu.

Přesně ve dvě hodiny odpoledne se vydal na svou okružní cestu průvod přinášející bohaté krmě z kuchyně do salónu. Velel mu Caesar, který sám nesl ve vyschlých dlaních krocana a počínal si jako rozený žonglér.

Za ním kráčel sluha kapitána Lawtona a nesl šunku vskutku virginského původu. Když dosáhl cíle své pouti, těžko se dalo určit, co obsahovalo více šťávy, zda jeho ústa či šunka.

Třetí v řadě se ubíral komoří plukovníka Wellmera. V jedné ruce třímал dušené rozsekané kuře a v druhé držel pastičky z ústřic zapечатé v těstě.

Za ním se nesl pobočník doktora Sitgreavese; instinktivně uchopil obrovskou polévkovou mísu, z níž se kouřilo tak mocně, až se brýle nešťastného pomocníka zamlžily, takže byl nucen položit břímě na podlahu v salóne. Teprve když řádně očistil skla, prohlédl na cestu mezi hromadami porcelánu.

Potom se ubíral další kavalerista, jehož údělem bylo sloužit kapitánu Singletonovi. A jako by se chtěl přizpůsobit chabému zdravotnímu stavu svého pána, omezil se jenom na párek opečených kachen; až svůdná vůně pečínky v něm vyvolala lítost, že teprve nedávno snědl snídani připravenou pro sestru chorého kapitána.

Průvod uzavíral bílý hoch, který patřil k domu pana Whartona. Sténal pod tíží několika mís zeleniny, kterou mu naložil kuchař podle zákonů stupňování a vrcholení.

Stůl se prohýbal pod bohatou nadílkou. Caesar pozorným okem sledoval výstavu hojnosti a znovu přerovnával talíře; poté oznámil paní domu, že je vše připraveno.

Asi půl hodiny předtím, než propukla gastronomická přehlídka, zmizely všechny dámy stejně nenápadně, jako vlaštovky ulétají před příchodem zimy. Brzy se však rozezpívala vesna, když se objevily v plné kráse, a společnost se sešla v místnosti, již se říkalo přijímací pokoj.

Laskavá slečna považovala tuto příležitost za dost významnou, aby k mimořádným opatřením zásobovacího oddělení přidala i výzdobu vlastní osoby. Mezi hosty vskutku zazářila jako démant.

Na hlavě nesla slečna Peytonová čapku z vybraného batistu, který vpředu zdobila široká stuha, ustupující z obličeje tak, aby vynikla výstava umělých květin skupinovitě shromážděných na vrcholku jejího krásného čela.

Barva jejích vlasů se ztrácela v přemíře pudru, který je bohatě pokrýval. Nepatrné kudrlinky na konci poněkud uvolňovaly formálnost uspořádání a dodávaly jejím rysům ženské jemnosti.

Šaty měla z bohatého těžkého hedvábí fialové barvy, kolem prsou projmuté, s náprsenkou ze stejného materiálu, upjatou k tělu a zvýrazňující tvary od ramen k pasu. Dole byly šaty plné a dostatečně dokazovaly, že šetrnost v módě nebyla zrovna na pořadu dne.

Vysokou postavu ještě zdůrazňovaly střevíce z téhož materiálu jako

šaty.

Rovněž oblek Sarah dal vyniknout její ztepilé mladistvé postavě. Satén měl bledě modrou barvu. Jejích dvacet let však nevyžadovalo takové ochrany, již bylo zapotřebí u ženy čtyřicetileté. Hořejší část ňader a ladný sklon ramen vystupovaly ve své přirozené kráse; stejně jako u tety i jí zdobil hrdlo náhrdelník ze tří řad perel, jež ladily s náušnicemi téže kvality. Vlasy měla sčesaný z obličeje, takže vynikalo čelo hladké jako mramor a bílé jako sníh. Na šíji jí padalo několik roztroušených kadeří a jako korunku nad čelem měla umístěnou kytici umělých květů.

Slečna Singletonová svěřila bratra do péče doktora Sitgreaves, který nejprve ztišil příznaky horečky a pak pacienta uspal. Paní domu přesvědčila kapitánovu sestru, aby se účastnila hostiny. Seděla vedle Sarah a nelišila se příliš od své susedky, jen odmítla posypat pudrem vlasy černé jako havran. Neobyčejně vysoké čelo, široké skvoucí oči dodávaly jejím rysům výrazu zamyšlenosti a ještě zvyšovaly bledost tváří.

V přehlídce dívčích půvabů nezůstala pozadu ani nejmladší dcera pana Whartona, Frances. V určenou hodinu vstoupila do přijímacího salónu oděna v róbu z bledě modrého hedvábí.

Jakmile se černochoz objevil na prahu a lehce se uklonil, aby tak naznačil, že jídlo je na stole, předstoupil pan Wharton obřadně před slečnu Singletonovou, sklonil napudrovanou hlavu až málem k pasu a uchopil ji za ruku.

Doktor Sitgreaves nabídl rámě slečně Peytonové, jež je vděčně přijala; nejdříve si však svlékla rukavice.

Když plukovník Wellmere vykonával stejnou povinnost, obdařila ho Sarah roztomilým úsměvem. A Frances podala s dívčím ostychem konečky svých štíhlých prstů kapitánu Lawtonovi.

Uplynulo dost času a také dost zmatků, než se celá společnost pohodlně usadila kolem stolu k velké Caesarově radosti. V prvních deseti minutách se všichni octli na místech odpovídajících jejich představám. I kapitán Lawton by byl docela spokojen, kdyby ho přílišná zdvořilost hostitele a slečny Jeanetty Peytonové nezdržovaly od mnohem příjemnějšího zaměstnání - ochutnávání jednotlivých chodů. Nakonec však hostina přece jenom začala a horlivost, s níž se všichni věnovali jídlu,

byla výmluvnější než tisíce slov pronesených na adresu umění kuchařky Dinah.

Pak přišly nápoje; víno bylo skvělé a sklenice hojné; kavalerista nesl vyrušení docela hrdinsky a se sebezapřením.

Pan Wharton nalil sklenici vína pro dámu, která seděla po jeho pravici, hluboce se uklonil a pravil:

„Bude nám ctí připít na zdraví toho, koho určí slečna Singletonová.“

Isabella se zachvěla, zrůžověla a hned nato zbledla, až na sebe soustředila pozornost celé společnosti. Nakonec hlesla sotva slyšitelně:

„Na zdraví majora Dunwoodieho.“

Všichni radostně připili kromě plukovníka Wellmera, který si jen ovlhčil rty a kreslil na stole postavičky z vína, jež rozlil.

Plukovník Wellmere přerušil mlčení. Oslovil kapitána Lawtona.

„Předpokládám, pane, že pan Dunwoodie bude v povstalecké armádě povýšen za výhodu, kterou získal mým neštěstím.“

Kavalerista se nejprve posilnil mocným douškem a pak odpověděl s obdivuhodným chladem:

„Račte prominout, plukovníku Wellmere. Major Dunwoodie je oddaným občanem Konfederace států severoamerických. Není to žádný povstalec. Snad bude povýšen, jak doufám, protože si to plně zaslouží a protože dalším adeptem povýšení jsem já sám. Nevím, čemu říkáte neštěstí, pokud nehovoříte o setkání s virginským jezdcem.“

„Nebudeme se přít o výrazy,“ nafoukl se plukovník. „Mluvil jsem tak, jak mi velela povinnost k mému panovníkovi. Podle vašeho názoru není tedy neštěstím pro jednotku, jestliže ztratí velitele?“

„Tomu tak zajisté může někdy být,“ připustil kavalerista.

„Slečno Peytonová, počtila byste nás svým přípitkem?“ zvolal pán domu, aby přerušil trapný rozhovor.

Dáma sklonila důstojně hlavu.

„Snad ani neexistuje pochybnější výraz, než je neštěstí,“ vmísil se do rozmluvy chirurg, jako by si nevšiml hostitelova manévru. „Určitou věc někteří lidé považují za neštěstí, jiní za štěstí. Neštěstí vyvolává další neštěstí. A smrt je rovněž neštěstím, neboť nás připravuje o radosti života.“

„Je neštěstí, že v naší kantýně nemáme tak vynikající víno, jako je

tohle," přerušil ho kavalérista. Pozvedl číši a zvolal:

„Na brzký mír nebo na bouřlivou válku!“

„Přijímám tento přípitek, kapitáne Lawtone," pravil chirurg, „ačkoliv nedůvěřuji tvé představě bouřlivé války. Podle mého skromného úsudku by jízda měla uzavírat voj, aby dovršila vítězství, a neměla by být posílána dopředu, aby ho dobývala. Dějiny nám přece dokazují, že jízda je neúčinnější zbraní, když zůstane v záloze.“

Námět rozhovoru byl pro slečnu Peytonovou pokynem, aby se zvedla a odešla. Mladší partnerky ji následovaly.

Skoro v téže chvíli se omluvili pan Wharton a jeho syn, že jim v nejbližším sousedství zemřel známý. Oba rovněž opustili hostinu.

Odchod dam se stal pro chirurga signálem, aby si zapálil doutník, aniž přerušil další konverzaci.

„Jestliže může vůbec něco osladit zajetí a rány, pak je to štěstí, které utrpíme ve společnosti dam, jež nás opustily," galantně poznamenal plukovník, a posadil se na své místo, sotvaže se zavřely dveře.

„Sympatie a vlídnost mají vliv na lidský systém," meditoval lékař. „Mezi morálními a fyzickými pocity je úzká spřízněnost; avšak dokončit léčbu či vrátit zdraví tomu, kdo je ztratil chorobou či nehodou, to vyžaduje mnohem víc, než mohou poskytnout sympatie. V takovém případě světla -“ - Chirurg zachytil kavaléristův pohled a zarazil se. Rychle dvakrát zabafal a pokusil se dokončit větu: „V takových případech vědomosti, které pramení ze světél -“

„Tvrdíte tedy, pane," spustil plukovník Wellmere a usrkl trochu vína.

„Smyslem mé poznámky bylo," skočil mu do řeči Sitgreaves, „že chlebová kaše ještě nikdy nenapravila zlomenou paži.“

„Je škoda, že jídlo se uplatní jenom jako potrava," halasil kavalérista.

„Na vás, plukovníku Wellmere," pravil chirurg, „na vás jako na vzdělaného člověka se přece mohu odvolat“ Plukovník se s úsměvem uklonil. „Jistě jste si všiml pohromy, již v řadách vašeho vojska způsobil tento pán. Kdykoliv dopadla jeho rána, prchal z vojáků kvapem život tak dokonale, že se nedalo uvažovat o vědecké nápravě. Kdyby si počínal takto každý voják, ani ten nejlepší a nejzkušenější praktik by se

nikdy neuplatnil. Ptám se vás nyní, pane, zda by váš oddíl neutrpěl stejnou porážku, kdyby všichni vaši mužové do jednoho ztratili například pravici nebo hlavu.“

„Váš triumf je poněkud předčasný,“ štětil se plukovník.

„Dostala se snad věc svobody o krůček kupředu díky neuvážené krutosti na bitevním poli?“

„Musím se teprve přesvědčit o tom, že věc svobody postoupí kupředu zásluhou členů povstalecké armády,“ posmíval se plukovník.

„Proboha - zač tedy bojujeme?“

„Za otroctví, pane. Nastolujete tyranii lůzy. Kde je důslednost vaší vychvalované svobody?“

„Důslednost?“ durdil se chirurg.

„Ano, pane, důslednost. Kongres vašich mudrců uveřejnil manifest, v němž stanovil rovnost politických práv.“

„To je pravda a provádí se to velice schopně.“

„Já o schopnostech nemluvím. Ale když je to pravda, proč nepropustíte otroky na svobodu?“

Každý Američan se cítí pokořen, když je nucen vysvětlovat, že v jeho zemi existuje nedůslednost a nespravedlnost zákonů.

„Považujeme za svobodu skutečnost, že máme rozhodující hlas v radách, které nám vládnu. Považujeme za nespravedlivé, jestliže nám vládne král, který žije na tři tisíce mil od nás a který nemá s námi společný jediný politický zájem. Nemluvím o útlaku. Dítě dospělo a má právo na samostatnost. V takových případech je jenom jeden tribunál, k němuž se můžeme odvolat, abychom dosáhli svých národních práv - a to je moc. A právě k ní se teď odvoláváme.“

„Takové doktríny mohou snad sloužit vašim nynějším účelům,“ posmíval se Wellmere. „Ale obávám se, že to odporuje mínění i praxi všech civilizovaných národů.“

„Proč by to nebylo v soulase s praxí všech národů? Kdo by se nechal ovládat, když si může vládnout sám?“

„A jak se shoduje s těmito zákony, že své spoluobčany udržujete v područí?“

„Pane,“ odpověděl chirurg. „Otroctví je velmi staré zřízení; podle všeho se neomezuje na žádný zvláštní kraj nebo vládní formu; všechny

evropské státy v podobné formě užívaly nebo užívají svých spoluobčanů.^{CL}

„S výjimkou Velké Británie,“ holedbal se plukovník.

„Ne, pane,“ namítl sebejistě chirurg a měl pocit, že válka opouští jeho zemi. „Nemohu vyjmout ani Velkou Británii. Její děti, její lodi, její zákony první uvedly tuto praxi do Států. V Anglii neexistuje píd' půdy, na které by mohl být černocho užitečný; proto tam nemají otroky. Anglie má přebytek pracovních sil a část jich udržuje v chudobě. Totéž platí o Francii a většině evropských zemí. Pokud jsme se spokojovali s koloniálním postavením, nikdo nic nevytýkal našemu systému domácího otroctví. Ale teď, když jsme rozhodnutí získat tolik svobody, kolik nám náleží, najednou nám všichni vytýkají otroctví. Kdyby se vašemu pánu podařilo podrobit si nové státy, osvobodí otroky nebo odsoudí bělochy ke stejnému otroctví, ve kterém tak rád doposud viděl černochoy? Pravda, pokračujeme v dosavadní praxi. Postupně však musíme dojít k nápravě, nebo vytvoříme zlo ještě větší, než jaké vládne doposud. Nepochybně dojde i k propuštění otroků.“

Angličan shledal, že se debata příliš komplikuje. Proto odešel do pokoje, kde se shromáždily dámy. A usedl vedle Sarah. Bylo mnohem příjemnější bavit se o událostech módního života v metropoli a vyprávět tisíce drobných anekdot o bývalých družích. Slečna Peytonová byla vděčnou posluchačkou a Sarah často skláněla tvář k šití.

Dialog, o němž jsme vyprávěli, opět smířil chirurga s jeho přítelem, který navštívil Singletona. Pak se rozloučil s dámami a nasedl na koně. Chystal se připojit ke svému pluku.

XIV

V Americe bývalo zvykem, že pozůstatky zesnulého zůstávaly u rodiny jen krátkou dobu. A nebezpečí přinutilo kramáře zkrátit i toto kratičké období.

Ve zmatku posledních událostí prošla smrt starého Birche takřka nepozorovaně; přesto mu přišlo na pohřeb několik nejbližších sousedů. Právě se připravovaly obvyklé pohřební obřady. Kavalerista a lékař se zastavili a dívali se na skromný průvod. Čtyři muži nesli mrtvého na

márách; před nimi šli čtyři další nosiči, připraveni převzít břímě. Za rakví kráčel kramář s Katy Haynesovou a za truchlícími se ubírali pan Wharton a jeho syn. Průvod uzavíralo několik starců, stařenek a chlapců.

Kapitán Lawton seděl v sedle mlčky a zpríma, až nosiči došli k němu. V tu chvíli Harvey zvedl oči a uviděl před sebou nepřítele, kterého se nejvíce obával. V první chvíli mu napadlo, že by měl rychle utéci. Pak se uklidnil, upřel oči na rakev a prošel kolem kapitána pevným krokem, ale s tlukoucím srdcem. Kavalerista nadzvedl čepici a čekal, až průvod přejde. Potom se s lékařem zařadil na jeho konec.

Caesar se vynořil ze sklepní kuchyně a s vážnou tváří se přidal k účastníkům průvodu, i když ve slušné vzdálenosti za oběma jezdci. Kousek nad loktem si ovinul kolem paže bílý ubrousek. Kapitán Lawton se tvářil, jako by hodlal jet za průvodem, který opustil silnici směrem k malému hřbitůvku oplocenému nízkými kameny. Lékař ho však upozornil, že si spletl cestu.

„Kapitáne Lawtone, co si myslíš, jak se má naložit s tělesnými pozůstatky? V některých krajích je mrtvola ponechána venku napospas dravé zvěři. Jinde ji věšejí na strom, aby volně vydechovala do vzduchu rozkladné látky. V jiných krajích ji spalují na hranici nebo pohřbívají do země. Každý národ má svůj vlastní způsob. Který ty by sis vybral?“

„Všechny způsoby jsou stejně příjemné. Ačkoliv ten nejrychlejší pohřeb je ten nejlepší, neboť zanechává čisté pole. Která metoda tobě vyhovuje?“

„Ta poslední, neboť všechny ostatní znemožňují pitvu. Při zakopání do země může zůstat rakev na místě, zatímco pozůstatky slouží užitečným účelům vědy. Bohužel málokdy se mi dostává podobné příležitosti. Když jsem vstupoval do armády, byl jsem přesvědčen, že nikdy se mi nenaskytne tolik možností jako právě tam.“

„Kolikrát do roka se ti dostává této radosti?“

„Asi tak dvanáctkrát, na mou čest. Nejlepší úlovek mi připadne, když zmizí hlavní voj. U armády má totiž víc chlapíků podobné choutky jako já. Proto na mne zřídka zbude slušný kousek. Mladíci jsou marnotratní jako zhýralci a lační jako supi.“

„Jenom dvanáctkrát!“ opakoval překvapeně kavalerista. „Dvanáct

mrtvol ti opatřím sám vlastníma rukama.“

„Ale Johne,“ děl opatrně chirurg. „S tvými oběťmi se zřídka dá něco podniknout. Strašně je mrzačíš. Věř mi, Johne, říkám ti to jako dobrý přítel, tvůj systém je úplně špatný. Zbytečně ničíš život a pak tělo tak znetvoříš, že se nedá použít ani k tomu jedinému účelu, ke kterému je vhodné.“

Kavalerista mlčel. Domníval se, že je to nejspolehlivější prostředek, jak zachovat mír. Lékař se ohlédl naposled za pohřebním průvodem a potlačil povzdech:

„V noci by se dala získat mrtvola, která zemřela přirozenou smrtí. Jenom kdyby k tomu byl čas a příležitost. Zesnulý byl asi otcem dámy, kterou jsme viděli ráno.“

„Ta dáma nebyla dcerou toho pána. A Harvey je známý špión.“

„Cože? To je tedy ten dareba, který tě shodil z koně?“

„Mne ještě nikdo nikdy z koně neshodil,“ bránil se vážně dragoun.

„Spadl jsem nešťastnou náhodou. Jezdec i kůň políbili zemi najednou“

„Byl to asi vřelý polibek, na kůži ti ještě zůstaly stopy lásky. Škoda, přeškoda, že nevíš, kde se ten darebák skrývá.“

„Právě jsme ho viděli za rakví jeho otce.“

„A ty sis ho nechal ujít!“ podivil se chirurg. „Hned se vrátíme a chytíme ho. Zítra ho dáš pověsit, Johne, a já budu mít parádní mrtvolu na pitvu.“

„Pomalou, pomalou, můj drahý Archibalde. Ty snad také pronásledoval člověka, který se loučí se zesnulým otcem? Jenom mně ho přenech a já ti slibuji, že se mu dostane zasloužené spravedlnosti.“

Lékař bručel, neboť nebyl spokojen s odkladem msty; musel se však s tím smířit. A tak pokračovali v cestě i v rozhovorech o tom, co prospívá a co škodí lidskému tělu.

Někteří lidé nedokáží plakat, pokud nejsou ve vhodné společnosti. Katy se rozhlédla a spatřila kolem ženy, jak na ni vyčkávavě upírají oči. Výsledek se dostavil okamžitě. Stará panna se hlasitě rozplakala.

Svaly se kramáři v obličejí pohnuly, a když padla první hrouda na otcovu rakev, až to prázdně zadunělo, celá tvář se mu křečovitě stáhla. Sehnul se, jakoby týrán nesnesitelnou bolestí, prsty se mu kroutily, zatímco ruce mu bezvládně visely podél těla. A jeho tvář obrážela

muka, jež prožíval. To však trvalo jenom chvíli.

Kramář vstal, vztyčil se, zadržel dlouhý povzdech a rozhlédl se kolem. Hrob se brzy uzavřel. Hrubý kámen umístěný na konci hrobu vyznačoval místo a několik drnů pokrývalo poslední útočiště zemřelého. Obřad skončil, sousedé nadzvedli klobouky a podívali se na truchlícího pozůstalého, který teprve teď pocítil svou samotu. Kramář obnažil hlavu, zaváhal, pak se sebral a promluvil:

„Drazí přátelé a sousedé. Děkuji vám, že jste mi pomohli pohřbít zesnulého.“

Po obvyklém poděkování se rozhostilo slavnostně vážné ticho a skupinka se mlčky rozcházela. Několik sousedů doprovázelo oba pozůstalé k jejich domku, ale u vchodu se s nimi ohleduplně rozloučilo. Za kramářem a Katy vešel dovnitř jenom muž, kterému po okolí přezdívali „spekulant“. Katy ho viděla vcházet a srdce se jí rozbušilo neblahým očekáváním. Harvey mu zdvořile nabídl židli.

Kramář se oknem obezřele rozhlédl po údolí. Pak se otočil a oslovil spekulanta:

„Paprsky slunce právě opustily vrcholek východního kopce. Čas kvapí. Zde je kupní smlouva na domek a veškeré příslušenství. Je sepsána v souhlase se zákony.“

Spekulant vzal do rukou listinu a pročítal rozvážně její obsah. Jeho rozvaha pramenila částečně z opatrnosti a částečně z nedostatku vzdělání, neboť v mladých letech se nenaučil číst plynule a rychle.

Harvey mezitím sháněl věci, které si chtěl vzít s sebou. Katy se vyptávala, zda zesnulý zanechal poslední vůli. Když viděla, že kramář položil bibli na dno rance, přijala to se stoickým klidem. Když však na její hromádku přidal šest stříbrných lžiček, hnulo se v ní svědomí.

„Až se oženíš, Harveyi, budou ti ty lžičky chybět.“

„Já se nikdy neožením.“

„I když se neoženíš, neměl bys dávat neuvážené dary. Nikdy nevíš, kdy se ti budou lžičky hodit. K čemu by mi bylo tolik lžic? Mně, svobodné ženské? Já si myslím, že každý mužský má mít ženu a rodinu.“

Ve chvíli, kdy Katy vyslovila tento názor, byla už majitelkou krávy, postele, polštářů, příkrývek, prostěradel a šesti stříbrných lžic. Všechny ostatní věci si pořídila vlastní pílí i prozíravostí. Jenom ji hluboce

znepokojovalo, když viděla, jak předměty, jež považovala za své vlastnictví, mizejí v obrovském kramářové ranci. Harvey však nedbal ani trochu na její mínění a na její pocity a vesele dál plnil pytel, který brzy narostl do obvyklých rozměrů.

„Mně se to moc nelíbí,“ zabručel kupec, když konečně rozlouskal smluvní podmínky.

„Proč?“

„Před zákonem by taková smlouva neobstála. Zítra ráno dva vaši sousedé opustí domov, protože jim byl zkonfiskován majetek. Kdybych já měl zaplatit čtyřicet liber a ztratit je, byla by to pro mne těžká rána.“

„Dejte mi dvě stě dolarů a domek bude váš. Je o vás všeobecně známo, že podporujete revoluci. Nebudete mít potíže.“

„Řekněme tedy sto dolarů a koupě je uzavřena.“

„Myslel jsem, že jsme už koupí uzavřeli.“

„Koupě není uzavřena, dokud nejsou papíry odevzdány a peníze vyplaceny na ruku.“

„Ten papír už máte“

„A tak si ho nechám. Tak si plácněme na sto padesáti. Tady máte peníze.“

Kramář vyhlédl z okna a s hrůzou zpozoroval, že se už blíží večer. Každá chvilka prodlení po soumraku znamenala nebezpečí pro jeho život. Přesto se však nemohl smířit s myšlenkou, že by ho spekulant okradl při koupi, která byla vlastně dohodnuta. Váhal.

„Dobrá,“ rozhodl se náhle spekulant a vstal. „Do rána snad najdete jiného kupce. Jestli se vám to nepodaří, ztratíte celý svůj majetek.“

„Vezmi to, Harveyi,“ radila mu Katy, která nemohla odolat pokusů. Peníze totiž měly být vyplaceny v anglických guinejích. Kramáři pojednou něco napadlo.

„Souhlasím s touto cenou,“ řekl a obrátil se ke Katy. Dal jí něco peněz a pokračoval: „Kdybych měl jiné prostředky, kterými bych vás mohl odměnit, radši bych ztratil všechno, než bych se nechal tak nestoudně napálit.“

„Snadno můžete přijít o všechno,“ posmíval se mu kupec a odešel.

„Ano,“ pokyvovala Katy hlavou, „ví, jak jsi dopadl, Harveyi. Teď po smrti starého pána budeš potřebovat ženu, která by se o tebe stara-

la.“

Kramář se chystal k odchodu a narážky si nevšiml. Ale Katy se připravovala k dalšímu útoku. Mnoho let žila v očekávání, až se naplní její naděje, které teď najednou měly být zklamány. Myšlenka na rozchod jí připadala nesnesitelná.

„Máš vůbec kam jít?“

„Prozřetelnost mi už nějaký domov opatří.“

„To snad, ale jistě to nebude, jak by sis představoval.“

„Chudák si nemůže vybírat.“

„Já nejsem ani trochu náročná. Taky bych se dala přesvědčit, abych opustila toto místo. Sousedé se mi stejně moc nelíbí.“

„Údolí je překrásné,“ zahoroval obchodník, „a lidé nejsou o nic horší než jinde. Pro mne to nic neznamená. Všechna místa na světě jsou si podobná a všechny tváře jsou mi stejně cizí.“ Posadil se na bednu a v obličejí se mu objevil výraz naprosté prázdnoty.

„To ne, to ne,“ utěšovala ho Katy. „Mne přece znáš. Nejsem ti tak docela cizí.“

Birch se k ní obrátil a vzal ji jemně za ruku.

„Ano, dobrá ženo, vy mi nejste cizí. Až mi budou všichni nadávat, vy mě budete jistě hájit.“

„To jistě, to jistě,“ volala Katy. „Budu tě hájit, Harveyi, až do poslední kapky krve. Jen ať se někdo opovází proti tobě říct křivé slovo! Já jsem spravedlivá. Třeba máš opravdu krále rád. Často jsem slyšela, že tato víra je na dně srdce každého muže. Ale ve staré zemi vymizelo náboženství a ministři jsou špatní.“

Kramář chodil zoufale sem a tam. V očích mu Katy viděla divokost, jakou u něho ještě nikdy nespatriła.

„Pokud žil otec,“ šeptal Harvey, který už nemohl ovládnout své city, „ten jediný mi uměl číst v srdci. Jaká to byla útěcha, když jsem se vracel z nebezpečných výprav, na nichž jsem musel zakusit jenom urážky a křivdy, a doma mi otec dal svoje požehnání a pochválil mě. Teď mi odešel a já nemám nikoho, o koho bych se mohl opřít.“

„Ale Harveyi, Harveyi!“

„Ano, někdo mě musí poznat, než zemřu. Někdo se musí dovědět pravdu. Je strašné zemřít a zanechat po sobě tak špatnou památku.“

„Nemluv o smrti,“ pokárala ho Katy a hodila do ohně kus dříví. Oheň zaplápolal a ozářil celou místnost.

Když si kramář uvědomil, že noc zahalila kraj tmou, přehodil si ranec přes rameno a vzal Katy za ruku.

„Nerad se s vámi loučím, dobrá ženo, ale musím už jít. Všechno, co zůstalo v domě, je vaše. Pro mne to nemá žádnou cenu. Sbohem. Později se setkáme.“

„Jedině někde v temnotách!“ zasvištěl světnicí cizí hlas a kramář klekl malomyslně na bednu. Do místnosti se hrnula skupina Kůzičkářů.

„Cože, další ranec, pane Birchi! A tak brzy zabalený!“

„Nenadělal jste už dost zla?“ vybuchl kramář. Příchod Kůzičkářů ho však postavil na nohy a vlil mu do žil novou energii. „Nestačí vám, že jste ztrpčili poslední chvíle umírajícího a že jste mě přivedli na mizinu? Co byste ještě chtěli?“

„Tvoji krev,“ odpověděl chladně vůdce Kůzičkářů.

„Prodat ji!“ vykřikl rozhořčeně Harvey. „Jako Jidáš, který chtěl zbohatnout z krve!“

„Ano, a na tebe je vypsána slušná cena. Padesát guinejí. Málem tolik zlata, co by vážila tvoje mrtvola.“

„Tu máte padesát guinejí,“ zasáhla Katy. „Tyhle zásuvky, tahle postel, to všechno je moje. Jestli poskytnete Harveyovi hodinu, aby mohl utéct, to všechno bude vaše.“

„Hodinu?“ vycenil zuby Kůzičkář a lačně se zadíval na peníze.

„Jedinou hodinu. Tady jsou peníze.“

„Zadržte!“ varoval ji Harvey. „Nevěřte tomu padouchovi!“

„Věřit si může každý co chce. Ty peníze jsou moje. Pokud jde o vás, pane Birchi, na vás vydělám padesát guinejí. Nezapomeňte, že bude třeba platit za šibenici, na které budete viset.“

„Tak se do toho dejte!“ vybízel ho hrdě kramář. „Odved'te mě k majoru Dunwoodiemu! Ten bude ke mně spravedlivý.“

„Vím, jak to zařídit líp. Nechce se mi dělat dlouhou cestu v tak hanebné společnosti. Dunwoodie je moc mírný. Oddíl kapitána Lawtona je o půl míle blíž. A odměnu dostanu od něho stejně jako od majora. Jak se vám to bude líbit, pane Birch, když budete dneska večer s kapitánem Lawtonem?“

„Vraťte mi peníze nebo pusťte Harveye,“ zuřila Katy.

„Váš úplatek nestačí, dobrá ženo, pokud nemáte další peníze v posteli. Kůžičkář zabodl bajonet do matrace a začal po místnosti rozhazovat cucky.“

„Jestli vládne v téhle zemi zákon, potom to s várna dopadne špatně,“ pohrozila mu hospodyně.

„V neutrální zemi vládne nejsilnější. Ale jazyk není tak dlouhý jako bajonet. Proto byste ho neměla pouštět na procházku.“

U dveří stál kupec, jemuž kramář před chvílí domek prodal. Tvářil se provinile a bylo vidět, že se mezi bandity necítí nijak dobře. Kůžičkáři házeli do ohně o překot všechno, co jim přišlo pod ruku. Oheň vzplál a v jeho záři se jasně objevila spekulantova tvář. Občas si něco šeptal s nejbližším Kůžičkářem. Harvey pojal podezření, že se stal obětí jeho lsti.

Bylo však příliš pozdě litovat. Šel za bandity pevným a soustředěným krokem, jako by krácel k vítězství a nikoliv na popravu. Kůžičkáři klopýtali temným dvorem. Vůdce tlupy zakopl o kus dřeva a poranil se. Vztekle vyskočil a bohapustě nadával.

„K čertu, zapalte louč! Ta tma je příšerná. Ať nám oheň posvítí na cestu!“

„Počkat! To ne,“ varoval je spekulant, „zapálíte domek!“

„Aspoň budeme líp vidět,“ smál se vůdce Kůžičkářů a hodil kus hořícího dřeva na střechu. V mžiku stála chalupa v plamenech. „A teď vzhůru do hor, dokud nám oheň svítí na cestu!“

„Darebáci,“ lomil rukama zoufalý kupec. „Tak tedy vypadá vaše přátelství. Takovou odměnu dostávám za to, že jsem vás přivedl ke kramářům!“

„Bylo by moudřejší ustoupit ze světla, jestli nás chceš bavit nadávkama, nebo tě vidíme tak dobře, že těžko netrefíme cíl,“ řval vůdce tlupy. A už se hotovil k činu. Naštěstí minul vyděšeného spekulanta a stejně tak přestrašenou Katy, která naráz přišla o veškerý svůj majetek. Oba věděli, že jsou úplně bezmocní, a raději zmizeli Kůžičkářům z dohledu.

Příštího rána trčel z doutnajících sutin jenom ožehlý vysoký komín.

Náhle se změnilo počasí, které bylo po bouři mírné a jasné. Kvečeru vál z hor chladný vítr a sněhová bouře ohlašovala příchod měsíce listopadu, kdy teplota v Americe kolísá od letních veder až po zimní mrazy.

Frances stála u okna a pozorovala, jak se pomalu sune pohřební průvod. Pociťovala hluboký smutek, jehož příčinou nebyla jenom smutná událost v sousedství. Pohřební nálada přesně odpovídala jejím vlastním pocitům. Rozhlédla se a všimla si, jak vítr cloumá stromy a ohýbá je skoro až k zemi. Vichr se hnal údolím a otrásal dokonce i domy. A listnatý les, ještě nedávno zalitý slunečními paprsky, rychle ztrácel svůj podzimní půvab, neboť vítr nemilosrdně strhával z větví list za listem. Frances rozeznávala na návrších jižní jezdce, hlídající průsmyky, jež vedly k ležení vojska. Nakláněli se a krčili se v sedlech, pláště si přitahovali těsněji k tělu, jako by hledali ochranu před mrazivým větrem.

Frances pozorovala, jak dřevěná rakev mizí v hlubinách země.

Kapitán Singleton spal a u jeho dveří bděla hlídka. Jeho sestra se po mnohých domluvách a přesvědčování uchýlila do svého pokoje, kde odpočívala po namáhavé cestě, kterou minulé noci vykonala. Její pokoj byl dveřmi i chodbou spojen s místností obývanou sestrami. Dveře byly pootevřené.

Frances k nim zamířila, neboť se chtěla přesvědčit, jak se jejich hostu daří. Tu najednou s překvapením spatřila slečnu Singletonovou; nejen byla vzhůru, ale i velmi čilá. Černé vrkoče, jež měla u oběda spleteny, byly teď uvolněné; bohatě jí padaly na ramena a na prsa a dodávaly jí divokého vzezření; mrazivá běl její pleti ostře kontrastovala se zádušnou černí očí, pozorně upřených na obraz, který třímala v ruce.

Frances sotva dýchala. Isabella sebou poněkud hnula a umožnila jí tak spatřit postavu muže ve známé uniformě jižního jezdce. Frances zalapala po dechu a instinktivně si položila ruku na srdce, aby ztišila jeho bouřlivý tlukot, neboť i na dálku poznávala rysy, jež se jí tak hluboko vryly v paměť. Zároveň pociťovala i stud; hanbila se za to, že se nezvána vkrádá do posvátného soukromí jiné dívky; zmocnilo se jí tak silné rozechvění, že nemohla ani promluvit. Couvla proto k židli, odkud stále ještě viděla postavu důstojníka, od níž nemohla odtrhnout

oči.

Isabella byla tak zaujatá obrázkem, že si ani nepovšimla mihotavého stínu v pozadí. Přitiskla portrét ke rtům a vášnivě jej políbila. Brzy však se výraz jejího obličejce úplně změnil. Žal zatlačil obdiv. Z očí jí kanuly velké slzy a padaly na obrázek. Zběsilý vítr, burácející domem, jako by dokresloval a podmalovával její pocity. Zvedla se a kráčela k oknu, až její postava zmizela Frances z dohledu. Začala zpívat.

Její tklivý zpěv se nesl pokojem a plně si Frances podmanil. Bylo v něm tolik citu a tolik něhy, že Frances podlehla kouzlu slov a jemné hudby.

Isabella dozpívávala dlouhou a bolestnou píseň. Obrátila se od okna a její zrak poprvé spočinul na bledém obličejí nevítané příchozí. Plápol ohně osvětlil ve stejné chvíli jejich oči. Na okamžik se setkaly a obě sklopily zrak. Blížily se k sobě, až se setkaly, uchopily se za ruce a pak teprve si vzájemně pohlédly do tváře.

„Ta náhlá změna počasí a snad i stav mého bratra - Jsem z toho velice smutná, slečno Whartonová,“ zašeptala Isabella.

„Teď už se nemusíte o bratra obávat. Kdybyste ho viděla, jak vypadal, když ho sem major Dunwoodie dal přinést -“

Frances se zarazila a pocítila stud, který si sama nedovedla vysvětlit. Když zvedla oči, uviděla Isabellu, jak ji pozoruje tak dychtivě, až jí pohled vehnal krev do spánků.

„Mluvila jste o majoru Dunwoodiem,“ zašeptala Isabella.

„Byl s kapitánem Singletonem.“

„Znáte Dunwoodieho? Setkávala jste se s ním často?“ Frances se jí s přemáháním podívala do obličejce a tu se opět setkala s pronikavým pohledem. „Odpovězte, slečno Whartonová. Znáte majora Dunwoodieho?“

„Je to náš příbuzný,“ hlesla Frances.

„Příbuzný,“ opakovala slečna Singletonová, „v jakém stupni? Mluvte, slečno Whartonová, zapřísahám vás, mluvte!“

„Naši rodiče byli bratraci.“

„Má se stát vaším manželem?“

Frances se cítila uražená. Veškerá hrdost se v ní bouřila proti tomuto přímému útoku. Zvedla oči. Když však spatřila Isabellu, jak je bledá a

jak se jí chvějí rty, její nevraživost zmizela.

„Je to tedy pravda! Moje domněnka je správná! Povězte mi pravdu, slečno Whartonová. Zapřísahám vás, odpovězte mi, milujete Dunwoodieho?“ Frances skryla hořící obličej do dlaní, klesla zpět na židli a snažila se zastřít zmatek.

Isabella přecházela tiše po pokoji sem a tam, až ovládla své city. Pak přistoupila k Frances, vzala ji za ruku a omlouvala se:

„Promiňte mi, slečno Whartonová, jestliže mě nezkrotné city svedly k jednání, které nebylo slušné. Mocným - krutým důvodem -“ Zaváhala, jako by hledala slova. Frances zvedla obličej a jejich oči se setkaly. Padly si do náručí a položily tvář na tvář. Objetí bylo dlouhé, žhavé a upřímné, ačkoliv si neřekly ani slůvko. Rozloučily se. Frances odešla bez dalšího vysvětlování do svého pokoje.

Tato podivná scéna se odehrála v pokoji slečny Singletonové. Mezitím se v salónu udály věci nadmíru důležité. Bylo třeba uklidit zbytky hostiny, což si vyžádalo mimořádné úsilí. I když se sluha kapitána Lawtona a pomocník doktora Sitgreavese snažili, seč byli, zůstávalo stále hodně jídla a slečna Peytonová nevěděla, co si s ním má počít. Caesar a jeho paní se dlouho bavili o této významné záležitosti.

Nakonec byl plukovník Wellmere přenechán péči slečny Sarah Whartonové. Všechny konverzační náměty už byly vyčerpány a plukovník se dotkl událostí uplynulého dne.

„Když jsem poprvé spatřil pana Dunwoodieho ve vašem městském domě, slečno Whartonová, ani mi nenapadlo, že je to tak znamenitý válečník.“

„Znamenitý, pokud jde o nepřítele, kterého přemohl,“ dodala Sarah. „Měl jste smůlu, že vás potkalo neštěstí, jinak by nepochybně byly královské zbraně triumfovaly jako obvykle.“

„Avšak potěšení ze společnosti, kterou mi připravila nehoda, víc než vynahradí ponížení, jež mi způsobily duševní skleslost a tělesné zranění.“

„Doufám, že zranění není vážné.“

„To jistě, aspoň v poměru k duševním útrapám,“ odvětil plukovník ve stejném duchu. „Slečno Whartonová, v takových chvílích teprve si vážíme opravdového přátelství a upřímné účasti.“

Ti, kdož to nikdy nezažili, si ani nemohou představit, jak rychle se rodí dívčí láska, zvláště když jsou k tomu všechny předpoklady. Sarah se podívala na plukovníka a v jeho očích četla obdiv, který jí připadal jako vyznání.

Bavili se důvěrně asi hodinu. Plukovník pronesl tisíce vět, jež jeho společníci potěšily. Vracela se do svého pokoje se srdcem tak lehkým jako doposud ani jednou - od zatčení svého bratra.

XVI

Jezdecká jednotka se zdržovala v místě, které si oblíbil její velitel, totiž v osadě Čtyři kouty, vytvořené skupinkou šesti polorozpadlých domů na pravoúhlé křižovatce. Nejzachovalejší budova nesla, hrdý název „Dům zábavy a odpočinku pro lidi i zvířata“.

Na neotesaný štít na šibenicovém sloupku napsala neumělá ruka červenou křídou nápis: ELIZABETH FLANAGANOVÁ, HOTELIÉRKA. Toto vznešené označení se stalo terčem mnoha vtipů mezi mužstvem i důstojníky. Dáma, inzerující takto svou profesi, byla ženou mnoha povolání, markytkou, pradelnou i lékařkou v sukních. Věrně táhla s vojskem, v němž sloužil i její muž. S vojskem vedla kočovný život, stěhovala se z místa na místo a i uvnitř ležení šmejdila neustále s vozíčkem, jež naplňovalo zboží, po kterém vojáci nej častěji touží.

Kamkoliv vojsko dorazilo, všude Betty ihned rozbila svůj stan a s hbitostí, jež se zdála až nadpřirozenou, ujala se svých povinností. Často jí vozík sloužil jako krátek. Jindy jí vojáci sbili stánek z materiálu, jaký byl zrovna po ruce. Teď se však nastěhovala do prázdného domu. Sotvaže nacpala do rozbitých oken špinavé jezdecké kalhoty a napolo usušené prádlo, aby tak zabránila přístupu studeného vzduchu do místnosti, vytvořila obratem útulné prostředí, jež sama nazvala přiléhavě „nejelegantnější obydlí čko“.

Hned za paní Flanaganovou se do domu nahrnuli důstojníci, zatímco mužstvo se zabydlovalo v sousedních stodolách. Betty znal každý voják, mohla ho volat křestním jménem nebo přezdívkou, jak se jí zrovna zamlouvalo. Ti, kdož neznali její dobré vlastnosti, ji vůbec nesháňeli. Ale staří ošlehaní válečníci ji měli docela rádi. Znali její chyby,

věděli, že miluje alkohol a že si ani trochu nepotrpí na slušné vyjadřování. Znali však i její přednosti, které dovedli ocenit: milovala nesmírně svou vlast, jednala s vojáky čestně podle všeobecně uznávaných zásad a chovala se vždy velmi dobrosrdečně. K dobru jí také přičítali, že vynalezla nápoj, dnes tak dobře známý všem, kdož v zimě cestují mezi politickými a obchodními středisky Států, a dala mu název „koktajl“. Svým vychováním i životními okolnostmi byla Elizabeth Flanaganová jedinečně uzpůsobena úkolu, na kterém si zakládala: uměla skvěle míchat nápoje.

Taková tedy byla paní této pevnosti. Nedbajíc studeného severního větru, vystrčila teď na zápraží kvetoucí obličej, aby přivítala svého miláčka, kapitána Lawtona, a jeho druha, svého pána v oboru chirurgie a lékařství.

„Ale u mých nadějí na povýšení, má drahá Elizabetho, buďte srdečně vítána,“ halasil kavalerista, jakmile seskočil z koně. „V kostech mi hvízdají ty nejhorší větry nasáklé studenou kanadskou vodou, ale pohled na vaši ohnivou tvář mě tak zahřívá jako oheň vánoční.“

„Vy jste samá dvornost, kapitáne Jacku,“ upejpal se markytánka a vzala od něho uzdu. „Pospěšte si, miláčku. Tady není tak silné opevnění jako na Vysočině a uvnitř zahřejete duši i tělo.“

„Vidím, že vymáháte placení. To sice může prospět tělu,“ pravil chladně kapitán, „ale já jsem si lokl z láhve z broušeného skla na stříbrném podstavci a vaše whisky mi zachutnala tak, že bych ji pil po celý měsíc.“

„Jestli narážíte na stříbro nebo na zlato, nemám ho moc, jsem trochu příliš kontinentální, ale bude se hodit na poháry.“

„Co vlastně má tato dáma za luhem, Archibalde?“ obrátil se Lawton na chirurga. „Vypadá, jako by věděla víc, než říká.“

„Pravděpodobně přišla o rozum, připravily ji o něj ty jedovaté větříky,“ poznamenal chirurg a sestoupil z koně.

„Krmila jsem raněné tím nejlepším, co dává naše země,“ pyšnila se Betty.

„Barbarská zpozdilost!“ polekal se lékař. „Krmít pacienty v horečkách vydatnou stravou!“

„Vy naděláte strachů pro trochu whisky. Nalila jsem ji chlapům, aby

líp usnuli.“

Lawton a lékař vstoupili do budovy. Okamžitě pochopili, o čem Betty mluvila. Uprostřed největší místnosti stál dlouhý stůl sbitý z prken a na něm spousta hrnků a talířů. Ze sousední kuchyně se sem valila oblaka páry, ale hlavní zábavou byl demižón značných proporcí, který Betty okázale postavila hodně vysoko jako předmět zasluhující nejvyšší pozornosti. Lawton se hned přesvědčil, že přímo bobtná jantarově zbarvenou šťávou z hroznů. Dověděl se, že nádobu poslali z usedlosti U akátů jako dar kapitána Whartona majoru Dunwoodiemu.

„Věnovali nám to královští,“ vysvětloval podřízený voják a usklíbl se. „Major oslavuje vítězství a útraty za hostinu platí nepřítel, jak to má být. Až se pořádně tohoto kvasu nabumbáme, proletíme přímo hlavním stanem sira Henryho a uneseme samotného rytíře.“

Kapitán nic nenamítal proti tomu, aby příjemně ukončil den, který pro něho tak hezky započal. Kamarádi ho obklopili a vyptávali se na dobrodružství, jež prožil. Chirurg si s obavami prohlížel jeho zranění. V krbu plápolal ohromný oheň, takže nemuseli ani rozsvítit svíce. Uvnitř se tísnilo asi patnáct mladých lidí i ostřílených vojáků. Někteří se chovali dost nevázaně, jak tomu bývá u obhroublých záškodníků, jiní vystupovali uhlazeně a vyrovnaně, jako džentlmeni. Uniformy měli slušné, třebaže prosté. Hovořili o koních a jejich výkonech. Někteří se už uložili ke spánku na lavicích podél zdí, jiní se procházeli po místnosti a další seděli a vážně probírali svoje oblíbené náměty.

Kdykoliv se otevřely dveře od kuchyně, rozptýlily jejich pozornost sykot na pánvích a lákavá vůně pokrmů. Dokonce i spáči otevírali oči a zvedali hlavy, aby se přesvědčili, jak jsou přípravy daleko.

Po celou tu dobu seděl Dunwoodie sám a pohroužen do svých úvah, zíraje do ohně. Důstojníci se neodvážili ho vyrušit. Když vešli oba přátelé, vyptával se major znepokojeně doktora, jak se daří kapitánu Singletonovi. V tom okamžiku zavládl v místnosti naprostý uctivý klid. Jakmile však major skončil a opět se posadil, rozproudila se čilá debata.

Paní Flanaganová si nedělala se stolováním nejmenší starosti. Caesar by byl pobouřen, kdyby viděl, jak neformálně pokládala před pány talíře. I když se chovali dosti uvolněně, pokud šlo o vojenskou etiketu, zachovávali ji důstojníci skoro s náboženskou úctou - zaujímali místa u

stolu přesně podle pravidel subordinace.

Většinou se postili příliš dlouho, a nebyli proto ani trochu vybíraví. Jedině kapitán Lawton pohrdal krměmi, jež uvařila Betty, a neodpustil si několik trefných poznámek na adresu příborů a na vzhled talířů. Betty měla kapitána ráda a nevsímala si jeho výpadů. Reagovala teprve, když si kapitán vložil do úst kousek černého masa a zeptal se tónem rozmazleného děcka:

„Co to bylo za zvíře, pokud žilo, paní Flanaganová?“

„No přece ta naše stará kráva, kapitáne,“ odpověděla markytánka, která nepřestávala truchlit nad odchodem milovaného zvířete.

„Cože,“ vykřikl kavalerista a jeho mocné čelisti se zastavily. „Stará Jenny!“

„K čertu!“ zamračil se jiný důstojník a odložil příbor. „Jenny, která s náma prodělala celé tažení!“

„Právě ta,“ dotvrzovala paní hoteliérka a zatvářila se zkroušeně. „Milý zvířátko a ani toho moc od života nečekalo. Jistě, pánové, je to hrozný, že pojídáme svou starou dobrou přítelkyni!“

„A tohle z ní zbylo?“ ukázal Lawton nožem na zbytky na stole.

„Ne, kapitáne,“ odvětila pohotově Betty, „dvě třetiny jsem dala pluku. Ale ani slovem jsem se hochům nezmínila, že je to jejich stará známá, abych jim nepokazila chuť“

„To je hrůza,“ volal kavalerista s předstíraným hněvem. „Budu mít kluky štíhlé a ohebné jako liány.“

„To jo,“ souhlasil poručík Mason a zoufale upustil příbor, „moje čelisti projevují větší soucit než některá lidská srdce. Odmítají pracovat na naší staré známosti.“

„Zkuste to s trochou jedu,“ nabádala ho a zároveň i konejšila Betty. Nalila si do poháru značnou dávku vína a vypila ji najednou až do dna. „Je to koneckonců takovej nanicovatej krám.“

Ledy byly prolomeny, čistá sklenice vína byla předána Dunwoodiemu, který se uklonil a za naprostého ticha nápoj vypil. Jeden po druhém pronášeli vlastenecké přípitky a city úplně ovládly pole. Avšak víno vykonalo své; než se u dveří vystřídal stráž, všechny starosti utonuly v přítomné radosti. Kapitán Lawton zapěl mohutný hymnus na oslavu dobré Betty Flanaganové, která statečně držela krok s mužskými part-

nery. Kapitán byl zahrnut pochvalou. Jedině chirurg nějak znervózněl, zvedl se z lavice a přecházel po místnosti. Když se halas utišil, obrátil se lékař ke zpěvákovi a zavý čítal:

„Kapitáne Lawtone, divím se, že džentlmen a statečný džustojník nenalézá v těchto těžkých časech vhodnější námět ke zpěvu než právě tu špindíru Elizabeth Flanaganovou.“

„Kdo si mně dovoluje nadávat špindír?“ protestovala rozhořčeně markytánka. „Takovej naduteč! Taková huba plechová!“

„Klid!“ zvolal Dunwoodie hlasem sotva silnějším než obvykle, a přece okamžitě zjednal ticho. „Vy, paní, odejděte! A vy, doktore Sitgreavesi, posaděte se na své místo a věnujte se zábavě!“

„Majore Dunwoodie,“ pravil lékař zachovávaje svou džustojnost, „jsem dobře seznámen s pravidly slušnosti a přátelského soužití.“ Betty se rychle vzdálila do svých prostor, neboť byla zvyklá poslouchat rozkazů nadřížených.

„A nyní nás major Dunwoodie poctí sentimentální písní,“ ohlašoval kapitán a uklonil se směrem ke svému nadříženému.

Major vskutku zapěl cituplnou milostnou píseň. Všichni mu nadšeně tleskali.

„Kdybyste, pane, dokázal spojit klasické narážky s vlastní bohatou obrazotvorností,“ podotkl lékař, „pak by z vás byl docela dobrý básník.“

„Kdo kritizuje, musí sám dokázat, že to umí líp,“ usmál se Dunwoodie. „Vyzývám doktora Sitgreavesa, aby nám ukázal, čemu on se obdivuje.“

„Ať zpívá doktor Sitgreaves,“ volali všichni. „Nechť zapěje klasicou ódu!“

Chirurg se uklonil, vypil zbytek vína a několikrát si předběžně zabroukal, jako by se cvičil.

Neobyčejně tím pobavil kornety na druhé straně stolu.

Když skončil, vykřikl Lawton: „Hurá! Archibald zastíňuje samotné múzy, jeho slova plynou jako lesní potůček v měsíčním svitu a jeho melodie jsou kříženci mezi zpěvem slavíka a sovy.“

„Kapitáne Lawtone,“ bránil se zoufalý chirurg, „jedna věc je pohrdat světlý klasické učení a druhá stát se předmětem pohrdání pro vlastní

neznalosti.“

Hlasité výkřiky u dveří ukončily vřavu; dragouni se chápali zbraní a připravovali se na nejhorší. Dveře se rozletěly a dovnitř vpadli Kůzičkáři vlekoucí kramáře, který se ohýbal pod tíží svého rance. ,

„Kdo z vás je kapitán Lawton?“ zeptal se vůdce tlupy a rozhlížel se kolem sebe s úžasem.

„S radostí vás očekává,“ pravil suše kavalérista.

„Odevzdávám do vašich rukou odsouzeného zrádce, Harveye Birche, kramáře a vyzvědače.“

Lawton se trochu zarazil, když pohlédl do obličeje starému známému. Obrátil se ke Kůzičkáři:

„A vy, pane, smím vědět, kdo jste, že mluvíte tak svobodně o svých sousedech?“ Uklonil se směrem k Dunwoodiemu. „Promiňte, pane. Zde jest velící důstojník. Na něho se prosím obraťte.“

„Ne,“ opáčil pochmurně muž. „Vám odevzdám kramáře a od vás chci odměnu.“

„Vy jste Harvey Birch?“ zeptal se Dunwoodie. Vystupoval s takovou autoritou, že se Kůzičkář stáhl do rohu místnosti.

„To jsem,“ prohlásil hrdě Birch.

„Zrádce své vlasti. Víte, že bych měl vlastně nařídít, abyste byl popraven ještě dnes v noci?“

„Bůh nijak na mou duši nespáchá,“ pravil vážně kramář.

„Máte pravdu. Budete žít o několik hodin déle. Zemřete zítra.“

„Děj se vůle boží.“

„Dalo nám hodně práce, než jsme toho lumpa chytili,“ upozorňoval na sebe Kůzičkář a vystoupil z kouta. „Doufám, že mi dáte potvrzení, abych si mohl vyzvednout odměnu; slíbili nám ji ve zlatě.“

„Majore Dunwoodie,“ oslovil velitele důstojník ve službě, který právě vstoupil do pokoje, „hlídky hlásí, že blízko včerejšího bitevního pole byl vypálen dům.“

„Ano, zapálili jsme kramářův chalupu,“ vychloubal se náčelník tlupy, „nenechali jsme mu ani jediný šindel, kam by se mohl schovat. Byli bychom si spálili už před měsícem, ale nastražili jsme tu kůlnu jako past, aby se do ní mazaná liška chytila.“

„Jste velice správný a moudrý vlastenec,“ chválil ho Lawton. „Majo-

re Dunwoodie, vyhovuji žádosti tohoto váženého pána a žádám, aby byla vyplacena odměna jemu a jeho druhům“

„Správně. A vy,“ obrátil se major ke kramáři, „připravte se na osud, který vás stihne zítra před západem slunce“

„Život stejně pro mne nemá žádné radosti,“ pravil s povzdechem Harvey. Zvedl oči a rozhlížel se po cizích obličejích.

„Pojďte, počestní synové Ameriky,“ vyzval Lawton Kůžičkáře, „pojdte a přijměte odměnu.“

Tlupa okamžitě uposlechla a odebrala se za kapitánem do místností vyhrazených jeho oddílu. Dunwoodie na chvíli zmlkl a vychutnával triumf nad padlým nepřítelem. Pak pokračoval:

„Byl jste souzen, Harveyi Birchi, a bylo prokázáno, že jste příliš nebezpečný, než abychom vás mohli ponechat naživu.“

„Prokázáno,“ opakoval ironicky kramář. Zvedl se, jako by už nemohl unést obrovské břímě.

„Byl jste obviněn, že jste se potloukal v blízkosti kontinentálního vojska, získával zprávy o jeho pohybech a sděloval je nepříteli. Měl jste v úmyslu zmařit tak Washingtonovy záměry.“

„Myslíte, že by Washington tvrdil totéž?“

„Jistě. Spravedlivý Washington vás odsuzuje.“

„Ne, ne, ne,“ volal kramář tak důrazně, až to Dunwoodieho udivilo. „Washington vidí dál než všichni falešní vlastenci. Což nevsadil všechno na jednu kartu? Jestliže je šibenice připravena pro mne, což nebyla také postavena pro něho? Ne, ne, ne! Washington by nikdy nerozkázal: ‚Pověste ho!‘“

Birch se chvěl a v hrudi mu vřelo mocné pohnutí. Obličej mu strašně zbledl. Ze záhybů košile vylovil cínovou krabičku, otevřel ji a chtěl majorovi ukázat kousek papíru. Na okamžik na něj upřel oči - už jej podával Dunwoodiemu, když tu couvl a zvolal:

„Ne, zemře se mnou. Zním podmínky své služby - a nevykoupím si život tím, že bych je prozradil - tento list zemře zároveň se mnou.“

„Dejte mi ten papír. Snad vám umožní dosáhnout milosti,“ pravil Dunwoodie, neboť očekával, že se doví důležitou zprávu.

„Zemře se mnou,“ opakoval Birch a bledá tvář mu zrudla.

„Chopte se zrádce,“ poručil major, „a vyrvěte mu tajemství z ru-

kou.“

Vojáci uposlechli rozkazu. Ale kramář se jim obratně vykroutil a polkl papír. Důstojník se zarazil. Ale chirurg volal:

„Chyťte ho! Dám mu lék na zvracení.“

„Zadržte,“ vykřikl Dunwoodie. „Jestli je veliký jeho zločin, bude také trest těžký.“

„Veďte mě!“ vyzval je kramář. Shodil ranec a kráčel s nepochopitelnou důstojností ke dveřím.

„Kam?“ zeptal se Dunwoodie.

„Na šibenici.“

„Ne,“ zavrtěl hlavou major. „Moje povinnost mi nařizuje, abych vás dal popravit, ale ne tak rychle. Počkejte do zítřka do devíti hodin.“

Dunwoodie zašeptal svému podřízenému do ucha rozkazy a nařídil, aby kramáře odvedl. Výstup zkazil všem náladu. Důstojníci se rozcházelí.

Za chvíli bylo slyšet pouze těžký krok stráže, přecházející po zmrzlé půdě před hotelem paní Flanaganové.

XVII

Dar kapitána Whartona nezůstal bez vlivu na mladého poručíka. Předměty se před ním najednou dostaly do nepřehledného víru a tančily jako zběsilé. Tento podivný úkaz poručíka pobídl, aby se pokusil přivést okolí do rovnováhy a spánkem zaplašit nepříjemné vidiny. Nařídil tedy seržantovi, aby Harveye ani na okamžik nepouštěl ze zřetele.

Pak se zahalil do pláště a natáhl na lavici před ohněm. Brzy upadl ve spánek, který tolik potřeboval.

Podél zadní strany budovy se táhla hrubě sbitá kůlna a na jejím konci se krčila komůrka, kde bylo naházeno různé nářadí. V době bezvládní a nezákonnosti zmizel z kůlny každý kousek, který se k něčemu hodil. Betty Flanaganová si vybrala tento kutloch jako skladiště pro své movitosti i jako svoje stálé útočiště. V koutě se válely záložní zbraně a batohy.

Všechny tyto poklady hlídala stráž, která přecházela pravidelně kolem kůlny. Druhý strážný, pověřený střežit důstojnické koně blízko

domu, viděl dobře na venkovní část komůrky, která neměla okna. Seržant proto považoval tuto místnůstku za nejvhodnější místo, kam uvěznit odsouzence před popravou. Měl pro toto rozhodnutí několik důvodů, mezi jiným i trvalou nepřítomnost paní Flanaganové, která pokojně v kuchyni před oknem snila hrdinské sny, jak jejich vojsko útočí na nepřítel, a málem pokládala troubení, jež vyhazovala z nosu, za hláhol virginských polnic volajících k útoku.

Seržantovi bylo víc než padesát a přes polovinu svého života sloužil v armádě. Neustále viděl před sebou a kolem sebe umírat lidi a tyto scény zanechaly stopy na jeho charakteru: stal se z něho nejspolehlivější voják pluku. Kapitán Lawton se mu odměnil za věrnost tím, že ho jmenoval ordonancí.

Seržant přistoupil s vězněm ke dveřím budoucího žaláře, otevřel je jednou rukou a druhou podržel lucernu, kterou posvítíl kramáři na cestu. Posadil se na sud, v němž byl ukryt oblíbený Bettin nápoj, a ukázal Birchovi, aby se uvelebil na další sud. Lucernu postavil na zem a zahovořil:

„Zdá se, že přijímáš smrt jako muž. Přivedl jsem tě na místo, kde si můžeš v klidu uspořádat myšlenky a nerušeně rozjímat.“

„Je to hrozné místo,“ oťrásl se Harvey. „Nehodí se ani trochu pro přípravu na onen svět.“ Kramář si prohlížel stísněné vězení bezvýraznými očima.

„Snad na tom nakonec ani tak moc nezáleží, kde člověk zpytuje svědomí. Mám tu knížečku, ve které si před bojem čítávám; pokaždé mi poskytne velkou útěchu.“ Vyňal z kapsy bibli a podal ji kramáři, který ji uctivě přijal. Tvářil se však, jako by byl duchem nepřítomný. Seržant přičítal jeho těkavý pohled strachu před smrtí. Proto ho začal utěšovat.

„Jestli ti leží na duši těžký hřích, je nejlepší se ho zbavit. Jestli jsi někomu ublížil, slibuju ti na dragounské čestné slovo, že se vynasnažím tu chybu napravit.“

„Málokdo je bez viny,“ hlesl kramář.

„Jistě - hřích je lidská přirozenost. Ale stává se, že někdy člověk udělá něco, čeho později lituje. Přece bys nechtěl zemřít se svědomím zatíženým hříchem.“

Harvey si mezitím prohlédl místo, kde měl strávit noc. Nikde nevi-

děl možnost k úniku. Protože však naděje je to poslední, co v člověku zmírání, zadíval se pátravě do opálené tváře svého strážce. Seržant Hollister sklopil zrak před divokým výrazem, který zahlédl v kramářových očích.

„Tyhle ruce,“ prohlásil kramář a vysunul hubené kostnaté prsty, „tyhle ruce strávily léta v dřině, ale ani okamžik v loupeži.“

„To je dobře, a právě v těchto chvílích ti to může být útěchou. Tři nejtěžší hříchy jsou krádež, vražda a dezerce.“

„Díky bohu, nikdy jsem nevzal svému bližnímu život.“

„Když zabiješ vojáka v zákonné bitvě, konáš jenom svoji povinnost. Ale chladnokrevně zabíjet je skoro tak těžký zločin jako dezerce.“

„Ve zlé hodině dokáže člověk dezertovat i ze své vlasti,“ vyhrkl Birch a ukryl obličej v dlaních. Třásl se jakoby v pláči.

„Každý hřích může být odpuštěn, jestliže ho upřímně lituješ. Doporučuji ti, aby ses modlil a potom si odpočinul. Nemáš naději, že by ti dali milost. Plukovník Singleton nám poslal rozkaz, abychom tě popravili, jakmile nám padneš do rukou. Nic tě nemůže zachránit.“

„Máš pravdu,“ lkal Birch. „Teď už je pozdě - zničil jsem jedinou záruku své bezpečnosti - glejt. Ale on spravedlivě očistí mou památku.“

„Jaký glejt?“ zeptal se seržant, který byl velmi zvědavý.

„To nic,“ zamlouval neprozřetelné slovo kramář.

„Kdo to je - on?“

„Nikdo.“

Seržant se zvedl k odchodu. „Lehni si na příkrývku paní Flanaganové a trochu se prospí. Vzbudím tě časně ráno. Z hloubi srdce bych ti rád pomohl. Ani trochu se mi nelíbí, když věšejí člověka jako psa.“

„Potom bys mě mohl zachránit před potupnou smrtí,“ vyskočil Birch a uchopil dragouna za ruku. „Dám ti za odměnu, co budeš chtít.“

„Jak?“ zeptal se překvapený dragoun.

„Dám ti všechno, co mám, když mu pomůžeš.“ Kramář vtiskl seržantovi do ruky několik guinejí.

„I kdybys byl pánem, jehož obrázek zdobí zlato, nenechal bych se zlákat k takovému zločinu,“ prohlásil kavalérista a hodil pohrdavě peníze na zem. Vzal lucernu a zanechal kramáře jeho úvahám.

Birch klesl v zoufalství na Bettin slamník. Seržant vyšel a udělil

stráží nezbytné pokyny:

„Ručíš mi svým životem, že nevezme do zaječích. Do rána nesmí nikdo dovnitř ani ven!“

„Mám však rozkaz vpustit prادلenu,“ namítl kavalerista.

„Dobrá. Tu pustit můžeš. Ale dej si dobrý pozor, aby se kupec nepřevlékl do jejích spodniček.“ Po cestě uděloval další rozkazy strážím v okolí.

Když seržant odešel, zavládlo ve vězení ticho. Dragoun u dveří slyšel, jak vězeň hlasitě dýchá, až pravidelné pochrupování mu prozradilo, že odsouzenec upadl do hlubokého spánku. Strážný přecházel na svém stanovišti a uvažoval o záhadách lidské povahy, která dokáže klidně spát i na prahu smrti. Harveye Birche však ve vojsku všichni tak nenáviděli, že ani strážný k němu necítil nejmenší soucit. Díval se na dveře a měl chuť pomstít se člověku, který uvnitř tak klidně spal, ačkoliv ho čekal za zradu nejpršisnější trest. Nejednou už chtěl kramáře probudit, ale byl natolik ukázněný, že pokušení nepodlehł.

Z úvah ho vyrušila prادلena, když potácivě prošla dveřmi od kuchyně a mumlavě proklínala důstojnické sluhy, kteří ji vyrušili ze slastného spánku u ohně. Strážný chtěl navázat s pradelenou delší přátelský rozhovor, ale rozhořčená žena neměla na zábavu ani pomyšlení. Nechal ji tedy vejít dovnitř a ani slůvkem se nezmninil o tom, že tam spí už jiný nocležník. Slyšel, jak markytánka těžce dopadla na své primitivní lože. Následovalo ticho, jež se za chvíli změnilo v hlasitě dýchání. V té chvíli ho přišel vystřídát kamarád.

„Můžeš se zahřát tancem, Johne,“ smál se první strážný.

„Špión už naladil housle a za chvíli se k němu přidá Betty.“

Tomuto žertu se smáli i vojáci, kteří šli zrovna kolem. Vtom se otevřely dveře vězení a opět se objevila Betty; vrávoravě zamířila na své bývalé působiště.

„Počkej!“ vykřikł strážný a chytil ji za cíp šatů. „Neschovávaš v kapse špióna?“

„Ty špinavej hulváte! Copak neslyšíš, jak ten lump chrápe v mém pokojíčku?“ obořila se na něho Betty a celá se třásla hněvem. „Tos musel počestný ženský nastrčit do postele chlapa, ty ničemo?“

„To myslíš toho obejdu, co má bejt zejtra pověšenej? Ten to řeže ja-

ko pila. A zítra ho čeká hodně delší spánek.“

„Ruce pryč, padouchu,“ řádila prادلena. „Půjdu za kapitánem Jackem a zeptám se, jestli ti poručil strčit do mého obejváku oběšence. Ba dokonce do mé počestný vdovský postele, ty zloději prašivý!“

„Bud' zticha, ty stará semetrika,“ chlácholil ji voják se smíchem, „nebo toho pána vzbudíš. Přece si nevezmeš na svědomí, abys vyrušila člověka z jeho posledního spánku na zemi.“

„Vzbudím kapitána Jacka, ty zatracený darebáku. A přivedu ho sem, aby se mě zastal. Všecky vás potrestá, že jste ohrozili moji dobrou pověst, vy padouši!“

Tato slova vzbudila u strážného jenom smích. Betty se potácela kolem budovy a zamířila k pokoji svého oblíbence, kapitána Johna Lawtona, kterého chtěla požádat o zákrok.

V noci se však nikdo neobjevil, ani prادلena, ani důstojník. Nic nerušilo kramářův odpočinek. Odsouzenec k úžasu všech strážných dál vesele chrápal, jako by chtěl dokázat, jak málo mu záleží na tom, že zítra bude viset.

XVIII

Kůzičkáři s nadšením a dychtivostí sledovali kapitána Lawtona k jeho jednotce. O kapitánovi bylo všeobecně známo, že nikdy nedbá na osobní nebezpečí, když jde o nepřítele, a že je neúprosný v plnění svých služebních povinností. Jeho nevšední vlastnosti mu získaly výjimečné postavení. Jeho neústupnost byla někdy omylem pokládána za zuřivost a jeho horlivost za lásku ke krutosti. Naproti tomu o majoru Dunwoodiem se říkalo, že je to důstojník smířlivý a shovívavý, neboť při různých příležitostech projevil svou ušlechtilost a cit pro spravedlnost, jímž přesně rozlišoval, na čí straně je právo.

V majorově přítomnosti se vůdce Kůzičkářů cítil nesvůj; jako by se nemohl volně pohybovat ani svobodně mluvit. Jakmile však opustil hotel paní Flanaganové, pochopil, že se octl pod ochranou velitele chápavého a sympatického. Naklonil se k němu a zahájil důvěrný rozhovor.

„Šťastný každý, kdo dovede rozeznat přátele od nepřátel,“ rozumo-

val loupežník.

Na tuto úvodní poznámku kapitán neodpověděl. Vydal jenom neurčitý zvuk. Bandita si ho vyložil jako souhlas.

„Major Dunwoodie má asi o Washingtonovi dobré mínění,“ prohodil Kůžičkář tónem vyjadřujícím spíše pochybnost než otázku.

„Někteří lidé si to myslí.“

„Moc opravdových vlastenců by si přálo, aby jízdě velel jiný důstojník. Já sám dělám naší společnosti obrovský služby. Proti tomu je zajetí toho kramáře úplná maličkost.“

„Co například?“

„Například některých okolností by mohl využít důstojník stejně jako my.“

„Ale jak?“ zeptal se Lawton poněkud netrpělivě a zrychlil krok, aby unikli ostatním z doslechu.

„Dalo by se hodně ukrást blízko královských linií přímo u děl na výšinách, kdybyste nám dali k dispozici oddíl. Ten by nás kryl, abychom nebyli odříznuti od cesty na Královský most.“

„Vždycky jsem si myslel, že záškodníci pracují na vlastní pěst.“

„Menší akce děláme sami. Ale musíme šetřit vlastní lidi. Dvakrát jsem byl tam dole podle dohody, kterou máme s kontinentálci; poprvé jednali čestně, ale podruhé nás přepadli a kořist nám ukradli.“

„To byl skutečně hanebný čin. Divím se, že člověk tak čestný, jako jste vy, se spojuje s takovými lotry.“

„Musíte mít pro ně porozumění. Ale člověk beze cti je horší než hovado. Myslíte, že se dá majoru Dunwoodiemu věřit?“

„Podle zásad čestnosti?“

„Ji stě.“

„Pokládám ho za velmi spolehlivého, pokud jde o tak delikátní věc, jako je vaše.“

„To si taky myslím,“ sebevědomě prohlásil Kůžičkář.

Došli k zachovalému stavení, obklopenému rozsáhlými hospodářskými objekty. Stodoly obsadili vojáci; koně stáli pod dlouhými kůlnami, které chránily dvůr před chladnými severními větry. Se sedly na hřbetě a s uzdami na krku klidně ržáli, připraveni kdykoliv vyrazit.

Lawton se zdvořile omluvil a vešel dovnitř. Brzy se vrátil a v ruce

držel lucernu, s jakou se chodí do stájí. Vedl Kůžičkáře do velkého sadu, který obklopoval budovy ze tří stran. Banda mlčky kavaleristu následovala.

Kůžičkář se přidal ke kapitánovi a opět rozvinul debatu. Snažil se kapitána přesvědčit, že v mládí získal rozsáhlé vzdělání.

„Domníváte se, že se kolonie konečně zbaví krále?“ otázal se a zavtvářil se státnicky.

„Nepochybně ano. Jestli nám Francouzi dají zbraně a peníze, vyženeme královská vojska za půl roku“

„Pak budeme mít svobodnou vládu a my, kteří jsme bojovali za svobodu, budeme odměněni.“

„Máte nesporné zásluhy,“ přisvědčil Lawton. „Přívrženci Britů, kteří se starají o svoje statky a žijí doma v blahobytu, zaslouženi sklídí pohrdání. Vy nemáte statky, že ne?“

„Zatím ještě ne. Ale až nastane mír, určitě si nějaký statek opatřím“

„Správně. Dbejte o svoje zájmy. Tím se také staráte o zájmy celé země. Řekl bych, že nakonec z vás bude státní úředník. Lidé, kteří nic nemají, jednají, jako by celé naše bohatství záviselo na jejich věrnosti. Naštěstí nejsou všichni takoví darebáci jako vy, jinak bychom se už dávno stali otroky Angličanů!“

„Cože!“ vykřikl Kůžičkář a položil mušketu kapitánovi na prsa. „Jsem snad zrazen a vy jste náš nepřítel?“

„Lotře!“ zařval Lawton a prudce odhodil mušketu ze svých prsou. „Ještě jednou na mne namiř a rozpůlím tě.“

„Vy nám tedy nechcete zaplatit, kapitáne Lawtone?“ zeptal se Kůžičkář. Roztřásl se na celém těle, neboť si všiml, že je obkličuje četa dragounů na koních.

„Zaplatím vám. Dostanete velkou odměnu. Tady jsou peníze, které plukovník Singleton poslal pro toho, kdo vyzvědače zajme“ S opovržením hodil Kůžičkáři k nohám měšec s guinejemi. „Odložte zbraně, darebáci, a spočítejte peníze!“

Přestrasení bandité uposlechli. A zatímco počítali, Lawtonovi muži jim vyklepávali křemínky z mušket.

„Je to v pořádku? Dostali jste slíbenou odměnu?“ zeptal se kapitán.

„Peníze jsou v pořádku. Když dovolíte, odebereme se nyní domů.“

„Stát! Splnili jsme svůj slib - a teď je na řadě spravedlnost; zaplatili jsme vám za to, že jste zajali vyzvědače, ale potrestáme vás za to, že jste pálili, kradli a vraždili. Chopte se jich, chlupci, a každému z nich naměřte devětatřicet ran.“

Vojáci rádi uposlechli rozkazu. V mžiku byli Kůžičkáři svlečeni a provazy připoutáni k jabloním. Vojáci tasili meče a odsekávali ze stromů větve; schválně vybírali ty nejhustší.

Kapitán Lawton nabádal své muže, aby neporušili Mojžíšův zákon. V sadě se rozpoutalo učiněné peklo. Nad žalostným nářkem a skučením bičovaných se nesl hlas náčelníka Kůžičkářů. Kapitán Lawton mu chtěl důrazně připomenout, že měl co činit s důstojníkem a že se podle toho musí chovat. Vojáci bičovali pravidelně a podle rozkazu; jenže začali počítat až po prvním tuctu ran, kterými si prý chtěli vyzkoušet, kde jsou nejvhodnější místa. Jakmile byl trest uspokojivě vykonán, Lawton nařídil svým mužům, aby dovolili Kůžičkářům se obléci, a vsedli na koně.

„Víte, milý příteli,“ poučoval kapitán vůdce Kůžičkářů, „když to bude nutné, jenom se na mne obraťte. Když se setkáme častěji, budete zanedlouho pokryt šrámy, které pro vás budou ctí, neboť si je plně zasloužíte.“

Kůžičkář neodpověděl. Zabýval se svou mušketou a pobízel kamarády, aby si pospíšili; vydali se na pochod a zádumčivě postupovali k nedalekým skálám, nad nimiž se zvedaly hluboké lesy. Právě vyšel měsíc a rozptýlená tlupa byla na dálku viditelná jako ve dne. Jako na povel se najednou obrátili, zvedli pušky a natahovali kohoutky. Virginští jezdcí slyšeli, jak cvakají zámky; mohli se však tomu jen zasmát.

„Lotři, dobře vás znám, a proto jsme vám vzali křesadla,“ vysvětloval jim neúspěch kapitán.

„Ale zapomněl jste na to, co mám ve váčku,“ vítězoslavně jásal jejich vůdce a vystřelil. Střela zasvištěla Lawtonovi kolem ucha. Kapitán se zasmál a vykřikl: „Minuls mě jenom o míli.“

Jeden dragoun si všiml, co Kůžičkář chystá; už chtěl ostruhami pobídnout koně k cvalu, když vtom bandita střelil po kapitánovi. Ke skálám nebylo daleko a dragounův kůň ujížděl rychle. Vůdce Kůžičkářů nechal na místě peníze i mušketu a pádil, co mu nohy stačily, jen aby

se zachránil. Dragoun se vrátil s trofejí, již nabídl kapitánovi. Lawton ji však odmítl.

„Ponechte si svou kořist, pokud se lotr neobjeví a nebude chtít zpět svůj majetek.“

Hlídka odjela a kapitán se zvolna vracel do domu. Pomýšlel na odpočinek.

Najednou si všiml postavy, míhající se mezi stromy a prchající směrem, kam zmizeli Kůžičkáři. Opatrně se k ní přikradl. Ke svému nemalému úžasu zjistil, že je to pradlena, pohybuující se za noci na nanejvýš nepravděpodobném místě.

„Hola, Betty, jste náměsíčná nebo co? Chodíte ve spaní či spíte při chůzi? Nebojíte se, že tady potkáte starou Jenny? Ráda se tu přece pásávala.“

„Jistě, kapitáne Jacku,“ odpověděla markytkánka svým typickým hlasem. „Nehledám tu ani Jenny, ani jejího ducha, ale sbírám léčivé rostliny pro raněné.“

Mají se hledat, když vychází měsíc. Tamhle na skále je jich plno. Musím si přispíšit, nebo jejich kouzelná moc rychle pomine.“

„Bláznivko, jste zralá pro postel a ne pro skály. Ještě si tam přerazíte nohy. A kromě toho zrovna tím směrem utíkali Kůžičkáři. Jestli vás tam najdou, tak se vám pomstí za mrskání, co jsme jim před chvílkou naložili. Radši se, ženská, hned vraťte a odpočiňte si trochu. Ráno vyrazíme.“

Betty však nedbala jeho rady a dál se plahočila směrem ke kopcům. Když se Lawton zmínil o Kůžičkářích, zastavila se, ale hned se dala znovu do běhu, až za chvíli zmizela mezi stromy.

Když kapitán vešel do domu, ptal se ho strážný u dveří, zda potkal paní Flanaganovou. Dodal, že prý hrubě nadávala svým trýznitelům. Hledala prý kapitána, aby u něho zjednala nápravu.

Lawton poslouchal vojáka s úžasem. Ušel několik kroků směrem k sadu a zase se vrátil. Několik minut přecházel sem a tam přede dveřmi. Potom však vstoupil dovnitř, v šatech se vrhl na postel a brzy hluboce usnul.

Mezitím banda záškodníků dosáhla vrcholku skal a rozptýlila se všemi směry. Postupně se ztrácela v hloubi lesa.

Když vůdce zjistil, že je nikdo nepronásleduje, hvízdodem a voláním je přivolal k sobě. Brzy se mu podařilo shromáždit zdecimovanou a rozvrácenou tlupu na bezpečném místě.

Semkli se kolem ohně, protože vzduch byl čím dál tím chladnější. „Tohle znamená konec našeho působení v západním Chesteru,“ prohlásil jeden z nich. „Virginští jezdcí nám tady brzo otráví život“

„Musím vidět kapitánovu krev, kdybych ji měl odpykat smrtí,“ kasal se vůdce.

„Tady v lese vynikáš udatností,“ posmíval se mu druhý Kůžičkář. „Jak to, žes ho netrefil ze třiceti metrů, když se pořád chlubiš, jak umíš střílet?“

„Ten jezdec mě vyrušil. Jinak jsem s kapitánem Lawtonem skoncoval na místě. Kromě toho jsem se třásl zimou a neměl jsem dost pevnou ruku“

„Jenom se přiznej, že ses třásl strachy, a nebudeš lhát. Pokud jde o mne, asi už nikdy nebudu vědět, co je to zima. Záda mě pálí jako tisíce žahadel.“

„A ty bys líbal metlu, která tě zmrskala? To si přece nesmíme nechat líbit!“

„Metlu líbat by asi vůbec nešlo. Roztřepila se o moje záda na tisíc malinkých kousíčků. Ale radši jsem přišel o polovinu kůže než o celou. To by se nám taky stalo, kdybysme pokoušeli ty Virgíňany znovu. Měl ses obrátit na majora Dunwoodieho, ten nezná ani polovinu toho, co všechno jsme napáchali.“

„Ticho, ty blázne,“ řval rozzuřený vůdce. „Nestačí ti, že nás okradli a zbili? Chceš nás ještě otravovat? Jestli ti zbyly nějaké zásoby, tak si zacpi hubu žrádlem!“

Všichni s nadšením tento návrh přivítali. V rozsedlině skály zaplápolal mohutný oheň, stravující suché dříví, a celá tlupa se s chutí pustila do jídla.

Pomalou se vzpamatovávali ze svého pokoření. Když utišili hlad, odhodili šaty a obvazovali si krvavé šrámy a podlitiny. Uvažovali o pomstě.

Dostali se do sporu a celou hodinu se hádali, co by měli podniknout. Každá akce předpokládala osobní statečnost a představovala velké

nebezpečí. Proto postupně zamítali jednu možnost za druhou.

S momentem překvapení počítat nemohli, protože jednotka kapitána Lawtona byla vždy pečlivě střežena. Stejně tak neměli nejmenší naději, že by se setkali s kapitánem někde o samotě. Mimoto jeho pohyby byly tak rychlé a nenadálé, že náhodné setkání s ním bylo skoro vyloučeno. A i kdyby - nikdo jim nemohl zaručit, že střetnutí pro ně skončí úspěšně. Vyprávěly se dlouhé historky o tom, jak je kapitán mazaný a prozíravý.

Postupně se rozprava roztříštila do mnoha slepých uliček. Posléze se tlupa usnesla na plánu, který znamenal pomstu a zároveň jim mohl přinést i určité povzbuzení. Celou záležitost důkladně probrali, přesně určili čas a způsob provedení. Nic už nechýbělo k uskutečnění jejich záměru.

Znenadání prořízl vzduch hlas ostrý jako břitva:

„Tudy, kapitáne Jacku. Tady se ti lotři krmí u ohně. Bijte ty zloděje, honem, střílejte!“

Kůžičkáři vyskočili a prchali hlouběji do lesa, kde se rozptýlili na všechny světové strany. Uměli mistrovsky prchat a ztrácet se. Brzy zmizeli v dálce.

Hned poté se vynořila ze tmy postava pradleny Betty Flanaganové; posbírala všechno, co ve zmatku Kůžičkáři na místě zanechali, zejména potraviny a různé svršky, posadila se a rozvážně se dala do jídla. Hodinu seděla s hlavou v dlaních a přemýšlela. Potom vybrala součástky šatů, jež se jí hodily, a odebrala se do lesa.

Plamen vrhal třaslavé světlo na skály. Když odumřel poslední ohařek, celé místo se opět ponořilo do samoty a do tmy.

XIX

Dunwoodie dřímал trhaně a neklidně, zatímco jeho podřízení spali spánkem spravedlivých a dokonale zapomněli na všechna příkoří a nebezpečství. Strávil neklidnou noc. Neosvěžen vstal z tvrdé postele, na kterou se vrhl v uniformě; pohyboval se opatrně, aby nikoho nevbudil; vyšel na čerstvý vzduch.

V ranním svítání se ztrácely měkké paprsky měsíčního světla. Vítr

ustal a mlha se zvedala v příslibu krásného podzimního dne, který se v nejistém americkém podnebí objevil náhle jakoby zázrakem. Ještě nenadešla hodina odchodu z nynějšího stanoviště.

Major chtěl poskytnout svým mužům co nejdelší odpočinek, pokud to jenom okolnosti dovolí. Odebral se proto do sadu, kde včera Kůzičkáři trpce odpykali své zločiny. Přemítal, v jak zlé situaci se octl, uvažoval, zda je vůbec možno, aby smířil svou povinnost s láskou. I když věřil, že Henry nepřišel domů s úmysly nebo úkolem vyzvědače, nebyl zdaleka přesvědčen, že důstojnický sbor bude stejného názoru. Přitom věděl, že kdyby měl být Henry popraven, byl by to jednoznačný konec všem nadějím na sňatek s Frances.

Předešlého večera poslal major důstojníka k plukovníku Singletonovi se zprávou, že zajal britského důstojníka. Ve zprávě vyjádřil mínění, že kapitán je naprosto nevinný, a žádal o instrukce, jak má postupovat.

Ted' už hodinu čekal na posla s rozkazem; jeho neklid se stupňoval, čím víc se blížila chvíle, kdy přítel opustí jeho ochranná křídla.

Major se procházel sadem a v chmurných myšlenkách došel až k úpatí skal, které chránily Kůzičkáře na útěku. Chtěl se už otočit a vrátit se. Tu zasvištěl vzduchem ostrý hlas:

„Stůj nebo střelím!“

Dunwoodie se užasle obrátil a spatřil nedaleko na skalním útesu muže, který mířil přímo na něho. Zprvu v ranním šeru postavu dobře nepoznal. Teprve po chvíli ke svému úžasu zjistil, že před ním stojí kramář Harvey Birch. Ihned pochopil, v jak nebezpečném postavení se octl. Nechtěl však prosit o milost ani se dát na útěk. Odpověděl:

„Jestli mě chceš zavraždit, vystřel! Nikdy se nestanu tvým zajatcem“

„Ne, majore,“ odpověděl Birch a sklonil pušku. „Nechci vás ani zajmout, ani zabít!“

„Oč ti tedy jde, záhadný člověče?“

„Jde mi o vaše mínění. Přál bych si, aby mě všichni vaši dobří lidé posuzovali spravedlivě.“

„Tobě přece může být jedno, co si o tobě lidé myslí. Stejně tě jejich názor nikdy nezasáhne.“

„Před několika hodinami jsem byl vaším zajatcem a hrozila mi šibe-

nice. Teď byste se vy mohl stát mým zajatcem. Ale jste volný. Nikdo jiný na mém místě by s vámi nezacházel tak shovívavě. Slyšte radu od toho, kdo vám neublížil a neublíží: Nikdy se nepouštějte do lesa sám a bez koně.“

„To ti tví přátelé dopomohli k útěku? Asi nejsou tak šlechetní jako ty“

„Ne, jsem úplně sám. Se mnou je jenom bůh a on.“

„Kdo?“

„Nikdo. Ale vy jste na tom mnohem líp, majore Dunwoodie. Jste mladý a šťastný. Máte svoje blízké a drahé. Nebezpečí hrozí těm, které nejvíc milujete. Buďte ostražitý, zesilte hlídky a mlčte. Kdybych vám řekl víc, podezíral byste mě, že jsem vám nastrojil léčku. Hlídejte ty, které nejvíc milujete.“

Kramář vystřelil do vzduchu a hodil pušku majorovi k nohám. Když se kouř rozptýlil, zůstalo po něm místo na skále prázdné.

Majora vyrušil z překvapeného zadumání dusot koňských kopyt a hlaloh polnic. Výstřel upozornil hlídku a v jednotce nastal poplach.

Major nikomu nic nevysvětloval a rychle se vrátil do ležení, kde už celá švadrona stála v plné pohotovosti a netrpělivě očekávala příchod svého velitele.

Důstojník ve službě nařídil, aby sundali štít z hotelu paní Flanaganové a vše připravili k popravě. Major jim vysvětlil, že pravděpodobně vystřelil některý zbloudilý Kůzičkář. Důstojníci navrhovali, aby kramář byl popraven ihned, dřív než se vydají na cestu. V té chvíli major uvěřil, že se mu výjev na skále jenom zdál. Proto se vydal v doprovodu dvou důstojníků k Birchovu dočasnému žaláři.

Major oslovil stráž u dveří: „Tak, pane, doufám, že vám vězeň neunikl“

„Pořád ještě spí,“ odpověděl voják. „A tak strašně chrápe, že jsem ani neslyšel polnice, když troubily na poplach“

„Otevřete a předved'te ho!“

Počestný veterán shledal vězení v hrozném nepořádku - tam, kde měl spát kramář, ležel jeho kabát a po zemi se povalovaly součástky Bettiny garderoby. Na slamníku chrápala pradelna v šatech, v nichž ji naposled viděli, jenom jí chyběl černý čepec, který nosívala ve dne v

noci. Hluk markytánku probudil.

„Chcete snídani?“ zeptala se Betty a protírala si oči. „Na mou věru, vypadáte, jako byste mě chtěl sníst. Trpělivost, miláčkové, nabaštíte se a nacpete si panděra jako doposud nikdy.“

„Tebe usmažíme, ježibabo, pomohlas tomu zatracenému kramáři k útěku!“ vykřikl seržant, který zapomněl na důstojníky i na svou zbožnost.

„Tu ježibabu si vyprošuju a toho kramáře taky, pane seržante,“ durdila se Betty. „Co je mi do nějakýho kramáře a do jeho útěku? Mohla jsem být klidně manželkou nějakýho kupce a nosit hedvábný šaty, kdybych se nevláčela po světě s takovejma moulama, co nevědí, jak se chovat ke slušný ženský!“

„Ten chlapík zahodil moji bibli!“ zlobil se veterán a zvedl knihu ze země. „Místo aby se jako řádný křesťan připravoval na smrt, chystal se na útěk.“

„Kdo by taky tady chtěl zůstat a nechat se pověsit jako pes?“ vykřikla Betty, která začínala celému zmatku trochu rozumět.

„Tiše,“ mírnil ji Dunwoodie. „Pánové, případ se musí důkladně vyšetřit. Nikdo se nedostane ven ani dovnitř jinak než dveřmi. Nemohl tudy projít, pokud se nespolečil se stráží nebo pokud stráž neusnula. Zavolejte strážné!“

Všichni strážní však svorně tvrdili, že ze dveří za celou noc nikdo nevyšel. Jenom jeden strážný připustil, že vyšla ven Betty, ale to bylo přece v souhlase s rozkazem.

„Lžeš, lháři!“ zuřila Betty. „Jak si dovoluješ pomlouvat osamělou ženskou? Copak se já někdy procházím v noci po táboře? Tady jsem spinkala celou noc, sladce jako nevinný kojeneček.“

„Pane, našel jsem něco v bibli,“ hlásil seržant Dunwoodiemu. „Já sám bych nikdy nestrpěl, aby se do bible škrábalo. Nemám žádnou rodinu, o které by bylo třeba vést v bibli záznamy.“

Důstojník četl nahlas:

„Jestliže jsem se dostal na svobodu, stalo se tak jedině s pomocí boží. Jsem nucen vzít té ženě šaty, ale v kapse najde náhradu. Na důkaz toho můj vlastnoruční podpis. Harvey Birch.“

„Cože!“ běsnila Betty. „Ten prokletý zloděj okrad osamělou žen-

skou o všecko! Pověste ho! Chyťte ho a hned ho pověste, majore, jestli ještě je v této zemi zákon a spravedlnost.“

„Podívejte se do kapes!“ vybědl Betty jeden mladý voják, kterému se výstup docela zamlouval.

„Na mou věru!“ divila se prادلena a vytáhla guineji. „To je ale báječný pán! Ať žije dlouhá léta a ať se mu obchody daří! Ty hadry stejně za moc nestály. Proč byste ho věšeli? Daleko větší lumpové jsou na svobodě.“

Dunwoodie se otočil a střetl se s kapitánem Lawtonem, který se založenýma rukama výjev pozoroval. Chvíli se procházeli a debatovali spolu.

Pak se Dunwoodie vrátil a propustil stráž. Seržant Hollister se bavil s Betty. Byla ve výtečné náladě, protože dostala za šaty skvělou náhradu. Prادلena se na starého vojáka koketně usmívala a házela po něm očkem. V duchu si umínila, že se seržant stane nástupcem jejího zesnulého manžela. Nalila ranní nápoj do sklenice a podala mu ji. Srdečným přípitkem hodlala zahájit éru mírového soužití.

„Nějaký to ostřejší slůvko padne občas všude,“ ospravedlňovala se prادلena. „Právě mýmu Michaelu Flanaganovi jsem nejvíc nadávala, když jsem ho nejvíc milovala.“

„Michael byl dobrý voják a statečný člověk,“ prohlásil kavalérista, když vypil sklenici. „Naše četa zrovna kryla bok jeho pluku, když padl. A můj kůň přeskočil jeho mrtvolu. Chudák ležel na zádech a vypadal tak klidně, jako by zemřel na souchotě.“

„Vy jste slušný člověk, pane Hollistere. Byl by z vás dobrý manžel.“

„Paní Flanaganová, dlouho jsem váhal hovořit o předmětu, který mi již dlouho leží na srdci. Teď vám však otevřu dokořán své nitro, jestliže jste ochotna mě poslouchat.“

„Ráda bych vás poslouchala, kdyby důstojníci neměli hlad. Ale dejte si ještě jednu, drahý. Dodá vám to odvahy.“

„Mám dost odvahy, abych promluvil o tom, co mě tíží. Betty, vy si skutečně myslíte, že to byl vyzvědač, co jsem vám ho včera strčil do postele?“

„A kdo by to byl?“

„Zlý duch.“

„Cože, ďábel?“

„Belzebub přestrojený za kramáře. A ti chlápci, co jsme mysleli, že jsou Kůžičkáři, byli jeho čeledínové.“

„Milej seržante, zaostáváte trochu za dobou. Ti darebáci, co řádili tady v hrabství, byli skutečně Kůžičkáři.“

„Paní Flanaganová, já myslím na ducha, který do nich vstoupil. Ďábel věděl, že první, koho zavřeme, bude Birch, a proto se taky do něho vtělil, aby si zjednal přístup do vašeho pokoje.“

„A co by po mně ďábel chtěl? Cožpak není dost ďáblů v tomhle vojsku?“

„Je pro vás štěstí, Betty, že přišel. Odešel dveřmi ve vaší podobě, což je symbolem vašeho osudu, pokud se nenapravíte. Viděl jsem, jak se chvěl, když jsem mu dal posvátnou knihu. Myslíte, že by křesťan psal takové věci do bible? Tam se přece píšou jenom záznamy o narození a úmrtí, rodinná kronika a podobné věci.“

„Cožpak by ďábel platil za šaty? A dokonce je přeplatil?“

„Ty peníze jsou nečisté. I mě pokoušel lesklými mincemi, ale bůh mi dal sílu a odolal jsem pokušení.“

„Vypadá to, že zlato je v nejlepším pořádku. Ale já si je stejně vyměním s kapitánem Jackem. Ten strach z ďábla nemá.“

„Betty, Betty,“ napomínal ji seržant. „Nemluvte tak neuctivě o zlém duchu. Je tady a mohl by si na vás posvítit“

„Jestli vůbec existuje, tak ho jistě nerozhází nějaký to slovíčko ubohý osamělý ženský. Žádný křesťan by se neurazil“

„Nejlepší je mít všude přátele, protože člověk nikdy neví, co všechno se může stát. Ale Betty, žádný člověk by se přece nemohl dostat z tohoto místa a přejít všechny stráže. Určitě by ho poznali. Ta návštěva z temnot vás měla varovat.“

Na tomto místě museli voják a prادلena přerušit rozhovor, neboť paní Betty dostala rozkaz připravit snídani.

V době jídla přicválalo několik spěšných posílů. Jeden přinesl zprávu o síle a cíli nepřátelských sborů na řece Hudsonu. Jiný posel přijel s rozkazem, aby byl vyslán do posádky kapitán Wharton v doprovodu celého oddílu dragounů.

Tento rozkaz ještě zhoršil majorovi náladu. Stále měl před očima

zoufalství své snoubenky. Nejméně padesátkrát byl v pokušení sednout na koně a klusat do usedlosti U akátů. Uposlechl však rozkazu a poslal tam jednoho důstojníka s menším oddílem, který měl doprovodit Henryho Whartona na určené místo. Důstojník pověřený tímto úkolem dostal od majora list, v němž Dunwoodie ujišťoval svého přítele, že se mu nic nestane a že se mu vynasnaží pomoci.

Kapitán Lawton zůstal s několika vojáky v hotelu paní Flanaganové. Měl se postarat o raněné.

Jakmile si muži odpočinuli, vydal se hlavní voj směrem k řece Hudsonu. Dunwoodie opakoval Lawtonovi, co slyšel od kramáře, uvažoval o významu každého slova varování a hledal všechna možná vysvětlení, jen aby mohl odložit svůj odjezd.

Pak mu přišla spásná myšlenka, že zapomněl udělit rozkazy, co udělat s plukovníkem Wellmerem. Nepřipojil se tedy ke koloně, ale uposlechl hlasu své touhy a obrátil koně na cestu vedoucí k Akátům.

Koně měl rychlého jako vítr. Zdálo se, že neuplynula ani minuta, a už před sebou viděl z výšky osamělé údolí. Když sestupoval dolů, zahlédl Henryho Whartona a jeho doprovod, jak projížděli průsmykem.

Tento pohled ho pobídl ještě k rychlejší jízdě.

Frances zdálky sledovala oddíl, který střežil jejího bratra. Když jí zmizel z očí, měla pocit, jako by ztratila to nejcennější, co na světě má. Klesla na kámen u silnice a rozplakala se.

Dunwoodie seskočil z koně, hodil otěže zvířeti na krk a v mžiku stál po boku plačící dívky.

„Frances, má drahá Frances!“ zvolal. „Proč se rmoutíte? O svého bratra se bát nemusíte. Jakmile skončí poslání, které mě teď čeká, vrhnu se Washingtonovi k nohám a poprosím ho o milost.“

„Majore Dunwoodie, děkuji vám jménem svého nešťastného bratra.“ Frances si osušila slzy a hrdě se vztyčila. „Ale nemluvíte se mnou tak, jak byste měl.“

„Což nejste moje - což s tím nesouhlasí otec, teta, bratr, vy sama, má sladká Frances?“

„Nechci, majore Dunwoodie, zasahovat do vztahu, který máte k jiné ženě.“

„Přísahám, že žádná jiná žena neexistuje. Vy jediná jste paní mého

srdce.“

„Máte za sebou mnoho zkušeností, majore Dunwoodie. Není tedy divu, že jste mě snadno oklamal,“ šeptala chvějícím se hlasem Frances a pokusila se o úsměv.

„Cožpak jsem nějaký padouch, abyste se mnou takto hovořila? Kdy jsem vás oklamal, Frances? Kdo vám to jenom namluvil?“

„Proč nepoctil major Dunwoodie příbytek svého budoucího tchána milou návštěvou? Což zapomněl, že tam leží jeden jeho přítel nemocen a druhý hluboce zoufalý? Zapomněl snad, že tam dlí jeho budoucí žena? Jak jsem se ve vás zklamala! Bláhově jsem věřila, že jste statečný, ušlechtilý, věrný.“

„Frances, vidím, že klamete sebe samu,“ pravil Dunwoodie a obličej mu jen hořel. „Křivdíte mi. Přisahám vám při všem, co je mi drahé, že mi křivdíte.“

„Nepřisahaňte, majore Dunwoodie, ten čas už minul, kdy jsem věřila přísahám.“

„Slečno Whartonová, vy mě tedy považujete za hejska? Byl bych ve vlastních očích hoden opovržení, kdybych se chlubil, že se mi podaří ve vašich očích stoupnout v ceně.“

„Nelichoťte si, že je to lehký úkol, pane,“ odbyla ho Frances a obrátila se k usedlosti. „Naposled spolu mluvíme soukromě. Snad někdy vás otec uvítá jako příbuzného mé matky.“

„Ne, slečno Whartonová, teď už nemohu vstoupit do vašeho domu. Jednal bych způsobem, který mne není hoden. Odháníte mě od sebe. Odjízím za nebezpečným posláním a snad se z něho nevrátím živ. Kdyby byl osud ke mně krutý, aspoň učiňte zadost mé památce. Vzpomeňte, že moje poslední myšlenky patřily vám.“ Vkládal už nohu do třmenu, ale dívčin pohled ho zadržel.

„Majore Dunwoodie, dokážete někdy zapomenout na svatou věc, které se věnujete? Povinnosti k vlasti vám přikazují, abyste nejednal ukvapeně. Vlast vás potřebuje. Kromě -“ Hlas se jí zlomil.

„Kromě?“ opakoval mladý muž. Skočil k ní a nabídl jí ruku. Frances se však už mezitím vzpamatovala, odvrátila se a kráčela pyšně k domovu.

„Je snad tohle naše rozloučení?“ volal za ní zoufale major. „Jsem

snad takový sketa, abyste se mnou takto zacházela? Nikdy jste mě nemilovala a teď chcete skrýt svou přelétavost za obvinění, která jste mi neobjasnila.“

Frances se zastavila a otočila se k němu.

„Poslyšte, majore Dunwoodie. Hovořím s vámi naposled. Teprve nedávno jsem se to dověděla. Z ničeho vás neobviňuji - ani ve svých myšlenkách. Tak slabá a bojácná dívka, jako jsem já, by vás nemohla učinit šťastným. Ne, vy jste stvořen pro velké a slavné činy, a musíte se spojit s duší stejně hrdinskou, jako je vaše. Byla bych pro vás jenom přítěží, stahovala bych vás neustále dolů. S jinou družkou se vznesete ke hvězdám slávy. Vzdávám se vás dobrovolně, i když ne s radostí. A modlím se, abyste byl šťasten. Sbohem, majore Dunwoodie! Zapomeňte, že jste mě kdy znal!“

„Šťasten,“ opakoval major trpce a díval se, jak Frances mizí za keři. „Ted jsem opravdu šťasten.“

Vrhl se do sedla, zabodl koni ostruhy do slabin a brzy dohnal švadronu, která zvolna jela po hornatých cestách hrabství a mířila ke břehům Hudsonu.

Jakkoliv bolestně působilo na majora rozloučení s jeho milenkou, jeho bolest byla jenom stínem muk, která prožívala Frances. Žárlivost jí poučila, že Isabella Singletonová je do Dunwoodieho zamilována. Ani jí nepřišlo na mysl, že by to mohla být láska jednostranná, neopětovaná. V okamžiku chvilkového nadšení se jí zdálo snadné vzdát se ho ve prospěch jiné ženy, která by si ho více zasloužila. Obraznost se však marně pokoušela přelstít srdce. Sotvaže Dunwoodie zmizel, pocítila tíhu svého osamění. A jestliže major nalézal ulehčení a zapomenutí ve vojenských starostech, Frances tak šťastná nebyla.

XX

Když Dunwoodie stanovil, že kapitán Lawton má zůstat s dvanácti muži a se seržantem Hollisterem jako stráž u raněných a u těžkých zavazadel, dbal nejen příkazu plukovníka Singletona, ale pamatoval tím také na pohmožděniny svého přítele. Nadarmo se Lawton vychloubal, že je s to vykonávat jakoukoliv službu, nadarmo varoval majora, že

jeho vojáci nebudou poslouchat Toma Masona tak jako jeho samotného. Velitel byl neústupný. Nakonec se kapitán musel smířit se svým osudem.

Před odjezdem Dunwoodie důrazně opakoval rozkaz, aby zbylý oddíl bedlivě sledoval usedlost a obyvatele v ní a aby ji okamžitě obsadil, kdyby se v sousedství objevilo cokoliv podezřelého.

Major měl mlhavý pocit, jako by Whartonově rodině hrozilo nebezpečí, ačkoliv nevěděl, čemu by měl tyto neurčité obavy přičíst. V uších mu však stále zněla varovná kramářova slova.

Když vojsko odtáhlo, přecházel kapitán Lawton nervózně před domem Betty Flanaganové a v duchu proklínal svůj osud, jenž ho odsoudil k neslavnému lenivění zrovna v době, kdy se očekávalo střetnutí s nepřítelem. Uvnitř povykovala Betty a zasypávala ho dotazy, jak to bylo vlastně s kramářem. Stále jí bylo na celém příběhu mnoho nejasného.

Brzy se k nim připojil chirurg. Až doposud byl zaměstnán ve vzdálenější budově. Nevěděl vůbec o ničem, ani o tom, že vojsko už odtáhlo.

„Kde jsou hlídky, Johne?“ zeptal se a zvědavě se rozhlížel kolem. „Proč jsi tady sám?“

„Odjeli s Dunwoodiem k řece. Zůstali jsme jenom my. Máme se starat o nemocné a o ženy.“

„Jsem rád, že major nehýbal s raněnými. To bylo od něho rozumné. A vy, paní Elizabeth Flanaganová, pospěšte si s jídlem. Mám hlad jako vlk. Pospíchám, budu pítvat mrtvolu.“

„Pane doktore Archibalde Sitgreavesi,“ vystrčila z rozbitého okna kuchyně kvetoucí obličej Betty, „přicházíte pozdě. Tady není vůbec nic k snědku. Zbyla jenom kůže z Jenny. A mrtvola, o který jste mluvil.“

„Ženská,“ durdil se chirurg. „Cožpak mě máte za lidojeda? Vyzývám vás, abyste si pospíšila a podala mi jídlo vhodné pro lidské útroby.“

„Když nechcete kůži z Jenny, potom se musíte postit. Hoši mě vyjedli do posledního zbytku.“

Aby byl zachován mír, musel zasáhnout kapitán. Ujistil lékaře, že pátrací skupina už hledá v okolí vhodné potraviny. Toto vysvětlení

chirurga poněkud uspokojilo. Brzy zapomněl na hlad a prohlásil, že má chuť ihned přikročit k práci.

„A kde máš objekt pitvy?“ zeptal se Lawton.

„No přece kramář,“ nadzvedl obočí lékař, „poručil jsem Hollisterovi, aby postavil lešení hodně vysoko, aby si nezlámal vaz, kdyby náhodou spadl. Mám v úmyslu udělat z něho pěknou kostru. Už dlouho jsem chtěl poslat něco podobného jako dar staré tetě do Virginie. V dětství bývala ke mně strašně hodná.“

„Dáble,“ plásl ho Lawton. „Ty bys chtěl poslat staré ženě kosti z mrtvol?“

„Proč ne? Co je ušlechtilejšího v přírodě nad mužskou postavu? A kostra je přece základ lidského těla. Co se stalo s mrtvolou?“

„Je pryč.“

„Pryč! Kdo se odvážil překazit mi plán?“

„Dábel,“ lakonicky odvětila Betty.

„Tiše, čarodějnice, takhle se hovoří s důstojníkem?“ káral ji Lawton.

„Kdo mi nadával špinavejch Elizabeth Flanaganových?“ ohradila se pradelna. „Přítele si pamatuju celej rok, nepřítel nezapomenu ani za měsíc.“

Ale lékaři bylo srdečně jedno, kdo je přítelem či nepřitelem paní Flanaganové. Jeho myšlenky byly soustředěny na mrtvolu, která mu nevysvětlitelným způsobem unikla. Lawton mu vysvětlil, jak ke ztrátě došlo.

„Dopadlo to pro vás moc šťastně, náš výtečný doktore,“ utěšovala ho Betty. „Měl jste zase jednou štěstí! Seržant Hollister, který mu moc dobře viděl do tváře, tvrdí, že to byl Belzebub a ne kramář. Asi by ve vás byla malinká dušička, kdybyste řezal samotnýho Belzebuba.“

Sitgreaves prožil v několika minutách dvojí obrovské zklamání. Napřed nedostal najíst a pak se mu ztratila mrtvola, se kterou najisto počítal. Rozmrzele prohlásil, že navštíví usedlost U akátů a že se podívá, jak se daří kapitánu Singletonovi.

Lawton se k němu připojil. Nasedli na koně a brzy byli spolu na cestě. Pradelna hodila za chirurgem ještě několik jedovatých vtípků.

Oba přátelé chvíli jeli vedle sebe mlčky. Lawton viděl, že se doktor stále ještě nevyklátil ze špatné nálady. Snažil se proto dodat po kapkách

jeho duši klidu.

„Archibalde, včera jsi zpíval skutečně nádherně.“

Lékařovy myšlenky se okamžitě obrátily příznivějším směrem. Mocným hlasem zaklokotal, hodlaje dokončit píseň, již včera přerušili Kůžičkáři a nešťastný kramář. Sotvaže spustil, zarazil ho kapitán:

„Tiše! Slyšíš? Někdo chodí po skálách.“

K nohám mu padl kámen a kutálel se po cestě.

„Asi úlomek meteoru,“ dohadoval se lékař. „Nikde ani památky po člověku.“

„Za těmito skálami by se lehce ukryl celý pluk,“ poznamenal kavalerista.

Seskočil z koně a sebral kámen. „Tady je vysvětlení záhady!“ K úlomku skály byl dovedně přivázán kousek papíru. Kapitán jej rozbalil a četl:

„Střela z muškety doletí dále než kámen a ve skálách západního Chesteru číhá nebezpečí. Koně máte dobré, ale dovedou přeskočit propast?“

„Máš pravdu, ty podivíne,“ přisvědčil kapitán, „odvaha a bojovnost jsou bezmocné proti zákeřným vrahům a rozeklaným průsmykům“

Vystoupil opět na koně a vykřikl: „Díky, neznámý příteli! Budeme pamatovat na tvou výstrahu!“ Nad skálou se mihla hubená ruka. Potom se všude rozhostilo ticho a nic se nehýbalo.

„Divné vyrušení,“ kroutil hlavou Sitgreaves, „dopis velmi záhadného obsahu.“

„Nic to není,“ konejšil ho kapitán. „Jenom nepodařený vtípek nějakého ťulpasa, který si myslí, že postraší dva statečné Virgíňany “ Strčil hbitě lístek do kapsy. „Chtěl bych ti jenom říci, pane Archibalde Sitgreavesi, žes chtěl pitvat zatraceně poctivého chlapíka.“

„Kramář je přece vyzvědač ve službách nepřítele!“ namítal lékař. „Pro takového zlotřilce by mohlo být ctí, kdyby aspoň po smrti posloužil vědě.“

„Je to možná vyzvědač,“ připustil Lawton, „ale jeho srdce je povzneseno nad nepřátelství. Bylo by ctí pro každého našeho vojáka, kdyby se mohl chlubit podobnými vlastnostmi“

Kavalerista narazil na sesutou skálu, která zahradila cestu, vinoucí se

kolem úpatí kopce.

„Co nepřeskočí oř, to dokáže člověk,“ vykřikl starý válečník. Seskočil z koně, přeskočil kamennou zeď a sestupoval z kopce tak, aby viděl z ptačí perspektivy skály, všechny jejich prohlubně a strže.

Najednou zahlédl postavu neznámého muže. Právě mizel na druhé straně propasti.

„Vpřed, Sitgreavesi - vpřed!“ křičel kavalerista a přeskočil překážku. „Zabij ho!“

Lékař najednou spatřil muže s mušketou, jak přebíhá přes cestu a hledá ochranu v lese na druhé straně.

„Stůj, příteli, stůj a počkej, až přijde kapitán Lawton, prosím tě,“ zapřísahal ho lékař. Uprchlík naopak znásobil běh. Ani se nezastavil k oddechu. Teprve v lese se obrátil a vystřelil na chirurga. Pak se mu ztratil z dohledu. Právě v tom okamžiku vyskočil Lawton do sedla.

„Kam utekl?“ zuřil kavalerista.

„Johne, Johne,“ bědoval lékař, „cožpak nepatřím k mužům beze zbraně?“

„Kam utekl ten lump?“ řval netrpělivě Lawton.

„Tam, kam za ním nemůžeš. Do lesa. Ale Johne, já přece nenosím zbraň.“

Zklamany kavalerista obrátil zrak planoucí hněvem na kamaráda. Postupně se mu svaly v obličejí i uvolňovaly, čelo ztrácelo hluboké vrásky a divoký výraz ustupoval smíchu, který mu tak často pohrával kolem úst.

Lékař seděl důstojně na koni. Jeho tenká postava se uraženě tyčila v pusté krajině. Cítil, že s ním kapitán nenakládal spravedlivě.

„Proč jsi nechal toho lotra utéct?“ ptal se kapitán. „Kdybych ho byl dostal na vzdálenost šavle, byl bys měl vhodný předmět pro pitvu.“

„Nemohl jsem tomu zabránit,“ vysvětloval lékař a ukázal na závory, před nimiž zastavil koně. „Ten padouch se vrhl na druhou stranu ohrady a mě nechal tady. Neposlouchal moje rady. Ani si nevšiml zprávy, že by sis s ním chtěl trochu pohovořit.“

„Byl to skutečně nezdvořák. Ale proč jsi nepřeskočil ohradu a nepřinutil ho, aby se zastavil? Tři závory už jsou nahoře a Betty Flanaganová si je může odnést jako základ ohrady pro krávu.“

„Chápu, kapitáne Lawtone, že ani paní Flanaganová, ani její kráva nemohou soupeřit s doktorem Archibaldem Sitgreavesem. Věru by mi poskytl špatnou službu ten, kdo by rozkřikl, že si doktor medicíny zlomil obě nohy o závoru.“

„Tady tě přece nic nemohlo zastavit, člověče. Přeskočím celou četu a ani jednou nepobídnou koně ostruhou. Kolikrát jsem útočil proti pěšáckým bajonetům! To všechno byly větší překážky, než je tahle.“

„Uvědom si, kapitáne Johne Lawtone, že nejsem mistrem jízdy, že nejsem seržant ani bláznivý kornet, ani nerozvážný kapitán, který si váží vlastního života stejně málo jako života svých nepřátel. Jsem jenom skromný učenec, absolvent Edinburské fakulty a chirurg jízdy. Nic víc, ujist'uj tě, kapitáne Johne Lawtone.“

„Ano, máš pravdu. Kdyby mě nedoprovázel nejhorší jezdec z celého našeho vojska, byl bych zajal toho lotra a odevzdal zákonu aspoň jednoho zločince. Takhle nikdy nikam nedojedeš. Nesmíš se tolik vzpírat ve třmenech a držet se v sedle silou kolen.“

„Při vší úctě k tvým zkušenostem, kapitáne Lawtone, nepovažuji tě za odborníka, který by mohl posuzovat kolena či jiné části lidského těla. A třebaže se mi dostalo skromného vzdělání, nenechám se přesvědčit, že nadstavba je tím pevnější, čím je širší základna.“

„Zaplnil bys tak svýma nohama celou silnici. A co by dělali ostatní?“

„Co pokládáš za největší radost v životě?“ zeptal se náhle chirurg.

„To záleží na vkusu.“

„Na vkusu vůbec ne. Největší lidskou radostí je léčit a napravovat za pomoci vědy, která spolupracuje s přírodou. Jednou jsem si úmyslně zlomil malíček, abych mohl pozorovat léčbu. Šlo celkem o nepatrný pokus, drahý Johne. Přesto však jsem měl báječný pocit, že kost srůstá díky lidskému umění, jež jedná ve shodě s přírodou. A teď si představ, jaký je to požitek, když jde o důležitější část těla, například o nohu nebo o ruku!“

„Nebo o krk!“ doplnil ho kavalerista.

Mezitím dojeli k usedlosti pana Whartona.

Jelikož se nikdo neobjevil, aby je pozval dál, šel kapitán ke dveřím salónu, v němž Whartonovi obvykle přijímali návštěvy. Otevřel a strnul

v obdivu, neboť spatřil podivuhodnou scénu. Plukovník Wellmere se právě nakláněl nad zardělou Sarah.

Ted' už kapitán chápal, proč nevzali na vědomí jejich příjezd. Určité příznaky, které kavalerista postřehl, mu naráz objasnily celé tajemství.

Už se chtěl vzdálit tak tiše, jak přišel, když do místnosti hlučně vstoupil lékař. Zamířil přímo k Wellmerovi, položil mu ruku na rameno a zvolal:

„No, pozdrav pánbůh - zrychlený a nepravidelný tep - rozpálené líce a ohnivé oko - silné příznaky horečky. Jasný případ, který zaslouží nejpečlivějšího ošetření.“

Za řeči vytáhl lancetu a počínal si tak, jako by měl v úmyslu začít pacienta ihned vyšetřovat. Ale plukovník se rychle vzpamatoval z překvapení, hrdě vstal a prohlásil:

„Pane, teplo pokoje mi propůjčilo barvu. Mimoto jsem vám už příliš zavázán, než abych se mohl odvážit vás nadále obtěžovat. Slečna Whartonová mi dosvědčí, že se mi vede celkem dobře. Ujišťuji vás, že jsem se v životě necítil šťastnější.“

Poslední slova mimořádně zdůraznil a Sarah se opět zarděla. Sitgreaves si toho hned povšiml.

„Vaši ruku, madam,“ vybídl ji a uklonil se. „Úzkost a bdění poznamenaly vaši křehkou konstituci. Cítím příznaky, které nesmíte zanedbat“

„Promiňte, pane,“ omlouvala se Sarah, která se mezitím vzpamatovala, „je tu příšerné dusno. Ohlásím slečně Peytonové váš příchod.“

S lékařem si poradila poměrně lehce. Horší to bylo s kapitánem, je muž musela pohlédnout do očí. Uklonil se až na úroveň její ruky, kterou otevírala dveře do chodby. Jediný pohled jí stačil. Ovládla se natolik, že odešla vskutku důstojně. Sotvaže ji však nikdo neviděl, klesla do křesla a poddala se svému vzrušení. V jejích pocitech převládal stud - a radost.

Lékař, poněkud podrážděný tvrdošíjností plukovníka Wellmera, mu nabídl ještě jednou služby, Wellmere je však opět odmítl. Doktor Sitgreaves se tedy odebral za kapitánem Lawtonem do pokoje mladého Singletona.

Absolvent Edinburské fakulty shledal, že se jeho pacient rychle zotavuje a že už nemá horečku. Sestra, ještě pobledlejší než při příchodu, o něho něžně pečovala. Ani dámy z usedlosti, přes všechn svůj žal a všeobecný rozruch, nezapomínaly na své hostitelské povinnosti.

Frances neustále jakési zvláštní puzení táhlo k nemocnému hostu. V podvědomí již spojila osud majora Dunwoodieho a Isabelly. V romantickém roznicení své ušlechtilé duše cítila, že nejvíc poslouží bývalému milenci, když se bude chovat laskavě k dívce, kterou major miluje. Isabella přijímala její pozornost vděčně, ale ani jedna ani druhá se nezmínily, odkud vyvěrá skrytý pramen jejich neklidu.

Několik dnů uplynulo v poměrném klidu a bez vzrušení. V usedlosti všichni pevně věřili, že Henry je nevinný, a spoléhali na majora Dunwoodieho.

Vojáci v hotelu paní Flanaganové a v jeho okolí zase čekali na zprávu o nové srážce a na rozkazy k odchodu. Kapitán Lawton očekával obě události svrchovaně netrpělivě. Major mu pravidelně posílal dopisy. Psal, že nepřítel se uchýlil za baštu Washington, kde se připravuje na odvetný úder. Dopisy vždycky končily holdem kapitánově statečnosti.

„Velice lichotivé,“ broukal si pro sebe nešťastný dragoun. „Dobrou stráž sis vybral, mám se starat o zájmy bláznivého nerozhodného starce, který ani neví, na čí straně stojí, o čtyři ženy, které nejsou ani trochu nadšeny mou společností, o několik černochoů a o upovídanou hospodyni, která se jenom baví o zlatě a o zlých znameních. A samozřejmě o chudáka George Singletona. Kamarád v utrpení má právo na mužné sympatie - budu se snažit, abych svůj úkol čestně splnil.“

Ukončil samomluvu a začal si hvízdát, aby sám sebe přesvědčil, jak málo mu na tom záleží. Nedbale pohodil nohou a převrátil polní láhev s celou zásobou brandy. Důsledky nehody odstranil snadno. Když však zvedl dřevěnou nádobu, všiml si, že na lavici leží složený papír. Rozbalil jej a četl: „Měsíc vyjde až po půlnoci - to je doba vhodná k temným činům.“

Nemohlo být sporu o tom, kdo vzkaz psal. Byla to táž ruka, která ho zavčas varovala před vraždou.

Kavalerista dlouho uvažoval o obou vzkazech a o motivech, které přiměly kramáře, aby nadržoval neúplatnému nepříteli. Pracuje přece jako špión pro Brity. Při soudu s ním bylo nezvratně dokázáno, že odevzdal britskému hlavnímu veliteli zprávu o pohybech amerického oddílu. Pravda, důsledkům zrady se podařilo vyhnout, neboť Washington včas vydal rozkaz, podle něhož se pluk stáhl krátce předtím, než se objevili Britové, kteří chtěli Američany odříznout.

Snad uvažoval v duchu kapitán, chce si mě zavázat pro případ, že bychom ho zase chytili. Ať je tomu jakkoliv, zachránil mi už dvakrát život. Budu tak ušlechtilý jako on a budu se modlit, abych vždy splnil svou povinnost a přitom mu nikdy nemusel ublížit.

Kapitán nevěděl, zda se varování týká usedlosti či jeho oddílu. Přiklonil se k druhé možnosti a rozhodl se, že si bude počínat tak, jako by jel v úplné tmě.

Ze zamyšlení ho vytrhl lékař, který přijel na svou obvyklou návštěvu. Tlumočil kapitánu Lawtonovi pozvání paní domu U akátů; toužila prý po jeho přítomnosti v podvečerních hodinách.

„Taky asi dostala dopis,“ dovtípil se kavalerista.

„Ne, nedostala dopis, ale do usedlosti se dostavil kaplan královské armády a hodlá vyměnit raněné.“

Dostal k tomu příkaz od plukovníka Singletona. Nikdy jsem neslyšel nesmyslnější nápad.“

„Kněz? Je to opilec - lenoch - nebo vypadá seriózně?“

„Podle všeho je to vážený a spořádaný občan.“

„Zůstane na noc?“

„Jistě. Čeká jenom na dohodu o výměně. Ale pospěš si, Johne, nemáme právě času nazbyt. Zaskočím si do lazaretu, pustím žilou několika Angličanům, abych je uchránil před zápallem plic, a hned budu u tebe.“

Po chvíli se oba vydali směrem k usedlosti. Roanakovi prospěl několikadenní odpočinek stejně jako jeho pánu. Když míjeli skálu, Lawton si v duchu přál, aby zákeřný nepřítel stál před ním, aby seděl na koni a byl ozbrojený. Ale po cestě se nemihl ani stín.

Dojeli k Akátům právě ve chvíli, kdy zapadající slunce zalévalo posledními paprsky celé údolí a pozlacovalo vrcholky bezlistých stromů.

Jediným pohledem kavalerista obsáhl zvláštnosti a podrobnosti celé krajiny.

Vstup do domu mu pověděl daleko víc, než mu prozradil lékař.

Slečna Peytonová ho uvítala tak vřele jako doposud nikdy. Kolem proklouzla uszlzená Frances. Pan Wharton je očekával v sametovém obleku, který by se vyjímal i v nejveselejším salóň. Plukovník Wellmere byl oděn v uniformě důstojníka princovy osobní stráže. Isabella Singletonová seděla v salóň v šatech veselých a hýřivých barev, ale tvářila se melancholicky. Vedle ní její bratr nepřipomínal ani trochu pacienta. Kapitán Lawton sem vpadl jako zralý a zkušený muž, jehož hned tak nějaká novinka nevyvede z míry. Když vyměnil pozdravy a několik slov se všemi přítomnými, obrátil se na lékaře, který strnule stál stranou. Nemohl se totiž probrat z úžasu.

„Johne,“ zašeptal chirurg kapitánovi do ucha, „co znamená tahle slavnost?“

„Tvoje paruka a moje černá hlava budou vypadat trochu líp, až je popráší moukou naše drahá Betty Flanaganová. Teď však už je pozdě a musíme bojovat ve zbroji, kterou máme po ruce“

„Podívej, přichází vojenský kaplan. Co to asi znamená?“

„Výměnu,“ odpověděl kavalerista. „Cupidovi ranění se mají setkat a vyřídit si s bohem účty, aby už je nikdy nezasáhl šíp z jeho luku.“

Lékař se poškrábal na nose. Pomalu mu svítalo.

„Není to nesmírná škoda, že nám má nepřítel ukrást jednu z nejkrásnějších květin, jež vykvetly na naší půdě?“ bručel Lawton. „Kvítek by byl ozdobou každého našeho muže.“

„Jestli bude takovým manželem, jakým je pacientem, Johne, pak se obávám, že dámu očekává dost strastiplný život.“

„Jen ji nech,“ vybuchl rozhořčeně kavalerista. „Vybrala si manžela z nepřátelských řad“

Rozmluvu přerušila slečna Peytonová. Zvala je na svatbu své nejstarší neteře s plukovníkem Wellmerem. Pánové se uklonili. Dobrá teta, oplývající vrozenou láskou k vlastnictví, dodala, že známost je starého data a že svazek není záležitostí nikterak nepředloženou. Lawton se pouze uklonil, kdežto lékař, který rád rozmlouval s dámami, odpověděl:

„Lidská mysl se různě utváří v různých jedincích. V některých působí dojmy živě a přechodně. V jiných se uhnízdí hlouběji a trvaleji. Filozofie tvrdí, že nalézají spojení mezi fyzickou a mentální schopností živočichů; pokud jde o mne, madam, věřím, že jedna jest příliš ovlivněná zvyky a společností a druhá zcela podřízená zvláštním zákonům.“

Slečna Peytonová se tiše uklonila na znamení souhlasu a důstojně odešla pro budoucí nevěstu, aby se připojila ke společnosti.

Nastala hodina, kdy si podle amerického obyčeje snoubenci vyměňují sliby. Zardělá Sarah vešla za tetou do salónu. Wellmere vyskočil a uchopil ruku, kterou mu s odvráceným obličejem nabídl. Poprvé si anglický plukovník uvědomil dosah a význam nadcházející slavnosti. Doposud jeho vzezření bylo roztržité a jeho způsoby rozpačité. Avšak všechno, kromě jeho štěstí, jako by ustupovalo před úsvitem krásy, již spatřil před sebou.

Všichni povstali a důstojný pán rozevřel posvátnou knihu. Tu si všimli, že není přítomna Frances. Slečna Peytonová se vydala ji hledat. Nalezla ji v slzách ve vlastním pokoji.

„Pojď, moje lásko, slavnost čeká jenom na nás,“ vybídla ji teta a láskyplně jí ovinula paži kolem pasu. „Uklidni se, musíš vzdát náležitou čest Vyvolenému své sestry.“

„Je - může být - té cti hoděn?“

„Což není džentlmen? Což není statečný voják, i když nešťastný? Je to muž tak vynikajících vlastností, že by učinil šťastnou každou ženu.“

Frances sebrala veškerou svou odvahu a připojila se ke společnosti. Duchovní kladl ženichovi rozmanité otázky, aby rozptýlil všeobecné rozpaky. Na jednu otázku však ženich neodpověděl zcela uspokojivě.

Wellmere se musel přiznat, že nemá prsten. Duchovní prohlásil, že bez prstenu není možné snoubence oddat.

V této chvíli vstoupily do místnosti slečna Peytonová a Frances. Lékař jí podal židli a vysvětlil, oč jde.

„Madam, nepředvídané okolnosti zabránily plukovníku Wellmerovi, aby si opatřil všechny náležitosti předepsané obyčejem, tradicemi i církevními předpisy. Pro vstup do svazku manželského jsou však nezbytné^

Slečna Peytonová se podívala tázavě na ženicha a pak na lékaře, kte-

rý pokračoval:

„Všeobecně převládá přesvědčení, že srdce je uloženo na levé straně těla a že spojení mezi údy na této straně a tím, co je možno nazvat sídlem života, je důvěrnější než na straně druhé. Ale to je omyl, vyvěrající z neznalosti stavby lidského těla. V souhlase s tímto chybným míněním panuje domněnka, že čtvrtý prst na levé ruce vyniká zvláštními vlastnostmi, které chybějí prstům ostatním. Proto se na něj navléká prsten, jako by se stavu manželskému připisovala tato náklonnost. A přece manželství nejvíce zabezpečuje půvab ženského charakteru.“ Při řeči si chirurg divadelně položil ruku na srdce a uklonil se téměř až k zemi.

„Nevím, pane, zda vám dobře rozumím,“ hlesla rozpačitě slečna Peytonová.

„Prsten, madam, chybí nám prsten.“

Když se chirurg jasně vyjádřil, pochopila slečna Peytonová, v jak trapné a nepředvídané situaci se octla. Podívala se na obě neteře. U mladší vyčetla tajné vzrušení, které se tetě ani trochu nelíbilo. Avšak na tváři Sarah se objevilo zahanbení, jemuž slečna Peytonová dobře porozuměla. Ani za nic na světě by neporušila pravidla ženské etikety.

Všem přítomným ženám se v mysli vybavil obrázek snubního prstenu zesnulé matky, klidně spočívající mezi ostatními klenoty ve schránce, jež byla kdysi dávno uložena na tajném místě, aby uchránila cenné věci před vpádem záškodníků, když v té době zaplavili hrabství.

Nicméně však od nepamětna bylo povinností ženicha, aby prsten opatřil. A slečna Peytonová by za žádnou cenu nevybočila z navyklé ženské rezervovanosti. Nezbývalo tedy, než aby promluvil doktor Sitgreaves.

„Jestli by, madam, mohl posloužit tomuto účelu obyčejný prsten, který kdysi náležel mé sestře, pak bych jej mohl opatřit. Nepochybuji, že se bude hodit na prst, jemuž je určen.“

Jediný pohled připomněl plukovníku Wellmerovi jeho svatou povinnost.

Vyskočil a ujistil chirurga, že by mu nemohl prokázat větší čest, než kdyby pro onen prsten poslal. Lékař se domýšlivě uklonil a chystal se odejít. Teta však trvala na tom, že tuto službu musí vykonat příslušník

jejich domácnosti. Vyslala proto pro prsten Caesara.

Pan Wharton dal souhlas k náhlému sňatku své nejstarší dcery s plukovníkem Wellmerem v době, kdy život nevěstina bratra byl v sázce, jedině z přesvědčení, že rozvrácené poměry by mohly milence nadlouho rozloučit. K nenadálému rozhodnutí přispěla i tajná obava pana Whartona, že smrt syna uspíší jeho vlastní konec a že obě dcery budou pak bez ochránce. Slečna Peytonová se bez odmlouvání podřídila vůli svého bratra a využila náhodné návštěvy duchovního. Nepřála si však, aby se zpráva o sňatku rozlétla po okolí. Domnívala se tedy, že sděluje černochovi a jeho ženě hluboké tajemství.

„Caesare,“ začala s úsměvem, „nyní se dovíš, že se slečna Sarah, tvoje mladší paní, dnes večer provdá za plukovníka Wellmera.“

„Už jsem ho viděl,“ pochechtával se Caesar. „Starej černochoch vždycky pozná, když se mladá dáma rozhodne.“

„Skutečně shledávám, Caesare, že jsem nedocenila tvoje pozorovací schopnosti. Ale protože už asi tušíš, v jak mimořádném případě budeme potřebovat tvoje služby, uposlechni návodu tohoto pána a pečlivě ho sleduj.“

Lékař spustil:

„Caesare, tvoje paní tě již seznámila s důležitou událostí, která dodá slavnostního lesku tomuto domu; avšak jest zapotřebí prstenu, který ozdobí nevěstin prst. Je to starobylý zvyk, zděděný po našich předcích. Prsten je nezbytný při církevních obřadech. Jak jistě víš, používali ho i při instalaci prelátů.“

„Snad by mi to pan doktor mohl opakovat,“ děl starý černochoch. „Naučím se to nazpaměť.“

„Na skále není možno sbírat med, Caesare, a proto poněkud zkrátím svůj obšírný výklad. Zajed' ke Čtyřem koutům a předej vzkaz seržantu Hollisterovi nebo paní Elizabeth Flanaganové. Někdo z nich bude určitě s to nalézt nutnou zástavu manželské lásky. A vrať se ihned domů!“

Dopis, který lékař vložil Caesarovi do rukou, zněl takto:

„Jestli Kinder už nemá horečku, nakrmte ho. Vezměte tři unce krve Watsonovi. Propátrejte celou nemocnici, zda tam paní Flanaganová

nenechala další nádoby s alkoholem. Znovu obvažte Johnsona a propusťte Smitha do služby. Odevzdejte doručiteli tohoto listu prsten, který visí na řetízku u hodinek, jež jsem ponechal u vás.

Archibald Sitgreaves, lékař jízdy.“

„Caesare,“ pravila Katy, jakmile s černochem osaměla, „až obdržíš prsten, strč si ho do levé kapsy, abys ho měl blízko srdci. Nedávej si ho na prst, protože to znamená neštěstí.“

„Že bych si ho chtěl vyzkoušet?“ přerušil ji černoch a natáhl před sebe kostnaté kotníky. „Myslíte, že prsten pro slečnu Sally by se hodil na prst starému Caesarovi?“

„Na tom ani tak nezáleží, jestli se hodí nebo ne. Navlíknout si svatební prsten na prst před svatbou znamená neštěstí.“

„Říkám vám, Katy, ani by mi nenapadlo si ho navlíknout.“

„Jdi teda, Caesare, a nezapomeň na levou kapsu. Až půjdeš kolem hřbitova, nezapomeň sundat klobouk. Pospěš si! Nic víc nezkrusí trpělivost než čekání na obřad, když už tělo přimělo duši k sňatku.“

S tímto ponaučením Caesar opustil dům a vyskočil na koně. Od mládí byl výborný jezdec stejně jako všichni ostatní černoši. Avšak pod vahou šedesáti zim černochova krev ztratila poněkud původní var. Když dojel ke hřbitovu, odkryl šedou hlavu s pověřčivou úctou a rozhlédl se bojácně, neboť očekával, že uvidí nějaký nadpřirozený zjev.

Skutečně v umírajícím světle rozpoznal bytost, podobnou člověku, jak se krade mezi hroby. Filozofie a rozum v podobných případech málokdy co zmohou a Caesarovi dokonce chyběla podpora obou křehkých spojenců. Nicméně seděl pevně na koni pana Whartona, instinktivně se držel jeho hřbetu, jenom trochu popustil uzdu.

Pahorky, lesy, skály, ploty a domy se kolem něho jenom mihly. Černoch právě začal uvažovat, kam se řítí tak krkolomnou rychlostí, když dojel k místu, kde se cesty setkávaly a kde se objevil před ním hotel Flanaganová v plné své rozložitě a pusté kráse. Pohled na veselý ohýnek ubezpečil Caesara, že dospěl k lidskému obydlí. Pociťl obavy z prokletých Virgíňanů. Povinnost však byla neúprosná. Sestoupil z koně, přivázal zpěněné zvíře k plotu a opatrně se plížil k oknu na průzkum terénu.

Před plápolajícím ohněm seděli seržant Hollister a Betty Flanaganová a štědře se napájeli.

„Říkám vám, drahý seržante,“ pravila moudře Betty, odkládajíc džbáněk od úst, „není rozumný si myslet, že to bylo něco víc než samotnej lucifer. Kam se, prosím vás, poděl smrad ze síry a křídla a ocas a kopyta? A kromě toho, seržante, není to ani trošku slušný strašit chuděru ženskou. Přece ml nechcete do očí tvrdit, že v mý posteli chrápal samotnej Belzebub?“

„Na tom nezáleží, paní Flanaganová. Hlavní je, že jste unikla jeho parátům a tesákům,“ utěšoval ji starý válečník. Hned poté se vydatně napil.

Caesar slyšel dost, aby věděl, že od této dvojice mu nehrozí žádné nebezpečí. Zuby už mu cvakaly zimou a teplo uvnitř mu dodalo odvahy. Přibližoval se obezřetně a na dveře klepal velmi pokorně. Hollister okamžitě tasil meč a velikým hlasem volal, kdo je venku. Strach však vlil sílu a energii Caesarovi do žil. Drkotavě vysvětlil účel své pochůzky.

„Pojď dál,“ vyzval ho seržant. Zblízka si ho prohlédl a táhl ke světlu. „Vstup a odevzdej svůj vzkaz. Znáš heslo?“

„Pochybuju, že bych vůbec věděl, co to je,“ koktal černocho a třásl se od hlavy až k patě. „Pán, co mě vyslal, mi řek moc věcí, kterým ani za mák nerozumím.“

„Kdo tě sem poslal?“

„Pan lékař.“

„Doktor Sitgreaves. Samozřejmě, ten sám heslo nezná. Kdyby to byl kapitán Lawton, ten by tě nikdy neposlal do blízkosti stráží bez hesla. Kulka by ti snadno mohla prolítnout hlavou, a to by bylo moc krutý. Já nepatřím k těm, co si myslí, že černoši nemají duši.“

„Černej má přeci stejnou duši jako bílej,“ namítla Betty. „Pojď sem, staříku, a ohřej si tu svoji třaslavou kostru u ohně. Guinejskej černocho miluje teplo stejně jako voják slzu alkoholu.“

Caesar ji mlčky poslouchal. Mulatský chlapec, dřímající na lavici, dostal příkaz, aby odnesl vzkaz do budovy, kde leželi ranění.

„Tu máš,“ obrátila se pradena na Caesara a nabídla mu nápoj, který milovala ze všeho nejvíc, „dej si kapku, černoušku, ohřeje to tvou

černou duší a dodá ti odvahy, až si to pošmáruješ domů “

„Tvrdím, Elizabetho,“ vyhlásil slavnostně seržant, „že černošské duše jsou stejné jako naše!“

„Co se tady povalujete a lenošíte, když je v sázce všechno, co major považuje za svaté,“ zaburácel mocný hlas. „Na koně, na koně a za kapitánem! Chopte se zbraní a na koně! Okamžitě na koně, nebo bude pozdě!“

V řadách opilců vyvolalo nečekané vyrušení zmatek. Caesar se instinktivně utekl k ohni, od něhož se nehnul, přestože mu bylo vedro, až se málem škvaril. Seržant se mrštně obrátil na patě a uchopil šavli, jejíž ocel v záři ohně zajiskřila. Když však uviděl, že u otevřených dveří vedoucích do přilehlé kůlny stojí kramář, začal ustupovat směrem k Caesarovi. Tak mu totiž velela vojenská intuice, jež ho za dlouhá léta naučila soustřeďovat síly a zbytečně jimi nemrhat. Jenom Betty statečně setrvala na svém místě u stolku. Naplnila opět džbán značnou dávkou moku, jemuž vojáci posměšně přezdívali ‚dávidlo pro psy‘, a velkomyslně jej podala kramáři. Oči se jí naplnily slzami lásky a alkoholu. Dobromyslně se obrátila k Birchovi a volala mu vstříc:

„Buďte nám vítán, pane Ďáble nebo pane Birchovi nebo pane Belzebube nebo jak se už jmenujete. Stejně jste moc počestnej ďábel. Doufám, že vám ty spodničky hezky padly. Pojdte blíž a ohřejte se trochu u ohně. Seržant Hollister vám neublíží. Má z vás jenom strach, myslí si, že byste mu mohl sakramentsky zatopit. Vidíte, drahej seržante?“

„Odejděte, bezbožný muži!“ volal starý válečník a stále víc se blížil k Caesarovi. Zároveň střídavě nadzvedával obě nohy, neboť ho oheň nesnesitelně pálil. „Odejděte v pokoji; marně se o tu ženu pokoušíte! Boží milost ji vyrve z vašich pařátů!“ Seržant se pojednou přestal vyjadřovat nahlas. Pohyb jeho rtů však neustával. Ševelil nezřetelná slova. Jen Caesar, který mu stál nejbliž, rozeznal několik nesouvislých slov z modlitby.

„Že by tento muž hledal zrovna mne?“ vybuchla pradelna. „Cožpak nejsem vdova a nepatřím sama sobě? A vy, seržante, mluvíte o boží milosti. Ale já ji u vás nikde nevidím. Pan Belzebub chce asi vyslovit to, co má na mysli. Jsem ochotna ho vyslechnout.“

„Ženská,“ zlobil se kramář, „buďte už proboha zticha! A vy, pošetilý

muži, vsedněte na koně a ozbrojte se. Zachraňte svého důstojníka, chcete-li být hodni věci, které sloužíte, a nechcete-li zneuctít kabátec, který na sobě nosíte.“

Kramář zmizel zrakům užaslé trojice tak rychle, že ani nevěděli, kdy se to stalo.

Když Caesar uslyšel hlas starého přítele, vystoupil z kouta a postupoval k místu, kde Betty neohroženě setrvala, třebaže byla duševně poněkud otřesená.

„Kéž by se Harvey zastavil,“ zvolal černochoch. „Kdyby se ubíral dolů, rád bych ho doprovodil. Pochybuju, že by Johnny Birch ublížil vlastnímu synovi.“

„Ty hlupáku,“ káral ho veterán, který rychle přicházel k sobě, „snad si nemyslíš, že to byla postava z masa a z krve?“

„Harvey je velice chytrý chlapík,“ řekl černochoch.

„Seržante,“ vmísila se do rozhovoru pradlena, „buďte aspoň jednou v životě trochu rozumnej a poslechněte, co vám radí zkušenější člověk. Svolte hochy a jeďte za kapitánem Jackem. Vzpomeňte si, že vám řekl, abyste byl připravenější a v okamžiku výstrahy vsedl na koně.“

„To ano, ale ne na výzvu prokletého zloducha. Kdyby řekl slůvko kapitán Lawton, poručík Mason nebo kornet Skipwith, nikdo by nebyl dřív v sedle nežli já.“

„Kolikrát jste se, seržante, chlubil, že se vaše četa nebojí postavit samotnému ďáblu?“

„Ale teď nejsme v bitevním šiku ani za denního světla. Je šílenství pokoušet satana za dnešní noci. Jen poslouvejte, jak vítr hvízdá v korunách stromů. Poslouvejte, jak vyjí zlí duchové.“

„Vidím ho,“ prohlásil Caesar a doširoka otevřel oči.

„Kde?“ zeptal se seržant a instinktivně položil ruku na jílec šavle.

„Ne, ne,“ volal černochoch. „Vidím, jak Johnny Birch vstává z hrobu!“

„To asi vedl špatný život,“ pokyvoval hlavou Hollister. „Ti poženaní leží klidně až do dne, kdy budou zavoláni k poslední a největší přehlídce. Ale zlo hlodá na duši zaživa i po smrti.“

„A co bude s kapitánem Jackem?“ dupla zlostně Betty. „Nedbáte teda rozkazů ani výstrahy? Vezmu si vozejk a zajedu dolů. Řeknu mu, že se bojíte nebožtíka a Belzebuba a že od vás pomoc čekat nemůže.“

Uvažuju, kdo bude zítra ordonancí u pluku - v každém případě se ordonance už nebude jmenovat Hollister.“

„Ne, Betty, to ne,“ vrtěl hlavou seržant a položil jí ruku na rameno. „Jestli někdo pojedje dnes v noci na koni, ať to udělá ten, jehož povinností je svolat muže a jít ostatním příkladem. Ať je nám pánbůh milostiv a pošle nám vstříc nepřítel z masa a z krve!“

Další sklenka utvrdila veterána v rozhodnosti, kterou vyvolal strach z kapitánova hněvu.

Svolal tučet mužů, kterým velel.

Mezitím přišel hoch s prstenem a Caesar jej bedlivě uložil do kapsy u vesty blízko srdce. Vsedl na koně, zavřel oči, uchopil zvíře za hřívu a jel ve stavu naprosté otupělosti, až se oř sám zastavil u dveří teplé stáje.

Dragouni, kteří byli zvyklí na pochodový pořádek, byli mnohem pomalejší. Pohybovali se tak, aby byli uchráněni před zlým překvapením.

XXII

Celou hodinu čekali na Caesara. Ve Whartonově domě vznikla trapná situace. Pánové se samozřejmě snažili, seč byli, aby dámám rozptýlili dlouhou chvíli, bohužel však plánované a vyumělkované veselí nebývá zrovna nejveselejší.

Podle nepamětných zákonů mají ženich a nevěsta právo být nudní. V nynějším postavení ani jejich přátelé nebyli zrovna v náladě, kdy by dokázali nudu zapudit. Anglický plukovník se tvářil kysele, neboť štěstí, jež mu kynulo takřka na dosah ruky, ho náhle opustilo. Zachmuřeně seděl vedle Sarah. Nevěsta se naopak tvářila, jako by byla ráda, že došlo k odkladu. Myslela si, že mezitím načerpá odvalu, aby mohla čelit slavnostnímu obřadu.

Uprostřed všeobecných rozpaků oslovil kapitán Lawton ženicha:

„Plukovníku Wellmere, jak se v Anglii trestá bigamie?“

Ženich vyskočil a rty mu zbělely. Brzy se však vzpamatoval a odpověděl vlídně:

„Smrtí, jak si takový zločin zaslouží.“

„Smrtí a posmrtnou pitvou,“ přikyvoval nadšeně chirurg. „Zákon

zřídka zapomíná, že se dá i zlého činu využít ve prospěch vědy.“

Když se vrátil Caesar ze své výpravy do domu Betty Flanaganové, odevzdal doktoru Sitgreavesovi lísteček. Slečna Peytonová ho totiž výslovně upozornila, aby se na ni v této záležitosti neobracel. Zpráva reagovala souhrnně na chirurgovy příkazy a odkazovala ho na černo-cha, pokud šlo o prsten. Lékař o něj Caesara požádal a ten mu jej bez řeči vydal.

Chirurg chvíli zadumaně stál a mlčky šperk pozoroval. Na malou chvíli plně zapomněl, kde je a oč vlastně kolem něho jde. Tichým hlasem se rozhovořil sám k sobě:

„Ubohá Anno, bývalas veselá, bezstarostná, plná smíchu, jak bývají mládí a nevinnost. Dřív než se uskutečnila tvoje svatba, bůh tě povolal k sobě. Léta mýjela, má drahá sestro, ale já jsem na tebe nikdy nezapomněl, na milou družku svého dětství“

Přistoupil k Sarah a navlékl jí prsten na prst.

„Ta, již byl tento prsten určen, odpočívá již dlouho v hrobě. Vezměte si jej, madam. Nechť je pro vás prostředkem ke štěstí, kterého si plně zasloužíte.“

Wellmere jí nabídl ruku a vedl k duchovnímu.

Začal slavnostní obřad.

Knězova první slova padla do mrtvého ticha. Boží sluha vyzval oba partnery, aby se zavázali čestným slovem, že si navzájem zachovají věrnost. Nedopatřením však zůstal prsten na prstě nevěsty. Nastalo další přerušení.

Když se kněz chystal pokračovat, vynořil se náhle jakoby z neznáma kramář a naráz ukončil obřad. Zvedl prst směrem k duchovnímu a ironicky se otázel ženicha:

„Jak zde může plukovník Wellmere ztrácet drahocenný čas, když jeho žena po něm tak touží, že právě přeplouvá celý oceán? Noci jsou dlouhé a měsíc jasný. Za několik hodin bude ve městě“

Wellmere na okamžik ztratil sebevládu. Nenadálé oslovení ze tmy ho ohromilo.

Jakmile se Sarah vzpamatovala z překvapení, zadívala se pronikavě do tváře muže, jemuž právě přislíbila věrnost. V jeho očích četla potvrzení kramářových slov. Pokoj se s ní zatočil a Sarah padla jako podřátá

do náručí své tety. V ženách je instinktivní smysl pro slušnost, který vylučuje ostatní pocity; omdlelou odnesli a vyklidili pokoj.

Zmatek umožnil kramáři rychlý únik. Pronásledování nemělo nejmenší nadějí na úspěch. Všichni se upřeně zadívali na Wellmera.

„To není pravda,“ zapřísahal se plukovník a bil se v prsa. „Vždycky jsem jí upíral právo na mne. Zákony mé země mě nepřinutí, abych sňatek uznal.“

„Co však tomu řekne vaše svědomí?“ tázal se Lawton.

„Dobrá, pane,“ nafoukl se Wellmere a ustupoval ke dveřím, „moje postavení vás teď chrání. Ale nastane snad čas -“

Doplížil se k východu, když tu mu někdo poklepal na rameno. Plukovník se otočil. Kapitán Lawton mu se záhadným úsměvem na tváři kynul, aby ho následoval. Wellmere se octl v tak nejistém duševním rozpoložení, že by rád šel kamkoliv, jen aby utekl nenávisným pohledům, jež ho stíhaly ze všech stran, kamkoliv se podíval. Došli ke stájím, kde kavalerista vykřikl:

„Přiveďte Roanaka!“

Sluha se objevil s osedlaným koněm. Lawton chladně hodil uzdu zvířeti na šjí, vyňal pistole z pouzder a pokračoval: „Zde jsou zbraně, které dodneška konaly platné služby v rukou počestných lidí, pane! Byly to pistole mého otce, plukovníku Wellmere. Bojoval s nimi za války s Francií a dal mi je, abych jimi bránil vlast. Nemohl bych jich lépe použít, než kdybych zahubil zlosyna, který málem zničil jednu z nejlepších dcer naší vlasti.“

„Vaše urážlivé jednání dojde zasloužené odplaty,“ zuřil plukovník a uchopil nabízenou zbraň. „Krev bude lpět na rukou toho, kdo spor vyvolal!“

„Ano, ale počkejte chvíli, drahý pane. Jste volný a v kapse máte Washingtonův glejt. Jste první na řadě. Jestliže padnu, zde je kůň, který unikne každému pronásledování. Radil bych vám, abyste bez prodlení utekl, protože v takovém případě by se bil i sám Archibald Sitgreaves. A ani stráž nahoře nebude ochotna vás ušetřit.“

„Jste připraven?“ procedil skrze zuby rozzuřený plukovník.

„Vystup, Tome, a posviť nám. Pal!“

Wellmere vypálil a střela kavaleristovi utrhla epoletu.

„Teď jsem na řadě já,“ prohlásil Lawton a rozvázně zvedl pistoli.

„A já,“ vykřikl cizí hlas a čísi ruka ze tmy mu vyrazila zbraň.

„U všech rohatých, to je ten bláznivý Virgíňan. Na něj, chlapi, chyťte ho! Takovou kořist si nenecháme ujít.“

Kapitána Lawtona neopustila duchapřítomnost, i když byl překvapen, i když byl neozbrojen. Uvědomil si, že se octl v rukou zrádců, od nichž nemůže očekávat milosrdenství.

Najednou se na něho vrhli čtyři Kůžičkáři. Napjal všechny síly. Tři bandité ho uchopili za krk a za paže a chtěli ho svázat. Prvního svrhl s takovou silou, až narazil na dům, kde zůstal ležet omráčen. Čtvrtý Kůžičkář ho uchopil za nohy. Kavalerista padl a strhl s sebou i útočníky. Zápas na zemi byl krátký, ale strašný. Kůžičkáři ho zasypali pestrou směsicí kleteb a nadávek. Marně však volali na pomoc své druhy, kteří z uctivé vzdálenosti zápas pozorovali s nedůvěřivou hrůzou.

Jeden zápasící těžce dýchal a druhý tlumeně sténal, protože ho kapitán rdousil. Jiný ze skupiny se zvedl a podařilo se mu osvobodit z divokého sevření. Wellmere a Lawtonův sluha prchali. Plukovník se skryl ve stáji a sluha volal na poplach.

Vztyčená postava vyskočila do sedla. Od kopyt odletovaly roje jisker na všechny strany, když se kapitán rozjel jako vítr směrem k silnici.

„Ksaku! Bere do zaječích!“ ječel náčelník rozzlobeně. „Palte - skolte ho - nebo bude pozdě.“

Uposlechli jeho rozkazu. Marně se utěšovali, že zaslechli, jak mohutné Lawtonovo tělo padá z koně na zem.

„Kdybyste ho zabili, tak by nespádl,“ poučoval je vůdce. „Znal jsem Virgíňany, kteří zůstali na koni, i když měli v sobě dvě nebo tři kulky, ba dokonce už byli mrtví.“

Závan větru přinesl zvuk dusotu kopyt koně, který pádil dolů údolím. Pravidelný rytmus a rychlost svědčily o tom, že jezdec zvíře plně ovládá.

„Vycvičení koně se pokaždé zastaví, když z nich jezdec spadne,“ poznamenal jeden z tlupy.

Vůdce hodil hněvivě mušketu na zem. „Ten chlap nám tedy utekl! Za půl hodiny tu bude ukňouraný seržant a s ním stráž! Rychle na místa a palte na dům! Kouřící trosky zakryjí každý zločin.“

„Co uděláme s touhle rachotinou?“ zeptal se druhý Kůžičkář a strčil do postavy, ležící bez pohybu na místě, kam ji odmrštil Lawton. „Stačí ho trochu přetřít a ožije.“

„Nech ho ležet,“ poručil rozzlobený náčelník. „Kdyby to byl jenom z poloviny mužský, tak už jsme měli toho dragouna v moci! Vzhůru do domu! Zapalte ho! Je tam plno stříbra a peněz. Všichni se nabalíme a pomstíme se jim!“

Vidina stříbra je přímo fascinovala. Nechali druhá ležet na zemi, třebaže jevil slabé známky života, a o překot pádili k budově.

Zmatku využil plukovník Wellmere. Sebral ze stáje svého koně a nepozorován dojel na silnici. Chvilí váhal, kam by se měl pustit a co by měl udělat. Má jet ke stráži a pokusit se o záchranu Whartonovy rodiny? Či má využít svobody a prchnout ke královské armádě?

Pocit hanby a vědomí viny ho natolik ovládly, že se rozhodl pro druhou možnost. Jel směrem k New Yorku. Po cestě ho trýznila myšlenka, že se zachoval nízce a podle. Ale ještě víc ho sužovaly obavy, že by mohl narazit na rozzuřenou ženu, s níž se oženil za poslední návštěvy v Anglii. Brzy se jí však nasytil a nyní už neuznával její nároky.

V domě U akátů si ani nevšimli, že se Lawton a Wellmere vytratili. Lékař i kněz se zabývali starým panem Whartonem, který po nezdařeném sňatku své dcery upadl do kritického stavu. ,

Střelba vzbouřila rodinu, ale nebylo už dost času cokoliv podniknout. V té chvíli vnikl do pokoje náčelník Kůžičkářů a za ním ostatní členové bandy.

„Vzdejte se, služebníci krále Jiřího,“ halasil náčelník a položil Sitgreavesovi mušketu na prsa, „nebo vám všem pořádně pustím žilou.“

„Pomalu, pomalu, příteli,“ uklidňoval Kůžičkáře chirurg. „Pravděpodobně umíte rány líp rozdávat než léčit. Zbraň, kterou držíte v ruce, je pro zvířata silně nebezpečná.“

„Vzdej se, nebo schytáš celý její obsah“

„Proč bych se měl vzdávat? Já nejsem žádný válečník. Podmínky kapitulace musíte dojednat s kapitánem Lawtonem. Ale obávám se, že v tomto směru nebude nijak moc přístupný.“

Kůžičkář si obezřetně prohlédl místnost a dospěl k názoru, že se nemusí obávat odporu. Dychtil co nejdříve dostat svůj díl kořisti. Od-

hodil tedy mušketu a pustil se do bezostyšného rabování. Chamtivě strkal do vaku mísy a talíře.

Dům skýtal zvláštní podívanou. Dámy se shlukly kolem Sarah, která se stále ještě neprohrála ze mdlob. Jejich pokoj zatím unikl pozornosti záškodníků.

Pan Wharton trpně seděl a odevzdaně hleděl před sebe, jako by se ho zmatek kolem ani netýkal. Naslouchal sice slovům útěchy, jak mu je našeptával kněz, ale vůbec je nechápal. Singleton ležel na pohovce a třásl se, naprosto bez zájmu o okolí. Chirurg mu podával posilující lék. Caesar a sluha kapitána Singletona prchli zadem do lesa. Katy Haynesová pobíhala po budově a nedočkavě ukládala cenné věci do rance. Úzkostlivě se vyhýbala všemu, co jí nepatřilo.

Vraťme se na chvíli ke Čtyřem koutům. Když seržant přiměl své muže, aby se ozbrojili a nasedli na koně, posedla Betty Flanaganovou nepokojná touha účastnit se nebezpečné výpravy. Snad ji hnala obava, že zůstane v celém domě sama, snad přání, aby osobně přispěla k záchraně svého oblíbence. Hollister velel a do jeho rozkazů zaléhal Bettin hlas:

„Počkejte chvíli, milý seržante, až oba hoši vystoupí z vozu. Pojedu s váma. Posbíráme raněný a dopravíme je domů.“

Hollister v duchu vítal každý důvod k odkladu, neboť se na tuto akci ve tmě ani trochu netěšil, navenek se však hrozně rozčiloval, že je paní Flanaganová zdržuje.

„Moje chlapce sundá z koní jenom dělová koule,“ holedbal se, „a není pravděpodobné, že budeme mít tak příjemné bojové nástroje, jako jsou děla a muškety. Když jde o zlo, lidé dovedou být neobyčejně vynalézaví. Jestliže chcete, Elizabeth, můžete jít s námi, ale vozík nechejte doma.“

„Milý seržante, to zas není pravda,“ protestovala Betty. Stále ještě pociťovala omamující vliv silného nápoje. „Což neseštelili nedávno z koně kapitána Singletona? A což neležel kapitán Jack na zemi, s obličejem zarytým do bláta? Nevypadalo to s ním moc bledě? A nemysleli si jeho vlastní chlapci, že už je po něm?“

„Lžete,“ rozčilil se seržant. „A lže každý, kdo tvrdí, že jsme nezvítěli.“

„Trošku ano, ale jenom trošku,“ mírnila ho pradlena. „Ale major Dunwoodie vás vrátil, a tak jste přece jenom zavadili o normální vojáky. Podle mého nikdo není lepší jezdec než kapitán, a přeci spadl. Tak seržante, vozejk vám nakonec přijde vhod. Vy dva,“ ukázala na nejbližší muže, „zapřáhněte kobyly a zejtra budete mít whisky habaděj. A na dno hod'te kůži z Jenny. Bude se na ní sladce ležet jako na peřince.“ Seržant se nechal oblomit a ekvipáž paní Flanaganové byla ihned připravena k odjezdu.

„Nevíme, odkud nás napadnou,“ hlaholil Hollister. „Proto bude vpředu pět mužů a zbytek bude krýt náš ústup, kdyby došlo k nejhoršímu. Pro člověka, jemuž se nedostalo hlubšího vzdělání, nastal strašný okamžik, Elizabetho. Moc bych si přál, aby tu byl nějaký důstojník.“

„Prosím vás, člověče, vzpamatujte se,“ plísnila ho pradlena, která se mezitím pohodlně ve vozíku usadila. „Nablízku je ďábelský nepřítel. Jed'te pěkně zostra, nebo se vám kapitán Jack poděkuje za takovou pomoc.“

„Nemám zkušenosti s duchy ani s ukládáním mrtvých, paní Flanaganová,“ bránil se veterán. „Nesloužil jsem nadarmo v minulé válce a pět let ve válce této, abych nevěděl, jak je třeba hlídat zavazadla. Mne nikdo nebude poučovat, co mám dělat. Vpřed, vojáci, vpřed a říd'te se mými rozkazy.“

„Tak se konečně do toho dejte,“ pobízela je netrpělivě pradlena. „Černoch už je tam a kapitán si na vás vzpomene, až bude pozdě.“

„Víte určitě, že ten rozkaz přinesl černoch?“ zeptal se seržant. Zapadl mezi vojáky, kde mohl volně rozmlouvat s Betty a podle potřeby se pohybovat mezi čelem a zadním vojem.

„Ne, já nevím nic jistě, miláčku. Ale proč hoši nepobídnou koně ke klusu? Kobyly už hoří netrpělivostí. Tady v údolí není žádný horko a my jedem pomalu jako starý báby na funus.“

„Jen pomalu a opatrně, paní Flanaganová. Dobrý důstojník nikdy nejedná ukvapeně. Kdybychom náhodou potkali zlého ducha, mohlo by to s náma špatně dopadnout. Ve tmě nejsou koně moc platný a moje dobrá pověst by vzala zasvě.“

„Pověst! Copak kapitán Jack neztrácí pověst a k tomu ještě život?“

„Stát!“ zařval seržant. „Co to číhá tam vlevo od skály?“

„To nic není,“ uklidňovala ho prادلena. „Nanejveš to může být duch kapitána Jacka. Přišel vás postrašit, protože jedete tak strašně pomalu.“

„Betty, lehkomyšlnost vám našeptává hazard! Pátrací - vpřed! Proveďte průzkum terénu! Taste meče! Zadní voji, držte se těsně za čelem!“

„Jste hlupák nebo zbabělec,“ osopila se na seržanta Betty. „Sejděte z cesty a já budu s kobylou na hromadě!“

Jeden průzkumník se vrátil a hlásil, že nic jim nebrání v postupu vpřed. Jezdci se vydali tedy na další pouť tmou, ale jeli velmi rozvážně a opatrně.

„Odvaha a rozvaha jsou zlatým pravidlem pro každého vojáka,“ poučoval Betty seržant. „Ale jedno se bez druhého neobejde.“

„To jako rozvaha bez odvahy, že? To si myslím taky, seržante. Ten spratek tahá moc za opratě.“

„Jenom klid, dobrá ženo! Slyšela jste?“ Seržant se zastavil a natahoval uši. Skutečně zazněla rána a její ozvěna duněla údolím.

„Přísahám, to je lidská pistole! A k tomu z našeho pluku! Zadní voji, držte se těsně za čelem!“

Když teď zaslechl zvuk, kterému plně rozuměl, přemístil se do čela svých mužů a na tváři se mu rozhostil výraz vojenské pýchy. Prادلena jej bohužel pro tmu nespátřila.

V nočním větru zarachotila salva z mušket. Seržant zařval:

„Vpřed!“

Hned nato uslyšeli dusot osamělého koně, který pádil tak rychle, jako by jezdcí šlo o život.

Hollister zastavil četú a sám vyjel vstříc jezdcí.

„Stůj! Kdo tam?“

„Hollistere, jste to vy?“ zeptal se Lawton. „Vždy připraven a vždy na svém místě. Kde je stráž?“

„Zde, pane, připravena vás následovat do každé šlamastyky,“ zvolal radostně veterán. Ucítit velké ulehčení, protože ztratil pocit odpovědnosti. Dychtivě se hrnul ke kapitánovi jako chlapec, který vítá, že mu někdo bude ukazovat cestu vpřed.

„Dobrá, dobrá,“ pravil kavalérista a přijel ke svým mužům. Pronesl

k nim několik povzbudivých slov a vedl je dolů údolím. Teď se nesli rychle jako vítr. Kůň s vozíkem jim nemohl stačit. Betty se uchýlila ke straně cesty a poznamenala:

„Hned se pozná, že je s nima kapitán Jack. Hoši jedou jako na veselku. Švihla jsem do kobyly a uviděla chlapíka na nohou. Není rozumný vystavovat tak svoje cimbuří, mohlo by taky utrpět úhonu.“

Pod vedením kapitána Lawtona muži odvážně postupovali vpřed. Ani dobře nevěděli, zda pronásledují Kůžičkáře či královský oddíl. Hlavní bylo, že mají v čele důstojníka, jemuž mohou důvěřovat. Kapitán je odvážný a riskuje vlastní život. Takové ctnosti dovedou strhnout i vojáky málo statečné či odvážné.

Když dojeli k bráně usedlosti U akátů, kapitán četu zastavil. Seskočil z koně a nařídil osmi mužům, aby učinili také tak. Obrátil se k Holisterovi:

„Vy zůstaňte zde a dávejte pozor na koně. Jestli se někdo pokusí projít, zastavte ho nebo ho srazte a -“

V té chvíli vybuchly hučivé plameny okny ložnice a zachvátily cedrovou střechu. Temnou noc ozářilo takřka denní světlo.

„Vpřed!“ vykřikl kavalérista. „Vpřed! Až učiníte spravedlnosti zadosť, buďte milosrdní!“

Vůdce Kůžičkářů zaslechl kapitánův hlas, upustil kořist a na chvíli se nerozhodně zastavil. Pak přiskočil k oknu. Vtom vběhl do pokoje Lawton s šavlí v ruce.

„Zemři, sketo!“ vykřikl a uhodil Kůžičkáře do čelisti. Ten však vyrazil oknem na trávník a uprchl do noci.

Jeden bandita padl, ostatní si zavčas uvědomili nebezpečí a rovněž uprchli. Dámy v domě se věnovaly Sarah a ani nezpозorovaly, že do některých místností vnikli Kůžičkáři. Až zápach a čoud je upozornily, že v domě hoří. Hned nato zaslechly pronikavý ženský jekot. To Katy a Caesarova manželka, vyděšené nebezpečím, volaly o pomoc.

„Milosrdná Prozířetelnosti,“ kvílela teta. „V celém domě je hrozný zmatek. Chystá se krveprolití!“

„Nikdo nebude bojovat,“ odpověděla Isabella. „Doktor Sitgreaves je mírumilovné povahy a jistě ani kapitánu Lawtonovi není zrovna do boje.“

„A váš bratr, slečna Singletonová, je stále ještě vysílen nemocí,“ dodala slečna Peytonová.

„Musíme jednat! Naše přítomnost snad zažene zmatek!“

Slečna Peytonová se chystala učinit to, co pokládala za svatou povinnost svého pohlaví. S důstojností uraženého ženského citění se odebrala ke dveřím, provázena Isabellou. Pokoj, do něhož přenesli Sarah, byl v jednom křídle budovy, a s hlavní halou jej spojovala dlouhá a tmavá chodba. Na jejím konci zahlédly obě ženy několik pádících postav.

„Pojďme!“ prohlásila bojovně slečna Peytonová. „Musí v nás přece respektovat ženy!“

Frances se sestrou osaměly. Několik minut uplynulo v bezhlesém tichu. Hlasitý praskot v hořejších místnostech vystřídalo jasné světlo, jež sem vniklo otevřenými dveřmi a osvětlilo předměty tak zřetelně, jako by se octly pod palbou poledního slunce. Sarah se zvedla na posteli a zmateně se rozhlížela. Frances vyskočila a začala pobíhat po pokoji.

Náhle výbuch otrásl budovou v samých jejích základech. Spadla střecha a plameny rozlily světlo po širém okolí. Bylo vidět předměty v blízkosti domu jako ve dne. Frances skočila k oknu a spatřila zmatenou skupinu, jak se shromáždila na trávníku. Zhlédla tetu a Isabellu, jak ukazují na hořící budovu a zřejmě naléhavě žádají dragouny, aby se odvážili dovnitř. Frances si uvědomila, v jak velkém nebezpečí se octly. Vykřikla a pádila jako šílená chodbou.

Do cesty se jí postavil hustý dusivý sloup kouře. Zastavila se a chtěla se nadechnout. Tu ji uchopily čísi mužné paže a nesly mezi padajícími oharky a šlehy plamenů. Když se Frances vzpamatovala, uvědomila si, že vděčí za svůj život kapitánu Lawtonowi. Vrhla se na kolena a zasténala:

„Sarah, Sarah, zachraňte mi sestru!“

Rychle jí ubývalo sil. V bezvědomí klesla na trávu. Kavalerista na ni ukázal, požádal Katy o pomoc a znovu se chystal vniknout do hořící budovy. Oheň zachvátil verandu a okna. Celý vnitřek naplnil dusivý dým.

Vyjít se dalo jediným průchodem. Otůžilý a prudký Lawton zaváhal. Jeho nejistota však trvala jenom chvíli, pak se opět vrátil do žáru a

tmy. Chvilí bloudil v plamenech a kouři. Nemohl najít východ. Potom se vrávoravě vrátil na trávník. Nabral do plic trochu čerstvého vzduchu a znovu opakoval svůj pokus. Zase bez úspěchu. Potřetí se setkal s mužem, který potácivě nesl nehybné tělo. Kapitán bez rozmyšlení je uchopil a s nadlidským úsilím je strkal před sebou ohněm ven. Ke svému úžasu zjistil, že to byl chirurg. Zachránil jednoho Kůžičkáře.

„Archibalde,“ rozčilil se kapitán, „proč jsi k čertu vynesl zrovna toho arcilotra? Víš, co ten už napáchal zla?“

Chirurg byl příliš ohlušen, než aby mohl ihned odpovědět. Setřel si z čela pot a namáhavě vydechoval kouř, který mu zaplnil plíce.

„Po všem je veta!“ naříkal. „Kdybych se tam dostal včas a zastavil krvácení z krční žíly, snad by se dal zachránit. Ale vedro zhoršuje jeho stav. Život ho opustil. Jsou tu ještě ranění?“

Otázku položil prázdnou, poněvadž Frances mezitím přenesli na druhou stranu a Lawton v dýmu znovu tápal ke dveřím do domu. Těsně u vchodu se střetl s mužem, který vynášel omdlelou Sarah. Sotva ji položil na trávník, oheň propukl plnou silou a zahalil celou budovu neprodyšným obalem plamenů.

„Díky bohu!“ vykřikl její záchránce. „Jinak by zemřela hroznou smrtí.“

Kavalerista pohlédl na mluvčího a ke svému úžasu spatřil kramáře.

„Podívejme se! Špión! Proboha, člověče, vy mě pronásledujete jako zlý duch“

„Kapitáne Lawtone,“ lapal po dechu Birch a vyčerpaně se opřel o plot. „Jsem opět ve vaší moci. Teď nemohu ani utéci, ani se bránit.“

„Věc Ameriky je mi dražší než život,“ povzdychl si kavalerista. „Vlast však nemůže žádat po svých dětech, aby zapomínaly na vděčnost a na čest. Prchejte, nešťastný člověče, pokud vás nikdo nevidí. Jinak nebude v mé moci vás zachránit.“

„Nechť vám bůh dá sílu k vítězství nad nepřitelem,“ pravil vroucně Birch a uchopil dragouna železnou silou, jakou by nikdo neočekával od tak hubeného člověka.

„Poslyšte,“ chytil Lawton Birche za paži, „jenom na slovíčko. Jste skutečně tím, za koho se vydáváte?“

„Královský špión,“ přerušil ho Birch a odvrátil se od něho.

„Pak jdi, darebáku. Lakota nebo zklamání svedly z pravé cesty ušlechtilou duši.“

Sotva kapitán domluvil, zmizel kramář z dohledu.

Lawton ještě chvíli hleděl na místo, kde stál onen záhadný muž, potom se obrátil k bezvědomé Sarah, zvedl ji do náruče a nesl jako spící dítě ke svým přátelům.

XXIII

Z budovy zůstaly jenom stěny, zčernalé kouřem. Bez terasy a bez ozdob trčely do vzduchu jako smutná připomínka pohody a bezpečí, jež dříve vládly v útulných pokojích. Střecha a ostatní dřevěné části domu se propadly do sklepů a bledé světlo z jejich popela chabě pableskovalo v popraskaných oknech.

Předčasný útek Kůzičkářů umožnil dragounům zachránit část nábytku. Teď se tu povaloval na trávniku v neuspořádaných hromadách. Dokresloval tak obraz naprosté zkázy a zpuštění. Záblek ohně občas osvětlil svéráznou postavu seržanta Hollistera obklopeného druhy na koních.

Paní Flanaganová povolila svému koni uzdu a nechala ho popásat se kolem cesty. Přiblížila se k místu, kde stál seržant, a s neuvěřitelným klidem sledovala průběh událostí. Navrhla seržantovi, aby se pustili do plenění, jelikož boj nadobro skončil. Veterán ji seznámil se svými rozkazy. Zůstal neoblomný, ať si škemrala a naříkala sebevíc. Když pradelna spatřila kapitána Lawtona, jak nese Sarah kolem budovy, odvážila se mezi bojovníky. Kapitán položil Sarah na pohovku, již zavčas vynesli dva muži z domu, a vzdálil se, přenechávaje péči o churavou dívku slečně Peytonové a její neteři.

„Podívejte se,“ blouznila Sarah, ukazujíc na doutnající sutiny. „Mně na počest svítí okna! Vždycky « tak přijímají nevěstu. Prozradil mi, že tentokrát tomu bude také tak. Naslouchejte! Uslyšíte zvony!“

„Otřes jí úplně zničil rozum,“ naříkala slečna Peytonová. „Moje dítě, moje krásná Sarah se pomátla!“

„Ne, ne,“ ujišťovala ji Frances, „jenom blouzní, má horečku. Jistě se zase zotaví!“

Teta se chopila těchto slov jako svítající naděje a poslala Katy, aby požádala doktora Sitgreavesa o pomoc a radu.

Katy zastihla chirurga, když se zrovna vyptával mužů, jaké je jejich povolání. Přitom si zvědavě prohlížel každou pohmožděninu a každý šrám. Jakmile uslyšel vzkaz, netrvalo ani minutu a už stál po boku slečny Peytonové.

„Smutný konec veselí, které zvečera tak pěkně započalo,“ poznamenal chlácholivě, „ale válka přináší různé útrapy. Často však také podporuje věc svobody, zlepšuje naše znalosti a rozšiřuje vědění.“

Slečna Peytonová nemohla odpovědět. Ukázala jen na svou neteř.

„Je to horečka,“ tvrdila Frances. „Jen se podívejte, jak má skelné oči a jak jí planou tváře!“

Chirurg chvíli stál a zamyšleně pozoroval vnější příznaky. Pak vzal mlčky pacientku za ruku. Jeho tvrdé rysy prozrazovaly pohnutí. Uměl ovládat své city a vášně a na tvář vkládal masku nečitelnosti, jež nikdy nedávala najevo, co se odehrává v jeho srdci.

Nyní však teta i neteř jediným pohledem bystře uhádly jeho city. Přetřel si oči a lítostivě se odvrátil.

„Nejde o horečku. Je to, má drahá paní, případ, který mohou vyléčit jenom péče a čas. Měli bychom teď dámy zavést tam, kde naleznou lékařskou péči a kde si odpočinou. Zde jsou jenom kouřící trosky a výpary z bažin.“

Proti tomuto rozumnému návrhu nikdo nic nenamítal. Lawton vydal rozkaz, aby se oddíl odebral do Čtyř koutů. Na místě byla ponechána pouze stráž pod Hollisterovým vedením. Když seržant zjistil, že nepřítel je uhněten z pozemské hlíny, zaujal své postavení s obdivuhodným chladem. Prozíravě odvedl skupinku vojáků tak daleko od trosek, aby je nebylo vidět. Světlo dohasínajícího požáru však bylo dost silné, aby objevilo každého, kdo by se přiblížil k trávníku s úmyslem plnit.

Toto rozumné opatření kapitána plně uspokojilo. Prikázal, aby všechno připravili k odjezdu. Slečna Peytonová, její dvě neteře a Isabella usedly do parádního kočáru, zatímco vozík paní Flanaganové, naplněný až po vrch příkrývkami, hostil kapitána Singletona.

Doktor Sitgreaves se ujal lehkého kočáru a pana Whartona. Kam se za oné rušné noci poděl zbytek rodiny, nám není bohužel známo. Ze

služebnictva našli jenom Caesara.

Když se Lawton postaral o oddíl, dal rozkaz k odjezdu. Na několik minut zůstal sám na trávníku a sbíral přibory a jiné cenné věci, aby nezlákaly ke krádeži jeho vlastní lidi. Když už neviděl nikde nic, co by mohlo narušit jejich počestnost, vyšvihl se do sedla a vydal se za průvodem.

„Zadržte, zadržte!“ zakvílel do noci ženský hlas. „Jak mě můžete opustit a nechat napospas vrahům? Lžíce je roztavená a já budu požadovat náhradu, existuje-li zákon a spravedlnost v této nešťastné zemi.“

Lawton se obrátil po hlase a ve tmě spatřil Katy, jak se hrabe z trosek, obtížená rancem, jenž by svými rozměry mohl směle soupeřit s proslulým batohem kramáře Birche.

„Vy jste ta žena, která patřila k domácnosti Harveye Birche?“ zeptal se jí.

„Správněji řečeno, byla jsem jeho domácností celou. V domku jsem bydlela jenom já, on a starý pán. Vy jste starého pána neznal, že ne?“

„Bohužel mi zůstalo to štěstí odepřeno. Jak dlouho jste žila v rodině pana Birche?“

„Přesně se nepamatuju. Asi devět let. A co z toho mám?“

„To jistě. Skutečně nevidím, jaký prospěch vám z toho společenství vzešel. Povězte mi upřímně, nevidíte v pohybech a charakteru pana Birche něco neobvyklého?“

„Neobvyklý je slabý slovo pro člověka, o kterém nikdy nevíte, co udělá za hodinu,“ odpověděla Katy, snížila hlas a rozhlédla se obezřetně kolem: „Je strašně bezohledný. Peníze pro něho znamenají míň než prach na cestě. Pomozte mi ke slečně Jinitt a dovíte se, co všechno Harvey udělal.“

„Výborně!“ zvolal kavalerista. „Dovolte, abych vám pomohl na koně.“ Vyhodil starou pannu do výše, až ztratila rovnováhu.

„Pusťte mě dolů!“ žadonila Katy a snažila se vyprostit z jeho železného sevření. Zároveň však měla strach, že spadne. „Tak se přece dáma na koně nevysazuje! A nemůžu přece jezdit bez sedla!“

„Pomalů, pomalů, milá dámo. Roanoke nikdy nepadá dopředu, ale někdy se zvedá dozadu. Není zvyklý na paty, aby mu byly do boku jako dirigent vojenské kapely o bitevním dnu. Jediný dotek ostruhou stačí na

čtrnáct dní. Není moudré kopat tímto způsobem. Můj kůň nemá rád, když ho někdo povzbuzuje.“

„Sundejte mě!“ kvičela Katy. „Nebo spadnu a zabiju se. Kromě toho se nemám čeho držet. V rukou držím plno cenných věcí!“

„Pravda, už jsem si myslel, že patříte k našemu zásobovacímu oddílu. Opasek obemkne nás oba.“

Tato poklona Katy potěšila. Už se nebránila, když ji připoutal ke své herkulovské postavě a ostruhou pobídl koně. Vyletěli jako šipka a Katy ani nenapadlo se vzpírat. Předjeli vozík paní Flanaganové, jedoucí po kamenech opatrně a pomalu, aby raněný kapitán Singleton příliš netrpěl.

Události minulé noci mladého vojáka hluboce vzrušily. Duševní vzepětí teď vystřídala obvyklá ochablost. Ležel pečlivě zabalen do přikrývek, podporován svým mužem. Nemohl však promluvit ani slovo.

Rozhovor mezi Lawtonem a jeho spolujezdkyní zpočátku ustal, neboť rychlost jízdy nedovolovala výměnu myšlenek. Teprve když kůň poněkud zpomalil, zeptal se kavalérista:

„Vy jste tedy bydlela ve stejném domě jako Harvey Birch?“

„Víc než devět let,“ přisvědčila Katy. Vydechla si, neboť ji potěšilo, že kapitán zvolnil jízdu.

Hluboký kapitánův hlas dolehl až k Betty Flanaganové. Otočila hlavu a bez rozpaků se vložila do rozhovoru:

„Potom teda víte, ženská, jestli je spřízněnej s ďáblem. Seržant Hollister to aspoň tvrdí, a není to žádný fanfarón.“

„To je hrozná urážka,“ zlobila se Katy. „Na světě nežije laskavější člověk, než je Harvey. Ďábel! Kdyby obcoval se zlým duchem, nečetl by přece bibli!“

„Je to teda pobožnej ďábel. Ale seržant ho považuje za posedlýho. A seržant je učenej pán.“

„Je. to blázen!“ odsoudila Katy seržanta drsně. „Harvey by moh být docela zámožný, kdyby nebyl tak neopatrný. Kolikrát jsem mu říkala, že by se z něho brzo stal vážený občan, kdyby si hleděl kramaření, kdyby šetřil a oženil se a kdyby nechal machlů a paklů s královskýmá. Potom by mu seržant Hollister nesahal ani po kotníky.“

„To asi nevíte, že pan Hollister je svou hodností hned za kornetem,“ poučovala Betty starou pannu. „Ale kramář nás v noci varoval, a není jistý, jestli by se kapitán Jack z toho dostal, nebejt posil.“

„Co to povídáte, Betty,“ žasl kavalerista a naklonil se v sedle kupředu. „Vy jste se tedy dověděla od Birche, že mi hrozí nebezpečí?“

„Přesně tak, můj milej. Musela jsem na hochy došlápnout, aby sebou hodili. Ale hned jsem věděla, že to dobře dopadne. Jenom se divím, že se kolem Belzebuba tak málo plundruje.“

„Já jsem taky tušila, že nám hrozí neštěstí,“ přidala se k ní Katy. „Slunce dnes zašlo za černé mraky a domácí pes kňučel, ačkoliv jsem mu vlastníma rukama přichystala žrádlo. Kromě toho, není to ani týden, co se mi zdálo o tisíci rozsvícených svíčkách a koláčích, co se v peci spálily na troud.“

„Mně se málokdy něco zdá,“ svěřovala se Betty. „Když má člověk čistý svědomí a v sobě hodně papáníčka, potom hajinká jako nemluvnátko.“

Ve srovnání s prostou elegancí a bezpečím usedlosti U akátů působil hotel paní Flanaganové jako zlý sen. Podlahy sice byly pokryty koberci a okna byla opatřena záclonkami, ale všude zely povážlivé trhliny. Prkénka a papíry clonily tak důkladně, že zelené okno propouštělo jenom polovinu světla.

Lawton se snažil vylepšit vše, co se dalo. Než dojel hlavní voj, dal rozdělat v krbu oheň. Dragouni sem dokonce přitáhli několik kusů otlučeného nábytku.

Když slečna Peytonová a její chráněnky přijely, našly docela přijatelné ubytování.

Sarah po celou cestu blouznila. Nevšímalá si okolí a jen mluvila o citech, které jí rozdíraly hrudí.

„Je nemožné zvládnout mysl, která prožila tak hrozný otřes,“ řekl Lawton Isabelle Singletonové. „Musíme však vynaložit veškeré úsilí, aby aspoň tělo mělo pocit bezpečí. Vy jste z vojenského rodu, zvyklá podobným výjevům. Pomozte mi ucpat okna, aby sem neproudil studený vzduch.“

Lawton spravoval rozbité tabulky skla a Isabella rychle vyráběla náhražku záclon.

Přímo proti oknu se rozkládaly hospodářské budovy. Lawton náhle spatřil zvláštní záblesk.

„To je třpyt palné zbraně,“ vykřikl a vyskočil z okna přímo na koně. Jeho skok byl rychlý jako myšlenka. V té chvíli však zákmit světla vystřídal zasvištění střely. Z pokoje se ozval pronikavý výkřik.

„Na koně, na koně a za mnou!“ vykřikl kavalerista. A dřív než ohromení muži pochopili, oč jde, Roanoke Lawtona bezpečně přenesl přes plot.

Rozpoutal se hon na život a na smrt. Vzdálenost ke skalám však byla opět příliš krátká a zklamaný kavalerista zahlédl, jak jeho kořist mizí v rozsedlinách, kam za ní nemohl.

„U života Washingtonova,“ bručel si pro sebe a ukrýval šavli do pochvy, „udělal bych z něho dvě poloviny, kdyby nebyl tak čilý. Ale přijde čas!“

Když se vrátil do domu paní Flanaganové, vyděšená Katy mu oznámila, že střela, určená jemu, zasáhla slečnu Singletonovou.

XXIV

Dragouni v rychlosti připravili pro dámy dva byty. Do ložnice přinesli Isabellu a uložili na hrubé lůžko vedle bezvědomé Sarah. Když jí slečna Peytonová a Frances přispěchaly na pomoc, shledaly, že se nemocná usmívá; vypadala, jako by se jí nic nestalo.

„Bohu chvála,“ děkovala hlasitě teta osudu, „rána a pád mě uvedly v omyl. Jistě, jistě, bylo už dost hrůzy. Aspoň že téhle jsme zůstali ušetřeni!“

Isabella si přitiskla ruku na prsa a stále se usmívala, ale tak podivně, až Frances stydla v žilách krev.

„Je George daleko?“ zeptala se. „Přiveďte ho, popožeňte ho, nezbývá moc času a ráda bych ho ještě viděla.“

„Vy se usmíváte?“ divila se slečna Peytonová. „Nebyla jste tedy raněná?“

„Je mi dobře. Jsem šťastná,“ zašeptala Isabella. „Získala jsem lék na každou bolest“

Sarah se najednou zvedla a dotkla se Isabelly. Na ruce měla krev.

„Podívejte se,“ ukazovala Sarah všem svou ruku. „Nesmyje snad krev lásku? Vdejte se, dívko, a pak už vás nikdo nevypudí ze svého srdce, pokud,“ dodala, šeptem a naklonila se k Isabelle, jako by jí prozrazovala tajemství, „pokud nenajdete nějakou jinou v minulosti. Pak nezbyvá než zemřít a odejít do nebe - v nebi totiž nejsou ženy.“

Sarah domluvila, skryla obličej do šatů a po celou noc již neřekla ani slovo.

Do místnosti vstoupil Lawton. Ačkoliv byl zvyklý na nebezpečí a na hrůzy záškodnické války, nedokázal se dívat bez pohnutí na trosku před sebou. Sehnul se ke křehké postavě a zachmuřené čelo prozrazovalo, jakou bolest prožívá.

„Isabello,“ zašeptal, „vím, že jste statečnější než většina žen.“

„Mluvte,“ vyzvala ho Isabella, „chcete-li mi něco říci, mluvte bez obav.“

Kavalerista se odvrátil a odpověděl:

„Každý, koho zasáhla střela, zemřel.“

„Smrti se nebojím, Lawtone. Děkuji vám, že jste o mně nepochyboval. Od začátku jsem to cítila.“

„Tohle všechno jste neměla vidět a prožít. Je smutné, když Británie povolává do zbraně naše mladé lidi. Ale když se stane obětí války půvabná dívka, pak lituji, že jsem se kdy dal na vojenské řemeslo.“

„Poslyšte, kapitáne Lawtone,“ Isabella se jen s obtížemi nadzvedla. „Celé své mládí jsem prožila v táborech a v kasárnách. Dělal jsem všechno, jen abych zpříjemnila život starému otci. Myslíte, že bych se mohla změnit ve dnech nebezpečí a strádání? Ne! Až budu umírat, bude mi útěchou vědomí, že jsem učinila vše, co žena v takovém případě může udělat.“

„Viděl jsem už tisíce válečníků prolévat krev, ale mezi všemi jsem nenalezl udatnějšího ducha.“

„Je to jenom duch. Pohlaví a síla mi vzaly mou nejdražší výsadu. K vám, kapitáne Lawtone, byla příroda mnohem štedřejší. Máte silné paže a srdce a věnujete je naší věci. Vím, že jí zůstanete věrný až do konce. A George - a -“ Zarazila se, rty se jí zachvěly a oči stočila na podlahu.

„A Dunwoodie!“ uhádl kavalerista. „Chcete hovořit o něm?“

„Nejmenujte ho!“ zapřísahala kapitána Isabella. Klesla do podušek a rukama si zakryla obličej. „A teď, prosím vás, Lawtone, opusťte mě. Připravte chudáka George na nečekanou ránu.“

Kavalerista se ještě chvíli melancholicky díval, jak se zachvívá bezmocné tělo v křečích. Pak odešel za svým přítelem.

Rozmluva mezi kapitánem Singletonem a sestrou působila na všechny bolestně. Isabella na okamžik podlehla záchvatu něžnosti. Potom však, jako by si uvědomila, že její hodiny jsou sečteny, rázně se vzb chopila.

Poprosila je, aby odešli, a ponechali ji jenom s bratrem a s Frances. Chirurg se několikrát nabídl, že jí poskytne pomoc, ale pokaždé ho odmítla. Nakonec se musel vzdálit, ač velmi nerad.

„Zvedněte mě,“ požádala umírající. „Dovolte mi, abych naposled mohla popatřit v obličej, který miluji.“

Frances mlčky splnila její přání a Isabella upřela oči na Georga. „Nezáleží na tom příliš, bratře, za několik hodin se scéna uzavře.“

„Žij, Isabello, má sestro, má jediná sestro! Otče! Ubohý otče!“

„Smrt zasáhne. Ale je voják a křesťan. Slečno Whartonová, pokud mě síly neopustí, budu hovořit o tom, co vás zajímá.“

„Ne,“ konejšila ji Frances jemně. „Uklidněte se. Nechť touha se mi zalíbit neohrozí život, který je tak cenný pro - pro mnohého.“ Slova téměř zadusilo pohnutí, neboť Frances se dotkla struny, jež vzrušovala její srdce.

„Ubohá, citlivá dívka,“ litovala ji Isabella. „Před vámi leží celý život. Nechci rušit vaše štěstí.“

„Nevím, co je to radost,“ posteskla si Frances. „Jsem zrazená ve všem, co nejmí miluji.“

„Ne!“ přerušila ji Isabella. „Máte důvod k životu, který je rozhodující pro každou ženu. Může jej zničit jenom smrt.“

Únava si vynutila přestávku. S bezdechým napětím očekávali, co nemocná ještě řekne.

Když konečně nabyla sil, položila ruku Frances na paži a pravila mírně: „Slečno Whartonová, jestliže existuje na světě žena, která se vyrovná po duševní stránce majoru Dunwoodiemu a která je hodna jeho lásky, pak jste to vy.“

Frances zachvátil pocit neovladatelné radosti. Avšak pohled na ubohou trosku, která ležela před ní, ztlumil v dívce příjemný pocit. Zastyděla se.

Isabella pozorovala, jak je Frances dojata, a její oči vyjadřovaly soucit i obdiv.

„Tyto pocity už jsou za mnou,“ pokračovala Isabella. „Ano, slečno Whartonová, Dunwoodie náleží výhradně vám.“

„Bud' spravedlivá k sobě, milá sestro,“ napomenul nemocnou kapitán. „Ať romantická ušlechtilost nezradí tvou povahu!“

„To není romantika, ale pravda, která mě nutí promluvit. Co všechno jsem za tu hodinu prožila! Slečno Whartonová, narodila jsem se pod palčivým sluncem a moje pocity jako by se napojily jeho žářem. Vždycky jsem podléhala vášním.“

„Nemluv tak, nemluv tak,“ přerušil ji bratr. „Jen si vzpomeň, jak jsi milovala otce. Jak něžná a nesobecká byla tvoje láska ke mně.“

„Ano,“ přikývla Isabella. „Tuto myšlenku mohu vzít s sebou do hrobu.“

Zamyslíla se a bratr s Frances ji nevyrušovali. Náhle se vzpamatovala a pokračovala:

„Zůstanu sobecká až do konce. Mou nejstarší vášní byla Amerika a její svoboda a -“ Opět se zarazila a Frances napadlo, že začíná zápas se smrtí. Brzy však raněná znovu ožila a pokračovala: „Proč bych váhala na pokraji hrobu? Dunwoodie byla moje další a poslední vášeň. Byla to však láska neopětovaná.“

„Isabello!“ vykřikl zděšeně bratr.

„Jen si všimněte, jak jsme všichni posedlí světskou pýchou. Georgeovi je trapné, že jeho sestra chovala city, jež neodpovídají její povaze a vzdělání“

„Nemluvte již,“ zašeptala Frances. „Ničíte nás oba. Víc neříkejte, zapřísahám vás“

„Musím mluvit, musím být spravedlivá k Dunwoodiemu. A proto musíš poslouchat také ty, milý bratře. Dunwoodie mi nikdy ani slůvkem, ani jakýmkoliv činem nedal najevo, že by mi chtěl být něčím víc než jen přítelem. Ne, později se mi dokonce zdálo, že se mi vyhýbá. Strašně jsem se styděla.“

„Je to možné?“ žasl bratr.

„Klid, bratře, a poslouchej. Je to nevinná věc, kterou lze pochopit. Obě nemáme matku. Vám, Frances, dopomohla k vítězství vaše teta, ta upřímná, pozorná žena s vlídným srdcem. Dívka, která vyrůstá bez dohledu starší ženy, nesmírně ztrácí.

Otevřeně jsem projevovala city, které vy jste potlačovala, protože vás tomu naučili.“

„Isabello! Isabello! Mluvíš z cesty!“

„Ještě něco. Cítím, že krev, která vždycky proudila prudce, se řítí tam, kam by téci neměla. Ženy se musí snažit, aby si jich muži vážili, neboť život je plný skrytých citů. Požehnány jsou ty, jejichž časné dojmy jsou zbaveny pokrytectví. Jenom ty dívky mohou být šťastné s muži, jako je Dunwoodie.“ Hlas jí selhal.

Singleton se rozplakal a jeho nářek přivolal ostatní.

Na tvář raněné padl stín smrti. Zbývalo jí jenom tolik síly, aby uchopila bratra za ruku a přitiskla si ji na prsa. Zasténala, křečovitě se zachvěla a vydechla naposled.

Frances Whartonová nesla těžce dvojí neštěstí, které ji potkalo. Zdálo se jí, že osud byl k ní krutý, když vložil na vášky života a smrti úděl jejího bratra a když připravil sestru o rozum. Když však slyšela slova umírající, naplnilo se její srdce novým žalem. Najednou viděla plný dosah svého činu. Uvědomila si, jak mužně a čestně se Dunwoodie zachoval. Její úcta k němu vzrostla. Litovala, že ho tak krutě od sebe odvrhla. Lítost se měnila v žal a v zoufalství. Mladí se však snadno ze zoufalství vyléčí. I uprostřed neštěstí pociťovala Frances tajnou radost, která jímu životu dávala nový smysl.

Toho rána po zoufalé noci vyšlo jasné slunce, nezastřené mraky, a zářilo, jako by se vysmívalo bezvýznamným starostem pozemšťanů, kteří dychtivě přijímali jeho paprsky.

Kapitán Lawton si dal přivést koně a chystal se, že na něho vyskočí, jakmile se nad kopcí rozbřeskne. Udělil rozkazy a přehodil nohu přes sedlo. Naposled se podíval na úzkou uličku, jež umožnila Kůzičkáři uprchnout, pobídl Roanoka a pomalu se rozjel.

Velebné ticho obklopovalo cestu. Nikde nezůstalo ani stopy po dramatu, jež se v noci odehrálo, a nic nerušilo půvab nádherného jitra.

Nebojácného kavaléristu znovu překvapil kontrast mezi člověkem a přírodou. Zapomněl na nebezpečí a plně se ponořil do svých úvah.

Před ním se objevila stráž, které velel seržant Hollister.

Kavalerista lhostejně přelétl pozůstatky půlnoční srážky. Neztrácel čas a ihned přistoupil k věci.

„Viděl jste něco?“ zeptal se ordonance.

„Nic, pane, co by stálo za střelbu,“ hlásil Hollister. „Jednou jsme sedlali, slyšeli jsme totiž vzdálenou palbu.“

„Obětoval bych svého koně, kdybych mohl chytit mizeru, který natáhl kohoutek. Nenávidím ty skály. Jsou tady všude a s koněm se do nich člověk nedostane.“

„Za denního světla a při boji muže proti muži umím střílet dobře. Horší je to, když se setkáte s přízraky, které neskolí ani ocel, ani olovo.“

„Jaký podivný nápad se to vylíhl ve vašem podvedeném mozku, jáhne Hollistere?“

„Nelíbí se mi tmavý předmět, který se válí po okraji lesa od ranního úsvitu. I v noci jsem ho viděl, jak se krade ve stínu ohně. Určitě nemá dobré úmysly.“

„Mluvíte o té černé kouli u javoru na skále? Opravdu se pohybuje.“

„Ale ne jako smrtelník,“ prohlásil seržant, který pozoroval zjevení s hrůzou a s respektem. „Klouzá vpřed, ale nikdo neviděl pod koulí nohy.“

„I kdyby měl křídla,“ vykřikl Lawton, „patří mně! Stůjte na místě, dokud vás nezavolám.“

Sotva domluvil a Roanoke už letěl po planině.

„Ty proklaté skály,“ láteřil kavalerista. Vtom spatřil, jak se předmět posunuje ke skalní stěně. Minul však příhodný úkryt, který mu skály nabízely. Buď jej přehlédl ze strachu, nebo se tu ani trochu nevyznal. Stín prchal po planině.

„Mám tě, ať jsi člověk nebo ďábel,“ volal Lawton a tasil šavli. „Stůj a pros o milost!“

Zjev návrh zřejmě přijal. Jakmile zaburácel mocný kapitánův hlas, postava se sesula na zem a změnila se v beztvary černý kotouč bez života a bez pohybu.

„Co to jenom je?“ divil se Lawton. „Slavnostní oblek dobré panny Jeanetty Peytonové bloudí kolem svého rodného místa a marně hledá svou paní?“ Naklonil se ve třmenech kupředu, bodl hrotem meče pod hedvábné šaty, odhodil přikrývku a objevil postavu důstojného pána, který minulého večera uprchl od Akátů v kněžském rouše.

„Hollister měl opravdu důvod k poplachu. Polní kurát je vždy pro jízdu hrozbou.“

Duchovní se vzpamatoval natolik, aby poznal, že se k němu naklání dobře známý obličej. Poněkud vyveden z míry strachem, který projevil, a nepřístojným úborem, v němž byl přistížen, chtěl se zvednout a vykoktat přijatelné vysvětlení.

Lawton přijal jeho omluvy v dobrém rozmaru, i když jim příliš nevěřil. Po krátkém pojednání o stavu údolí kavalerista vsedl na koně a společně zamířili k hlídce.

„Jsem tak málo seznámen s uniformou rebelů, že jsem nemohl rozoznat, zda muži, o nichž tvrdíte, že patří k vám, netvoří součást bandy záškodníků.“

„Omluvy jsou zbytečné, milý pane. Vy jako sluha boží si nemusíte všimnout výložek na kabátech. Oblek, ve kterém sloužíte, ctí všechny.“

„Sloužím Jeho Milosti králi Jiřímu III.“ odvětil kněz a utřel si z čela pot. „Ale představa, že bych měl být skalpován, snadno zbaví rozvahy takového začátečníka, j ako j sem j á“

„Být skalpován!“ opakoval Lawton a zastavil se. Pak se vzpamatoval a dodal: „Jestliže však snad narážíte na Dunwoodieho švadronu lehkých virginských dragounů, pak by bylo dobré informovat vás, že zároveň s kůží berou i kousek lebky.“

„Neobávám se pána, který se vám podobá,“ pravil duchovní s úsměvem, „obávám se domorodců.“

„Domorodců! Mám tu čest být jedním z nich, ubezpečuji vás, pane!“

„Prosím, abyste mi rozuměl - míním Indiány. Ti neustále jen loupí, vraždí a ničí.“

„A skalpují“

„Ano, pane, a také skalpují,“ pokračoval duchovní a vyslal ke kapitánovi podezřívavý pohled. „Bronzoví, divocí Indiáni.“

„A vy si myslíte, že potkáte tuto čistou společnost s nosy posázený-

mi drahokamy na neutrální půdě?”

„Zajisté. V Anglii se povídá, že se jimi vnitrozemí jenom hemží.“

„A zdejšímu území vy říkáte vnitrozemí Ameriky?“ divil se Lawton. Zastavil se a zahleděl se na duchovního, jehož tvář prozrazovala upřímné a nestrojené překvapení.

„Zajisté, pane, domnívám se, že jsem ve vnitrozemí.“

„Dávejte dobrý pozor,“ ukázal Lawton směrem k východu. „Nevidíte široký pruh vody, který ani oko neobsáhne? Tam leží Anglie, která má podle vašeho názoru ovládat polovinu světa. Vidíte zemi, kde jste se narodil?“

„Na vzdálenost tří tisíc mil je nemožné cokoliv rozeznat,“ namítl udivený kněz a začínal pochybovat o kapitánově zdravém rozumu.

„Ne! Jaká škoda, že člověk nemá stejné schopnosti jako ctižádost. Teď obraťte zrak k západu. Pozorujte obrovskou rozlohu vody, která se valí mezi břehy Ameriky a Číny.“

„Vidím jenom zemi,“ odvětil rozechvělý kněz. „Nikde nevidím vodu.“

„Je nemožné cokoliv rozeznat na vzdálenost tří tisíc mil,“ opakoval Lawton a opět se rozjel. „Jestli se obáváte divochů, hleďte je ve vojsku vašeho panovníka. Rum a zlato dobře udržují oddanost.“

„Možná že jsem byl podveden,“ připustil pokojný muž a vrhl kradmý pohled na kolosální postavu a na obličej s kníry. „Ale pověsti, které se proslýchají u nás doma, a nejistota, zda se nesetkám s nepřítelem, mě přiměly k útěku.“

„Nebylo to rozumné jednání, protože Roanoke by vám byl brzy v patách; a kdybyste unikl Scylle, čekala by vás Charybda. Tyhle lesy ukrývají opravdového nepřítele, kterého byste se měl obávat.“

„Divochy,“ doplnil ho duchovní a instinktivně zrychlil krok.

„Horší než divochy; bandity, kteří se pod rouškou vlastenectví potulují po obcích a loupi, kde se dá. A jsou krutější než vynálezaví Indiáni. Jejich ústa přetékají honosnou řečí o svobodě a rovnosti a jejich srdce překypují vášní a zlobou. Říkají si Kůžičkáři.“

„Slyšel jsem už o nich v našem vojsku. Domníval jsem se, že jsou to domorodci.“

„Neprávem jste tak usuzoval.“

Přiblížili se k Hollisterovi, který s překvapením pozoroval, jakého zajatce kapitán přivádí.

Lawton udělal rozkazy a mužové začali zajišťovat a odnášet lepší kusy nábytku. Kapitán se vrátil ke své jednotce.

Singleton si přál, aby tělesné pozůstatky jeho sestry byly převezeny do otcova bydliště. Zranění Britové byli svěřeni kaplanovi. V poledne Lawton upozoroval, že přípravy k přepravě zesnulé dospěly tak daleko, že za několik hodin opustí její nehybné tělo dům paní Flanaganové.

Opíral se o dveře, mračil se a mlčky si prohlížel dějiště nočního honu. Tu zaslechl dusot koňských kopyt a hned nato se objevil na cestě dragoun z jeho pluku. Pádil rychle, jako by cválal ve velmi důležité záležitosti. Z koně se jenom kouřilo a jezdec vypadal tak unaven, jako by měl za sebou celodenní jízdu.

Beze slova odevzdal kapitánovi list, v němž stálo:

„S radostí sděluji Washingtonův rozkaz, aby rodina od Akátů byla přemístěna na Vysočinu. Má jí být povolen přístup ke kapitánu Whartonovi, jenž čeká na jejich svědectví, než bude odsouzen. Vhodnou formou jim tento rozkaz oznamte. Angličané se přesouvají po řece nahoru. Až budou Whartonovi v bezpečí, opusťte je a připojte se k našemu pluku. Až se setkáme, budete mít příležitost vykonat dobrou službu, protože podle všech zpráv sir Henry vyslal tentokrát do boje skutečné vojáky. Zprávu je třeba poslat veliteli do Peekskillu, protože plukovník Singleton se odebral do hlavního stanu, kde bude předsedat vyšetřování případu kapitána Whartona. Došel nový rozkaz, abychom pověsili kramáře, jakmile ho dopadneme, ale nepochází od vrchního velitele. Zanechte menší hlídku u dam a co nejdříve vsedněte na koně.

S přátelskými pozdravy Peyton Dunwoodie.“

Toto sdělení změnilo směr příprav. Za tohoto stavu by bylo zbytečné přepravovat Isabelliny tělesné pozůstatky, neboť otec už opustil místo velení. Kapitán Singleton jen nerad svolil, aby sestra byla pohřbena na místě. Vyhledali tiché a půvabné místočko v blízkosti přilehlých skal. Pokud dovoloval čas a situace, bylo vše připraveno k důstojnému rozloučení. Několik sousedů se shromáždilo ze zvědavosti a ze zájmu.

Slečna Peytonová a Frances nad hrobem upřímně zaplakaly. Obřady vykonal kněz, který měl nedávno sloužit v jiné a příjemnější povinnosti. Lawton sklonil hlavu a přejel si rukou po čele, když zazněla slova provázející první hroudu.

Whartonovy Dunwoodieho dopis vzrušil. Caesar začal znovu prohledávat spáleniště. Zbytky majetku svěřili sousedovi, jemuž důvěřovali. Rodina Whartonova se vydala na cestu, doprovázená čtyřmi dragouny a raněnými Američany. Následoval je anglický kaplan se svými krajany. Mířili k pobřeží, kde na ně čekala loď.

Jakmile kněz zmizel, Lawton nařídil, aby zahlaholila polnice. Všechno bylo okamžitě v pohybu. Paní Flanaganová zapřáhla kobyly do své káry. Neforemná postava doktora Sitgreavese se opět zakolébala na koni. Kavalerista se objevil v sedle. Majorův dopis jako by mu vlil do žil novou energii.

Zazněl rozkaz k pochodu. Lawton, vrhnuv zuřivý pohled na místo, kde se ukrývali Kůzičkáři, a rozlítostněný pohled na Isabellin hrob, ujal se vedení, provázen poněkud rozkolísaným chirurgem. Voj uzavírali seržant Hollister a Betty.

A v místech, kde ještě nedávno hlaholil smích a střídaly se žerty drsných bojovníků s nářkem trpících, teď hvízdal jenom jižní vítr.

XXV

V době našeho vyprávění byly cesty v západním Chesteru ve značně neutěšeném stavu. Čtenář si tedy asi dovede představit, jak nesnadného úkolu se ujal Caesar, když doprovázel přetížený vůz anglického duchovního všemi záludnými zátočinami a výmoly až k opuštěnému průsmyku Hudsonské vysočiny.

Zatímco Caesar a jeho kůň zápolili s těmito nesnázemi, cestující v kočáru byli příliš zaujati vlastními starostmi, než aby se znepokojovali osudem svých sloužících. Mysl Sarah přestala tĕkat tak divoce a bezuzdně; ale čím více se nebohé dívce vracel rozum, tím víc jí ubývalo na živosti; zpočátku byla veselá a vzrušená; postupně však propadala melancholii a zádumčivosti. Přicházely chvíle, kdy se jejím pozorným společnícím zdálo, jako by postřehly známky návratu paměti. Avšak

projevy žalu, které provázely každý záblesk rozumu, je nakonec přivedly k zoufalému přání, aby Sarah byla navždy uchráněna trýznivých vzpomínek. Cestu projeli celkem bez zvláštních příhod. Nocleh měli připraven v jedné zemědělské usedlosti.

Příštího rána se výprava rozešla. Zranění zamířili k řece, neboť je měly lodi dopravit do vojenského lazaretu. Kapitána Singletona odnesli na nosítkách do domu jeho otce. Kočár pana Whartona, doprovázený žebříňákem, na němž trůnila hospodyně se zavazadly, jež se podařilo zachránit, se vydal na cestu směrem k místu, kde Henry Wharton trpěl v tuhé vazbě a kde čekal jenom na příchod své rodiny.

Kraj mezi vodami řeky Hudsonu a průlivem Long Island tvoří asi v rozloze čtyřiceti mil řetěz kopců a údolí. Země, která s tímto krajem hraničí, není již tak příkrá a postupně přechází v mírnější terén, až se konečně mění v půvabné roviny a louky Connecticutu. Jakmile se však přiblížíte k Hudsonu, opět se setkáte s rozeklanými skálami, až narazíte na příkrý předěl Vysočiny, kde končilo neutrální území. Královská armáda držela dva body, ovládající jižní tok řeky; všechny ostatní průsmyky obsadili Američané.

Zmínili jsme se již o tom, že hlídkové čtyry kontinentální armády byly místy zahrnány dolů do kraje a že osada Planiny se občas octla v rukou Američanů. Jinde byly předsunuté hlídky staženy do severních výběžků hrabství a země mezi nimi byla vydána napospas bandám, které plenily mezi oběma armádami, aniž kterékoliv sloužily.

Cesta, kterou nastoupili naši přátelé, nespojovala hlavní města. Směřovali k opuštěnému a vzdálenému průsmyku, zaříznutému do kopců blízko východních hranic a klesajícímu do roviny hodně daleko za řekou Hudsonem.

Unavení koně pana Whartona už nemohli vléci těžký vůz po příkrých vyvýšeninách, které teď ležely před nimi. Dva dragouni, kteří je doprovázeli, sehnali proto dva venkovské koně a zapřáhli je přes protesty jejich majitelů. S jejich pomocí mohl Caesar postupovat pomalu vpřed. Jakmile dojeli k úpatí hory, Frances vystoupila. Chtěla se zbavit trudnomyslnosti, nadýchat se čerstvého vzduchu a ulehčit přetíženému vozu. Ke svému překvapení zjistila, že i Katy se rozhodla ztéci vrchol pěšky.

Slunce se sklánělo k západu a z vrcholku hory hlásila hlídka, že lze již rozeznat konec cesty. Frances stoupala pružným krokem a za ní těžce lapala po dechu hospodyně. Brzy ztratila z dohledu loudavý kočár, který se šplhal pomalu do kopce a občas se i zastavoval, aby si koně mohli odpočinout a nabrat nových sil.

„Slečno Fanny,“ povzdychla si Katy, „v jakých hrozných časech to žijeme. Předvídala jsem, že nás nečeká nic dobrého, viděla jsem mezi mraky krvavý pruh.“

„Krve je plno na zemi, Katy, v mracích bývá vidět málokdy.“

„Že je vidět málokdy?“ nevěřícně se otázala hospodyně. „Je vidět často. Uvidíte tam dokonce komety s ohnivými čoudivými ocasy. Cožpak lidé nespatrili na nebesích ozbrojené muže ten rok, co začala válka? A tu noc před bitvou na Planinách neburácel hrom jako z kanónu? Slečno Fanny, bojím se, že nic dobrého nemůže vzejít ze vzpoury proti těm, které poznamenal Pán.“

„Tyto události jsou jistě hrozné a dovedou zlomit i to nejodvážnější srdce. Ale co se dá dělat, Katy? Stateční a nezávislí mužové se nechtějí poddat násilí. Podobné výjevy se vyskytují v každé válce.“

„Kdybych aspoň viděla něco, co by za boj stálo, ani by mi to tak nevadilo. Jednu dobu chtěl král všechen čaj jenom pro svoji rodinu. A to znamenalo, že by mu kolonie měly dávat celý svůj výtěžek. Už to by stačilo k začátku boje, protože nikdo, ať je to bůh nebo král, nemá právo vykořisťovat druhého. A pak jsme se doslechli mnoho divných zpráv. Někteří dokonce říkají, že se Washington chce také stát králem. A tak člověk neví, komu má věřit.“

„Nevěřte nikomu, protože nikdo nemá pravdu. Já netvrdím, že rozumím podstatě této války, Katy. Ale zdá se mi nepřirozené, aby nám vládla země tak vzdálená, jako je Anglie.“

„Tak to také říkával Harvey otcí, který teď odpočívá v hrobě.“ Katy přistoupila k Frances a snížila hlas. „Mnohokrát jsem je poslouchala, když všechno kolem spalo. A takové to byly rozmluvy, slečno Fanny, že si to nedovedete ani představit. Abych řekla pravdu, Harvey byl pro mne záhadou jako věty v Písmu svatém, nikdy jsem nevěděla, odkud přijde a kam zas odejde.“

Frances se podívala na hospodyně. Přála si, aby se dověděla víc.

„Všelicos se o Harveyovi povídá. Snad to ani není pravda. Aspoň já bych nechtěla, aby to pravda byla.“

„Všechno je vymyšleno, každé slůvko,“ vykřikla prudce Katy. „Harvey má tak málo spojem s ďáblem jako my dvě. Kdyby zaprodal svou duši, jistě by za ni chtěl vyšší částku; ačkoliv, abych řekla pravdu, vždycky hodně utrácel.“

„To ne,“ usmívala se Frances. „Z ničeho takového ho nepodezírám. Ale nezaprodal se snad pozemskému knížeti - někomu, kdo je příliš svázán se zájmy svého ostrova? Nejednal snad nespravedlivě vůči své zemi?“

„Královskému majestátu? Slečno Fanny, váš vlastní bratr je ve vězení, protože sloužil králi Jiřímu.“

„To je pravda,“ připustila Frances. „Ale ne tajně. Slouží mu otevřeně, mužně a statečně.“

„Tvrdí se o něm, že je vyzvědač. Proč je jeden vyzvědač horší než druhý?“

„To není pravda. Můj bratr není schopen podvodu. Nikdy by se také nedopustil hanebného činu jenom proto, aby získal určité výhody nebo aby dosáhl povýšení.“

„Každému patří odměna za práci. Harvey není nijak zvlášť úzkostlivý, pokud jde o jeho zákonné nároky. A jestli to tak smím říct, král Jiří je mu hodně dlužen.“

„Takže přiznáváte, že je ve službách britského vojska? Říkám vám otevřeně, že v některých okamžicích jsem si myslela, že tomu tak není.“

„Slečno Fanny, Harvey je nevypočitatelný muž. Ačkoliv jsem žila v jeho domě dlouhou řadu let, nikdy jsem nevěděla, jestli se hlásí k Britům nebo k Američanům. Když byl zajat britský generál Burgoyne, šeptali si se starým pánem dlouho, ale za živého boha nevím, jestli měli radost nebo žalost. A pak onehdá, když velký britský generál - tolik jsem toho prožila, že jsem už zapomněla jeho jméno -“

„André,“ napověděla jí Frances.

„Ano, André. Když ho všeli, starý pán se kvůli tomu div nezbláznil a kolik nocí nespal. Potom se Harvey vrátil a přinesl s sebou samé zlaté guineje.“

Ale Kůžičkáři je všechny sebrali. Teď je žebrák, všichni jím opovrhují, protože je chudý.“

Frances stoupala dál do kopce, hluboce zamyšlená. Zmínka o Andrém ji přivedla zase k bratrovi.

Brzy se vyšplhaly až na vrchol. Frances se posadila na skálu. Chtěla si odpočinout a pokochat se krásou krajiny. Přímo u nohou jí leželo hluboké údolíčko, jež lidská ruka jenom nepatrně změnila; teď je ozařovalo líbezné listopadové slunce. Proti místu, kde seděla, se zvedal druhý kopec. Kolem rozeklaných rozsochatých okrajů uviděla jenom beztvare skály a duby, jejichž trpasličí vzrůst prozrazoval chudou půdu.

Když chcete spatřit Vysočinu v celé její přirozené kráse, musíte si ji prohlédnout bezprostředně po opadu listů. Otevře se pak před vámi překrásný pohled, neboť ani husté olistění, kterým léto stromy odívá, ani sněhy v zimě nekomolí původní tvar stromů a neukrývají jej před vašimi očima.

Charakteristickým rysem krajiny je mrazivé osamění. Den byl podmračný a chladný; nad obzorem visely hebké nadýchnuté obláčky, jako by se každou chvílí chystaly rozplynout. Osamělá zář zachytila úpatí hory, na kterou se Frances dívala, a vinula se po úbočí, až se vyšplhala na vrchol; setrvala tam chvíličku, vytvářejíc korunu pochmurnému masívu. Pronikavé paprsky jasně teď osvětlily všechno, co ještě před chvílí bylo pohrouženo v temnu.

Frances upřeně pozorovala okolí s pocitem úcty a vděčnosti, že tak nečekaně byla zasvěcena do tajemství tohoto opuštěného místa. Najednou zahlédla mezi rozptýlenými stromy a fantastickými skálami chalupu, tak nízkou a temnou, že by unikla její pozornosti, nebýt střechy a blýskavých oken. Bloudila neklidně očima dále a uzřela něco, co ještě zvýšilo, její údiv: neobvykle znetvořenou lidskou postavu. Stála na okraji skály nad chatou a zaujatě se dívala dolů do údolí.

Frances si snadno domyslíla, že pozoruje vozy, které se namáhavě šplhají po úbočí hory. Vzdálenost však byla příliš velká, než aby mohla přesně rozeznat rysy ve tváři neznámého muže. Chvíli zírala na postavu v bezděčném podivu; pak si řekla, že se jí to jen zdá a že to, co vidí, je částí samotné skály. Tu však náhle postava změnila polohu a vklouzla do chaty. Najednou zmizely všechny pochybnosti.

Dívka se dohadovala, že viděla kramáře, sehnutého pod tíhou svého břemene. Snad postřehla určitou podobnost, snad vlivem rozmluvy, kterou před chvílí vedla s Katy. Dál se pozorně dívala směrem k záhadnému obydlí. Avšak světelná záře mezitím pohasla. Současně zahlaholila nad údolím a roklinami polnice, jejíž hlas zněl v ozvěnách ze všech stran.

Frances vyskočila a poplašeně naslouchala dusotu koňských kopyt. U hrotu skály se objevila četa vojáků ve známých virginských uniformách a zastavila se nedaleko od ní. Opět se zatřepotal ve vzduchu hlahol polnice. A než se vzrušená Frances stačila vzpamatovat, řítil se kolem čtyř dragounů major Dunwoodie, seskočil z koně a spěchal k ní.

Choval se velmi vážně a pozorně, ale zároveň i poněkud nejistě. Vysvětlil Frances, že obdržel rozkaz, aby se účastnil přelíčení, jež bude zítra zahájeno s jejím bratrem. Protože se obával, aby se jí v drsných horských podmínkách něco nestalo, jel jí vstříc a všude ji hledal.

Frances mu vyprávěla, proč se dostala dopředu, a žádala ho, aby posečkal, až přijede její otec. Jeho stísněnost se přenesla i na ni. Příjezd kočáru působil na oba jako vysvobození. Major pronesl několik povzbudivých slov ke slečně Peytonové a k panu Whartonovi. Poté opět vsedl na koně a vedl je do obce Fishkill.

Když vystoupili ze skal, objevila se jim vesnice jako zázrak. Za půl hodiny už stáli u dveří statku, kde pro ně Dunwoodie všechno připravil. Tam také se setkali s kapitánem Whartonem, který už netrpělivě očekával jejich příjezd.

XXVI

Přátelé Henryho Whartona byli přesvědčeni o jeho nevině a zpočátku si ani neuvědomovali, v jakém nebezpečí se octl. Jak se však blížil okamžik soudu, pociťoval Henry sám značný neklid. Skoro celou noc strávil v kruhu sklíčené rodiny. Příštího rána se probudil z krátkého a trhaného spánku a jasně si uvědomil své postavení. Zároveň si musel přiznat, že má malou naději, že by se mu podařilo jakkoliv vysvobodit.

Proč se o popravě majora Andrého hovořilo daleko víc než o kterékoliv jiné válečné události? Důvodů bylo hned několik: vysoká hodnost

popraveného, intriky, jím připravované, i přímlyvy, jež odevšad jen pršely, aby mu byl trest prominut. Zatčení vyzvědače nebylo nic zvláštního; a často dostávali zadržení vyzvědači nejvyšší tresty. To všechno byla fakta, o nichž dobře věděl major Dunwoodie i jeho zajatec. Podle svých bohatých zkušeností posuzovali přípravy k procesu spíše s obavami než s nadějami. Své pochybnosti však dobře tajili před členy Whartonovy rodiny, takže ani slečna Peytonová, ani Frances neměly tušení o skutečném rozsahu bezprostřední hrozby.

Před statek byla postavena silná stráž a několik hlídek střežilo cesty vedoucí k místu, kde se mělo konat přelíčení. Další hlídka se neustále zdržovala v blízkosti pokoje britského důstojníka. Bylo oznámeno složení tribunálu, který má případ vyšetřovat a vynést rozsudek; na rozhodnutí soudců závisel Henryho osud.

Konečně nadešel obávaný okamžik a všichni účastníci se sešli ve velké místnosti. Frances se zdálo, že se udusí. Zaujala místo uprostřed rodiny a očima bloudila po skupině lidí, kteří se měli účastnit důležitého jednání. Tři soudcové, odění do soudcovských talárů, se chovali neobyčejně důstojně, jak to také vyžadovalo jejich postavení. Uprostřed seděl vysoký důstojník pokročilého věku, jehož vystupování prozrazovalo, že celý život strávil ve vojenské službě. Byl to předseda soudu. Frances si pozorně prohlížela jeho obličej a snažila se z něho vyčíst bratrův osud. Čím dál tím víc nabývala dojmu, že z rukou shovívavého starého pána přijme Henry výrok o svém osvobození. Jeho rysy totiž ovládal mírný a vlídný výraz, ostře kontrastující s přísným vzezřením obou jeho kolegů. To Frances neuniklo. Uniforma, již měl na sobě, přesně odpovídala služebním předpisům. Držel se vojensky zpříma, neklidné prsty však prozrazovaly jisté pohnutí, byť neuvědomělé; křečovitě si pohrávaly se stuhou ovíjející jílec meče, o který se plukovník opíral. Všechno nasvědčovalo tomu, že v tomto starém těle plane mladý vzrušený duch; z jeho vojenského čela však mohl pozorný divák vyčíst lítost, že vůbec dochází k tak trapnému divadlu.

Jeho druhy byli důstojníci vybraní z východních pluků, které obsadily pevnost West Point a přilehlé průsmyky. Podle všeho dosáhli zenitu svého života. Marně byste u nich hledali výraz vášně nebo pohnutí, marně byste pátrali po náznaku lidské slabosti. V jejich chování se

zračila umírněná, ale vážná rezervovanost. Na jejich tvářích nebyly patrné stopy divokosti nebo krutosti, jež by mohly vyvolat obavy, ale ani náznaky soucitu či zájmu, jež by působily sympaticky. Zřejmě byli zvyklí jednat podle příkazů rozumu a jejich veškeré citění se podřizovalo střízlivé úvaze.

Ozbrojení strážci předvedli Henryho Whartona před jeho soudce. Jakmile obžalovaný vstoupil, rozhostilo se hluboké a uctivé ticho. Frances tuhla v žilách krev, když si uvědomila, jak vážné jednání začíná. V přípravách nebylo ani stínu okázalosti, jež by zasáhla její obrazovtornost; rezervovaný, věcný vzhled místnosti však nasvědčoval tomu, že jde o jednání závažné a osudné. Oba soudcové seděli vážně na svých místech a upírali pátravé oči na obžalovaného. Předseda se nervózně rozhlížel kolem a svaly v obličeji mu jen hrály; v jeho rysech se obrážel neklid, tak cizí jeho věku i povinností. Byl to plukovník Singleton. Teprve včera se dověděl o osudu své dcery Isabelly; přesto se podjal úkolu, který mu uložila vlast. Ticho a napjaté očekávání ho vyburcovaly ze strnulosti. Vzpamatoval se a promluvil autoritativním tónem:

„Předved'te vězně!“

Strážce sklopily hroty bajonetů směrem k soudcům a Henry Wharton pevným krokem kráčel do středu místnosti. Vše strnulo v úzkosti a v dychtlivé zvědavosti. Frances se vděčně otočila, neboť zaslechla Dunwoodieho, jak vzrušeně oddychuje. Vzápětí však její bratr strhl na sebe veškerý její zájem.

V pozadí se tísnili členové jeho rodiny a za nimi se lesklo několik ebenových obličejů zářících podivem. Mezi nimi bylo možno spatřit i pohaslý lesk tváře Caesara Thompsona.

„Jste Henry Wharton, kapitán šedesátého pěšího pluku Jeho britského Veličenstva?“ zeptal se předseda.

„Ano.“

„Líbí se mi vaše otevřenost, pane. Chováte se vskutku vojensky, což jistě příznivě zapůsobí na vaše soudce.“

„Bylo by vhodné poučit vězně, že nemusí odpovídat víc, než považuje za nutné,“ vmísil se do výslechu přisedící soudce. „Stojíte před vojenským tribunálem, který dbá zásad všech svobodných vlád.“

Třetí člen tribunálu mlčky, kývnutím schválil tuto poznámku. Před-

seda pokračoval. Odvolal se na protokol, který držel v ruce.

„Je to obžaloba, že jste 29. října jako nepřátelský důstojník prošel hlídkami americké armády na Planinách v přestrojení. Jste podezřelý z názorů nepřátelských zájmům Ameriky a podrobíte se trestu jako vy-zvědač.“

Předseda opakoval obvinění mírným, ale rozhodným tónem. Obžaloba byla jasná, fakta přesně vymezená, důkazy zřejmé, vina stanovena. Zdálo se, že není úniku. Henry odpověděl vážně:

„Je pravda, že jsem přešel vaše stráže v přestrojení; ale -“

„Mlčte, prosím!“ přerušil ho předseda. „Válečná pravidla jsou sama o sobě krutá; není třeba, abyste je uplatňoval k vlastní škodě.“

„Vězeň může odvolat své tvrzení, chce-li,“ poznamenal druhý soudce. „Jeho přiznání, kdybychom je přijali, plně dokazuje obvinění.“

„Neodvolám nic, co je pravda,“ prohlásil hrdě Henry.

„Vaše city jsou vznešené, pane,“ ujal se slova opět předseda. „Lituji, že se mladý důstojník nechal natolik strhnout svou loajalitou, aby se propůjčil k podvodu.“

„K podvodu,“ opakoval udiveně Wharton. „Považoval jsem pouze za rozumné vyhnout se zajetí.“

„Kapitáne Whartone, voják se má střetávat s nepřítelem toliko otevřeně a se zbraní v ruce. Sloužil jsem dvěma anglickým králům, jako teď sloužím své rodné zemi. Nikdy jsem se nepřiblížil k nepříteli jinak než za slunečního světla, když jsem čestně věděl, že nepřítel je nablízku“

„Můžete nám vysvětlit, jaký jste měl důvod, abyste vstoupil v přestrojení na území obsazené naší armádou?“ zeptal se druhý soudce.

„Jsem synem tohoto starce před vámi,“ vysvětloval Henry. „Vydal jsem se v nebezpečí, protože jsem ho chtěl navštívit. Kromě toho kraj dole bývá zřídka obsazen vašimi jednotkami. Už jeho jméno dává oběma stranám právo, aby se na jeho území pohybovaly, jak se jim zlíbí.“

„Název ‚neutrální území‘ nestanoví zákon. Říká se mu tak podle stavu krajiny. Ať kamkoliv vstoupí armáda, všude vnáší svá práva. A první právo jasně přikazuje: Chránit sebe samy!“

„Nedovedu si pohrávat se slovíčky, pane,“ odpověděl Henry, „ale

domnívám se, že otec má právo na moji lásku. A uvědomím-li si jeho vysoký věk, jsem ochoten podstoupit jakékoliv riziko, jenom abych mu svou lásku dokázal.“

„To je zajisté chvályhodné,“ přitakal předseda. „Jsem rád, pánové, že se nám tato záležitost vyjasňuje. Přiznávám se vám, že zpočátku případ vypadal velmi zle. Nikdo přece nemůže trestat syna za to, že chtěl spatřit svého otce.“

„A můžete podat nějaký důkaz, že skutečně bylo vaším úmyslem setkat se s otcem?“

„Ano, mohu,“ zvolal Henry, v němž ožila naděje; „zde je důkaz - můj otec, má sestra, major Dunwoodie, všichni to vědí.“

„Pak vás budeme moci zachránit,“ prohlásil soudce. „Pane, bylo by vhodné vyšetřit tuto záležitost poněkud blíže.“

„Zajisté,“ souhlasil předseda. „Nechť přistoupí starší pan Wharton a složí přísahu“

Nejistým krokem předstoupil otec před tribunál a podřídil se nutným formalitám.

„Vy jste vězňův otec?“ zeptal se plukovník tlumeně pana Whartona. Chvilí vyčkával, protože si všiml, jak je svědek rozrušen.

„Je to můj jediný syn“

„A co víte o jeho návštěvě 29. října?“

„Jak už vám řekl, přišel navštívit mne a své sestry.“

„V přestrojení?“ zeptal se druhý soudce.

„Neměl na sobě uniformu šedesátého pluku.“

„Přišel navštívit své sestry,“ opakoval předseda, značně dojat. „Vy, pane, máte dcery?“

„Ano, mám dvě dcery - obě jsou přítomny.“

„Měl váš syn paruku?“ zeptal se přisedící.

„Myslím, že měl něco takového na hlavě.“

„Jak dlouho jste se spolu neviděli?“ otázal se předseda.

„Rok a dva měsíce.“

„Byl oblečen v dlouhý kabát z drsné látky?“ pokračoval ve výslechu přisedící a nahlédl do papíru, na němž byla sepsána obžaloba.

„Měl na sobě plášť.“

„A vy si myslíte, že přišel jenom proto, aby vás viděl?“

„Ano. Aby viděl mne a sestry.“

„Je to hodný hoch,“ pošeptal předseda mlčenlivému kolegovi. „Nespatřuji v tom nic zlého. Zachoval se nerozvážně, ale je to pochopitelné.“

„Víte určitě, že sir Henry Clinton nepověřil vašeho syna žádným posláním a že jeho návštěva nebyla jenom pláštíkem jiných úmyslů?“

„Jak to mohu vědět?“ odvětil pan Wharton otázkou. „Cožpak by sir Henry pověřil mě takovou záležitostí?“

„Víte něco o tomto glejtu?“ vyňal papír, který zadržel Dunwoodie, když byl Wharton zajat.

„Nic, na mou čest, naprosto nic,“ vykřikl otec a ucouvl před papírem jako před nálezem.

„Přísaháte?“

„Nic o tom nevím.“

„Máte ještě co dodat?“ obrátil se soudce na kapitána. „Toto nesvědčí ve váš prospěch, kapitáne Whartone. Byl jste zajat v situaci, kdy váš život už propadl. Proto je na vás, abyste prokázal svoji nevinu. Rozmyslete si dobře svou výpověď. Buďte naprosto klidný!“

Způsob výslechu vězně polekal. Když se ho vyptával sympatický plukovník Singleton, snadno mohl zapomenout na nebezpečí, které mu hrozilo. Avšak zatvrzelé vzezření obou soudců nevěstilo šťastný závěr jednání. Proto mlčel a jenom se úpěnlivě díval na svého přítele.

Major Dunwoodie pochopil a nabídl se jako svědek. Složil přísahu a prohlásil, že vypoví všechno, co ví. Přesto však jeho výpověď nepřinesla nic nového. Major hned od počátku věděl, že nijak nemůže svému příteli pomoci. To, co věděl, spíše svědčilo proti Henrymu než v jeho prospěch. Když skončil, členové tribunálu mlčeli. Jenom jeden přísedící výmluvně potřásl hlavou.

„Stále ještě věříte, že vězeň šel jenom za tím cílem, ke kterému se přiznává?“ zeptal se předseda, když svědek skončil.

„Ručím svým životem za to, že žádný jiný cíl nesledoval,“ zvolal vášnivě major.

„Můžete to odpřisáhnout?“ zeptal se soudce.

„Jak bych to mohl odpřisáhnout? Jenom bůh vidí člověku až do srdce. Znáám kapitána Whartona od dětství. Nikdy nebylo v jeho povaze

podvádět. Nad lest je povznesen.“

„Tvrďte, že uprchl a že se pak dobrovolně vzdal, když byl znovu dopaden?“

„Ano. V boji utrpěl zranění na paži. Všimněte si, jak těžko pohybuje rukou. Myslíte, pánové, že by se nám tak lehce vzdal, kdyby si nebyl vědom, že je nevinen?“

„Opustil by André bitevní pole, majore Dunwoodie, kdyby ho u Tarrytownu potkala podobná příhoda?“ zeptal se vyšetřovatel. „Což není přirozené, že každý mladý člověk prahne po slávě?“

„Tomu vy říkáte sláva?“ podivil se major. „Slávou nazýváte potupnou smrt a poskvrněné jméno?“

„Majore Dunwoodie,“ oslovil ho přisedící a tvářil se smrtelně vážně. „Jednal jste šlechetně. Vaše povinnost byla tvrdá a krutá, ale vy jste ji splnil věrně a čestně. My máme stejnou povinnost.“

Během výslechu zájem posluchačů vzrůstal. Většine přítomných se zdálo, že nikdo neobměkčí srdce soudců, jestliže se to nepodařilo Dunwoodiemu. Caesar se prudce naklonil vpřed. Jeho tvář jasně prozrazovala, jak při prožívá. Mlčenlivý soudce si ho povšiml. Přikázal:

„Ať je předveden černocho!“

Bylo pozdě na ústup a Caesar najednou shledal, že je obklopen řadou povstaleckých důstojníků. Oba soudcové přenechali výslech důstojníkovi, který jej navrhl.

„Znáte vězně?“

„Měl bych ho znát.“

„Když odhodil paruku, dal vám ji?“

„Nepotřebuju paruku,“ odtušil Caesar. „Mám dobrý svý vlasy.“

„Když byl kapitán Wharton doma, nosil jste někam dopisy nebo vzkazy?“

„Dělám, co mi přikážou.“

„Ale co vám přikazovali?“

„Jednou tuhle věc, podruhé druhou.“

„Dost!“ přerušil výslech plukovník Singleton. „Máme výpověď džentlmena. Co můžeme čekat od otroka? Kapitáne Whartone, povšiml jste si, že se pře obrací proti vám? Můžete uvést další svědectví?“

Henrymu teď zbývalo málo naděje. Důvěra, že vyvázne bez pohro-

my, se rychle rozplývala. Napadlo ho, že by mu mohla pomoci sestra. Zadíval se na ni. Frances se zvedla a vrávoravě se přiblížila k soudcům. Bledost tváří rychle vystřídalo ohnivé vzplanutí. Odhrnula si z čela bohaté kadeře. Vypadala jako ztělesnění krásy a nevinné mladosti.

Předseda si na okamžik zakryl oči, jako by chtěl zapudit vzpomínku na svou dceru, kterou mu Frances tak naléhavě připomněla. Rychle však přemohl pohnutí.

„Bratr vám tedy předběžně oznámil úmysl, že tajně navštíví vaši rodinu?“

„Ne, ne,“ odpověděla Frances a přitiskla si ruku na čelo, jako by se chtěla soustředit. „Nic mi neřekl - nevěděli jsme předem o jeho návštěvě. Je však skutečně nutné vysvětlovat statečným mužům, že se syn vydá v nebezpečí, jenom aby mohl spatřit otce, a to i v takových dobách, jaké teď prožíváme, a v situaci, v jaké jsme se octli?“

„Bylo to poprvé? Což o tom předtím nikdy nemluvil?“ zeptal se plukovník.

„Jistě, jistě,“ přisvědčila Frances, která si všimla blahovolného výrazu v jeho obličeji.

„Věděl jsem to!“ Plukovník si radostí mnul ruce. „Smělý, citlivý syn a vášnivý bojovník v poli, pánové! V jakém přestrojení přišel?“

„V žádném. Nebylo to ani nutné. V zemi byly královské jednotky a poskytly mu všude bezpečný průchod.“

„Tentokrát se tedy poprvé objevil bez uniformy svého pluku?“ zeptal se plukovník stísněným hlasem.

„Ano, poprvé,“ přisvědčila dychtivě dívka. „Byl to jeho první přestupek, ujišťuji vás, dá-li se to přestupkem nazvat.“

„Vy jste mu přece psala, naléhala jste na něho, aby vás navštívil. Jistě jste si přála vidět svého bratra?“

„Přáli jsme si to všichni, modlili jsme se, vřele jsme se modlili, aby k nám přišel, to je pravda. Ale spojem s královskou armádou by ohrožovalo otce. Proto jsme se neodvážili mu psát.“

„Opustil dům, teprve když byl zajat, nebo se setkal také s někým mimo váš dům?“

„S nikým, s nikým, kromě našeho souseda, kramáře Birche.“

„S kým se to setkal?“ užasl plukovník a náhle zbledl, jako by ho

kousla zmije.

Dunwoodie se chytil za hlavu, vykřikl: „Je ztracen!“ a vyběhl ven.

„S Harveyem Birchem,“ opakovala Frances a dívala se překvapeně na dveře, jimiž zmizel její milenec.

„Harvey Birch?“ opakovali soudcové. Dva nehybní členové tribunálu vyměnili mezi sebou významný pohled. Zvědavě se zadívali na vězně.

„Pro vás, pánové, jistě není novinkou, že Harvey Birch je v podezření ze styků s královským vojskem,“ prohlásil Henry a předstoupil opět před soudce. „Vaše soudy ho přece odsoudily k údělu, který teď čeká mě. S jeho pomocí jsem si opatřil přestrojení a prošel vašimi hlídkami; ale až do smrti budu tvrdit, že jsem měl ryzí úmysl a že stojím před vámi naprosto nevinně.“

„Kapitáne Whartone,“ oslovil ho slavnostně předseda, „nepřátelé americké svobody se pokoušeli a pokoušejí po dobrém i po zlém svrhnout naši moc. Mezi našimi nepřáteli není nebezpečnějšího muže, než je kramář ze západního Chesteru. Je to vyzvědač, prohnáný, lstivý, bystrý; svými schopnostmi daleko předčí ostatní špióny. Málem zachránil Andrého. Skutečně, mladý muži, toto spojení se vám může stát osudným.“

Rozhořčení, které se objevilo na tváři starého válečníka, se setkal se souhlasem obou přísedících.

„Zničila jsem ho,“ vykřikla Frances a spráskla hrůzou ruce. „I vy nás opouštíte? Pak je ztracen!“

„Zadržte! Zadržte!“ žádal plukovník dívku. „Uvádíte nás všechny v zoufalství.“

„Cožpak je to tak velký zločin - cítit přirozenou náklonnost?“ zeptala se Frances. „Soudil by tak tvrdě i Washington, ten vznešený, bezúhonný, nestranný člověk? Počkejte s rozsudkem, až celou záležitost vyslechně Washington!“

„To je nemožné!“ zavrtěl předseda hlavou.

„Nemožné! Odložte rozsudek o týden! Prosím vás o to na kolenu! Snad i vy sami budete jednou očekávat milost, až vám nepomůže žádná lidská moc. Poskytněte bratrovi aspoň den!“

„To je nemožné,“ opakoval plukovník. Skoro se dusil rozpaky a ža-

lem. „Naše rozkazy jsou jednoznačné. Celá věc se už vleče beztak dlouho.“

Odvrátil se od Frances, ale ruku jí nevytrhl ze sevření.

„Pošlete vězně do vazby!“ přikázal jeden soudce důstojníkovi, který za Henryho odpovídal. „Plukovníku Singletone, půjdeme se poradit?“

„Singleton! Singleton!“ volala Frances. „Tak vy jste otec a víte, jak chutná otcovský žal. Nezraníte přece srdce, které je už skoro rozdrčeno. Poslyšte, plukovníku Singletone; jako bůh bude naslouchat vašim modlitbám, až budete umírat, vyslyšte mě a ušetřete mého bratra!“

„Odved'te ji!“ rozkázal plukovník a jemně se pokoušel vyprostit ruku, ale nikdo ho neuposlechl. Frances se ani nepohnula.

„Plukovníku Singletone, ještě nedávno byl váš syn v nebezpečí a trpěl. Pod otcovskou střechou jsme o něho pečovali - pod střechou mého otce našel ochranu a úkryt. Syn je vaší pýchou, útěchou, ochranou. Na to myslíte a pak teprve můžete tvrdit, že můj bratr se něčím provinil, budete-li mít k tomu odvahu.“

„Jakým právem ze mne udělal vrchní velitel kata!“ zaúpěl starý voják. Obličej mu plál jako oheň a všechny žilky se mu napjaly vzrušením. „Promiňte, zapomněl jsem se. Pojďme, pánové, musíme vykonat bolestnou povinnost.“

„Neodcházejte!“ zapřísahala ho Frances. „Jak můžete připustit, aby byl syn vyrván rodičům, bratr sestřím? Tak vypadá tedy věc svobody, kterou jsem tak horoucně milovala? Tak se chovají mužové, které jsem se naučila ctít? Ale vy mě vyslechnete, smilujete se a odpustíte.“

„Pánové, jdeme,“ pravil chladně plukovník a zamířil ke dveřím. Vojenským držením těla se snažil ztlumit a utišit své bouřlivé city.

„Neodcházejte a vyslechněte mě!“ volala Frances a křečovitě ho uchopila za ruku. „Plukovníku Singletone, jste přece otec - smilování - milosrdenství - milosrdenství pro syna! Smilování pro dceru! Ano. Měl jste dceru. Na mých prsou vydechla naposled. Moje ruce zatlačily její oči. Právě tyto ruce, které jsou teď spjaty v prosbě, jí prokázaly poslední službu. A vy odsuzujete mého ubohého bratra!“

Starý voják jen s přemáháním ovládal svoje pohnutí. Vzlyky otráslily celým jeho tělem. Plukovník zašeptal: „Nechť vám bůh žehná za tento čin!“ A nahlas se rozplakal.

Když se vzpamatoval, odevzdal omdlelou Frances do náruče její tety a obrátil se ke svým kolegům:

„Musíme vykonat svou povinnost jako důstojníci, pánové. Lidským citům se můžeme poddat později. Jak rozhodneme o vězni?“

Jeden ze soudců mu vložil do ruky papír s rozsudkem, který připravili, zatímco plukovník hovořil s Frances. Dodal, že i druhý soudce je stejného názoru.

Rozsudek byl stručný. Krátce konstatoval, že Henry Wharton byl zastížen při přechodu linie americké armády v přestrojení jako vyzvědač. Podle válečných zákonů musí podstoupit trest smrti. Tento soud ho odsuzuje k trestu smrti provazem. Rozsudek bude vykonán zítra ráno před devátou hodinou.

Nejvyšší trest se neuděloval obvykle ani nepříteli bez souhlasu nejvyššího velitele nebo jeho zástupce.

„Lhůta je příliš krátká,“ namítl předseda a uchopil pero. „Není to málo - necelý den pro tak mladého muže?“

„Královští soudci poskytli našemu důstojníkovi jenom hodinu,“ odpověděl přisedící. „Dáváme mu čas; jaký se obvykle poskytuje. Ale Washington má právo lhůtu prodloužit nebo mu udělit milost“

„Pak se odeberu k Washingtonovi,“ prohlásil plukovník a vrátil přisedícímu papír se svým podpisem. „Jestliže něco znamenají mé služby a služby mého statečného chlapce, poskytnete mi sluchu a já mladého Whartona zachráním.“

Pln ušlechtilých úmyslů po těchto slovech odešel.

Rozsudek byl šetrnou formou sdělen vězni. Soudcové dali příslušné rozkazy důstojníku ve službě, odeslali posla se zprávou do hlavního stanu a vsedli na koně. Tvářili se nezúčastněně, ale v duchu je blažil pocit, že jednali bezúhonně a nestranně, jak jim velela vojenská čest.

XXVII

Několik hodin po rozsudku strávil vězeň uprostřed své rodiny. Pan Wharton oplakával předčasný odchod svého syna. Jakmile se Frances probrala že mdlob, zachvátila ji úzkost, proti níž jí i hořkost smrti připadala méně bolestná.

Jediná slečna Peytonová si uchovávala naději i duchapřítomnost. Uvědomila si, co je třeba za daných okolností podniknout. Její poměrný klid nepramenil ani tak z nedostatku zájmu o synovcův osud, jako spíše z pevné víry, že Washington ji nezklame. Narodili se přece ve stejné kolonii. Ačkoliv se s ním stýkala málo, protože se od mládí věnoval vojenskému povolání a protože ona velmi často navštěvovala svou sestru, do jejíž rodiny se později nastěhovala natrvalo, přece ho dobře znala a věděla, že v soukromí není tak neoblomný, jak se jeví na veřejnosti.

Ve Virgínii se o něm hovořilo jako o člověku důsledném, ale shovívavém. Slečna Peytonová byla hrdá na to, že její krajan velí armádě a ovládá osud takřka celé Ameriky. Věděla, že Henry se nedopustil zločinu, za nějž byl odsouzen k nejtěžšímu trestu, a s prostou vírou, jíž se často vyznačují bezelstné povahy, nedovedla pochopit, že by bylo možno vykládat zákon tak, aby byl uložen trest za zločin, který nebyl spáchán.

Nyní však její důvěřivé naděje měly brzy vzít zasně. K poledni se totiž rozložil před domem, kde bydleli, celý pluk domobrany, který byl doposud umístěn na březích řeky. Zřejmě tam měl setrvat až do rána, aby dodal slavnostního rázu popravě britského vyzvědače.

Dunwoodie vykonal všechno, co mu ukládaly rozkazy. Mohl se tedy vrátit ke švadroně, která ho netrpělivě očekávala, aby ji vedl proti nepříteli, pomalu postupujícím po březích řeky.

Doprovázelo ho několik mužů z Lawtonova jízdního oddílu, neboť se očekávalo, že jejich svědectví bude třeba k usvědčení vězně; velel jim poručík Mason. Ale kapitán se ke všemu přiznal, a tak nebylo třeba vyslýchat svědky obžaloby.

Major se nechtěl střetnout s Henryho rodinou, aby ho neovlivnila. Prochodil celou dobu kolem stavení. Stejně jako slečna Peytonová spoléhal na Washingtonovu šlechetnost. V mysli se mu však střídaly okamžiky pochyb a zoufalství s chvílemi naděje. Znal dobře služební řády a byl zvyklý uvažovat o generálovi spíše jako o vládci než jako o člověku. Zrovna nedávno se stala příhoda, která jasně dokazovala, že Washington nepodléhá lidským slabostem a že není ochoten prokazovat milosrdenství.

Měřil sad rychlými kroky a pochybnosti ho neustále trápily. Vtom se před ním objevil poručík Mason, připraven k odjezdu.

„Asi jste zapomněl na zprávu, která dnes došla z druhé strany, pane. Dovolil jsem si přivést oddíl ve zbrani,“ řekl poručík a pochvou šavle utínal vršky diviznám, které rostly v jeho dosahu.

„O jaké zprávě mluvíte?“ zeptal se udivený major.

„Ze Britové jsou v západním Chesteru s žebříňáky. Až je naplní, přinutí nás, abychom sháněli zásoby až za těmi prokletými kopci. Hltaví Angličané jsou uzavření na Yorském ostrově. Když se odváží ven, nenechají po sobě ani dost slámy, aby si americká dědička měla kam lehnout.“

„Úplně jsem na tu zprávu zapomněl. Kde vlastně jsou?“

„Na výšinách nad Sing Singem. Cesta dolů vypadá, jako by se tam prodávalo seno. Dobytek pláče a vzdychá, protože obilí putuje směrem ke Královskému mostu. Zprávu přinesl sluha George Singletona. Tvrdí, že naši koně se radí, jestli by tam neměli běžet sami bez jezdců, nebo přeseďlat na jinou stravu, protože se neví, jestli na ně něco zbude. Když necháme Brity odjet s lupem, nebudeme mít na vánoce ani kousek vepřové pečeně.“

„Přestaňte s těmi nesmysly! Pane Masone, co povídá sluha kapitána Singletona, nás přece nezajímá. Ať počká, až dostane rozkazy od svých nadřízených.“

„Omlouvám se za něho, majore Dunwoodie. Asi se mýlil. Ale i já jsem si myslel, že podle rozkazu generála Heathe máme napadat a obtěžovat nepřítel, jakmile vystrčí nos z hnízda.“

„Pamatujte si, poručíku Masone, že veškeré rozkazy dostáváte mým prostřednictvím. Nebo vám to budu muset připomenout.“

„Vím to, majore Dunwoodie, vím to velmi dobře a lituji, že máte tak špatnou paměť. Snad jste už zapomněl, že jsem vás doposud vždycky uposlechl.“

„Odpusťte mi, Masone!“ Dunwoodie vzal poručíka za ruce. „Znám vás dobře, jste statečný a poslušný voják. Zapomeňte, že jsem měl špatnou náladu.“

„Odpusťte vy mně a mé upřímné snaze,“ přerušil ho poručík. „Věděl jsem o rozkazech a obával jsem se, že by důtka mohla padnout na mého

důstojníka. Ať se někdo jenom pokusí pomlouvat naši jednotku - a všechny meče se naježí. Mimoto se stále ještě přesunují a z osady Croton ke Královskému mostu je dost daleko. Ale ať se děje cokoliv, je mi jasné, že jim musíme být v patách a nenechat je se usadit.“

„Kurýra vrátili z hlavního stanu! To je hrůza!“

„Vaše přání je splněno. Právě přijíždí a vypadá, jako by nesl dobrou zprávu. Kéž by tomu tak bylo. Nelíbilo by se mi ani trochu, kdyby tak statečný mládenec měl viset pro nic za nic.“

Dunwoodie ho už neslyšel. Přeskočil plot a stál před poslem.

„Jakou nesete zprávu?“ oslovil ho, jakmile zastavil koně.

„Dobrou!“ odpověděl kurýr. Plně důvěřoval důstojníku tak známému, jako byl major Dunwoodie. Odevzdal mu listinu a dodal: „Ostatně si ji můžete přečíst sám.“

Dunwoodie neztrácel čas čtením; rozradostněn běžel do místnosti uvězněného. Stráž ho znala a vpustila dovnitř, aniž se ho na cokoliv tázala.

„Peytone,“ přivítala ho Frances. „Vypadáte jako skutečný posel z nebes. Přinášíte zprávu, že bratr dostal milost?“

„Tady, Frances, tady, Henry, tady, drahá sestřenko Jeanetto,“ volal major a roztřesenýma rukama lámal pečť. „Zde je ten dopis adresovaný kapitánu tělesné stráže. Ale poslyšte -“

Všichni ho napjatě poslouchali. Ale jejich naděje rychle pohasly, když viděli, jak na majorově tváři radostný úsměv ustupuje výrazu hrůzy. Na listině četl rozsudek soudu a pod ním jediné slovo:

„*Souhlasím. Geo. W.*“

„Je ztracen, je ztracen,“ zalkala Frances a klesla tetě do náručí.

„Můj synu, můj nejdražší synu,“ vzlykal otec. „Milosrdenství je jenom na nebesích, na zemi je neznají. Ať Washington nikdy nežádá o milost, kterou upírá mému nevinnému dítěti.“

„Washington,“ opakoval bezbarvě Dunwoodie a rozhlížel se kolem sebe v prázdném úžase. „Ano, tento list pochází od samotného Washingtona. Jsou tu charakteristické rysy jeho písma. Je tu jeho jméno, které uzákoňuje strašný čin.“

„Krutý, krutý Washington!“ volala slečna Peytonová. „Stýkal se nepřetržitě s krví a to změnilo jeho povahu.“

„Nekárejte ho!“ napomínal ji Dunwoodie. „Je to generál a ne člověk. Vsadil bych se o cokoliv na světě, že těžce nese ránu, kterou musí dát“

„Zklamala jsem se v něm!“ naříkala Frances. „Není to zachránce vlasti, ale chladný a bezcitný tyran! Peytone, špatně jste mi vylíčil jeho povahu!“

„Klid, drahá Frances, klid, proboha. Takhle nesmíte mluvit. Washington je jenom strážce zákona“

„Máte pravdu, majore Dunwoodie,“ vmísil se do rozmluvy Henry, který se teprve teď vzpamatoval z otřesu. Povstal a přistoupil k otci. „Já ho z ničeho neviním. Dostalo se mi už dosti shovívavosti. Octl jsem se na pokraji hrobu a nemohu být nespravedlivý. Připomínám si všechna nebezpečí, jež hrozila zvrátit vaši věc. A vůbec se nedivím, že je Washington tak neúchylně spravedlivý. Nezbývá mi nic jiného než se připravit na osud, který mě vbrzku očekává. K vám se obracím s první žádostí, majore Dunwoodie.“

„Vyslovte ji,“ vyzval ho major, který těžce přemáhal pohnutí.

Henry se obrátil a ukázal na skupinku zarmoucených příbuzných, která ho obklopovala.

„Buďte tomuto starci synem. Je slabý a potřebuje pomoc. Chraňte ho před každým činem, který by mohl na něho vrhnout neblahý stín, jaký poznamenal už mě. Nemá mnoho přátel mezi vládci této země. Ať ho vaše mocné jméno zaštití.“

„A skutečně tomu tak bude,“ slíbil Dunwoodie.

„A tato bezmocná nevinná dívka,“ ukázal na Sarah, jež vůbec nevnímala, co se kolem ní děje. „Doufal jsem, že se mi naskytne příležitost, abych pomstil křivdu, kterou utrpěla“ Odmlčel se a obličej mu oživilo vzrušení. „Ne, takto nesmím mluvit, podobné myšlenky jsou zlé, cítím, že jsou špatné, U vás, Peytone, nalezne soucit i útulek“

„Ano,“ potvrdil Dunwoodie.

„Nebudu hovořit o tetě, vaší příbuzné, která si na vás činí oprávněné nároky. Ale zde,“ vzal Frances za ruku a láskyplně se na ni zadíval, „zde vám odevzdávám ten nejvybranější dar. Přivíňte ji k hrudi a hýčkejte ji, jako byste hýčkal samotnou nevinnost a samotnou ctnost.“

Major již natáhl ruku, aby přijal nejvyšší dar. Ale Frances skryla obličej na prsou své tety, jako by se štítila jeho doteku.

„Ne, ne, ne,“ zašeptala, „pro mne ztratil cenu. Pomáhal zničit mého bratra.“

Henry se na ni díval s něžným soucitem. Po chvíli pokračoval:

„Mýlil jsem se tedy. Představoval jsem si, Peytone, že tvoje ušlechtilá oddanost věci, kterou vskutku ctíš, že tvoje laskavost k otci, když byl uvězněn, tvoje přátelství ke mně - zkrátka myslel jsem si, že sestra pochopila a ocenila tvůj charakter.“

„Ano, ano,“ šeptala Frances a skryla obličej ještě hlouběji na tetině hrudi.

„Domnívám se, drahý Henry,“ podotkl Dunwoodie, „že bychom měli mluvit o tomto námětu co nejméně.“

„Zapomínáš,“ připomněl vězeň a chabě se usmál, „jak mnoho mám práce a jak málo času mi zbývá.“

„Obávám se,“ koktal rozpačitě major, „obávám se, že slečna Whar-tonová nabyla o mně mínění, které jí znemožňuje přijmout tvoji žádost. Toto mínění je teď pozdě měnit.“

„Ne, ne, ne,“ vykřikla překotně Frances. „Toto podezření už na vás nelpí, Peytone. Na smrtelném loži rozptýlila moje pochyby.“

„Šlechetná Isabella,“ povzdychl si Dunwoodie. „Henry, ušetři sestru i mě dalších trapných rozpaků.“

„Lituji sám sebe,“ odpověděl Henry a jemnými pohyby vymanil Frances z tetina náručí. „Je hrozné ponechat dvě tak půvabné dívky bez ochránce. Jejich dům je zničen a bída je brzy zbaví posledního mužského přítele.“ Letmo pohlédl na otce. „Jak mohu zemřít, když mě tísní vědomí, že budou obě nepřetržitě vystaveny nebezpečí?“

„Zapomínáte na mne,“ připomněla se slečna Peytonová.

„Ne, má drahá teto, na tebe nezapomínáme, a já nikdy nezapomenu, pokud budu mít paměť. Ale ty zapomínáš, v jak zlé době žijeme. Dobrá žena z tohoto domu už poslala pro duchovního, aby mi usnadnil přechod na onen svět. Jestliže si, Frances, přeješ, abych zemřel v míru, abych měl pocit, že jsi v dobrých rukou, neboť chci soustředit veškeré své myšlenky na to, co mě nyní čeká, pak svolíš, aby tě duchovní sezdal s majorem Dunwoodiem.“

Frances zavrtěla hlavou, ale neřekla nic.

„Nechci po tobě, abys jásala, abys projevovala radost a štěstí, ale

uvědom si, že pak budeš mít právo na majorovo dobré jméno - a on se tě bude moci zastat.“

Na znamení nesouhlasu opět zavrtěla hlavou.

„Kvůli sestře, která ztratila paměť,“ ukázal na Sarah. „Kvůli sobě, kvůli mně, kvůli tetě -“

„Nemluv, Henry,“ naléhala dívka. „Každé tvé slovo se zarývá do mého srdce ostrým hrotem. Za nic na světě bych nesložila slavnostní slib, který po mně požaduješ. Celý život bych byla nešťastná“

„Nemiluješ ho,“ vyčítal jí Henry. „Nebudu tě nutit, aby ses rozhodla proti svým citům.“

Frances si jednou rukou zakryla obličej. Druhou ruku vztáhla směrem k Dunwoodiemu a prohlásila:

„Teď jsi nespravedlivý ke mně, před chvílí jsi byl nespravedlivý k sobě“

„Slib mi tedy,“ začal váhavě kapitán Wharton a na chvíli se zarazil, jako by o něčem uvažoval. Pak pokračoval: „Slib mi, že podáš mému příteli ruku, až ustoupí do pozadí vzpomínka na můj osud. Pak budu spokojen“

„To slibuji,“ zašeptala Frances.

„Tak tedy, teto,“ obrátil se Henry ke slečně Peytonové. „Ponechala bys mě na chvíli o samotě s majorem? Musím mu svěřit několik smutných povinností. Chtěl bych ušetřit tebe a obě sestry bolesti.“

„Je načase vyhledat Washingtona,“ odušila teta a zamířila ke dveřím. „Půjdu k němu sama; jistě přijme svou krajanku - dokonce jsme do určité míry spříznění.“

„A proč bychom se nemohli obrátit na pana Harpera?“ navrhla na jednu Frances. V mysli jí vytanula slova, která pronesl host za loučení.

„Harpera?“ otočil se prudce Dunwoodie. „Co je s ním? Vy ho znáte?“

„To je zbytečné,“ mávl rukou Henry a táhl přítele stranou. „Frances se chytá posledního stébla naděje. Odejdi, prosím, a ponech mě s přítelem o samotě.“

Ale Frances zahlédla Dunwoodiemu v očích výraz, který ji přikoval na místo. Proto odpověděla:

„Byl u nás dva dny. A zrovna v době, kdy Henryho zadrželi.“

„A - znali jste ho?“

Frances si uvědomila, že tato otázka je velice důležitá.

„Neznali jsme ho. Přijel k nám v noci jako cizinec a požádal o nocleh. Zůstal u nás po celou dobu, co zuřila bouře. Zajímal se o Henryho osud a slíbil mu přátelství.“

„Cože?“ zvolal užaslý major. „Tak dokonce zná Henryho?“

„Jistě. Pan Harper přiměl Henryho, aby odhodil přestrojení.“

Dunwoodie zbledl. „Ale nevěděl, že je Henry důstojníkem královské armády?“

„Věděl,“ přisvědčila slečna Peytonová. „Právě před tímto nebezpečím nás varoval.“

Dunwoodie zvedl osudný list papíru, který stále ležel na místě, kam mu vypadl z rukou. Pozorně jej studoval. Zdálo se, že něčemu nerozumí. Přejel si rukou po čele. Všichni ho napjatě sledovali. Nechtěli znovu podlehnout nadějším, jichž se už vzdali.

„Co řekl? Co slíbil?“ vyptával se Dunwoodie netrpělivě.

„Řekl Henrymu, aby se na něho obrátil, kdyby se octl v nebezpečí, a slíbil, že splatí synovi to, zač dluží otci.“

„Tohle že řekl, třebaže věděl, že Henry je britský důstojník?“

„Zajisté. Právě proto přislíbil svou pomoc.“

„Jsi zachráněn, Henry, jsi zachráněn,“ jásal major. „Zachráním tě. Harper nikdy nezapomene na své slovo.“

„Má takovou moc?“ otázala se nedůvěřivě Frances. „Pohne Washingtonovou zatvrzelostí?“

„Kdyby Harper neměl tu moc,“ smál se major, „kdo by ji pak měl? Ve srovnání s Harperem všichni generálové nejsou ničím.“ Přistoupil k Frances a pevně jí stíkl ruku. „Opakujte to ještě jednou. Máte skutečně jeho slib?“

„Jistě, jistě, Peytone. Máme jeho slavnostní slib. Dal nám ho, i když věděl o všech okolnostech.“

„Máme vyhráno,“ zářil Dunwoodie a přivinul si na okamžik Frances k hrudi. „Přestaňte truchlit! Henry je zachráněn!“

Nic už nevysvětloval, ale vyběhl z pokoje a zanechal za sebou celou rodinu, která mlčky uvažovala o jeho nenadálém činu. Pak uslyšeli

zvenčí dusot koňských kopyt. Majorův kůň vyletěl jako střela.

Když major rodinu tak náhle opustil, zavládly v místnosti chvíle úzkosti a napětí. Mlčky všichni přemítali, zda se majorovi podaří dostihnout Harpera a jak ho mocný muž přijme. Majorova sebejistota jim dodávala víry.

Naděje stoupaly a nálada se postupně zlepšovala, až nakonec všechny ovládl pocit uvolněnosti a veselí. Jenom Henry se nedokázal odpoutat od trudných myšlenek. Za těch několik hodin, které uplynuly od odsouzení, se přesvědčil, že mnohem horší je nejistota než jistá pohroma.

Docela jinak se dívala na situaci Frances. Věřila bezvýhradně a celým svým zamilovaným srdcem v ujišťování svého milence a neznepokojovala se pochybnostmi. Byla přesvědčena, že Dunwoodie udělá všechno, co je v lidské moci. Vzpomínala na Harpera, na jeho chování, na jeho ušlechtilé způsoby. Věřila mu.

Slečna Peytonová byla mnohem strážlivější; pokárala neteř, že předčasně podléhá výbuchům radosti.

„Proč mě chceš připravit o radost nad Henryho vysvobozením?“ vyčítala jí Frances. „Sama jsi přece často tvrdila, že muži, vládnoucí v naší zemi, by neobětovali nevinného člověka.“

„Věřila jsem, že to není možné, a stále tomu věřím; musíme být však umírnění jak v radosti, tak v žalu.“

Frances si vzpomněla na slova, která pronesla Isabella, a podívala se vděčně na tetu.

„City neustoupí rozumu. Jen se podívej na ty stvůry, které sem přitáhly, aby se staly svědky poprav, jako by život pro ně nebyl ničím jiným než vojenskou přehlídkou.“

„Vypadá to, jako bys přikládala mimořádnou důležitost vojenským přehlídkám“ Slečna Peytonová si totiž povšimla, že se neteř upřeně dívá z okna. Ale Frances neodpovídala.

Viděla dobře na průsmyk, jímž sem připutovali. Přímo naproti se tyčila hora, na jejímž vrcholu stála záhadná chata. Obočí kopce bylo rozeklané a plné propastí. Bezlistými zakrnělými duby prosvítaly nepřístupné skalní stěny. Její pozornost přivábila postava muže, který se vynořil ze skály a hned zase zmizel. To udělal několikrát za sebou, jako

by chtěl vyzpozorovat, jak to vypadá na planině. Frances uhádla, že je to Birch. Tento dojem jí vnukly známé obrysy postavy, ale ještě víc ji utvrdila myšlenka, která ji napadla, když pozorovala vrchol hory. Byla přesvědčena, že je to stále týž člověk, i když mu teď chyběl hrb, který považovala za kramářův ranec. Ve své obraznosti spojila kramáře s tajemným Harperem. Kdyby nebyla tak rozrušena, jistě by vyslovila svoji domněnku nahlas.

Frances usedla a přemýšlela o pohybuující se postavě. Snažila se domyslet, v jakém spojení je tento zvláštní muž s osudy její vlastní rodiny. Do jisté míry přece zachránil Sarah před ranou, která na ni dopadla jen poloviční vahou; když na to teď podrobně myslela, vlastně se vždycky choval k jejich rodině přátelsky.

Dlouho pozorovala bod, kde naposled postavu spatřila; marně čekala, až se znovu objeví. Obrátila se ke svým blízkým. Slečna Peytonová seděla vedle Sarah, která jako by dodatečně projevila náznak, že smírná to, co se děje kolem ní, ale stále nedávala najevo ani radost, ani žal.

„Když všechno tak bedlivě pozoruješ,“ prohodila slečna Peytonová, „musíš být dostatečně obeznámená s manévry vojenského oddílu. Pro nastávající manželku důstojníka to není k zahození.“

„Zatím nejsem vdaná,“ odušila Frances a zapýřila se; „nemáme ani důvod, abychom si přáli v rodině další svatbu.“

„Frances,“ zapřísahal jí bratr; vyskočil a vzrušeně přecházel po místnosti. „Prosím tě, nedotýkej se znovu té struny. Pokud je můj osud nejistý, nerad bych se s kýmkoliv znepřátelil.“

„Ať tedy skončí nejistota,“ zvolala rozhodně Frances a skočila ke dveřím. „Právě přichází Peyton a přináší nám potěšující zprávu.“

Sotva vyřkla ta slova, otevřely se dveře a dovnitř vstoupil major. Z jeho tváře nevyčetli ani úspěch, ani porážku; jeho rysy však zřetelně prozrazovaly rozmrzelost. Uchopil Frances za ruku, kterou k němu v rozrušení vztáhla; ihned ji však pustil a zřejmě unaven vrhl se na židli.

„Nepovedlo se?“ zeptal se Wharton s bušícím srdcem, ale navenek klidně.

„Mluvil jste s Harperem?“ dorážela na něho Frances, celá bledá.

„Nemluvil. Napřed jsem přeplul řeku ve člunu. Zjistil jsem však, že Harper je asi na tomto břehu. Vrátil jsem se a pátral jsem po něm něko-

lik mil na Vysočině u západního průsmyku. Ale nemohl jsem ho nikde najít, jako by se nad ním země slehla. Vrátil jsem se, abych vás uklidnil, ale ještě v noci s ním budu mluvit a přinesu Henrymu odklad trestu.

„Hovořil jste s Washingtonem?“ zeptala se slečna Peytonová.

Dunwoodie na ni chvíli nechápavě hleděl, tak byl ponořen do vlastních úvah. Opakovala otázku. Odpověděl vážně, ale poněkud rezervovaně:

„Vrchní velitel opustil svůj stan.“

„Ale Peytone,“ namítla Frances, kterou znovu přepadl strach, „jestli se ti dva neseťkají, pak bude pozdě. Harper sám nestačí.“

„Tvrdíte přece, že slíbil Henrymu pomoc.“

„Jistě, sám od sebe pomoc nabídl, oplátkou za pohoštění, kterého se mu u nás dostalo.“

Dunwoodie zavrtěl hlavou.

„To slovo ‚pohoštění‘ se mi ani trochu nelíbí. Zní prázdně. Harpera musí k vám poutat něco rozumnějšího. Obávám se, že jde o omyl. Opakujte mi všechno, co se událo.“

Frances vyhověla jeho žádosti a vykládala mu podrobně celou příhodu. O tom, jak přijel za bouře do usedlosti U akátů, o vlídném přijetí, s nímž se u nich setkal, a o všech dalších podrobnostech tak přesně, jak jí to utkvělo v paměti. Když se zmínila o rozhovoru, který vedl otec s hostem, major se usmál, ale nic neřekl. Potom vylíčila barvitě Henryho příchod a události příštího dne. Trochu déle se zdržela u okamžiku, kdy Harper požádal jejího bratra, aby odhodil přestrojení, a s podivuhodnou přesností opakovala jeho slova o riskantním kroku, který kapitán podnikl. Dokonce si vzpomněla na pozoruhodnou poznámku, že je bezpečnější, když o něm Harper ví, než kdyby o něm nevěděl. S vřelým mladickým obdivem se Frances zmínila o tom, jak se k ní vlídně choval, a přesně popsala jeho rozloučení s rodinou.

Dunwoodie ji zpočátku poslouchal s vážnou pozorností. Jak hovořila, čím dál tím víc se tvářil spokojeněji. Když mluvila o sobě, usmál se radostně, a když skončila, vykřikl potěšeně:

„Jsme zachráněni - jsme zachráněni!“

Byli však nenadále vyrušeni.

XXVIII

V zemi, osídlené uprchlíky, kteří opustili rodný kraj a milované krby jako oběti svědomí a náboženského přesvědčení, věnují vždy pohřebním obřadům nejvyšší pozornost, pokud to okolnosti dovolují. Hospodyně domu, v němž byl kapitán Wharton uvězněn, přísně dodržovala církevní předpisy. Kázání kněze v sousední farnosti v ní vyvolalo dojem, že je sama zkažená. Na toho duchovního si vzpomněla, když uvažovala o tom, jak by mohla nejlépe pomoci odsouzenému britskému kapitánovi.

Podle vlastních slov ji kázání ohnivého pátera tak strhlo, že podvědomě spoléhala na jeho pomoc, i když víra ji učila, že může očekávat pomoc pouze od boha. Myšlenka na smrt ji vždycky děsila; když byl vyhlášen rozsudek, poslala Caesara do stáje, aby si vzal nejlepšího koně a cválal pro duchovního. Tento krok podnikla, aniž se poradila s Henrym nebo jeho nejbližšími. Teprve když byly zapotřebí Caesarovy služby při nějaké domácí záležitosti, dobrá paní objasnila příčinu jeho nepřítomnosti.

Mladý muž ji nejprve vyslechl s pocitem nepřekonatelného odporu. Jak však pohled na věci tohoto světa nabývá na odstupu, přestávají působit i předsudky a zvyky. Nakonec kapitán poděkoval se zdvořilou úklonou ochotné paní za její starostlivost.

Černoch se brzy vrátil. Pokud vyrozuměli z jeho poněkud nesouvislého blábolení, mohli očekávat kněze v nejbližší době. Přerušení, o němž jsme se zmínili v předchozí kapitole, způsobil vstup domácí paní.

Na Dunwoodieho přímlovu bylo strážím u dveří Henryho pokoje přikázáno, aby členové rodiny měli volný přístup v kteroukoliv denní dobu. Mezi rodinné příslušníky zahrnul velící důstojník i Caesara. Kdyby se však dožadoval vstupu kdokoliv jiný, žadatel měl být podroben velmi přísnému výslechu, proč chce do místnosti vstoupit. Major zahrnul mezi příbuzné britského důstojníka i sebe; za všechny se zavázal, že se nikdo nepokusí o útěk. Mezi paní domu a desátníkem stráže se odehrál přede dveřmi krátký rozhovor. Strážný však předem otevřel, neboť předvídal, jak se poddůstojník rozhodne.

„Vy byste chtěl odepřít duchovní útěchu bližnímu, který očekává smrt?“ zlobila se paní s opravdovým zápalem. „Vy byste poslal duši do

pece ohnivé a přitom měl po ruce kněze, který by jí mohl ukázat správnou stezku?"

„Já vám něco řeknu, milá paní,“ odpověděl desátník a jemně ji odstrčil. „Nechci, aby se po mém hřbetě jiní šplhali do nebe. Špatně bych se vyjímal na kůlu, až by mě postavili na něj za to, že jsem neuposlechl rozkazu. Jen sejděte dolů a zeptejte se poručíka Masona. Potom si sem můžete svolat třeba celou kongregaci. Teprve před hodinou jsme převzali hlídku od pěšáků. Byl bych nerad, kdyby se o nás tvrdilo, že neznáme své povinnosti ani tak dobře jako domobrana“

„Pusťte tu paní,“ přikázal major Dunwoodie, který si teď teprve všiml, že na stráži jsou lidé z jeho vlastní jednotky.

Desátník mlčky zasalutoval a ustoupil. Voják se postavil do pozoru a paní vešla dovnitř.

„Dole je velebný pán, který přišel utěšit odcházející duši místo našeho duchovního,“ hlásila paní. „Náš duchovní plní neodkladné povinnosti. Účastní se pohřbu pana...“

„Nechť vstoupí,“ přerušil ji netrpělivě Henry.

„Ale vpustí ho stráž? Nechtěla bych, aby přítele našeho duchovního odehnali od prahu. Jste cizinec.“

Všechny oči se obrátily na Dunwoodieho, který se podíval na hodinky a prohodil k Henrymu několik slov.

Mason se uklonil a podřídil se přání domácí paní. Vyzvali tedy duchovního, aby se odebral k vězni.

Důstojný muž, který vstoupil za Caesarem, byl na konci středního věku, spíše se už skláněl do údolí let. Postavy byl neobyčejně hubené, ostrých, neústupných rysů, jako by každý sval přísně ovládal, jako by jeho obličej nikdy nevyjadřoval radost ani odpočinek. Neustále se mračil, jako by nenáviděl všechny neřesti lidstva. Tmavé obočí daleko přečnívalo kupředu a působilo odstrašujícím dojmem. Oči kryly ohromné zelené brýle, jimiž probleskovaly zlé pohledy. Vypadal jako nesmiřitelný fanatik. Dlouhé šedočerné vlasy mu padaly až na šíji a zakrývaly tváře. Na hlavě měl velký klobouk se třemi stejnými kohoutími pery. Oděn byl v černý a ošumělý plášť a stejné barvy byly i jeho kalhoty a punčochy. Zaprášené boty napolo mizely pod ohromnými stříbrnými přezkami.

Toto divné zjevení se vpotácelo do pokoje, ztuhle se uklonilo a nemotorně se spustilo na židli, kterou mu černocho nabídl. Po několika minut nikdo nepřerušil zlověstné ticho. Henry se marně snažil potlačit odpor k nezvanému hostu, který vydával jen vzdechy a neurčité chrčivé zvuky. Za těchto příprav vyvedl pan Wharton Sarah z místnosti. Ani jemu se duchovní nelíbil. Duchovní se pobaveně usmál, neboť pochopil, že jde o rychlý ústup, a pak se zatvářil pohrdavě. Začal si broukat nápěv známého žalmu.

„Caesare,“ vyzvala sluhu slečna Peytonová. „Podej pánovi něco k občerstvení. Po takové cestě se potřebuje posilnit.“

„Moje síla netkví ve věcech tohoto světa,“ opáčil duchovní dutým, pohřebním hlasem. „Tohoto dne jsem již třikrát sloužil Pánu a neomdlel jsem. Nicméně však jest rozumné nápomoci křehké tělesné schránce, neboť hoden jest dělník mzdy své.“

Otevřel obrovský chřtán, dychtivě se chopil nabízené kořalky a náraz ji do sebe převrátil. Naznačil tak mimoděk, že i duchovní bývá občas nakloněn hříchu.

„Obávám se, pane, že únava vám znemožní vykonat povinnost, kterou jste tak laskavě na sebe vzal,“ pravila slečna Peytonová.

„Ženská,“ vykřikl rázně cizinec. „Což jste kdy slyšela, abych já ustoupil před povinností? Avšak nesudíte, abyste nebyli souzeni. Nepředstavujte si, že je dáno lidskému zraku vyzkoumat úmysly boží.“

„Ne,“ odpověděla pokorně stará panna, „netvrdím, že posuzují skutky či úmysly svých bližních a vůbec už ne Všemohoucího.“

„To je správné, to je správné,“ volal sluha Páně se zjevným opovržením. „Pokora přísluší vašemu pohlaví a bídě. Slabost vás střežte, abyste nebyly do náruče zkázy.“

Slečnu Peytonovou překvapil tento neobvyklý výpad, ale podřídila se zvyku hovořit s úctou o posvátných věcech, i když by snad bylo lépe mlčet.

„Hledáme-li oporu v ponížení a v pravdě,“ pronesla tichým hlasem, „moc nahoře nám může pomoci a také pomáhá při všem konání dobra.“

Cizinec na ni vrhl hrozivý pohled. Potom se však uklidnil a zatvářil se pokorně.

„Nikoliv každý, kdo volá o pomoc, bude vyslyšen. Nepřísluší lidem

souditi cesty Páně. Je mnoho povoláných, ale málo vyvolených. Je snazší hovořit o pokoře než ji prožívat. Jsi natolik pokorný, sprostý červe, že bys chtěl oslavit boha vlastním zatracením? Jestliže ne, jsi publikán a farizej a pryč s tebou.“

Tak hrubozrný fanatismus všechny přítomné ohromil a znechutil. Slečna Peytonová začínala podléhat dojmu, že její host to nemá v hlavě v pořádku. Když si však připomněla, že ho vyslal známý duchovní s výbornou pověstí, zapudila onu myšlenku a pokračovala shovívavě:

„Snad se klamu, jestliže se domnívám, že milosrdenství je určeno všem. Toto učení však tak uklidňuje, že raději bych setrvala v této víře.“

„Milosrdenství se vztahuje toliko na vyvolené,“ prohlásil cizinec rázně, „a vy žijete neustále v údolí stínu smrti. Nejste snad přívrženkyň líných obřadů, jež náleží marnivé církvi, kterou by tyraní rádi u nás zavedli zároveň se zákonem o kolkovném a o dani z čaje? Odpovězte mi, ženo, a pamatujte si, že samotná nebesa naslouchají vaší odpovědi: nepatříte také k té modlářské obci věřících?“

„Modlím se u oltáře svých otců,“ odpověděla slečna Peytonová a pokynula Henrymu, aby mlčel.

„Neskláním se před žádnou jinou modlou, jenom před vlastními slabostmi.“

„Ano, ano, znám vás, farizeje a papežence, stoupence formalit a posluchače akademických kázání. Ale svatý Pavel již drží v rukou poznámky a chystá se oslovit věřící!“

„Moje přítomnost vás vyrušuje.“ Slečna Peytonová povstala. „Ponechám vás se synovcem a v soukromí se pomodlím, abych tak podpořila jeho modlitby.“

Po těchto slovech odešla spolu s domácí paní, která byla nemálo otřesena i překvapena výrokem výstředního duchovního. Ačkoliv sama věřila, že slečna Peytonová a její církve jsou na nejlepší cestě ke zkáze, přece jenom ji zarazila slova tak útočná a otevřená.

Henry stěží potlačoval svoje rozhořčení. Nespravedlivý útok na pokornou tetu ho rozzlobil. Jakmile se dveře za oběma ženami zavřely, vybuchl:

„Musím se vám přiznat, pane, že když jsem sem vpouštěl sluhu bo-

žního, domníval jsem se, že přijímám křesťana, který zná své vlastní slabosti a dovede se slitovat nad slabostmi a křehkostmi svých bližních. Zranil jste pokorného ducha výtečné ženy a já nejsem ani trochu nakloněn připojit se k modlitbám tak nesnášenlivého člověka.“

Sluha Páně stál vztyčen; s vážnou tváří a s výrazem pohrdavého soucitu sledoval, jak obě ženy odcházejí. Henryho prudkou výtku přešel mlčením. Najednou zazněl v místnosti hlas třetího muže:

„Takové denunciantství by u mnohé ženy vyvolalo záchvat. Ale našemu účelu posloužilo.“

„Kdo to mluví?“ vykřikl ohromeně vězeň a hledal v pokoji někoho třetího.

„To jsem já, kapitáne Whartone.“ Harvey Birch si sundal brýle a pod falešným obočím odhalil pronikavé oči.

„Dobrý bože, Harvey!“

„Tiše,“ napomenul ho kramář. „Toto jméno nesmíte vyslovit nahlas. A zvláště ne zde, v samotném srdci americké armády“ Birch se odmlčel a chvíli se rozhlížel kolem sebe. Pokračoval mrzutě:

„V tomto jménu je skryto nejméně tisíc ohlávek. Kdyby mě zase chytili, nemám žádnou naději, že by se mi podařilo uprchnout. Podnikám riskantní dobrodružství. Ale nemohl jsem klidně spát, protože jsem věděl, že má zahynout nevinný člověk psovskou smrtí, smím-li to tak říci.“

„Ne. Jestliže je riziko tak velké, jak říkáte, potom odejděte, odkud jste přišel, a ponechte mě mému osudu. Dunwoodie se snaží mě zachránit. Jestli se v noci setká s panem Harperem, potom mě určitě propustí na svobodu.“

„S panem Harperem,“ opakoval kramář, který si znovu nasadil brýle a ponechal vztažené ruce. „Co víte o Harperovi? Proč si myslíte, že vám prokáže tu službu?“

„Mám jeho slib. Vzpomínáte si na naše nedávné setkání v domě mého otce? Tehdy slíbil, že mi pomůže, ačkoliv jsem ho o to nežádal“

„Znáte ho? Víte určitě, že má tak velkou moc? Nebo z jakého důvodu se domníváte, že si zapamatoval svoje slova?“

„Jestli kdy byla ve výrazu člověka stopa pravdy či prosté počestnosti, pak jsem ji zahlédl v jeho tváři. Kromě toho Dunwoodie má ve

vzbouřenecké armádě mocné přátele. Bude lepší, když se pokusím o štěstí tam, kde jsem, než abych vystavoval jisté smrti vás, kdyby vás náhodou chytili.“

„Kapitáne Whartone! Jestliže vám nepomohu já, nikdo vám nepomůže. Ani Harper, ani Dunwoodie vám nemůže zachránit život. Jestliže neuprchnete hned se mnou, zahynete zítra na šibenici jako vrah. Takové jsou zákony. Ten, kdo bojuje, zabíjí a plení, je ctěn. Ale ten, kdo slouží své vlasti jako vyzvědač, ať jakkoliv věrně, ať jakkoliv čestně, dožije se jenom pohrdání a zemře jako nejsprostší zločinec.“

„Zapomínáte, pane Birchi,“ namítl rozhořčeně mladý kapitán, „že já nejsem vyzvědač, který klame, aby zradil. Jsem nevinný, nespáchal jsem čin, který mi přičítají.“

Kramáři se nahnula do hubené tváře krev. Rychle se však vzpamatoval a červeň opět zmizela.

„Řekl jsem vám pravdu. Ráno jsem potkal Caesara, když jel pro kněze. S ním jsem zosnoval plán, který vás zachrání, jestliže se nám podaří jej provést. Jinak jste ztracen. A opakuji vám, že žádná moc na zemi, ani sám Washington, vás nemůže zachránit.“

„Snad máte pravdu,“ připustil vězeň. Kramář ho svým vážným vystupováním úplně přesvědčil. Znovu se v něm ozval strach.

Birch mu pokynul, aby byl zticha. Šel ke dveřím, otevřel a vzal na sebe opět kamennou neosobní masku, v jaké sem prve vstoupil.

„Příteli, ať sem teď nikdo nevstupuje,“ poručil strážnému. „Začínáme modlitby a nepřejeme si být rušeni.“

„Nikdo vás také rušit nechce,“ odpověděl voják s poťouchlým úsměvem, „ale nesmíme zadržet jeho přátele; mám svoje rozkazy a musím se jimi řídit, ať se už Angličan dostane do nebe nebo do pekla.“

„Smělý hříšníku!“ zvolal Birch v úloze kněze. „Což nemáte z boha strach? O soudném dnu vás čeká hrozný trest, jestli sem pustíte někoho z modlářské obce, aby nás rušil v modlitbách.“

„Jste lepší velitel než seržant Hollister. Překřičel byste ho při zjišťování prezence. Nedělejte žádný randál! Mohl byste taky zavinit, že bych nedostal svůj příděl grogu, protože se neobjevím při večerní přehlídce. Chcete být sami? Dobrá. Máte přece nůž. Vraďte ho do petlice. Nepotřebujete celý jízdní pluk, aby vás hlídal.“

Kramář zavřel.

„Přehráváte svou úlohu,“ podotkl mladý Wharton, jenž se neustále obával odhalení. „Vaše horlivost je výstřední.“

„Snad pro pěšáky a domobranu,“ připustil Harvey a převrátil pytel, který mu podal Caesar. „Tyhle dragouny je potřeba překřičet. Špatný řečník by u nich neobstál, kapitáne Whartone. Ale pojďte, tady máte černý šátek pro svůj hezký obličej.“ Vyňal masku z pergamenu a upevnil ji Henrymu na obličej. „Na chvíli si musí pán a sluha vyměnit místa.“

„Ani bych neřek, že je mi podobnej,“ otrásal se odporem Caesar, když si prohlédl novou pleť mladého pána.

„Počkej, Caesare,“ smál se kramář, „jen co se dostaneme na vlnu.“

„Vypadá ještě hůř,“ zvolal nespokojený Afričan. „Spíš se podobá ovci než člověku.“

Birch a Caesar připravovali s velkou péčí různé součásti oděvu, které měly radikálně změnit zevnějšek kapitána Whartona. Konečně dokončili pracné dílo. Povrchní pozorovatel by mohl při pohledu zdálky vskutku považovat kapitána Whartona za černocha.

Maska byla vycpána a vymodelována tak, aby zachovala zvláštnost i barvu černošského obličej. Paruku udělali z černé a z bílé vlny, napodobující barvu Caesarových vlasů. Sluha sám považoval masku za výtečnou, jenom se obával, že kvalita neodpovídá skutečnosti.

Kramář si s uspokojením prohlížel výsledky své práce. Nakonec řekl:

„V americké armádě je jenom jeden voják, který by vás mohl poznat, kapitáne Whartone. A toho určitě nepotkáme.“

„Kdo to je?“

„Muž, který vás zajal. Zahlédl by vaši bílou pleť škvírou mezi prkny. Ale teď se oba svlékejte. Musíte si od hlavy k patě vyměnit šaty.“

Caesar dostal již ráno velmi přesné rozkazy od kramáře. Ihned začal odhazovat součásti oděvu, které mladý Wharton bral a postupně se do nich oblékal. Podřídil se však jen nerad.

Na kramáři byla vidět starostlivost, ale v očích mu občas zasvítala i škodolibá jiskřička humoru. Pozoroval celý výjev jako podařenou frašku. Starost měl proto, že dokonale znal velikost nebezpečí, které na

ně číhá, a že zároveň i věděl, jakých prostředků musí použít, aby se mu vyhnuli. A jeho humor pramenil ze směšných okolností, v nichž se octli.

Bral volnou vlnu a vycpával Caesarovy punčochy, které si už Henry navlékl.

„Tohle se musí dělat s rozvahou,“ poznamenal při práci. „Na koni budou lýtka dobře vidět. Jízdní dragouni jsou tak zvyklí na tenké holeně, že by si určitě všimli pěkných lýtek, a hned by věděli, že nepatří černochovi.“

„Proboha!“ chechtal se Caesar s ústy od ucha k uchu. „Kalhoty mi docela pasují.“

„Až na ty nohy,“ děl Birch, který kritickým zrakem sledoval Henryho toaletu. „Kapitáne, oblečte si kabát. Na mou duši, docela dobře byste se uplatnil na maškarádě. A ty, Caesare, dej si na kučery napudrovanou paruku. Kdykoliv se otevřou dveře, koukej vytrvale z okna. A za nic na světě nepromluv, nebo nás všechny prozradíš.“

„Harvey si myslí, že barevněj nemá jazyk jako jiný lidi,“ bručel černochoch a zaujal místo, které mu kramář vykázal.

Všechno bylo připraveno a kramář rozvážně probíral s oběma herci jednotlivé záludné body jejich úloh. Kapitána nabádal, aby dal vale vzpřímené vojenské postavě a přechodně si osvojil šouravou chůzi otcova sluhy; a Caesara zapřísahal, aby mlčel a přetvařoval se, pokud to jenom půjde.

Když byly přípravy hotovy, otevřel a hlasitě volal strážného, který právě odešel na druhý konec chodby, aby unikl duchovní útěše, jež byla výlučně určena sluchu vězně.

„Zavolejte paní domu,“ přikázal Harvey v úloze potrhlého kněze. „Nechť vstoupí. Vězeň se oddává blaženému rozjímání a nesmí být vytržen z modliteb.“

Caesar klesl obličejem do dlaní. Když voják nahlédl do místnosti, zdálo se mu, že je odsouzenec skutečně pohroužen do hlubokých úvah. S opovržením se podíval na duchovního a zavolal paní domu, která horlivě přispěchala s tajnou nadějí, že poněkud vnikne do tajemných obřadů kolem úmrtního lože.

„Sestro,“ oslovil ji sluha boží autoritativním tónem, „máte v domě

knihu ‚Poslední okamžiky křesťanského zločince‘ nebo ‚Úvahy o věčnosti pro ty, kdož umírají násilnou smrtí?‘“

„Nikdy jsem o podobných knihách neslyšela,“ divila se hospodyně.

„To je zcela pravděpodobné. Existuje spousta knih, o nichž jste doposud neslyšela. Ubohý kajícíník nemůže přece klidně zhasnout, pokud se mu nedostane útěchy z oněch knih. Hodinová četba z těchto svazků vynahradí celoživotní kázání.“

„Propánakrále, takový poklad bych chtěla mít. Kdy bylo dílo vydáno?“

„Poprvé bylo uveřejněno v Zenově v řeckém jazyce, pak přeloženo v Bostonu. Tuto knihu by měl mít každý křesťan ve své knihovně, zvláště však patří do rukou těch, kdož mají zemřít na šibenici. Dejte připravit koně pro černocho, který mě doprovodí k mému bratru - a já ještě včas odešlu příslušný svazek. Bratře, uklidněte se, už teď jste nastoupil úzkou stezku vedoucí k věčně slávě.“

Caesar se na židli zavrtěl, ale vzpomněl si včas na Harveyova slova a skryl opět hlavu do dlaní. Domácí paní odešla, aby vyhověla velmi rozumné žádosti. Skupina spiklenců opět osaměla.

„To bychom tedy měli,“ mnul si ruce kramář. „Ale obtížný úkol nás teprve očekává. Musíme oklamat poručíka, velícího stráží. Je to poručík podřízený Lawtonovi a naučil se od něho mazanosti. Pamatujte si, kapitáne Whartone, že teď přichází chvíle, kdy úspěch závisí na tom, jak chladnokrevně si budete počínat.“

„Sotva mě čeká horší osud, než jaký mám teď,“ povzdychl si Henry. „Ale kvůli vám udělám všechno.“

„A kdo by mohl být víc zoufalý a pronásledovaný než já? A zrovna zde!“ zvolal kramář. Najednou se vloudila do jeho chování jakási nejistota a zaraženost. „Ale já jsem někomu přislíbil, že vás zachráním. A co jsem tomuto muži slíbil, vždycky jsem doposud splnil.“

„Komu?“ zeptal se Henry, v němž se ozvala zvědavost.

„Nikomu.“

Strážný se vrátil a hlásil, že koně jsou připraveni. Harvey se podíval naposled na kapitána. První sestupoval po schodech. Poprosil ještě paní domu, aby ponechala vězně o samotě, neboť musí řádně zažít duchovní stravu, kterou mu právě podal.

Mezi vojáky se rozkřiklo, jak zvláštní kněz přišel poskytnout poslední útěchu odsouzenci. Když Harvey s Caesarem přišli na volný prostor před domem, setkali se tam s několika lelkujícími dragouny, kteří se chtěli pobavit na účet fanatického duchovního. Předstírali však, že se obdivují koním.

„Nádherný kůň,“ pravil voják, jenž celé divadlo připravil. „Jenom má trochu ztrhaný svaly. Pravděpodobně se při vašem povolání dřel stejně jako vy.“

„Mám vskutku povolání namáhavé nejen pro mne, ale i pro koně. Den vyrovnání se však blíží. Odmění mě za všechny výdaje i příjmy,“ kázal Birch a strčil nohu do třmenu, připraven vyhoupnout se na koně.

„Vy se tedy namáháte kvůli penězům stejně jako my?“ zeptal se jiný zevloun.

„Ano. Což není hoden dělník mzdy své?“

„Neudělal byste nám menší kázání? Máme teď chvíli volna a těžko vyjádřit, jak velké dobro byste vykonal, kdybyste několika slovy napravil tak velké neřestníky, jako jsme my. Vystupte si na stupátko a spusťte, kde se vám zrovna zamane.“

S dychtivým očekáváním se muži seskupili kolem kramáře, který se na kapitána významně podíval.

„To jest nepochybně moje povinnost. Caesare, můžeš jet napřed a odevzdat vzkaz; nezdržuj se, nešťastný vězeň bude postrádat knihu. Nezapomeň, že jeho hodiny jsou sečteny.“

„Jen jeď, Caesare, a přivez tu knihu,“ pokřikovalo asi půl tuctu hlasů. Všichni očekávali podívanou k popukání a tlačili se kolem podivínského kněze.

Kramář se v duchu třásl strachy. Báł se, aby vojáci na něho nezačali dotírat. Snadno by mu mohli strhnout klobouk a paruku, což by znamenalo strašný konec. Proto tak ochotně svolil, že jim přednese kázání. Vystoupil na stupátko, důrazně si odkašlal, vrhl nevraživý pohled na kapitána, který se nehýbal, a spustil:

„Milí bratři, dovoluji si obrátit vaši pozornost na onu část Písma, kterou naleznete v druhé knize Samuelově. Čtete v ní tato slova: »Skonal Abner jako bláznivý asketa? Tvoje ruce nejsou svázány, tvoje nohy nejsou spoutány. Padl

jsi, jako člověk padne před zločinnými lidmi.« A veškerý lid nad ním zaplakal.‘ Caesare, jed’ už a přivez ty knihy, jak jsem ti nařídil. Tvůj pán sténá, tak mnoho po nich prahne.“

„To je vynikající,“ volali dragouni. „Pokračujte, pokračujte! Ať počká bělovlasý černocho! Potřebuje se vzdělat jako my všichni“

„Co tu děláte, darebáci,“ vyrušil je zostra poručík Mason, který se zrovna vracel z procházky, na níž se dosyta zasmál večerní přehlídce domobrany. „Ať už jste pryč. Za chvíli se půjdu podívat, jestli jste řádně ohřebelcovali koně a pořádně jim podestlali.“

Masonův hlas působil jako čarovný proutek. Žádný kněz by si nemohl přát mlčenlivější posluchače. Vtom si však Mason všiml Caesara. Kramář využil odmlky a vyskočil na koně. Musel však zachovat vážnost a pohybovat se pomalu a velebně. Mimoto poznámky kavaleristů o ubohém stavu jeho oře byly na místě. Naproti tomu v blízkosti stálo připraveno asi deset nejlepších koní se sedly a s uzdami. Stačilo jenom vyslovit rozkaz a ihned se pustili v trysk.

„Upokojil jste trochu toho ubožáka v domě?“ zeptal se Mason.

„Podnikne teď poslední cestu s božskou uzdou v ruce, starý pane?“

„Utrhačný muži,“ zvolal pohoršeně kněz a zvedl oči i ruce k nebesům, „z vašich slov číší zlo. Odejdu od vás nezraněn, jako Daniel vykrouzl z lvího doupěte.“

„Zmiz, ty pokrytecký žalmisto, ty svatouškovský lotře,“ rozohnil se Mason. „Při životě Washingtonově, poctivý chlap je zhnusen, když vidí, jaké žravé bestie pustoší zemi, pro kterou prolévá krev. Kdybych tě dostal jenom na čtvrt hodiny na virginskou plantáž, přinutil bych tě, abys vybíral červy z tabáku jako krocán.“

„Opouštím vás a stráším prach ze svých střeviců, aby ani nepatrný zbytek této díry neposkvrnil šat bohobojného člověka“

„Ztrať se nebo ti setřesu prach z tvého pláště, ty pletichářský lumpe! A takový pobuda by chtěl kázat mým lidem! To Hollister je vycepoval svým věčným napomínáním. Darebáci se stali tak svědomití, že jim dělá potíž trochu ti odřít hřbet. Ale počkat! Kam vy račte cestovat, pane Černý, ve společnosti tak zbožného muže?“

Sluha Páně pohotově odpověděl: „Vrátí se s knihou obsahující mnohé ctnosti, která poskytne útěchu tomu hříšnému mládenci. Poslova

duše rychle zbělí, i když vnějšek zůstane černý a nevzhledný. Chtěl byste zbavit duši umírajícího útěchy náboženství?"

„To ne, ubožák, jeho osud je beztak dost zlý. Ale poslyš, ty příšero, když už ten mladý muž musí zemřít nepřírozenou smrtí, ať se tak stane za účasti skutečného duchovního. Já ti dobře radím, abys zbytečně mezi náma nehonil svoji kostru, nebo ti tu sedřeme kůži zaživa.“

„Za dobrotu dostanu ještě vynadáno!“ stěžoval si Birch a sunul se pomalu vpřed, zachovávaje kněžskou důstojnost. Domnělý Caesar ho beze slova sledoval. „Opouštím vás a odpouštím vám všechno, co by mohlo znamenat vaše zatracení. S pohnutým srdcem vám to odpouštím.“

„Ksakru!“ brumlal kavalérista. „Ten pápěra jede na koni jako nedomrlý. Nohy mu trčí jako kohoutí pera na klobouku. Kéž bych ho dostal tam dolů pod kopec, kde se tak moc nedbá na zákon, potom bych -“

„Desátníku strážce, desátníku strážce,“ křičel strážný na chodbě. „Desátníku strážce!“

Poručík Mason vyběhl po úzkém schodišti, vedoucím k místnosti, kde byl uvězněn britský kapitán.

Strážný stál u otevřených dveří a hleděl podezíravě na britského důstojníka. Když spatřil poručíka, uctivě ustoupil a rozpačitě vysvětloval:

„Nevím, pane, co se to vlastně stalo. Ale vězeň vypadá velmi divně. Co ho ten kněz opustil, je to docela někdo jiný.“ Pozorně se zadíval poručíkovi přes rameno. „A přece je to on! Stejná napudrovaná hlava, blůza vyspravovaná v místě, kde byl raněn...“

„Takže celý ten bengál děláte proto, že podle vašeho názoru ten pán není váš vězeň? A kdo by to tedy k čertu byl?“

„Nevím, kdo by to moh být,“ odpověděl mrzutě strážný. „Ale nějak ztloustl a podivně se zkrátil. Jenom se podívejte, celý se třese, jako by měl zimnici.“

Caesar naslouchal se strachem jejich rozmluvě a třásl se po celém těle. Napřed si blahopřál, že jeho pán tak šťastně vyklouzl. Ale pak se myšlenky začaly točit kolem jeho vlastního údělu. Přestávka, která následovala po poslední poznámce strážného ho nijak neuklidnila. Poručík Mason zkoumal bedlivě podezřelou osobu. Caesar nahlédl šterbinou, kterou úmyslně nechal pod paždí, aby viděl, co se děje.

Kapitán Lawton by objevil podvod, ale Mason nebyl tak bystrý jako jeho velitel.

Obrátil se pohrdavě na strážného a tiše poznamenal:

„Ten anabaptista, metodista nebo co to bylo, ten ubrečený moula vyděsil toho chlapce povídačkama o plamenech a pekelných hrůzách. Půjdu za ním a trochu ho uklidním rozumným povídáním.“

„Už jsem slyšel, že ze strachu může člověk zbělet,“ připouštěl voják, který couval a vyvaloval oči, div mu nevylezly z důlků, „ale tady změnil ten kouzelník královského kapitána na černocha!“

Caesar, který dobře nezaslechl, co šeptal Mason, a vystrašen vším, co se stalo, neopatrně nadzvedl paruku z ucha, aby líp slyšel, aniž si uvědomil, že se mu může stát osudnou barva pleti. Strážný vězně bedlivě pozoroval a tento pohyb mu neušel.

Mason zapomněl na slušné chování, vlastně zapomněl na všechno na světě kromě strachu, jaká hanba padne na jeho jednotku, až se rozkřikne, že se nechali tak primitivně podfouknout, vyskočil a uchopil vyděšeného černocha za hrdlo. Jakmile Caesar zaslechl, že se mluví o černochovi, věděl, že je zle. A když potom uslyšel dupot těžkých bot, zvedl se a kvapně ustoupil do kouta.

„Kdo jsi?“ zařval Mason a mrštil starcem na zeď. „Kdo k čertu jsi a kde je ten Angličan? Mluv, padouchu! Odpověz mi, podvodníku, nebo tě dám pověsit jako špióna!“

Caesar zůstal neoblomný. Nedal se zastrašit ani hrozbami, ani ranami. Teprve když ho poručík kopl těžkou botou do holeně, povolil; po takové bolesti by ani největší zatvrzelec nevzdoroval. Rozzlobil se:

„Hergot! Pane, vy si myslíte, že nic necítím?“

„Nebesa!“ vykřikl poručík. „Je to skutečně černocho! Lotře! Kde je tvůj pán? Kdo byl ten kněz?“ Mason se tvářil, jako by se připravoval k novému útoku na holeň. Caesar se úpěnlivě dožadoval milosrdenství a sliboval, že poví všechno, co ví.

„Kdo byl ten kněz?“ opakoval dragoun. Stáhl nohu, ale udržoval ji stále v hrozivé poloze.

„Harvey, Harvey,“ křičel Caesar a přeskakoval z jedné nohy na druhou. Myslel si snad, že je bude nutno vystřídat.

„Jaký Harvey, ty černý padouchu,“ dorážel na něho netrpělivý poru-

čík a dovršil svou pomstu, když nohu znovu vymrštil.

„Birch,“ vyjekl Caesar. Padl na kolena a po lesklém obličejí se mu hrnuly slzy proudem.

„Harvey Birch?“ opakoval kavalerista. Odstrčil černocho a řtil se z místnosti. „Do zbraně! Do zbraně! Padesát guinejí za život špióna! Pro kramáře není smilování! Na koně, na koně! Do zbraně! Na koně!“

Nastala vřava. Dragouni zmateně pádili ke koním. Caesar se zatím zvedl ze země, kam ho Mason odmrštil, a ohledával si pohmožděnin. Zjistil, že naštěstí zranění není vážné.

XXIX

Ze dveří domu, který ještě před chvílí věznil kapitána Whartona, bylo dobře vidět na cestu, po níž jeli k úkrytu v horách oba přestrojení uprchlíci. Vedle ní se rozkládala planina až k úpatí hor, stoupajících téměř kolmo vzhůru. Cesta zahýbala doprava a sledovala údolí, až nakonec ústila do kopců Vysočiny.

Harvey se snažil zachovat náležitý odstup. Jel proto před kapitánem v krátké vzdálenosti důstojným krokem, jenž podle jeho mínění odpovídal významu domnělého úřadu. Vpravo byl ve stanech pěší pluk, o němž jsme se již zmínili; hlídaly jej stráže, odměřeným krokem přecházející až pod samotnými horami.

Henry chtěl pobídnout koně a co nejrychleji se vzdálit z nebezpečné oblasti, což by pro něho znamenalo vysvobození z mučivé situace. Ale kramář na něho zavolal a zatarasil mu cestu.

„Stůjte,“ zakřičel. „Chcete nás oba zničit? Vžijte se do role černocho, který jede za svým pánem. Copak jste neviděl jejich koně, jak stáli před domem osedlaní a s otěžemi? Co myslíte, jak dlouho by vydržela ta vaše ubohá herka, kdyby nás Virgiňané začali pronásledovat? Každá píď, kterou získáme, než vypukne poplach, má pro nás cenu jednoho dne života. Jeďte vytrvale za mnou a v žádném případě se neohlížejte. Jsou mazaní jako lišky a krvežízniví jako vlci.“

Henry sice uposlechl kramářovy rady, ale jen nerad zkrotil svoji ne-trpělivost. Ve fantazii mu duněly údery koňských kopyt a míhaly se postavy pronásledovatelů. Čas od času se Birch ohlédl, jako by oslovo-

val černocha. Ve skutečnosti ujišťoval kapitána, že všechno probíhá klidně a bez vzruchu.

„Caesara musí přece brzo objevit,“ namítal Henry.

„Neměli bychom raději jet klusem, abychom dojeli na okraj lesa dřív, než přijdou na náš podvod?“

„Málo je znáte, kapitáne, zrovna teď nás pozoruje jeden seržant a tváří se, jako by se mu nezdálo všechno v pořádku. Ten bystrozraký chlapík na mne kouká jako tygr, který se chystá ke skoku na kořist. Podezíral mě, že nejsem pravý kněz, už tehdy, když jsem stál na stupátku a kázal. Ne, krotte koně, musíme jet pomalu, pokládá ruku na kuličku sedla. Jestli nasedne, je po nás věta. A pěšáci nás zasáhnou z mušket.“

„Co dělá teď?“ vyzvídal dychtivě Henry. Uzdou zvolňoval koni krok, ale zároveň přitiskl paty zvířeti do boků, aby bylo připraveno ke skoku.

„Odvrací se a dívá se jinam. Teď jed'te velmi pomalu, ne tak rychle, ne tak rychle. Podívejte se na stráž v poli, je jenom kousek před námi, prohlíží si nás velice pozorně.“

„Pěšáků si nevšímejte,“ vybízeli ho netrpělivě Henry. „Co mohou dělat? Nanejvýš nás zastřelit. Ale dragouni nás mohou zajmout. Harveyi, určitě za námi jedou koně. Harveyi, nevidíte nic zvláštního?“

„Pozor!“ varoval ho kramář. „Něco se děje za houštím vlevo. Obraťte trochu hlavu a uvidíte to.“

Henry využil svolení a podíval se stranou; rozbušilo se mu srdce, když si všiml, že jedou kolem šibenice, kterou tam postavili pro něho. V nezastřené hrůze se odvrátil.

„Výstraha pro vás, abyste se choval nanejvýš opatrně,“ poznamenal kramář poučně, jak to mívával ve zvyku.

„Je to skutečně hrozný pohled!“ Henry si na chvíli zakryl oči, jako by chtěl zahnat příšernou vidinu.

Kramář se částečně otočil a trpce zabručel: „Ano, kapitáne Whartone, vidíte ji v záři zapadajícího slunce. Vzduch, který dýcháte, je čistý a svěží, neboť vane z kopců před vámi. Každý krok, který uděláte, vás vzdaluje od nenáviděné šibenice; a každá temná dutina a každá neformná skála v horách vám poskytnou úkryt před pomstou vašich nepřá-

tel.

Já jsem viděl, jak pro mne stavěli šibenici, a široko daleko jsem neviděl možnost k útěku. Dvakrát jsem se octl v hradním vězení, spoután v řetězech jsem strávil noc na mučení a těšil se na ranní rozbřesk, který měl pro mne znamenat smrt. Pot mi prýštil z údů. A když jsem se doplazil k železným mřížím v okénku, jímž přicházel do kobky čerstvý vzduch, a chtěl se podívat na přírodu, před očima mi vyvstal obrys šibenice jako zlé svědomí. Čtyřikrát jsem se dostal do jejich moci, a to nepočítám dnešek. Dvakrát jsem myslel, že udeřila moje hodinka. Těžko se člověku umírá, kapitáne, ale strávit poslední chvíle života o samotě a bez soucitu, vědět, že nikdo ve vašem okolí na vás nepomyslí v době nejtěžší, uvědomovat si, že vás za několik málo hodin vyvedou z temna na světlo, kde se setkáte s očima, jež vás ohmatávají, jako byste byl divoké zvíře, to je nad lidské síly. A ztratit všechno uprostřed posměchu a nadávek svých krajanů - tomu, kapitáne Whartone, říkám skutečně umřít!“

Henry naslouchal kramářovi s úžasem, protože tak ohnivě ho ještě neslyšel mluvit. Jako by zapomněli oba na nebezpečí, které na ně všude číhá, i na role, které musí hrát. „Skutečně jste byl už tak blízko smrti?“

„Což mě po tři roky nehonili po horách jako štvané zvíře? Jednou mě dokonce přivedli k šibenici. Přežil jsem jenom proto, že se přiblížilo královské vojsko. Kdyby přišlo o půl hodiny později, nebyl jsem dnes už mezi živými. Pak mě strčili mezi bezcitné muže a mezi zívající ženy jako obludu, kterou všichni proklínají. Kdykoliv jsem se modlil, uráželi mě výčtem mých zločinů. A když jsem v celém zástupu hledal jediný obličej, na němž bych našel náznak soucitu, nenalezl jsem jej - neviděl jsem ani jediný obličej mně nakloněný; všichni mě zatracovali jako sketu, který zaprodal svou vlast za zlato. Svítilo jasné slunce - ale já jsem je měl vidět naposled. Pole kolem mne pokojně oddychovala a celá příroda pěla chvalo zpěv, jako by zem byla jediným rájem. Jak krásný mi v té chvíli připadal život!“

Kapitáne Whartone, nikdy jste to nezažil. Máte přátele, kteří vás milují; já jsem měl jenom otce, který by jediný po mně truchlil, kdyby se doslechl o mé smrti; ale kolem mne nebylo soustrasti ani útěchy, jež by zmírnila mou bolest. Zdálo se, že mě všichni opustili. Už jsem si mys-

lel, že dokonce i on na mne zapomněl.“

„Vy jste tedy měl pocit, že dokonce i bůh na vás zapomněl, Harveyi?“

„Bůh nikdy neopouští své služebníky,“ odvětil Birch uctivě a projevil tak zbožnost, kterou doposud jenom předstíral.

„Koho jste tedy mýnil?“

Ale Birch se zatvářil opět jako protivný kněz a spustil škrobeně, jako by mluvil s černochem.

„V nebi se nerozlišuje barva pleti, můj bratře!“ Pokračoval velmi tiše: „Poslední stráž u cesty. Neohlížejte se, jestli je vám život milý.“

Henry si opět uvědomil své postavení a předstíral pokoru, jak mu příslušelo. Před bezprostředně hrozícím nebezpečím zapomněl na kramářovu proměnu. Vrátily se mu i všechny obavy, na něž na okamžik zapomněl.

„Co vidíte, Harveyi?“ Všiml si, že kramář hledí k domu, z něhož uprchlí. Pozoroval jej se zachmuřeným výrazem, jenž nevěstil nic dobrého. „Co vidíte u toho domu?“

„Je to moc zlé,“ hlásil domnělý kněz. „Odhoďte masku a paruku. Teď budete potřebovat všechny smysly. Zahod'te je na cestu. Vpředu se nemáme koho obávat. Ale zezadu nás pronásledují a pořádně nás proženou!“ Kapitán odhazoval součásti přestrojení a zvolal: „Využijme zbylého času! K ohybu cesty nám chybí jen čtvrt míle. Pusťme se do toho!“

„Jen klid! Byl vyhlášen poplach, ale na koně nenednou, dokud pojedem pomalu. Teprve teď přicházejí, jdou do stájí. Tucet je jich v sedle. Důstojník se zastavuje a utahuje popruhy. Myslí si, že na nás vyzrají. Už je na koni. Teď prchejte, kapitáne Whartone! Jde vám o život! Držte se mi v patách! Jestli mě ztratíte, jste ztracen!“

Birch nemusel Henryho dvakrát vyzývat. V té chvíli, kdy pobídl koně, kapitán Wharton mu byl už v patách a pobízel ubohé zvíře, aby běželo co nejrychleji. Birch si sám koně vybral. I když se zdaleka nevyrovnal krevnatým a dobře živeným koňům, na nichž jeli dragouni, vysoko převyšoval maličkého ponyho, považovaného vždy za dostatečný dopravní prostředek pro Caesara Thompсона. Po několika skocích se kapitán přesvědčil, že mu Harvey rychle uniká. Bojácně se

ohlédl a viděl, že se nepřátelé kvapem blíží.

S odevzdaností, která činí zoufalství dvojnásob těžké, když je musí člověk snášet sám, volal Henry na kramáře, aby ho neopouštěl. Harvey se zastavil a klusal vedle kapitána. Klobouk s kohoutím peřím a paruka mu spadly z hlavy. Dragouni si toho všimli a hlasitě se chlubili svým nálezem. Uprchlíkům se jejich řezavý výsměch přímo zabodával do uší.

Vzdálenost mezi nimi se zkracovala.

„Seskočme z koní!“ navrhol Henry. „Utíkejme ke kopcům přes pole vlevo. Plot naše pronásledovatele zastaví.“

„Tím směrem stojí šibenice. Tihle chlapíci udělají tři kroky, zatímco my uděláme sotva dva. A plot je zdrží tak málo jako nás vyjeté koleje. Ale do ohybu chybí jenom slabá čtvrt míle a za lesem se cesta větví. Zastaví se tam a budou se rozmýšlet, kudy se za námi pustit. Získáme tím malý náskok.“

„Můj koník je už vyčerpaný,“ stěžoval si Henry a koncem uzdy pobízel ubohé zvíře. Harvey švihal do poníka těžkým jezdeckým bičem. „Půl míle už nevydrží“

„Ale čtvrt míle ano; a čtvrt míle nám postačí. Jestli mě poslechnete, pouhá čtvrtina míle nás zachrání.“

Kramářovo chladné a sebejisté počínání Henryho poněkud uklidnilo. Znovu povzbudil svého koníka. Za chvíli dostihli ohyb.

Když míjeli mlázi, všimli si, že se jejich pronásledovatelé po cestě roztáhli. Mason a seržant, kteří měli lepší koně než vojáci, se k nim blížili mnohem rychleji, než počítal kramář.

V tmavém údolí mezi horami zůstal hustý podrost, zatímco vyšší stromky byly vykáceny. Když to Henry uviděl, znovu navrhl, aby seskočili z koní a utíkali do lesa po svých. Ale kramář návrh zamítl.

Obě cesty se setkávaly v ostrém úhlu v krátké vzdálenosti za zatáčkou; obě byly klikaté, takže mohli z nich vidět jenom kousek. Kramář zahrnul doleva, ale jen na chvíli. Jakmile dorazil na mýtinku, skokem se vrhl na pravou stezku a vedl kapitána nahoru k příkrému srázu, který ležel přímo před nimi.

Tento manévr je zachránil. Když dragouni přijeli na rozcestí, sledovali jejich stopu a minuli místo, kde kramář s kapitánem přešli na druhou cestu. Omyl si uvědomili teprve tehdy, když se jim nadobro

ztratily otisky koňských kopyt.

Oba uprchlíci slyšeli hlasité volání. V té chvíli se jejich unavení a vysílení koně pracně drápali do kopce; vojáci vpředu volali na kamarády vzadu, aby se pustili správným směrem. Kapitán znovu navrhl, aby nechali koně koňmi a vrhli se do houští.

„Ještě ne,“ chlácholil ho tiše Birch. „Cesta vede z vrcholu kopce stejně srážně, jako stoupá. Nejdříve se musíme dostat na vrchol.“

Mezitím se došplhali na vrchol. Oba seskočili z koní. Henry se vrhl do hustého porostu, který pokrýval úbočí kopce pod nimi. Harvey se zastavil a šlehl oba koně několikrát ostře bičem. Zvířata se střemhlav rozběhla opačným směrem.

Kramář se vplížil do houští velmi opatrně; našlapoval zlehka, aby pod ním nepraskaly větvičky a aby nešelestil. Schoval se. Vtom se jeden dragoun dodrál až na vrchol. Křičel, co mu hrdlo stačilo:

„Zrovna jsem zahlédl jejich koně, jak se obrátili!“

„Jeď dál! Uhánějte vpřed, hoši!“ velel Mason. „Ušetřte Angličana, ale skolte kramáře a zabte ho!“

Henry viděl, jak kramář svírá pěsti v bezmocném hněvu.

Vzápětí se objevilo tucet jezdců, kteří postupovali velmi rychle.

Kramář se zvedl z úkrytu a chvíli napjatě stál. „Půjdeme nahoru a oni dolů. Musíme vpřed.“

„Pojedou za námi a obklíčí kopec,“ namítal Henry. Vstal a namáhavě postupoval za kramářem. „Mají přece pěšáky i jezdce. A my tady v horách zemřeme hlady.“

„Ničeho se nebojte, kapitáne Whartone,“ konejšil Henryho Birch. „Tuto horu sice neznám, ale naučil jsem se už horám rozumět. Zavedu vás tam, kam se neodváží vstoupit žádný člověk. Podívejte se, slunce zapadá za vrcholky západních hor a za dvě hodiny vyjde měsíc. Kdo myslíte, že nás bude této listopadové noci pronásledovat mezi skálami a propastmi?“

„Poslouchejte! Dragouni na sebe volají! Hledají nás.“

„Vylezeme si na vrchol skály a budeme se na ně dívat.“ Harvey se klidně usadil k odpočinku. „Mohli by nás uvidět. Podívejte se, ukazují si na nás. Jeden už vypálil z pistole. Ale vzdálenost je tak velká, že sem nedostřelí ani z muškety.“

„Budou nás pronásledovat! Utíkejme!“

„To jim ani nenapadne. Jak by mohli postupovat tady, mezi křovinami a kameny, v těžkých botách, s ostruhami a dlouhými meči? Ne, vrátí se. Těmito soutěskami se koně neodváží projet. Pojd'te, kapitáne Whartone. Máme před sebou nesnadnou cestu. Ale zavede nás tam, kam se v noci nikdo neodváží.“

Zvedli se a zmizeli v roklích a stržích.

Kramář se nemýlil. Mason se se svými lidmi vracel z kopce. Byli přesvědčeni o tom, že pronásledují uprchlíky. Ale když dojeli až dolů, našli pouze opuštěné koně. Chvilí prohledávali okolní les a snažili se najít stezky, jimiž by projeli koně. Tu vykřikl jeden voják, že kramář a zajatý Angličan sedí na skále.

„Je pryč,“ mumlal si Mason a vrhal na Harveye rozzuřené pohledy. „Je pryč a my máme pěknou ostudu. Washington nám už nesvěří nikoho podezřelého, jestli připustíme, aby si z nás ten darebák dělal blázný. Sedí tam taky Angličan a blahovolně se na nás usmívá. Zdá se mi, že ho vidím. Tak, chlapče, teď si sedíš docela pohodlně, a to je pro tebe mnohem lepší, než kdyby ses vznášel nad vzduchoprázdňem. Ale ještě nejsi mimo náš dosah. A než budeš moci povědět svému veliteli, co všechno jsi u nás viděl, my ti ještě pořádně proženem perka.“

„Mám vypálit a postrašit kramáře?“ zeptal se jeden voják a vytáhl z pouzdra pistoli.

„Ano, poplaš trochu ptáčky v jejich hnízdě. Ať se přesvědčíme, jestli umějí létat.“ Voják vypálil a Mason přímo běsnil. „Ti lumpové se nám vysmívají! Ale teď rychle domů, nebo nám začnou házet na hlavy kameny a královské noviny budou prskat blahem, jak dva loajální britští občané vyřídili celý pluk povstalců. Napsaly už přece horší lži.“

Dragouni se smutně vlekli za důstojníkem, jenž úporně přemýšlel, jak by se měl v dané situaci zachovat.

Když Masonova četa dojela do ubytoven, už se smrákalo. Před dveřmi stálo několik důstojníků a mužů. Naslouchali roztodivným a přehnaným zprávám o vyzvědačově útěku. Zahanbení dragouni podávali nevďěčné hlášení se zachmuřeným výrazem zklamaných mužů.

Důstojníci se shromáždili kolem Masona a radili se, co by měli podniknout. Slečna Peytonová a Frances je poslouchaly napjatě z okna

pokoje přímo nad hlavami amerických důstojníků.

„Něco se musí podniknout, a to co nejrychleji,“ prohlásil velící důstojník. „Anglický důstojník je nepochybně nástrojem v mocném úderu, který na nás nepřítel chystá; kromě toho jde také o naši čest.“

„Prohledejme lesy!“ zvolalo několik důstojníků najednou. „Do rána je budeme mít oba “

„Pomalů, pomalů, pánové,“ mírnil je plukovník. „Do těchto kopců se může po setmění odvážit jenom člověk, který zná dokonale průsmyky. Koně nám nejsou nic platní. Mám za to, že poručík Mason nic nepodnikne, dokud nedostane rozkazy od majora.“

„To jistě ne,“ zavrtěl hlavou Mason, „pokud byste nepřevzal odpovědnost vy, pane. Major Dunwoodie se vrátí do dvou hodin. Můžeme pak pročesat lesy ještě před svítáním. Když rozestavíme stráže od jedné řeky k druhé a vypíšeme na uprchlíky odměnu, pak bude jejich útěk takřka nemožný, pokud se ovšem mezitím nepřipojí k jednotce, která prý leží na Hudsonu.“

„To je velmi dobrý plán,“ zvolal plukovník. „A musí se také podařit. Ať je k Dunwoodiemu vyslán posel, jinak bude pokračovat v cestě po přívozu a přijde pozdě. Uprchlíci však nepochybně budou v noci spát v horách“

Mason souhlasil. Za majorem byl vyslán kurýr s důležitou zprávou o útěku Henryho a se sdělením, že se musí okamžitě vrátit, neboť pronásledování musí být zahájeno co nejdříve. Po tomto ujednání se důstojníci rozešli.

Když se slečna Peytonová a její neteř poprvé doslechly o útěku kapitána Whartona, nevěřily svému sluchu. Obě byly tak bezvýhradně přesvědčeny o úspěchu majorova zásahu, že považovaly Henryho kousek za svrchovaně nerozvážený. Ale teď už bylo pozdě cokoliv na tom měnit. Naslouchaly poradě důstojníků a obě se trásly strachy, když si uvědomily, jak rozsáhlé přípravy jsou v proudu, aby ho chytili. Slečna Peytonová utěšovala a povzbuzovala neteř. Tvrdila, že kramář je zkušený horský vůdce a že rychle zavede Henryho na neutrální půdu, takže tam budou dříve, než poslové rozšíří zprávu o jejich útěku. Zdálo se jim, že majorova nepřítomnost je pro něho výhodná, a bezelstná slečna Peytonová kula plány, jak ještě víc Dunwoodieho zdržet a po-

skytnout tak synovci co nejdlejší lhůtu k záchraně.

Frances však uvažovala docela jinak. Nepochybovala už, že postava, kterou spatřila na kopci, byl Birch. Byla pevně přesvědčena, že bratra nepovede k přátelskému vojsku, ale do tajemné chaty, kde spolu stráví noc.

Obě ženy dlouho a živě probíraly všechny možnosti. Nakonec teta ustoupila. Vzala svou neteř do náručí, políbila ji na chladnou tvář, požehnala jí a propustila na nesnadnou cestu za milovaným bratrem.

XXX

Nastávala tmavá a studená noc, když se Frances Whartonová s bušícím srdcem, ale lehkým krokem vydala na cestu zahradou za selským stavením, jež bylo vězením jejího bratra, a zamířila k úpatí hory, kde zahlédla záhadnou postavu, o které se domnívala, že je to kramář.

Za každé jiné situace by ji tma nevlídného sychravého listopadového večera zahrnala zpět do tepla krbu, ale pevná vůle a představa, v jakém nebezpečí se octl její bratr, ji štvaly vpřed. Nezastavovala se a o ničem neuvažovala. Běžela, co mohla nejrychleji, a poprvé si odpočinula až v polovině cesty ke skále, kterou si zapamatovala jako místo, kde se ráno mihl Birch.

Frances se nebála amerických vojáků, odpočívajících po stranách cesty. Byli to přece její krajané, kteří si váží žen. Věděla, že ji bude respektovat i východní domobrana. Méně už důvěřovala nestálé a bezohledné jižní jízdě.

Najednou zaslechla za sebou dupot koňských kopyt. Polekala se a rychle se schovala do nízkého houští kolem studánky, bublající na úbočí kopce. Jízdní hlídka ji minula, aniž ji zpozorovala. Jezdec byl celý zachumlaný, aby vypadal co nejnenápadněji, a broukal si tiše nějakou melodii. Snil pravděpodobně o jiné víle, již zanechal na březích Potomaku.

Frances naslouchala pozorně, jak se vzdalují kroky koně a jak doznívají v tichu mlhavého večera. Pak teprve se odvážíla vystoupit ze svého úkrytu.

Najednou si uvědomila, do jak nebezpečného podniku se pustila.

Odhodila z hlavy kapuci a opřela se o nejbližší strom. Zadívala se na vrchol hory, která byla cílem její cesty. Zvedala se z planiny jako obrovská pyramida.

Teď z ní viděla jenom rozplývavé obrysy. Rozeznávala vrcholek před světlejším pozadím mraků, mezi nimiž prosvítalo několik hvězd, čas od času zastíraných mlhou, již pohyboval vítr. Kdyby se vrátila, Henry by s kramářem strávil noc v domnělém bezpečí na kopci a nedověděl by se, že je bezprostředně ohrožen.

Promyšlený a chladnokrevný důstojníkův návrh jí stále zněl v uších a povzbuzoval ji k většímu a většímu spěchu. Na druhé straně ji všechno nutilo k návratu: samota, do níž se musí odvážit, pozdní doba, nebezpečí srážného výstupu, nejistota, zda se jí vůbec podaří nalézt chatu. A co kdyby se v ní usídlil někdo jiný, třeba zločinci nejhoršího ražení?

Všechno kolem pohlcovala neustále větší tma. V pozadí hory se kupila stále hrozivěji mračna, až přestala rozeznávat její tvar. Frances odhodila oběma rukama ze spánků bohaté kučery, aby lépe slyšela a viděla. Avšak kopec před ní se rozplynul v naprosté temnotě.

Najednou zahlédla zablikání nesmělého světýlka v místech, kde podle jejího odhadu mohla být chata. Chvilí pozorovala tančící světýlko, které hned oživovalo, hned ustupovalo; připadalo jí, jako by před chatou plápolal oheň. Ale přelud zmizel a obzor byl opět čistý; z mraků se probojovala večernice, jako by zápasila o holou existenci.

Frances teď viděla horu vlevo od místa, kde svítila hvězda; pruh měkkého světla náhle ozářil přízračné duby, roztroušené na vrcholku, a šinul se po úbočí, až celá homole jasně vyvstala v paprscích vycházejícího měsíce.

Uvědomila si, že potmě by stěží mohla postupovat kupředu; nicméně však ani měsíční záře jí nedodala odvahy k další pouti. Zahlédla cíl své výpravy, ale zároveň si představila nesnáze, které ji čekají.

Stála a rozvažovala v zoufalé nejistotě. Teď se najednou dalšího pochodu bála. Uvědomovala si, jak je mladá na podobné zkušenosti. Ale pak si vzpomněla na bratra, na hrozný osud, který by ho čekal, kdyby ho znovu zajali, a rozhodla se, že ho zachrání za každou cenu. Obrátila se k východu, kde se opět kupily mraky; zanedlouho ji asi obklopí neprostupná tma. Kdyby ji byla kousla zmije, nebyla by vyskočila

rychleji. Uvědomila si, oč se opírá. Dvě kolmé klády s příčným trámem nahoře a hrubě přitesaným lešením dole. Nepochybovala, pro koho je tato konstrukce připravena. Dokonce i provaz visel z železné skoby a v nočním vánku se houpal sem a tam.

Frances už neváhala; přímo letěla po louce. Brzy se octla u úpatí skály, kde chtěla najít stezku vedoucí k vrcholu hory. Musela se zastavit a nabrat dechu.

Prohlížela si okolí. Stoupání bylo příkré, ale podařilo se jí objevit pěšinu, která se vinula mezi šikmými skálami a stromy. Bázlivě se ohlédla a pak se pustila nahoru. Šplhala do kopce pružným krokem; brzy opustila lesní kryt a vyšla na otevřenou pláň, kde byly vykáceny stromy a uvolnily místo poli. Ale marný boj proti neúrodné půdě přiměl odvážlivce, který se pokusil pláň zúrodnit, aby boj dovedl až do konce vítězství, jež nad divočinou pracně dobyl; mezitím tu vyrostly šípkové keře a planina vypadala, jako by pluh nikdy nevyryl ani jedinou brázdou do půdy, která houští živila.

Ale Frances tyto stopy lidské námahy dodaly odvalu. Šlapala do mírného úbočí s obnovenou nadějí na úspěch. Stezka se větvila do několika směrů. Frances brzy shledala, že by zbytečně ztrácela čas, kdyby věrně sledovala všechny zákruty a záhyby cestičky. V první zátočině ji opustila a dala se směrem, o kterém se domnívala, že vede k vrcholu. Vymýcená plocha ustala. Lesy a skaliska na strmých úbočích hory jí znesnadňovaly chůzi. Občas zahlédla stezku, jak ubíhá kolem mýtiny a pak se opět ztrácí mezi roztroušenými drny trávy a plevele, ale nikde nevede nahoru.

Chomáče vlny zachycené na šípkových keřích jí vysvětlily původ stezky. Frances se domýšlela, že po ní jde každý, kdo sestupuje z hory, aby si ulehčil námahu. Posadila se na kámen, odpočívala a přemýšlela. Kolem měsíce se zvedla oblaka a krajina se před ní prostírala v měkkých konturách.

Přímo pod ní stály pravidelně rozestavené bílé stany domobrany. V okně u tety se svítilo. Frances si představila, jak slečna Peytonová pozoruje horu, trýzněna neodbytnými starostmi o svou neteř. Na dvoře u stájí, kde měli dragouni koně, se rozsvěcovaly a hned zase zhášely jiskřičky luceren. Podle všeho se už připravovali na noční jízdu. Uvě-

domila si, že nemá času nazbyt. Vyskočila a s obnoveným úsilím se vydala na cestu.

Musela stoupat ještě čtvrt míle, než dosáhla dvou třetin výšky hory. Ve tmě se těžko orientovala, protože ji nevedla ani stezka, ani žádný jiný ukazatel směru. Naštěstí byl kopec kuželovitého tvaru jako většina hor v tomto pohoří. Když vystupovala, měla jistotu, že se nakonec dostane k chatě, protože stojí na samém vrcholu. Skoro hodinu zápolila s četnými překážkami. Několikrát uklouzla a div se nezřítila do propasti. Ačkoliv byla na pokraji svých sil, vždy se na poslední chvíli zachytila stromu nebo keře.

Konečně došla na náhorní rovinku.

Její křehká tělesná konstituce byla zcela vyčerpána nezvyklou námahou. Klesla na skálu. Odpočívala a sbírala sílu k rozhovoru.

Stačilo jí několik minut. Sotva se trochu zotavila, ihned začala hledat chatu. V měsíčním svitu zřetelně viděla všechny sousední kopce. Z místa, kde stála, rozeznala spirálu cesty, stoupající po stráních z planiny do hor. Sledovala její křivku, až objevila bod, kde spatřila záhadné obydlí. Přesně proti tomuto bodu ležela chata, již hledala.

Mrazivý vzduch ovíval bezlisté větve zakrnělých a pokřivených dubů. Frances vykročila pružně a odvážně vpřed. Šla tak lehce, že jí ani nešustilo pod nohama listí. Mířila k té části kopce, kde podle jejího odhadu stálo stavení. Stále však nemohla objevit nic, co by se podobalo lidskému obydlí. Marne prohledávala každý výstupek ve skále a zvědavě prohlížela vrchol, kde by se podle jejího názoru mohl skrývat kramářův útulek. Nemohla vypátrat ani chatu, ani stopu po lidské bytosti.

Představa úděsné samoty zaútočila na vystrašené děvče; když se blížila k hrotu vyčnívající skály, naklonila se, aby zaplašila pocit osamění pohledem na život v údolí. Tu ji oslnilo pronikavé světlo a zavanul teplý vánek.

Když se vzpamatovala z překvapení, podívala se na římsu pod sebou a shledala, že stojí přímo nad chatrčí, kterou hledala. Otvor ve střeše propouštěl kouř; když se stočil, uzřela veselý oheň, praskající na hrubě zhotoveném kamenném krbu. Pěšinkou kolem výběžku skály, na které stála, se přiblížila k přední části chaty a došla až ke dveřím.

Tři strany této zvláštní boudy tvořily trámy položené střídavě na se-

be do výšky, jež sotva přesahovala normální lidskou postavu; čtvrtou stěnu nahradila skála, o níž se stavba opírala. Materiálem pro primitivní střechu se stala kůra z kmenů, položená v dlouhých pruzích od skály až po okap; spáry mezi kládami byly vymazány hlínou, která na několika místech vypadla. Jako náhražku použil neznámý údržbář suché listí, které mělo zabránit vnikání studeného větru. Jediné osleplé okno se čtyřmi skleněnými tabulkami bylo vpředu, ale uzavírala je prkna, takže světlo z ohně ven nepronikalo.

Frances chvíli v úžase pozorovala tento podivný úkryt. Potom přistoupila k otvoru a nahlédla dovnitř. Nezahlédla ani lampu, ani svíčku; místnůstku spoře osvětloval pouze oheň ze suchého dříví.

V jednom rohu stála postel, na níž se nepořádně válely dvě přikrývky, jako by je odhodil spáč, který zrovna vstal. Do trhlin stěn a skály byly vraženy kolíky s různými součástkami oděvů, které se hodily pro muže i ženy jakéhokoliv věku a povolání. Britské a americké uniformy se mírumilovně střídaly. Na kolíku, který nesl šaty z pruhovaného kalika, v jakých obvykle chodívali venkované, byla zavěšena napudrovaná paruka; visely tu vedle sebe šaty různých tvarů, střihů i kvality v takovém množství, jako by z jediného šatníku měla být zásobena celá farnost.

V rohu proti skále a proti ohni, který hořel v druhém koutě, stála otevřená skříň. V ní Frances zahlédla několik talířů, válcovitou konvičku a zbytky masa. Před ohněm byl stůl, sbitý z hrubých prken; jednu nohu měl zlomenou. Veškerý nábytek doplňovala jediná stolička.

Na stole ležela zavřená kniha, podle tvaru a objemu pravděpodobně bible. Ale Frances se zajímala hlavně o obyvatele chatrče.

Na židli seděl muž se skloněnou hlavou, ponořený do studia jakýchsi listin. Dále Frances viděla na stole dvě jezdecké pistole, bohatě zdobené, a rukojeť rapíru v pochvě zdobené vynikající řemeslnou prací; na rukojeti nedbale spočívala ruka neznámého.

Nečekaný nájemník byl vysoké a atletické postavy, mnohem urostlejší než Harvey nebo její bratr. Frances si zklamaně přiznávala, že tu není ten, kterého hledá. Těsný svrchník, zapjatý až ke krku, se cizinci rozevíral na kolenou, kde prokukovaly jezdecké kalhoty z volské kůže, vojenské boty a ostruhy. Vlasy měl učesány tak, že ponechávaly volný

celý obličej. Po způsobu doby byly hojně napudrovány. Kulatý klobouk ležel na kamenné podlaze, jako by už na stole pro něj nezbylo místo. Větší část stolu totiž zabírala velká mapa spolu s papíry.

Frances překvapeně zírала na cizí postavu. Byla pevně přesvědčena, že člověk, kterého dvakrát v těchto místech zahlédla, byl kramář. Když se dověděla, jak Harvey Birch pomohl bratrovi k útěku, nepochybovala, že je oba najde v horské chatě, ve které se usadil tento záhadný cizinec. Váhavě nakukovala otvorem a uvažovala, co by měla udělat. Má se vzdát nebo čekat? Snad se tu přece jenom setká s Henrym.

Vtom cizinec zvedl ruku z očí a pozdvihl obličej. Frances v něm okamžitě poznala Harpera, jeho blahovolnou a klidnou tvář.

Frances proběhlo myslí všechno, co řekl Dunwoodie o jeho moci a o jeho povaze, všechno, co Harper slíbil bratrovi, veškerá důvěra, kterou k němu získala pro jeho důstojné otcovské chování. Prudce otevřela, padla mu k nohám, objala kolena a zaúpěla:

„Zachraňte ho! Zachraňte ho! Zachraňte mého bratra! Vzpomeňte si na svůj slib! Zachraňte ho!“

Jakmile se otevřely dveře, Harper povstal a sáhl po pistoli; ihned však pohyb zadržel. Zvedl kapuci pláště, která jí padla přes obličej, a poněkud na rozpacích se otázel:

„Slečno Whartonová! Snad tu nejste sama?“

„Není tu nikdo jenom bůh a vy! Zapřísahám vás, vzpomeňte si na slib, který jste nám dal, a zachraňte bratra!“

Harper ji jemně zvedl a posadil za stůl. Žádal ji, aby se uklidnila a aby mu pověděla, jak se dostala vysoko do hor v tak pozdní hodinu. Frances mu zajímavě všechno podrobně vylíčila. Vysvětlila mu také důvod, proč se vydala na nebezpečnou pouť noční tmou.

Je vždy nesnadné vniknout do myšlenek člověka, který se dovede tak ovládat jako Harper. Frances však pozorovala záblesk v jeho přemýšlivých očích a slabé zachvění svalů, když mu celý příběh vyprávěla. Projevil značný zájem, když popisovala, jak se Henrymu podařilo uprchnout a jak se octl v lesích. Ostatnímu vyprávění pak naslouchal s výrazem blahovolné shovívavosti. Jako by sdílel její obavy, že by Henry mohl proniknout horami příliš pozdě. Když skončila, procházel se chvíli mlčky po chatě a usilovně přemýšlel.

Frances si nevědomky pohrávala s rukojetí pistole; bledost, kterou vtiskl její tváři strach, vystřídala teď červeně. Po krátké přestávce dodala:

„Můžeme spoléhat na přátelství majora Dunwoodieho, ale jeho čestnost je tak ryzí, že - že - přes všechny - pocity - přes snahu nám pomoci - bude považovat za svou povinnost znovu zajmout mého bratra. Kromě toho si myslí, že nehrozí bezprostřední nebezpečí, protože plně spoléhá na váš zásah.“

„Na můj zásah?“ opakoval Harper a zvedl překvapeně oči.

„Ano, na váš zásah. Pověděli jsme mu, jak jste se k nám vlídně choval. Ujistil nás, že máte velkou moc; jestliže jste to slíbil, pak prý určitě Henrymu vymůžete milost.“

„Řekl ještě něco?“ zeptal se Harper v rozpacích.

„Nic víc, jenom opakoval, že se Henrymu nic nestane. Zrovna teď vás hledá.“

„Slečno Whartonová, nechci zapírat, že hraji dost důležitou roli v nešťastném boji mezi Angličany a Američany. Za únik bratra dnešní noci vděčíte tomu, že vím o jeho nevině a že si vzpomínám na své slovo. Major Dunwoodie se mýlí, když tvrdí, že bych mu mohl otevřeně vymoci milost. Postarám se o něho a slibuji vám, že se přimluvím u Washingtona, aby byla podniknuta opatření, jež znemožní, aby byl znovu zajat. Ale od vás vyžaduji slib, že tento rozhovor a všechno ostatní zůstane jen mezi námi, dokud vám nedám svolení, abyste o tom veřejně mluvila.“

Frances to slíbila a Harper pokračoval:

„Kramář a váš bratr sem přijdou co nevidět; královský důstojník mě však nesmí vidět. Jinak by byl ohrožen Birchův život.“

„Nikdy,“ zvolala Frances se zápallem, „Henry by se nikdy nesnížil k tomu, aby zradil muže, který mu zachránil život.“

„Nehrajeme si na vojáky jako děti, slečno Whartonová. Životy a jmění lidí visí na tenkých nitkách. Náhodě nesmí být ponecháno nic, čemu by se dalo zabránit. Kdyby se sir Henry Clinton dověděl, že je kramář se mnou ve spojení a za jakých okolností, ihned by nařídil, aby byl popraven; jestliže chcete zamezit prolévání krve, jestliže pamatujete na to, že vám zachránil bratra, mlčte, buďte opatrná. Sdělte oběma

všechno, co víte, a požádejte je, aby hned odešli. Jestli do rána přejdou poslední hlídky naší armády, pak se postarám o to, aby je už nikdo nezadržel. Major Dunwoodie má na starosti důležitější věci než zbytečně vydávat v nebezpečí život svého přítele.“

Svinul mapu a strčil ji s dalšími papíry do kapsy. Přímo nad hlavou se jim náhle ozval hlasitý hovor. Frances poznala kramářův hlas.

„Postavte se trochu dál, kapitáne Whartone, a uvidíte v měsíčním svitu stany. Ať si sedlají koně, ať si jedou! Máme tady pěkné hnízdečko, a to nás uchrání. Můžeme v něm zůstat, jak dlouho budeme chtít.“

„Kde je to hnízdečko? Přiznávám se vám, že jsem za poslední dva dny jedl velice málo a že mám pořádný hlad.“

„Hm,“ zakašlal kramář a stále křičel hlasitěji, „hm hm, nachladil jsem se v té mlze. Jděte pomalu a dávejte pozor, abyste neuklouzl, nebo přistanete na bajonetu. Když se má stoupat, je to dost příkrý kopec. Zato dolů se jede jedna radost.“

Harper si položil prst na ústa. Připomněl tak Frances její slib. Vzal si pistole a klobouk, aby po sobě nezanechal v chatrči ani stopy, a pomalu se odkradl do vzdáleného kouta, kde sebral několik kusů oděvu. Vstoupil do jeskyně a nevracel se. Když plamen prudčeji zaplápolal, všimla si Frances, že v těch místech skála tvoří prohlubeň, kde bylo umístěno několik předmětů domácí potřeby.

Snadno si představíme, jak byli kramář a Henry překvapeni, když vešli do chaty a zastihli tam Frances. Děvče se bez jediného slůvka vysvětlení vrhlo bratru do náručí a v slzách se zcela vzdalo svému pohnutí.

Kramář se však díval na věc docela jinýma očima. Nejdříve pohlédl na oheň, kam někdo před chvílí přikládal, potom zprudka otevřel zásuvku u stolu a s překvapením zjistil, že je prázdná.

„Jste tu sama, slečno Fanny?“ zeptal se rychle. „Přišla jste sem sama?“

„Jak mě vidíte, pane Birchi.“ Frances se vyprostila bratrovi z náručí a vrhla významný pohled na tajnou jeskyni. Kramář jí porozuměl.

„Kde se tady bereš?“ ptal se ohromený bratr. „Jak vůbec víš, že tato chata existuje?“

Frances mu krátce vysvětlila, co se událo v domě a jeho okolí po je-

jich odchodu, a objasnila motivy, které ji přiměly, aby ho vyhledala.

„Ale proč jste za námi šla až sem?“ divil se Birch. „Naposled jsme byli zrovna na opačném kopci.“

Frances vyprávěla, jak procházela Vysočinou a spatřila chatu a kramáře, jak se domyslela, že zrovna v této chatrči budou hledat nocleh. Birch ji upřeně pozoroval. Jakmile skončila, vyskočil, udeřil holí do okna a jedinou ranou je zničil.

„Je tu skutečně málo přepychu nebo pohodlí,“ připustil. „A ani to málo člověk nemůže v klidu využít. Slečno Whartonová!“ Stoupl si přímo před Frances. Hovořil s trpkou záдумčivostí, která se u něho projevovala neustále. „Honí mě po kopcích jako lesní zvěř; ale kdykoliv jsem unaven a octnu se v okolí, zajdu sem. I když je to bouda strašně ubohá, mohu v ní v bezpečí strávit osamělou noc. A vy byste chtěla chudákovi ještě víc ztrpčít život?“

„To nikdy,“ vykřikla prudce Frances. „U mne je vaše tajemství jako v hrobě.“

„Major Dunwoodie,“ kramář se na ni podíval, jako by jí viděl až do srdce.

Frances na okamžik sklonila zahanbeně hlavu. Za chvíli ji zvedla a prohlásila důrazně:

„Nikdy, nikdy, Harveyi, jakože je bůh nade mnou.“

Zdálo se, že kramáře tato slova upokojila. Využil příležitosti, kdy se Henry nedíval, vklouzl za záclonu a vešel do jeskyně.

Frances i její bratr si už mysleli, že kramář odešel z chaty. Začali rozebírat jednotlivé události. Frances naléhala, aby bratr co nejrychleji zmizel. Tvrdila, že musí předejít Dunwoodieho, kterého smysl pro povinnost přinutí, aby proti Henrymu zakročil. Kapitán vyňal zápisník a napsal do něho tužkou několik řádek. Pak papír vytrhl, složil jej a podal sestře.

„Frances, dnes jsi dokázala, že jsi jedinečná žena. Jestli mě miluješ, neotvírej tento list. Odevzdej ho Dunwoodiemu. Pamatuji, že pouhé dvě hodiny mi mohou zachránit život.“

„Ano, ano. Ale nač to odkládat? Proč neprchneš ihned? Proč nevyužiješ každé chvílky?“

„Vaše sestra má pravdu, kapitáne Whartone,“ zvolal Harvey, který

neviděn opět vstoupil dovnitř. „Musíme okamžitě odejít. Připravil jsem už jídlo na cestu.“

„Ale kdo se mi může zaručit, že se sestře nic nestane? Nemohu ji přece opustit v takové pustině.“

„O mne se nestarej,“ uklidňovala ho Frances. „Já se dostanu dolů stejně dobře, jako jsem přišla sem. Nemusíš se o mne obávat. Neznáš moji odvalu ani sílu.“

„Neznal jsem tě, to je pravda. Ale teď, když jsem poznal tvoji cenu, nemohu tě přece jen tak opustit“

„Kapitáne Whartone,“ vybídl ho Birch a prudce otevřel dveře. „Můžete hazardovat svými životy, jestli jich máte nazbyt. Ale já mám jenom jeden a musím si jej šetřit. Mám tedy jít sám?“

„Jdi, jdi, drahý Henry,“ zapřísahala Frances bratra a objala ho. „Jdi, vzpomeň si na otce. Vzpomeň si na Sarah!“ Nečekala na odpověď a jemně ho strkala ke dveřím. Vlastníma rukama za ním zavřela.

Venku se kramář a Henry chvíli dohadovali. Birch nakonec zvítězil. Dívka bez dechu naslouchala vzdalujícím se krokům. Oba spolu sestupovali po úbočí hory.

Sotvaže utichl hluk, objevil se opět Harper. Vzal mlčky Frances za ruku a vedl ji z chaty ven. Cestu zřejmě dobře znal; vystoupil na římsu nahoře a provázel ji po náhorní planině. Předem ji varoval před drobnými nástrahami a před zraněním.

Frances šla po boku tohoto zvláštního muže a měla pocit, že ji doprovází neobyčejný člověk. Pevný krok a klidné způsoby naznačovaly, že má vyrovnanou a rozhodnou povahu. Sestupovali po cestičce na zadní straně hory chvatně, ale bezpečně. Vzdálenost, kterou předtím Frances urazila za hodinu, ušli teď asi za deset minut. Vstoupili na otevřenou pláň. Harper se pustil ovčí stezkou a pádnými kroky přeběhl mýtinu. Na jejím konci stál bohatě vystrojený kůň, zřejmě určený pro jezdce vysokého postavení. Když se Harper k němu přiblížil a uložil pistole do pouzder, ušlechtilé zvíře zafrkalo a zaržalo.

Harper se obrátil, vzal Frances za ruku a řekl jí:

„Dnes v noci jste zachránila bratra, slečno Whartonová. Nemohu vám bohužel vysvětlit, proč existují jisté meze, za které se nesmím odvážit. Ale jestli se vám podaří zdržet jeho pronásledovatele o dvě

hodiny, pak určitě vyvázne bez pohromy. Po vašem dnešním činu nepochybují, že zvládnete i tento úkol. Bůh mi odepřel děti. Ale kdybych měl mít dítě, pak bych si vroucně přál takový poklad, jako jste vy. Ale nakonec - vždyť vy jste moje dcera. Všichni, kdož žijí v této zemi, jsou moje děti a na všechny se vztahuje moje ochrana. Přijměte pozhelnání od toho, kdo doufá, že se s vámi shledá ve šťastnějších dnech.“

Tato řeč Frances hluboce dojala. Harper jí položil měkce ruku na hlavu. Bezelstné děvče k němu obrátilo obličej. Kapuce jí spadla a měsíc osvětlil její půvabné rysy. Na tvářích se jí leskly slzy. Její mírné modré oči na něho hleděly s úctou. Harper se sklonil a vtiskl jí na čelo otcovský polibek.

„Tato ovčí stezka vás přivede na pláň,“ ukázal jí směr. „Zde se musíme bohužel rozloučit. Mám mnoho práce a musím daleko odjet. Zapomeňte, že jsme se setkali.“

Nasedl na koně, zvedl klobouk a zamířil opačným směrem. Za chvíli ho skryly stromy.

Frances vykročila vpřed s lehkým srdcem. Dala se první pěšinou, která vedla dolů, a v několika minutách byla na planině. Kradla se loukami k domu. Najednou ji vyděsil dusot koňských kopyt. Uvědomila si, že se musí obávat mnohem víc lidí než samoty. Skryla se za roh plotu u cesty. Chvíli tiše stála a pozorovala skupinku dragounů, jejichž uniformy nepatřily Virgíňanům. Ujížděli rychlým cvalem. Za nimi jel pán zahalený do pláště. Poznala Harpera. Za ním klusal černochoch v livreji; dva mladí mužové v uniformě uzavírali průvod. Neželi cestou vedoucí k ležení. Obrátili se doleva a zamířili k horám.

Frances uvažovala, kdo je vlastně tento neznámý mocný přítel jejího bratra. Přeběhla přes pole a opatrně se blížila k obydlí. Nepozorována proklouzla až ke svému dočasnému bytu.

XXXI

Od slečny Peytonové se Frances dověděla, že se Dunwoodie ještě nevrátil. Chtěl prý Henryho zbavit fanatického kněze, a proto jel pro váženého duchovního jejich církve. Kněz skutečně přijel a celou půlhodinu již rozmlouval moudře a ušlechtil se slečnou. Jejich rozhovor

se však netýkal všedních a přízemních věcí.

Slečna Peytonová se dychtivě vyptávala, jak Frances dopadla její romantická pouť. Dívka odpověděla záhadně, že se zavázala mlčet. Totéž doporučila i staré dámě. Na krásných rtech jí pohrával úsměv.

Její dobrá nálada uspokojila tetu, která nabyla přesvědčení, že všechno je v nejlepšího pořádku. Nutila neteř, aby se po únavné výpravě do neznáma řádně posilnila.

Vtom zaslechly dusot koní, ohlašující majorův návrat. Když Dunwoodie netrpělivě čekal na Harperův příjezd k přívozu, vyhledal ho kurýr, kterého za ním vyslal poručík Mason. Trýzněn tisíci protichůdnými obavami, major ihned spěchal tam, kde byl vězněn jeho přítel.

Jakmile Frances uslyšela, že se Dunwoodie blíží, poskočilo jí srdce vzrušením. Ještě ho bylo třeba zdržet o celou hodinu, tak potřebnou k Henryho záchraně. Tento čas udal kramář. Dokonce i mocný Harper zdůrazňoval, že je nutné zdržet Virgíňany aspoň hodinu. Frances však neměla ani dost času, aby soustředila myšlenky a vymyslela si plán, a Dunwoodie už vstupoval do dveří. Slečna Peytonová, vedená neomylným ženským instinktem, zmizela z pokoje.

Majorova tvář jenom planula. V jeho chování se projevovaly rozpaky a zklamání.

„Bylo to svrchovaně nerozumné, bylo to svrchovaně ukvapené,“ zlobil se, sotvaže usedl. „Uprchnout zrovna v tu chvíli, kdy jsem ho ujistil, že se mu nic nestane! Zdá se mi, že ho těší, může-li vytvářet třecí plochy mezi našimi city a našimi povinnostmi!“

„Pokud jde o naše povinnosti, může být v nich zajisté rozdíl,“ podotkla Frances a opřela se o zeď. „Ale nikoliv v našich citech, Peytone. Jistě máte radost, že se Henrymu podařilo uprchnout.“

„Nehrozilo mu přece žádné nebezpečí. Měl Harperův slib. A o Harperově slově není třeba pochybovat. Frances, Frances! Kdybyste ho znala, věřila byste bezvýhradně všemu, co řekne. A nikdy byste mě nenutila k zoufalému kroku.“

„K jakému kroku?“ zeptala se Frances, která se dychtivě chápala každé příležitosti, aby co nejvíce prodloužila rozhovor.

„K jakému kroku! Jak se jen tak můžete ptát! Musím přece strávit celou noc v sedle a pronásledovat vašeho bratra. Myslela jste si snad,

že si půjdu klidně lehnout s blahým vědomím, že jsem mu pomohl na svobodu? Teď vypadám jako váš nepřítel. Já, který bych rád ve vašich službách vykrvácel. Opakuji, Frances, bylo to od něho ukvapené. Byl to smutný, velmi smutný omyl“

Sklonila se k němu a bázlivě ho vzala za ruku. Druhou rukou mu odhrnula kadeř z rozpáleného čela.

„Proč byste chodil, Peytone? Vykonal jste mnoho pro svou vlast. A vlast přece nemůže po vás žádat takovou oběť“

„Frances! Slečno Whartonová!“ zvolal mladý muž a vyskočil. Přecházel roztržitě po místnosti. Tvář měl v jednom ohni, oči mu jiskřily rozhořčením, že Frances pochybuje o jeho čestnosti. „Oběť přece ode mne nevyžaduje vlast, ale moje čest. Cožpak neuprchl strážní mého pluku? Za tohle by mě snad nestihla krutá rána. Ale jestliže jsou oči Virgíňanů slepé ke klamu a ke lsti, jejich koně jsou rychlí a jejich šavle ostré. Ještě než vyjde slunce, uvidíme, kdo se odváží tvrdit, že sestřina krása ulila masku, za níž se ukryl bratr! Ano, ano! Rád bych viděl toho zlosyna, který by se odvážil tvrdit, že existuje taková proradnost.“

Poslední slova doprovodil hořkým smíchem.

„Peytone, drahý Peytone,“ chlácholila ho Frances, odvracejíc se před jeho hněvivýma očima. „Já se vás děším. Vy byste dokázal zabít mého bratra?“

„Cožpak bych za něho nepoložil život?“ Otočil se k ní už mírněji. „Vy víte, že bych to udělal. Jsem však zoufalý z kruté pochybnosti, která se nade mnou vznáší od té doby, co Henry podnikl onen chybný krok. Co by si o mně pomyslel Washington, kdyby se dověděl, že jsem se stal vaším manželem?“

„Jestliže jenom tohle vás žene k tomu, abyste postupoval krutě vůči mému bratru,“ Frances se zachvěl hlas, „ať se to raději nikdo nikdy nedoví.“

„To je tedy vaše útěcha, Frances.“

„Drahý Dunwoodie, nemínila jsem nic krutého ani nezdvořilého. Ale chcete snad tvrdit, že na nás dvou víc záleží, než tomu ve skutečnosti je?“

„Věřím, že moje jméno není vrchnímu veliteli tak zcela neznámé,“ poznamenal major pyšně. „Ani vy nejste tak bezvýznamná, jak si ve

své skromnosti myslíte. Věřím vám, Frances, když tvrdíte, že mě litujete, a já musím být těchto citů hoden. Ale ztrácím vzácný čas. Dnes v noci musíme projít horami, abychom se zítra mohli včas věnovat našim povinnostem. Mason už čeká na moje rozkazy. Jeho kůň je připraven k odjezdu. Frances, opouštím vás s těžkým srdcem. Litujte mě, ale nepociťujte soustrast s vaším bratrem. Musí se stát opět vězněm. Nebude mu však zkriven vlas na hlavě.“

„Přestaňte, Dunwoodie, zapřísahám vás!“ Frances zalapala po dechu, když si všimla, že ručička na hodinách stále ještě nedosahuje vytoužené hodiny. „Než vyjedete, abyste splnil svou povinnost, přečtěte si vzkaz, který vám posílá Henry. Nepochybně vám jej psal jako svému příteli z mládí.“

„Frances, omlouvám se vám za své city. Ale přijde čas, kdy mě pochopíte.“

„Ten čas už nastal.“ Natáhla ruku. Nemohla předstírat, že k němu nic necítí, když to nebyla pravda.

„Kde jste dostala tento vzkaz?“ Major očima přeběhl jeho obsah. „Ubohý Henry, myslíš to se mnou vskutku upřímně. Jsi můj dobrý přítel. Jestli mi někdo přeje štěstí, pak jsi to ty!“

„Ano, ano,“ přisvědčovala horlivě Frances. „Přeje vám štěstí. Věřte tomu, co vám píše. Každé jeho slovo je pravdivé.“

„Já mu přece věřím, můj poklade. Píše mi, abych se obrátil na vás. Smím věřit vaší lásce?“

„Smíte, Peytone,“ Podívala se na svého milence s nevinnou důvěřivostí.

„Přečtěte si to a ověřte si svá slova,“ přerušil ji Dunwoodie a podal jí papír.

Frances jej vzala do ruky a s úžasem četla:

„Život je příliš cenný, než aby mohl být svěřen nejistotám. Opouštím tě, Peytone, neznámý a nepoznaný všemi kromě Caesara, za kterého se přimlouvám o milost. Ale jedna starost mě stahuje k zemi. Pohleď na mého starého a neduživého otce. Jemu budou vytykat domnělý synův zločin. Podívej se na bezradné sestry, které ponechávám bez ochránce. Dokaž mi, že nás všechny miluješ. Ať duchovní, kterého s sebou přivedeš, této noci tě spojí s Frances. Staň se najednou bratrem,

synem a manželem. “

List papíru vypadl Frances z rukou. Chtěla zvednout oči k Dunwoodiemu, ale zahanbeně je obrátila na podlahu.

„Jsem takové důvěry hoděn? Vyšlete mě dnes v noci, abych se setkal s bratrem? Nebo kongresový důstojník bude pátrat po britském důstojníkovi?“

„Budete své povinnosti vykonávat hůře, protože budu vaší ženou, majore Dunwoodie? Do jaké míry to zlepší Henryho postavení?“

„Opakuji, že Henry je zachráněn. Harperovo slovo je mu zárukou. Ale já ukáži světu ženicha, který dokáže zatknout bratra své nevěsty,“ pokračoval mladý muž a sám sebe trochu klamal.

„Bude svět rozumět takové rafinovanosti?“ zeptala se Frances a zamyslela se.

Pokoušení bylo příliš silné. Najednou se jí zdálo, že není jiný způsob, jak zadržet Dunwoodieho do doby, než uplyne osudná hodina. Hluboko se jí vryla v paměť Harperova slova. Řekl přece, že nemůže pro Henryho udělat skoro nic a že všechno záleží na tom, zda se jí podaří získat čas. Snad ji také napadlo, že by se musela rozejít se svým milencem, kdyby pronásledoval bratra a přivedl ho zpět, aby byl krutě potrestán. Je nesnadné rozebrat všechny city, jež proletí citlivým dívčím srdcem rychlostí blesku.

„Drahá Frances, proč váháte?“ zeptal se Dunwoodie, když upozoroval, jak se jí mění výraz v tváři. „V několika minutách mohu získat právo ochraňovat vás jako manžel.“

Frances jímala závrať. Úzkostlivě pozorovala hodiny. Zdálo se jí, že se ručička na ciferníku nehýbá, jako by měla v úmyslu ji schválně mučit.

„Promluvte, Frances,“ naléhal Dunwoodie. „Rozhodněte se, čas kvapí.“

Chtěla mu odpovědět nahlas, ale ve skutečnosti jenom zašeptala několik neslyšitelných slov, jež její milenec považoval za souhlas. Otočil se a běžel ke dveřím. Zatím však Frances opět ovládla hlas.

„Zadržte, Peytone! Nevstoupím do tak vážného svazku se svědomím zatíženým podvodem. Viděla jsem Henryho. Čas je pro něho velice důležitý. Zde je moje ruka. Jestliže ji neodmítnete s vědomím všech

důsledků, které přinese odklad, pak je vaše.“

„Odmítnout vás! Přijímám vaši ruku jako nejšťastnější dar z nebes. Máme přece dost času. Za dvě hodiny budu mít kopce za sebou. Zítra v poledne se vrátím od Washingtona s milostí pro vašeho bratra; Henry bude jeden z prvních, kdož nám budou blahopřát k svatbě.“

„Sejdeme se zde za deset minut,“ prohlásila Frances. Spadl jí kámen ze srdce, že ulehčila svému svědomí. Přitom doufala, že se jí podaří zajistit Henrymu svobodu. „Vrátím se a složím slib, který mě s vámi navždy sváže“

Dunwoodie ji přivinul k sobě a běžel pro kněze.

Slečna Peytonová vyslechla doznání své neteře s úžasem a také se zklamáním. Nenadálá a nepřipravená svatba porušovala zavedený řád a okázalé obřady. Ale Frances neúprosně trvala na svém. Přátelé už přece dávno sňatek schválili a s vlastní svatbou se čekalo celé měsíce jenom proto, že se nemohla rozhodnout. Ted to Dunwoodiemu přislíbila a chtěla mu vyhovět. Víc nemluvila. Obávala se, že by se zapletla, kdyby měla vysvětlovat všechny okolnosti. Její neprozřetelné přerážení by uškodilo kramáři, Harperovi nebo oběma. Slečna Peytonová byla mírumilovné povahy a respektovala přání svých příbuzných. Nakonec tedy neústupné neteři povolila.

Pan Wharton se v poslední době stal přívržencem doktríny, která hlásá pasivní poslušnost a neodporování. Neodvážil se postavit proti důstojníku povstalecké armády, zvláště když šlo o tak vlivného člověka.

Jakmile uplynula doba, kterou Frances určila, vstoupila do místnosti v doprovodu otce a tety. Dunwoodie už na ně čekal i s knězem. Frances mlčky, bez nejmenší přetvářky či strojenosti, vložila mu do rukou zásnubní prsten vlastní matky. Po chvíli úprav slečna Peytonová svolila, aby byl obřad zahájen.

Hodiny stály Frances přímo před očima. Čas od času na ně vrhla úzkostlivý pohled; ale brzy upoutala její pozornost slavnostní knězova řeč a soustředila se na sliby; jež vyslovovala. Když duchovní uzavřel obřad slovy požehnání, hodiny ukazovaly devátou, tedy čas, který Harper považoval za tak důležitý. A Frances měla pocit, jako by se jí svalilo z prsou těžké břímě.

Dunwoodie šel za ní, zdravil se s tetou a několikrát podal ruku knězi a panu Whartonovi. Uprostřed blahopřání někdo zaklepal. Otevřely se dveře a vstoupil Mason.

„Jsme již v sedle,“ hlásil poručík. „Jestliže dovolíte, povedu výpravu. Jezdíte přece výborně, snadno nás doženete.“

„Ano, ano, chlapče, jen jeďte,“ přisvědčil Dunwoodie, který uvítal možnost, že se může ještě chvilku pozdržet. „Doženu vás na první zastávce.“

Poručík se vzdálil, aby vykonal rozkazy. Hned za ním šel kněz a pan Wharton.

„Tak, Peytone,“ pravila Frances, „hledáš mého bratra. Jistě tě nemusím varovat, kdybys ho naneštěstí našel.“

„Řekni raději ‚naštěstí‘. Jsem totiž rozhodnut, že bude na naší svatbě tancovat. Kéž bych ho získal pro naši věc! Vždyť je to věc jeho vlasti. A s tvým bratrem po boku, Frances, by se mi bojovalo mnohem lépe.“

„Nezmiňuj se o tom! Vyvoláváš ve mně hrozné představy!“

„Nebudu tedy o tom mluvit. Ale teď tě musím opustit. Čím dříve odejdu, Frances, tím dřív se vrátím.“

Slyšeli, jak se k domu blíží jezdec. Voják uvedl do pokoje důstojníka, když se major ještě loučil s nevěstou a s její tetou.

Měl na sobě pobočnickou uniformu. Dunwoodie ihned poznal, že je z Washingtonova štábu.

„Majore Dunwoodie,“ pravil a uklonil se dámám. „Vrchní velitel mě pověřil, abych vám předal jeho rozkazy.“

Vykonal své poslání, omluvil se povinnostmi a okamžitě se rozloučil.

„To je ale nečekaný zvrát,“ kroutil hlavou major. „Rozumím tomu. Harper dostal dopis a jeho vliv se už projevuje.“

„Máš zprávu o Henrym?“ zeptala se Frances.

„Poslyš a posuď sama!“

„ Vážený pane!

Jakmile dostanete tento list, soustředte svou švadronu tak, aby byla před krycí jednotkou, již nepřítel vyslal před svým aprovizačním oddílem, zítra v deset hodin na výšinách Crotonu, kde nalezne jednotku

pěšáků, která vás bude podporovat. Dověděl jsem se o útěku anglického vyzvědače, ale jeho zatčení není důležité vzhledem k úkolu, který vám ukládám. Odvolejte tedy muže, kteří vyzvědače pronásledují, a snažte se porazit nepřítele.

Váš poslušný sluha

George Washington. “

„Díky bohu,“ zajásal major, „mohu si umýt ruce. Nyní se čestně vydám za svou povinností.“

„S rozvahou, drahý Peytone,“ nabádala ho Frances a na smrt zbledla. „Pamatuj, Dunwoodie, že za sebou zanecháváš nové nároky na svůj život!“

Mladý muž uchváceně prodlel pohledem na jejím půvabném obličejí a zvolal:

„Kvůli tobě si dám pozor, moje krásná paní!“

Vytrhl se jí z objetí.

Slečna Peytonová doprovázela neteř. Než se rozloučily na noc, považovala za nutné seznámit ji s manželskými povinnostmi. Frances přijala její poučení velmi skromně.

Teď však opustíme obě Whartonovy dámy a vrátíme se ke kapitánu Whartonovi a Harveyi Birchovi.

XXXII

Kramář a Henry brzy došli do údolí; na chvíli se zastavili a naslouchali. Když nic podezřelého neslyšeli, vydali se na silnici. Birch tu znal každý kámen a byl zvyklý na námahu. Kráčel dlouhými kroky, které působily dost divně; scházel mu jenom ranec, aby vypadal zase jako obyčejný kramář.

Když se blížili k místům, kde byly rozloženy americké pluky, jichž bylo na Vysočině plno, obcházel celé dlouhé úseky a vyhýbali se strážím, prodírali se mlázím nebo lezli po rozeklaných kopcích, které se zdály na první pohled neschůdné. Ale kramář se tu dobře vyznal, znal každý záhyb cesty, věděl, kudy se dají přejít rokle nebo přebrodit potoky.

Henrymu se několikrát zdálo, že cesta už dál nevede, že se budou muset vrátit a hledat jiné stezky, ale kramář byl neobyčejně vynalézavý, podnikavý a odvážný, věděl si rady v každé situaci. Společně zdolávali všechny překážky.

Kráčeli po cestě, která směřovala k východu, a pak přelézali kopce v přímém jižním směru. Kramář informoval Henryho, že zvolili tuto taktiku proto, aby se vyhnuli jednotkám, které neustále hlídkovaly při jižním vstupu na Vysočinu.

Když dosáhli vrcholu, Harvey se posadil a otevřel tašku, kterou měl připevněnou po boku, kde mu jindy visel ranec; nabídl Henrymu jídlo sice primitivní, ale výživné. Henry držel po celou cestu s kramářem krok, vzrušení mu dodávalo síly daleko více než fyzická vyspělost. V této chvíli si myslel, že by neměli odpočívat, pokud se mohou před ně dostat jezdcí, kteří by jim pak znemožnili postup na neutrální nudu. Proto navrhoval, aby raději pokračovali v cestě.

„Řiďte se mým příkladem, kapitáne Whartone,“ nabádal ho kramář a s chutí se pustil do skromného jídla. „Jestliže už jezdcí vyrazili, je jich tolik, že jim nemůžeme čelit; a jestli ještě nevyrazili, čeká je jiná práce, která jim neposkytne dost času, aby mysleli na nás dva.“

„Sám jste tvrdil, že dvouhodinové zdržení je pro nás nesmírně důležité. Když tady budeme lenošit, pak ztratíme předstih, který jsme získali.“

„Časy se změnilly. Major Dunwoodie teď nemyslí na pronásledování dvou mužů, když stovky jiných čekají na břehu řeky.“

„Poslouchejte!“ přerušil ho Henry. „V této chvíli projíždějí dole na úpatí koně. Slyším, jak se jezdcí smějí a jak spolu hovoří. Slyším dokonce hlas majora Dunwoodieho. Volá na svoje mužstvo. Podle všeho je velice spokojený a má výbornou náladu. Řekl bych, že ho moje zoufalé postavení pramálo zarmoutilo. Frances mu určitě můj dopis neodevzdala.“

Když Birch uslyšel první kapitánova slova, zvedl se a opatrně se přiblížil k okraji. Obezřetně se zdržoval ve stínu skal, aby ho nebylo vidět, a vážně pozoroval skupinku projíždějících jezdců. Stále naslouchal, až zmizel rychlý klapot koňských kopyt. Pak se tiše vrátil na své místo a s nevyrušitelným klidem se pustil znovu do jídla.

„Kapitáne Whartone, máte před sebou dlouhou a únavnou cestu. Měl byste mě raději napodobit. Měl jste přece strašný hlad, když jsme byli nahoře nad Fishkillem; nějak jste cestou ztratil chuť“

„Tehdy jsem byl přesvědčen o tom, že jsem v bezpečí. Ale majorovo chování mě naplňuje neklidem. Nemám na jídlo ani pomyšlení“

„Nemusíte se ničeho bát. Od oné noci, kdy vás zajali a kdy jste odmítl moji radu a nabídku, že vás doprovodím do bezpečí, nikdy jste na tom nebyl lépe než právě nyní. Major Dunwoodie nepatří k lidem, kteří se smějí a radují, když jsou jejich přátelé v nesnázích. Teď se klidně najezte, protože vám nebude stát v cestě žádný jezdec, jestli to vydržíme ještě čtyři hodiny a jestli slunce zůstane za horami tak dlouho jako obvykle.“

Kramář si počínal velmi klidně a rozšafně; tím dodal klidu i odvahy Henrymu, který se rozhodl, že se bezvýhradně podřídí Birchovu vedení; střídmě se navečeřel a potom opět vyrazil na cestu.

Henry kramáře slepě sledoval. Dvě hodiny zápolili s obtížnými a nebezpečnými průsmyky Vysočiny, kde nebylo cest ani jiných znaků, jež by je vedly a poskytovaly jim orientaci. Jediným průvodcem jim byl měsíc, který putoval po obloze, hned se skrýváje za uhánějícími oblaky, hned zaplavuje kraj jasnou září.

Konečně dorazili k místu, kde hory klesaly v drsné pahorky a kde neplodné rokle byly předzvěstí neutrální země. Kramář postupoval ještě obezřetněji než doposud; dával zejména pozor, aby nenarazili na americké jednotky. Stanoviště stálých hlídek dobře znal. Bylo tedy nepravděpodobné, že by nevědomky padli zrovna na některou z nich.

Prolézali kopce a údolíčka, hned se drželi cesty, hned se jí zase vyhýbali. Birch se zřejmě řídil svými znalostmi i bezpečným instinktem. Nekráčel pružným krokem, spíše se klouzal po zemi, nahnutý vpřed, jako by se ani nenamáhal a jako by únava byla pro něho cizím pojmem.

Měsíc zapadl a na východě zazářil úzký proužek světla. Kapitán Wharton si stěžoval, že je unaven, a naléhavě se vyptával, zda by se nemohli na tomto území zastavit a požádat v některém selském stavení o přístřeší.

„Podívejte se!“ Kramář ukázal na kopec nedaleko za nimi. „Vidíte muže na vrcholku té skály? Otočte se, abyste ho zahlédl v denním

světla. Jen si ho dobře všimněte! Pohybuje se. Zdá se, jako by upřeně hleděl na něco na východě. Je to královská hlídka. Na tom kopci leží dvě stě královských vojáků a pravděpodobně spí na zbraních.“

„Přijďte se k nim! Tím skončí pro nás tato nebezpečná pouť!“

„Pomalů, pomalů, kapitáne Whartone,“ mírnil ho kramář. „Už jednou jste byl mezi nimi, a bylo jich tři sta, ale našel se člověk, který vás z jejich středu vyvedl. Nevidíte na opačném kopci právě nad obilím temné těleso? Tam jsou povstalci (neboť tak nazývají nás, loajální občany). Čekají pouze na příchod nového dne, aby viděli, kdo se stane pánem země.“

„Připojím se tedy k pluku našeho prince,“ vykřikl ohnivě mladý muž, „a budu s ním sdílet jeho osud, ať už dobrý nebo zlý.“

„Zapomínáte, že bojujete s oprátkou na krku. Ne, to nejde. Slíbil jsem muži, kterého nesmím zklamat, že vás zavedu do bezpečí. Jestliže nezapomínáte na to, co jsem pro vás už udělal a co jsem kvůli vám riskoval, kapitáne Whartone, obrátíte se a půjdete se mnou do Harlemu.“

Mladý muž se jen nerad kramářovi podřídil. I putovali dál směrem k městu. Zanedlouho přišli ke břehům řeky Hudsonu. Kramář něco chvíli hledal pod břehem, až objevil člun, o kterém asi dobře věděl. Nastoupili do něho a přistáli na jižní straně Crotonu. Zde Birch prohlásil, že jsou konečně v bezpečí, neboť královské pluky v těchto místech drží v šachu kontinentálce. Síly jsou prý vyrovnané, takže se žádná strana neodvážá dolů až na břehy Hudsonu.

Po celou svízelnou a dlouhou cestu se kramář choval chladnokrevně a duchapřítomně. Jako by ho naprosto nic nemohlo vyrušit, jako by byl naprosto dokonalý, oproštěn od lidských slabostí a vad. Henry ho sledoval jako malé dítě otce, a teď sklízel plody své poslušnosti. V srdci pocítil náhlý výbuch radosti, když uslyšel, že už se nemusí naprosto ničeho obávat.

Příkrý výstup je přivedl z pobřeží na náhorní planinu, která v této části země tvoří východní břehy Hudsonu. Z cesty ustoupili pod úkryt cedrových korun. Kramář se usadil na skále a usoudil, že nastala doba odpočinku a bezstarostného hodování.

Den právě začínal a v dálce byly velmi zřetelně vidět jednotlivé

předměty. Pod nimi svítila řeka Hudson směřující v přímé lince k jihu, kam jen oko dosáhlo.

Nad plochami bílé mlhy zvedaly k severu osamělé hlavy vrchy Vysočiny. Mlha visela i nad vodou. Pohledem sledovali tok řeky do lůna kopců, jejichž kuželovité vrcholky se vršily jeden za druhým v malebném nepořádku, který snad nastal po obrovském, ale bezvýsledném úsilí zastavit postup mohutného proudu.

Stříbrná stuha řeky se vynořovala ze zmatených masívů, jako by se radovala, že vítězně unikla, rozlévala se do široké zátoky, nad níž vynikalo několik úrodných bodů, obrácených do široké pánve.

Na druhé straně, na západním břehu se tyčily skály Jersey, nazývané všeobecně „Palisády“; postupovaly za sebou několik set stop, jako by chtěly chránit bohatou zemi před nájezdy dobyvatelů. Řeka však pohrdla tak méněcenným nepřítelem a tekla jim vítězoslavně u nohou, udržujíc svůj neúchylný tok směrem do oceánu.

Paprsek vycházejícího slunce vystřelil nad mrakem, visícím nad půvabnou vodní hladinou; najednou se dal celý kraj do pohybu. Měnil se a nabýval nové barvy i tvary. Každou minutou se vynořoval nový předmět.

Kdykoliv se dnes zvedne tato mohutná opona, tísň se na vodě spousty bílých plachet a loudavých lodí, jež hlásají blízkost velkého města. Henrymu a kramáři se však zjevil jen malý úsek, na němž se kolébalo několik pyšných stěžňů válečných plavidel, plujících několik mil pod nimi. Než se pohnula mlha, byly nad ní vidět vysoké lodní záporý; na jedné z nich vlála dlouhá úzká vlajka v posledních záchvěvech nočního vánku, který stále ještě povíval podél řeky. Jak se zvedal kouř, postupně se rýsoval na obzoru černý trup, spleť lanoví, těžká ráhna a trámy, napínající do výše své paže.

„Tam, kapitáne Whartone,“ ukazoval kramář, „tam leží vaše bezpečné místo. Jestliže se dostanete na palubu té lodi, budete zachráněni. Toto plavidlo má krýt týlní zásobovací jednotky a podporovat pluky; důstojníci královského vojska rádi slyší, když je podporují lodě ranami z děl.“

Henry neodpověděl na ironii skrytou v této narážce. Možná že si jí ani nevšiml. S návrhem souhlasil. Dohodli se, že se Henry pokusí

dostat na palubu oné lodi, jakmile načerpají nové síly k pochodu.

Oba se v klidu krmili, když je vyrušil rachot vzdálených palebných zbraní. Zprvu se ozvalo několik střel tu a tam. Po nich následovala palba z mušket a pak rychle za sebou třesky těžké salvy.

„Vaše proctví se splňuje,“ zvolal anglický důstojník a vyskočil. „Naši a povstalci se do sebe pustili. Obětoval bych celý půlroční žold, jen abych viděl útok“

Kramář se nedal vyrušit a pokojně se dál živil.

„Zdálky se na ně docela dobře kouká. Neříkám nic jiného, než že společnost téhle slaniny, i když je pořádně prochládlá, je mi milejší než horký oheň od kontinentálců.“

„Na tak malou jednotku je palba mohutná. Ale zdá se mi dost nepravdělná.“

„Jednotlivé rány pocházejí od domobrany,“ vysvětloval Harvey. Zvedl hlavu a naslouchal. „Střílejí docela hezky a umějí dobře mířit. Salvy pocházejí od pravidelného vojska, které pálí, jak to jen jde.“

„Ty jednotlivé rány se mi nelíbí!“ Kapitán se začal netrpělivě procházet. „Připadá mi to spíše jako rány na buben než jako střelba menších skupin.“

„To ne,“ důrazně se ohradil kramář. Poklekl a přestal jíst. „Pokud stojí, vyrovnají se nejlepším jednotkám v královské armádě. Plní svoje úkoly, jako by to bylo jejich řemeslo.“

„Z vaší řeči by snadno mohl někdo usoudit, že jim přejete úspěch,“ namítl Henry.

„Přeji úspěch dobré věci, kapitáne Whartone. Myslel jsem si, že mě znáte natolik, abyste věděl, na čí straně stojím.“

„O vás je přece známo, že jste na straně královských, pane Birchi. Ale neslyším salvy.“

Oba napjatě poslouchali. Nepravdělné výstřely už tak netřesaly. Následovaly těžké a opakované salvy.

„Teď se jde na bajonety,“ podotkl kramář. „Pravidelná armáda to zkusila s bajonety a rebelové ustupují“

„Ano, pane Birchi, bajonet je velmi vhodná zbraň pro britské vojáky. Rádi bojují s bajonety.“

„Podle mého není na bajonetech nic tak přitažlivého. Nechápu, proč

by si někdo měl oblíbit tak strašnou zbraň. Kapitáne, kéž byste mě mohl jednou doprovodit do povstalecké armády a na vlastní oči se přesvědčit, jaké lži se o rebelech povídají. Podle řečí by si člověk mohl myslet, že mají rádi bajonet jako oběd.“

Kramář se pochichtával a tvářil se rafinovaně nevinně. Henrymu se to nelíbilo a raději mlčel.

Palba se teď ozývala z různých míst. Občas ji přerušily těžké salvy. Oba uprchlíci stáli a pozorně naslouchali.

Pod ochranou cedrových keřů, částečně pokrývajících kopec, se k nim kradl voják ozbrojený mušketou. Henry ho zpozoroval první. Zarazilo ho podivné vzezření cizince, který zřejmě nepatřil ani k jedné armádě. Ukázal na něj.

Birch vyskočil a chtěl utíkat; pak se vzpamatoval a mlčky stál na místě, až se k nim cizinec přiblížil na několik kroků.

„Jste přátelé?“ zeptal se chlapík a sklonil pušku. Zřejmě nevěděl, zda se může odvážit až k nim.

„Koukejte se co nejdřív ztratit,“ radil mu Birch. „Nablízku jsou královští. Dunwoodieho jezdci jsou na hony daleko. A já se vám dnes tak lehce nedám.“

„Ať mi vleze Dunwoodie na záda! A stejně tak jeho jezdci!“ vykřikl muž, v němž kramář poznal vůdce Kůzičkářů. „Ať žije král Jiří! Ať skončí povstání! Jenom mi, prosím vás, rychle ukažte cestu, kudy se odtud dostanu. Jestli mi, pane Birch, pomůžete k utečencům, dobře vám zaplatím a postarám se o vašeho přítele.“

„Cesta je stejně volná pro vás jako pro mne.“ Birch se od něho znechuceně odvrátil. „Jestli hledáte utečence, sám dobře víte, kde jsou.“

„Bojím se k nim jít sám. Vás všichni dobře znají. Neuškodí vám, když mě vezmete s sebou.“

Henry se za Kůzičkáře přimlouval. Nakonec i kramář svolil, že se k nim může přidat, jestliže složí zbraň. Kůzičkář ihned uposlechl a Birch dychtivě sáhl po jeho pušce. Než si ji položil na rameno a vydal se na pochod, prohlédl si komoru. Zjistil ke své spokojenosti, že obsahuje suchý ostrý náboj.

Vydali se tedy znovu na cestu. Birch sledoval břeh řeky a vedl je tak, aby je nikdo nemohl vidět. Když dorazili k místu přesně proti

fregatě, dal Birch znamení a přivolal jeden člun. Po zdoluhavých přípravách a nekonečných domluvách námořníci konečně přistáli. Trvalo dlouho, než se Henrymu podařilo přimět důstojníka, který člunu velel, aby uvěřil jeho příběhu. Pak teprve se mohl připojit ke svým druhům ve zbrani.

Při rozloučení dal Henry Birchovi objemný měšec. Kramář jej přijal a ukryl ve chvíli, kdy se Kůžičkář nedíval, do té části oděvu, kde obvykle přechovával drobné poklady.

Člun odplul a Birch se obrátil. Vydechl si jako člověk, kterému se ulehčilo, a zamířil svým typickým krokem do kopců. Kůžičkář šel těsně za ním. Čas od času se vzájemně podezíravě měřili. Nikdo z nich nepromluvil ani slovo.

Po cestě podél řeky se sunuly těžké vozy a občas bylo vidět skupinky jezdců, kteří před nepřátelským vpádem dopravovali do města ovoce. Kramář měl svoje zkušenosti, a proto se raději vyhýbal hlídkám. Zásadně jejich ochranu nevyhledával. Šli několik mil po břehu řeky. Ačkoliv se Kůžičkář ze všech sil snažil navázat rozhovor, Birch zatvrzele mlčel. Pevně svíral pušku a žárlivě střežil svého průvodce. Najednou odbočil na silnici, neboť měl v úmyslu přejít hory směrem k Harlemu. Ve chvíli, kdy ze silnice přecházel na stezku, objevila se na návrší skupinka jezdců. Dřív než ji zpozoroval, byli jezdci u něho. Na ústup nebylo ani pomyslení.

Když si Birch skupinku prohlédl, řekl si, že by měl mít vlastně z tohoto setkání radost. Napadlo ho, totiž, že by se mohl snadno zbavit nevídaného průvodce.

Obklopilo je asi dvacet mužů na koních v dragounských uniformách, ale ani jejich zjev, ani chování nesvědčily o přílišné kázni.

V jejich čele stál podsaditý muž středních let; jeho rysy prozrazovaly sice živočišnou odvahu, ale málo rozumu. Měl na sobě nepřilís upravenou důstojnickou uniformu. Ani jeho způsoby nebyly uhlazené. Seděl sice v sedle pevně a sebejistě, ale držení jeho levé ruky by se vysmál i ten nejhorší virginský jezdec.

„Copak, pánové, kam tak rychle?“ oslovil je vesele. „Kam spěcháte? Poslal vás k nám Washington na výzvědy?“

„Jsem pouhý kramář,“ namítl Harvey pokorně. „Ubírám se dolů. Po-

třebuji si doplnit zásoby zboží,”

„Jak se chceš dostat dolů, nevinný kramáři? Ty si myslíš, že držíme baštu u Královského mostu jenom proto, abychom kryli takové kramářské podfukáře, jako jsi ty? Myslíš si, že strpíme, aby se nám tady potloukal kdejaký obejda?“

„Mohu se prokázat glejtem.“ Kramář mu podal s lhostejným výrazem ve tváři papír.

Důstojník si list přečetl a vrhl na Harveye pohled plný překvapení a zvědavosti.

Potom se obrátil k mužům, kteří se postavili kramáři do cesty, a zakřičel na ně:

„Proč toho muže držíte? Pusťte ho, ať v míru projde. Ale kdo to tu ještě je? Podívejme se! Pane, vaše jméno není na glejtu uvedeno!“

„Ne, pane,“ přisvědčil Kůžičkář a uctivě smekl. „Jsem oklamaný, podvedený ubožák. Sloužil jsem v povstalecké armádě. Bohudíky jsem zavčas prohlédl svůj omyl a hodlám všechno napravit. Chci nabídnout své schopnosti královskému vojsku.“

„Dezertér! Kůžičkář! Přisahám! Chce se stát Honákem! V poslední potyčce, kdy jsem se utkal s těmi rošťáky, stěží jsem rozeznával vlastní lidi od nepřítelů. Nemají dost kabátů. A pokud jde o tváře, ti chameleonů tak často mění strany, že nakonec sami nevědí, čím jsou. Ale jen se plahoč dál. My stejně na tebe jednoho dne přijdeme.“

I když setkání vyznělo pro Kůžičkáře dost nepříznivě, přesto ho potěšilo. Vykročil směrem k městu, šťasten, že unikne hrozivým pohledům a nepříjemným způsobům svého vyšetřovatele. Zapomněl rychle na obezřetnost.

Po boku velitele jel seržant, který sloužil jako jeho ordonance. Pustil se s důstojníkem do důvěrného a nepochybně důležitého rozhovoru. Šeptali si spolu a pozorně si Kůžičkáře prohlíželi. Kůžičkář se ošíval, neboť se mu zdálo, že se zbytečně dlouho zabývají jeho osobou. Ale pak nabyl dojmu, že je mu Štěstěna nakloněna, neboť si všiml, že se kapitán usmívá.

Tato němohra se odehrávala po celou dobu, co míjeli rokli. Jakmile se před nimi objevil další kopec, skončila. Kapitán a seržant seskočili z koní a přikázali mužům, aby se zastavili a čekali na místě. Vyřáli z

pouzder pistole a pokynuli Kůžičkáři i kramáři, aby je následovali.

Za chvíli došli k místu, kde se kopec tyčil nad řekou a kde příkrý svah padal skoro kolmo na pobřeží. Na kraji vyvýšeniny stála osamělá a napolo rozpadlá stodola. Prkna byla vytrhaná a široká vrata ležela zčásti vyvrácená před zbořeníštěm, zčásti se válela dole v propasti, kam je asi odnesla vichřice. Utečenecký důstojník chladně vyňal z kapsy krátkou dýmku, jež dlouhým užíváním získala nejen barvu, ale i lesk ebenu, krabičku s tabákem a malou roličku kůže, obsahující ocel, křemen a troud. Opatřil si tak nezbytný doplněk, který mu umožňoval věnovat se nerušeně úvahám.

Jakmile se zvedl z dýmky mohutný sloup dýmu, kapitán významně napřáhl ruku směrem ke svému pobočníkovi. Seržant vytáhl z kapsy provázek a podal jej kapitánovi.

Důstojník si prohlížel zvědavě okolí stodoly. Konečně vyndal dýmku z úst, vdechl doušek čerstvého vzduchu a začal jednat. Nedaleko jižních dveří, jež vedly přímo k řece, spočíval pod děravou střechou těžký kus dlouhého dřeva. Přes tento trám přehodil kapitán jeden konec provazu. Pak spojil obě části. Na podlaze stál chatrný soudek s uvolněnými dužinami. Seržant sledoval důstojníkův pohled a postavil sud pod trám. Všechno se dalo naprosto klidně a mlčky. Zdálo se, že důstojník je s přípravami spokojen.

„Pojď,“ vyzval chladně Kůžičkáře, který tu stál jako nezúčastněný divák a pozoroval s obdivem podivné přípravy.

Kůžičkář ho uposlechl. Teprve když mu seržant sundal z krku šátek a shodil klobouk, pocítil záchvěv strachu. Sám ve své praxi často užíval podobných triků, když potřeboval získat informaci nebo kořist. Proto snášel celý obřad poměrně pokojně.

Seržant mu chladnokrevně nasadil na krk provaz, na sud položil prýtko a nařídil Kůžičkáři, aby si na ně stoupl.

„Může spadnout,“ namítal Kůžičkář, který se už začínal chvět. „Povím vám všechno, co vím - jak třeba bezpečně překvapit naše na Pondu. Velí jim můj vlastní bratr.“

„Nepotřebuji od tebe žádné informace,“ odtušil popravčí a hodil provaz přes trám. Nejprve jeho konec přitáhl těsně ke Kůžičkáři, jenom aby ho pozlobil, a potom ho odhodil tak daleko, že ho nemohl dosáh-

nout.

„Zacházíte moc daleko,“ protestoval Kůžičkář. Stoupl si na špičky prstů a doufal, že se mu podaří z provazu vyvléknout. Ale utečenecký důstojník byl příliš opatrný a zkušený.

„Cos udělal s koněm, kterého jsi mi ukradl, ty padouchu?“

„Zhroutil se při štvanici,“ odpověděl Kůžičkář pohotově. „Ale povím vám, kde najdete lepšího než byl tamten a celý jeho rodokmen.“

„Lháři! Já si umím sám pomoci, když potřebuju. Radši se obrať k bohu, tvůj čas se naplnil.“ Sotvaže poskytl Kůžičkáři útěšlivou radu, kopl mocně do sudu, až se dužiny rozletěly na všechny strany, a Kůžičkář se vznášel ve vzduchu. Nebyl spoutaný; vymrštil ruce vzhůru a zůstal viset. Vší silou se držel provazu.

„Podívejte, kapitáne,“ vmlouval se. Ochraptl a kolena se mu třásla strachem. „Tak teď je toho žertování opravdu dost. Pobavil jste se a mně už slábnou ruce. Neudržím se.“

„Poslyš, kramáři,“ obrátil se Honák na Birche. „Nestojím o tvoji společnost. Tudy vede cesta - marš! Opovaž se toho psa dotknout. Houpal by ses na jeho místě, i kdyby třeba dvacet královských generálů stálo o tvoje služby!“

Po těchto slovech se důstojník vrátil se seržantem ke svým mužům. Kramář rychle seběhl po břehu dolů ke křoví, jež mu slibovalo ochranu. Potom se otočil, aby spatřil závěr celého příběhu.

Ponechán sám sobě Kůžičkář vrhal kolem sebe ustrašené pohledy, jako by chtěl vypátrat, kde se ukrývají jeho mučitelé. Poprvé mu napadla strašná myšlenka, že to Honák myslel s pověšením doopravdy. Úpěnlivě škemral, aby ho osvobodili. Nesouvisle sliboval, že jim poskytne důležité informace. Potom jim lichotil a vtipkoval, jako by nevěřil, že ho chtějí skutečně usmrtit.

Když však uslyšel vzdalující se dusot koňských kopyt a marně se ohlížel po někom, kdo by mu mohl pomoci, začal se prudce chvět po celém těle a oči mu hrůzou lezly z důlků. Zoufale se snažil dosáhnout trámu. Vysílil se však dlouhou předchozí námahou. Uchopil provaz do zubů a snažil se ho překousnout. Padl na celou délku paží. Křik se změnil ve skřeky.

„Pomoc! Přerážněte provaz! Kapitáne! Birchi! Dobrý muži! Kramá-

ři! Ať zhyne Kongres! Seržante! Proboha! Pomozte mi! Ať žije král! Bože, bože, smilování, smilování!“

Hlas mu umdlával. Snažil se prostrčit ruku mezi provaz a krk. Druhá ruka padla k boku a celým tělem proběhl křečovitý otřes. Na provaze visela ošklivá mrtvola.

Birch hleděl omráčeně na hrozný výjev. Zacpal si uši a pádil k silnici. Hlavou mu stále znělo volání o pomoc.

Teprve za několik týdnů mu vymizela z paměti vzpomínka na tuto příšernou událost.

Honáci pokračovali se smíchem v jízdě, jako by se nic nestalo. Mrtvola se houpala ve větru a zůstala tam tak dlouho, dokud ji jakýsi náhodný chodec nesundal a nepohřbil.

XXXIII

Zatímco se odehrávaly události, o nichž jsme právě vyprávěli, kapitán Lawton vedl svou jednotku pomalým a ostražitým postupem od Čtyř koutů vstříc nepříteli. Krátkou dobu obratně manévroval na místě, čímž nepříteli překazil jeho úmysl dostat ho do pasti. Přitom předstíral, že má k dispozici mnohem větší počet mužů, než měl ve skutečnosti, aby královským nahnal strach, že je čeká ze strany Američanů drtivý útok. Takový rozkaz dostal od svých velitelů.

Když Dunwoodie opustil svůj oddíl, věděl, že nepřítel postupuje pomalu. Proto přikázal Lawtonovi, aby Angličany znepokojoval až do jeho návratu a až do příchodu pěších jednotek.

Betty Flanaganová střežila svůj vozík neúnavně a horlivě po celou dobu cesty mezi skálami západního Chesteru. Hned debatovala se seržantem o povaze zlých duchů a hned se přela s doktorem o některých závažných otázkách lékařské praxe.

Oddíl východní domobrany vytáhl a blížil se k nepříteli.

Lawton se setkal s pomocným oddílem o půlnoci. Ihned se sešel s velitelem pěšáků, jenž statečnost nepřítele poněkud podceňoval. Kapitán ho klidně vyslechl a rozhodl se, že na Brity zaútočí, jen co mu denní světlo umožní orientovat se v terénu. Na Dunwoodieho a jeho jezdce nebude čekat. Jakmile dospěl k tomuto rozhodnutí, odešel z

domu, kde se konala porada, a ujal se opět velení nad svým malým útvarem.

Několik kavaléristů uvázalo koně u kopek sena. Položili se v jejich stínu a chtěli si před bojem trochu odpočinout. Doktor Sitgreaves, seržant Hollister a Betty Flanaganová utvořili zvláštní skupinku. Na suchý povrch skály rozprostřeli několik příkrývek, na něž se pohodlně uvelebili. Lawton složil své těžké tělo vedle lékaře, zahalil se do pláště, opřel si hlavu o rameno a zahloubal se do pozorování měsíce, který putoval oblohou. Seržant seděl zpřímá a uctivě pozoroval lékaře; pradelna zvedla hlavu, aby pronesla některý ze svých památných oblíbených výroků; poté si ji opřela o prázdný sud od džinu a marně se snažila usnout.

„Tak, seržante,“ pokračoval doktor Sitgreaves v započaté debatě, „jestliže seknete nahoru, ztrácíte dodatečnou hybnou sílu váhy a rána je méně působivá. Tím se oslabuje i skutečný účel války, totiž mrzačit nepřitele, kde se jen dá.“

„Prosím vás, milý seržante,“ zvedla hlavu pradelna. „Kde se vůbec projeví škoda, když vezmete v bitvě někomu život? Cožpak si myslíte, že královští nás budou šetřit? Jenom se zeptejte kapitána Jacka, jak by to dopadlo, jestli bysme získali svobodu, kdyby se chlapi nepřičinili.“

„Nedá se očekávat, že by ženská tak nevědomá, jako jste vy, paní Flanaganová, porozuměla rozdílu mezi lékařskými disciplínami,“ odpovéděl lékař. „Nejste přece obeznámena se zásadami, jak se má zacházet s mečem. Takže naše rozprava o rozumném užívání oné zbraně vám nemůže poskytnout naprosto nic ani v teorii, ani v praxi.“

„Takový lapálie mi ani v patě neleží. Ale boj není hra. A tělu je úplně j edno, jak je kdo uhodí.“

„Kapitáne Lawtone, myslíš, že nás čeká horký den?“

„Je to víc než pravděpodobné,“ odvětil kavalerista; „domobrana zřídka zanechá za sebou pole zbrocené krví, a to buď pro zbabělost nebo neznalost. A skuteční vojáci potom doplácejí na jejich mizernou bojovou morálku.“

„Jsi nemocen, Johne?“ zeptal se chirurg a přejel kapitánovi po paži, až mu nahmatal puls; ale ustálý, vyrovnaný tep hlásil, že nejde ani o duševní, ani o tělesnou nemoc.

„Nemocen v srdci, Archibalde, z bláznovství našich vládců. Ti věří, že bitvy musí vybojovat a vítězství dobývat chlapíci, kteří ovládají mušketu, jako by zacházeli s cepem; chlapíci, kteří mrkají, když natahují kohoutek, a jejichž řady se podobají spíš obručím než bojové linii. Proléváme nejlepší krev země, protože spoléháme na takové mameluky, vojáky naší domobrany!“

Chirurg ho poslouchal s úžasem. Nepřekvapovaly ho ani tak kapitánovy názory, jako spíše jeho tón. V předvečer bitvy projevoval kavalerista příznaky deprese, což bylo v přímém rozporu s jeho dosavadní chladnokrevností. Teď se ozývala v jeho hlase malomyslnost a vypadal unaveně. A to bylo docela něco jiného. Lékař chvíli váhal a uvažoval, jak by mohla tato změna obohatit jeho oblíbenou teorii, a pak pokračoval:

„Johne, bylo by docela rozumné poradit plukovníkovi, aby si je držel od těla; kulka zmrzačí -“

„Ne,“ vykřikl netrpělivě kavalerista; „ať si ti rošťáci sežehnou licousy o hlavně britských mušket, jestli se nám vůbec podaří je před ně zahnat. Ale dost už o tom. Archibalde, co myslíš. Existuje na měsíci život, jako je náš? Žijí na něm bytosti, které se nám podobají?“

„Není nic pravděpodobnějšího, drahý John; známe jeho rozlohu. A když si analogicky odvodíme další údaje, můžeme si snadno představit jeho pravý účel. Zda obyvatelé měsíce dosáhli té dokonalosti ve vědách jako my, do značné míry závisí na stavu měsíční společnosti i na fyzických vlivech.“

„Nezáleží mi na jejich učení, Archibalde. Ale je to podivuhodná síla, která vytváří takové světy a ovládá je na jejich pouti vesmírem. Nevím proč, ale ve mně vzbuzuje melancholické pocity pohled na těleso zastíněné zemí a pokryté vašimi vysněnými moři. Zdá se, že tam odpočívají duše zemřelých.“

„Vezměte si kapku,“ dodávala mu odvahy Betty, která zvedla hlavu a nabídla mu vlastní láhev. „To noční vlhkost ochlazuje krev. Rozhovor s proklatou domobranou není ani trochu dobrý pro ohnivou povahu. Vezměte si kapku, miláčku, a budete spát až do rána. Sama jsem nakrmila Roanoka; myslela jsem si, že zítra vás bude čekat perná jízda“

„Nad námi se klene nádherné nebe,“ pokračoval stejným tónem ka-

valerista, jako by vůbec nebral na vědomí, co řekla Betty. „Je tisíckrát škoda, že takoví červíci, jako jsme my, dovolí, aby vášně ničily tak skvělé dílo.“

„Máš pravdu, drahý Johne. Pro všechny je dost místa, aby žili a těšili se ze života v míru. Každý člověk by mohl být spokojen se svým údělem. Ale i válka má své přednosti; rozšiřuje znalosti chirurgie a -“

„Tamhle je hvězda,“ pokračoval Lawton, který se nechtěl vzdát svých oblíbených úvah. „Prodírá se, aby mohla proniknout mraky; snad je to také svět a snad na něm žijí bytosti obdařené rozumem jako my sami. Myslíte, že znají války a krveprolévání?“

„Kdybych mohl být tak smělý,“ vmísil se ostýchavě do rozhovoru seržant Hollister a mechanicky zvedl ruku k čepici, „v té svaté knize stojí, že Pán zastavil slunce, zatímco Josue útočil na nepřitele; asi proto, pane, aby jim svítilo denní světlo, až by se obraceli bokem, nebo aby mohli zaútočit naoko na jejich zadní voj nebo aby mohli udělat nějaký jiný manévr. Jestli jim Pán pomáhal, pak přece boj nemůže být hříšný. Často mi bylo divné, proč používali válečných vozů místo těžké jízdy. Ta přece snáze prolomí pěší linii, pronikne dozadu, provede nějakou skopičinu jejich jízdě a podobně.“

„Nerozumíte konstrukci starých vozů, seržante Hollistere, proto je posuzujete naprosto nesprávně,“ namítl chirurg. „Byly vyzbrojeny ostrými zbraněmi, které vyčnívaly z kol a lámaly řady pěšáků jako částečky hmoty. Nepochybuji, že by vneslo do nepřátelských řad pořádný zmatek, kdyby podobné nástroje přimontovala ke svému vozíku paní Flanaganová.“

„Jenomže kobyle by se tam nechtělo a královští by do ní pálili,“ bručela Betty zpod příkrývky. „Když jsme jeli přes Jersey, padla nám do rukou pořádná kořist a měla jsem couvnout k padlým. Ale moje kobyla se ani za nic na světě nechtěla hnout v tý palbě. Pro červenokabátníky se výborně hodí Roanoke a kapitán Jack. Ale mě a moji kobyly nechte na pokoji.“

Mocné zabubnování na kopcích obsazených Brity ohlašovalo, že nepřítel je ve střehu. Podobný signál jim odpověděl z americké strany. Virginská polnice volala do boje. V několika minutách se oba kopce hemžily ozbrojenými muži. Začínalo svítat a obě strany se připravovaly

k útoku či k obraně. Pokud šlo o počet mužů, měli Američané jasnou převahu; pokud šlo o kázeň a výzbroj, byla převaha na straně nepřátel. Přípravy netrvaly dlouho. Když slunce vycházelo, byla již domobrana na pochodu.

Koně se neobratně pohybovali na těžkém terénu. Dragouni měli jediný úkol: čekat na vítězství a pak dovršit úspěch. Lawton vyzval své lidi, aby nasedli na koně. Velení svěřil seržantu Hollisterovi. Sám pak jel podél pěšácké linie. Vojáci v roztodivných uniformách a nedokonalé výzbroji stáli v podivném útvaru, který jen zdaleka připomínal bitevní šik. Kavalerista obratnou rukou vedl Roanoka oklikami jejich řad a na rtech mu pohrával pohrdavý úsměv. Když byl dán povel k pochodu, připojil se k nim a uzavíral celý nesourodý útvar. Američané sestoupili do prohlubně a měli vystoupit na kopec na opačné straně. Blížili se k nepříteli.

Až k úpatí kopce probíhal pochod dost plynule. Královské jednotky rozvinuly v dokonalém útvaru obě křídla chráněná terémem. Domobrana vypálila a na chvíli způsobila v královském vojsku menší zmatek. Ale brzy se Britové opět seřadili pod velením svých důstojníků a vytrvale vypalovali salvu za salvou. Jejich palba měla ničivé následky. Britové nasadili bajonety. Domobrana nebyla natolik ukázněná, aby dokázala takovému útoku vzdorovat. Její řady zakolísaly, zastavily se, rozdrobily se na skupinky a zlomky skupinek, které občas vypálily roztroušeně a nejistě.

Lawton pozoroval jejich operace mlčky a neotevřel ústa ani tehdy, když prchající Američané zaplnili bitevní pole. Jako by ho zdrtila hanba, jež padla na americké zbraně. Najednou však bodl ostruhami Roanoka, rozjel se podél úbočí hory a mocným hlasem volal na zbábělé vojáky. Ukazoval na nepřítel a ujišťoval své krajany, že si spletli cestu. Jeho výkřiky byly tak plny ironie, že se několik prchajících vojáků v úžase zastavilo. K nim se postupně připojovali další. Příklad statečného kavaleristy je strhl. Žádali ho, aby je vedl proti nepříteli.

„Dejme se do toho, přátelé,“ volal kavalerista a obrátil koně směrem k britským jednotkám, jejichž jedno křídlo stálo v jeho bezprostřední blízkosti. „Palte, až jim spálíte obočí!“

Muži se obraceli a následovali jeho příklad. Zpočátku nepálili. Ani

nepřítel nestřílel. Dostali se k protivníkovi velmi blízko. Anglický seržant, skrytý za skalním útesem, se rozzlobil na drzého amerického důstojníka, který se odvážil povzbuzovat své lidi. Náhle vyskočil ze svého úkrytu, octl se několik kroků před kavaleristou a zvedl mušketu.

„Vystřel a jsi synem smrti!“ oslovil ho Lawton. Ostruhami bodl svého oře, a ten ostře vyrazil vpřed. Jeho rázné počínání otrásl sebejistotou Angličanů, kteří teď tiskli kohoutky svých pušek stále nejistěji. Najednou Roanoke vyskočil do vzduchu a klesl bez života k nohám svého vraha. Lawton se octl tváří v tvář nepříteli, který vytrhl bajonet a zoufale se snažil probodnout kavaleristovi srdce. Prudkým zásahem vyrazil kapitán protivníkovi zbraň z rukou. Bajonet vyletěl na deset metrů do vzduchu. A v příští chvíli jeho majitel padl.

„Vpřed!“ velel kavalerista. Na skále se objevila anglická jednotka. Lawton pátil jednu ránu za druhou. „Vpřed!“ opakoval a mával mocně mečem. Až se jeho mohutná postava svalila jako sosna podřatá sekýrou; klesal, ale stále třímal šavli a ještě jednou naposled zaduněl jeho hluboký hlas: „Vpřed!“

Američané se na chvíli vyděšeně zastavili; pak se obrátili a prchali, přenechávající pole královským jednotkám.

Anglický velitel nemínil postupovat dál. Předvídal, že brzy přijdou silné americké čety; proto se zastavil, aby sebral raněné; utvořil čtverec a ustupoval směrem k lodím. Za dvacet minut poté, co Lawton padl, opustili území Angličané i Američané.

Na bitevní pole vstoupili lékaři domobrany, kteří nijak ve svém oboru nevynikali. Doktor Sitgreaves hluboce pohrdal svými kolegy z domobrany, stejně jako kapitán opovrhoval domobranickým vojskem. Chirurg putoval po poli a vrhal nesouhlasné pohledy na operace, které tu a tam zahlédl. Když viděl, že mezi prchajícími není jeho přítel, spěchal na místo, kde Hollister se svou jednotkou držel stráž, a ptal se, zda se kavalerista vrátil. Odpověď vyzněla záporně. Naplněn tisícerými neblahými předtuchami chirurg běžel na dějiště závěrečného boje, aniž se ohlížel na nebezpečí nebo o něm uvažoval.

Už jednou zachránil svého přítele v podobné situaci. Když spatřil Betty Flanaganovou, jak sedí na zemi a drží na klíně hlavu muže, jehož postava i uniforma patřily nepochybně kavaleristovi, pocítil tajnou

radost, neboť se těšil, že bude moci opět uplatnit svoje umění. Ale jak přicházel k Betty blíž, zděsil se výrazu její tváře. Markytánka odhodila černý čepec a vlasy poznamenané šedivými skvrnami jí visely nepořádně kolem obličeje.

„Johne, drahý Johne!“ vykřikl doktor. Sklonil se a položil ruku na nehybné zápěstí. Když zjistil, že je pozdě a že všechno je marné, zaúpěl: „Johne, drahý Johne! Kdes byl zraněný? Mohu ti pomoci?“

„Mluvíte k bezduché hmotě,“ sdělila mu smutně Betty; kývala se vpřed a vzad a nevědomky si pohrávala s havraními kučery padlého kavaleristy. „Už nikdy nic neuslyší. A nic mu nepomůžou vaše vědomosti a vaše medicíny. Kam se poděje naše svoboda? Kdo nám vybojuje svobodu a kdo se dožije svítání?“

„Johne,“ opakoval malátně chirurg, který stále nevěřil svým neomylným smyslům, „drahý Johne, promluv! Řekni cokoliv, jenom promluv. Bože, je mrtev. Kéž by mě vzal s sebou!“

„Teď už nemá smysl žít a bojovat,“ naříkala Betty. „Je po něm i po jeho ušlechtilém zvířeti. Tam leží to ubohé stvoření a tady jeho pán. Krmila jsem jeho koně vlastníma rukama. Poslední jídlo, které kapitán jedl, pocházelo z mé kuchyně. Drahý kapitán Jack žil a královští nám ho zabili.“

„Johne, drahý Johne,“ naříkal chirurg a křečovitě vzlykal. „Tvoje hodinka udeřila. Přežil tě leckterý rozumnější člověk. Ale nikdo není lepší ani statečnější, než jsi byl ty, Johne, byls mi laskavým a velmi drahým nepřitelem. Není hodno filosofa podléhat žalu. Ale pro tebe, Johne, pláči z celého truchlivého srdce.“

Doktor skryl obličej do dlaní a na několik minut se poddal neovladatelnému výbuchu žalu. Pradlena sténala a naříkala, přitom si nevědomky pohrávala s rozmanitými součástkami uniformy svého mrtvého miláčka.

„A kdo teď dodá hochům odvahy? Kapitáne Jacku! Kapitáne Jacku! Vy jste byl duší pluku. Když vy jste nás vedl, neznali jsme nebezpečí. Nikdy jste se nehádal s ovdovělou ženskou, protože připálila maso nebo protože jste chtěl rychle snídani. Ochutnejte kapku, třeba vám to vrátí život. Ne, už nikdy nic neochutná. Tady je doktor. Miláčku, s tím jste rád žertoval. A teď brečí, jako by chtěl pro vás umřít. Umřel, ode-

šel nám. A s ním odešla i svoboda.“

Na cestě zaduněla koňská kopyta. Hned nato se objevil houf Virgíňanů a v jejich čele major Dunwoodie. Už slyšel o kapitánově skonu. Když spatřil jeho mrtvé tělo, zastavil švadronu, sestoupil z koně a přistoupil k onomu osudnému místu. Lawtonova tvář nejevila nejmenší známky znepokojení. I ve smrti mu však zůstala na obličejí škraboška zlobné zamračenosti. Tělo leželo klidně a napjatě jako ve spánku. Dunwoodie ho vzal za ruku a chvíli ho mlčky pozoroval. V tmavých očích mu žhnul oheň. Bledost vystřídalaly rudé skvrny na obou tvářích.

„Pomstím ho jeho vlastním mečem,“ zvolal major. Chtěl vyprostit zbraň Lawtonovi z rukou, ale kapitán svíral meč příliš pevně. „Budiž! Nechť je tedy meč spálen zároveň se svým pánem! Sitgreavesi, postarejte se o našeho přítele! Já pomstím jeho smrt!“

Major spěchal ke svému koni. Vyzval ostatní vojáky, aby spolu s ním nepřítel pronásledovali.

Lawtonova mrtvola ležela na volném prostranství a celá švadrona ji viděla.

Vojáci měli kapitána upřímně rádi; pohled na mrtvého velitele je naplnil spravedlivým hněvem. Ani důstojníci, ani vojáci nevynikali chladnokrevností, což je nezbytný předpoklad k zabezpečení všech vojenských operací. Planouce touhou po pomstě, vyrazili proti nepříteli.

Angličané vytvořili formaci ve tvaru dutého čtverce, v jehož středu nesli a vezli raněné. Terén byl skalnatý, nerovný a nepřehledný. Pod velením majora Dunwoodieho jezdci zaútočili.

Major byl přesvědčen, že prorazí nepřátelskými řadami a naráz je rozptýlí. Avšak protivník znal svou sílu, Angličané se nehnuli z místa a útok přivítali s napřaženými bajonety.

Virginští jezdci couvli a zadní voj pěšáků zahájil palbu. Angličané ustupovali. Podařilo se jim však vysvobodit se ze sevření.

Major byl raněn vážně, ne však smrtelně. Odvolal své muže, protože seznal, že další pokusy v kamenitém terénu nemají naději na úspěch.

Museli splnit smutnou povinnost. Dragouni se pomalu stahovali z kopců; nesli zraněného velitele a mrtvolu kapitána Lawtona. Pohřbili ho pod valem jedné pevnosti na Vysočině. Dunwoodieho pak svěřili

pěči jeho mladé ženy.

Uplynulo mnoho týdnů, než se major zotavil natolik, aby mohl odcestovat. Upoután na postel často v té době žehnal okamžiku, který mu dal právo na služby krásné ošetřovatelky. Frances dlela takřka nepřetržitě u jeho lože. Podávala mu léky, které předepisoval neúnavný Sitgreaves; každou hodinou rostla láska a úcta jejího manžela.

Brzy přišel rozkaz z Washingtonu, aby se vojska stáhla do svých zimovišť. A Dunwoodie dostal povolení, aby se v hodnosti podplukovníka uchýlil do své osady Fishkill, kde se úplně zotavil ze zranění. Připojil se k nim i kapitán Singleton. Celá rodina se už potom aktivně války nezúčastnila a užívala bezpečí a klidu na majorových statcích.

Než opustili Fishkill, dostali dopis psaný neznámou rukou, že Henry je v bezpečí a že se těší dobrému zdraví.

Rovněž plukovník Wellmere opustil kontinent a vrátil se na svůj rodný ostrov. Jeho pověst však v řadách královské armády doznala značné úhony.

Byla to šťastná zima pro Dunwoodieho a kolem půvabných rtů Frances opět pohrával úsměv.

XXXIV

Na začátek příštího roku připravovali Američané se spojenci akce, které měly rychle ukončit válku. Na jihu se americký generál Greene a britský generál Rawdon utkali v krvavé bitvě. Vyhráli ji sice Britové, ale těžili z ní Američané. Greene tak dokázal, že je lepší strateg než Rawdon.

Britské vojsko neustále ohrožovalo New York. Washington se právem obával o osud tohoto města. Proto zadržel posily spěchající na pomoc vrchnímu veliteli jižního úseku lordu Cornwallisovi.

Přicházel podzim a všechno nasvědčovalo tomu, že nastává rozhodný okamžik.

Francouzská vojska se blížila ke královským liniím. Přešla neutrální území a mířila na Královský most. Značné americké síly postupovaly v dohodě s Francouzi. Obléhaly britské stráže a ohrožovaly královská

vojska. Přípravy měly charakter obléhání i útoku. Sir Henry Clinton, jemuž se dostaly do rukou dopisy, určené Washingtonovi, zůstal na místě a nedbal Cornwallisovy žádosti o pomoc.

Jednoho bouřlivého zářijového dne vpoledvečer se shromáždila skupina důstojníků u dveří budovy položené přímo v srdci amerických pluků. Věk, uniforma i jejich chování naznačovaly, že jde o vybrané důstojníky. Jednomu z nich však prokazovali všichni zvláštní pocty.

Tento výjimečný muž měl na sobě prostou uniformu s obvyklými velitelskými distinkcemi. Seděl na ušlechtilém tmavohnědém koni. Skupina mladých důstojníků zřejmě čekala na jeho rozkazy. Každý důstojník oslovil velitele a smekl. A všichni mluvčí si počínali s vážností, jež daleko přesahovala obvyklou profesionální etiketu. Když rozmluva skončila, i velitel smekl a vážně se všem poklonil. Důstojníci jeho pozdrav opětovali. Pak se rozešli.

Tímto velitelem byl generál Washington. Když všichni odešli a on osaměl se svým pobočníkem a se sluhy, sestoupil z koně, ucouvl o několik kroků a s odbornickým zájmem si pozorně prohlížel svého koně. Potom se podíval krátce, ale výmluvně na pobočníka a odešel do budovy.

Vstoupil do místnosti, jež byla zřejmě připravena pro jeho přijetí. Posadil se a dlouho zamyšleně seděl, neboť měl ve zvyku radit se sám se sebou. Pobočník mlčky stál po jeho boku a očekával rozkazy. Nakonec generál pozvedl oči a klidně se zeptal:

„Přišel muž, se kterým jsem chtěl mluvit?“

„Čeká, Vaše Excelence, až ho přijmete.“

„Prijmu ho zde a sám, jestliže dovolíte.“

Pobočník se uklonil a vzdálil se. Za několik minut vstoupil do místnosti hubený muž a zastavil se v uctivé vzdálenosti před generálem. Washington se upřeně díval do ohně, zcela pohroužen do svých úvah. Po chvíli zašeptal sám pro sebe:

„Zítra musíme zvednout oponu a odhalit naše plány. Kéž jim bůh žehná!“

Otočil se a zpozoroval, že není sám. Mlčky ukázal na oheň, k němuž přichází přistoupil, ačkoliv měl na sobě spoustu šatů, spíše však jako pomůcky k převlékání než k pohodlí. Vlídným a zdvořilým pokynem

ukázal generál na prázdnou židli. Cizinec ji však skromným pokynem odmítl. Opět následovala přestávka.

Generál se zvedl a otevřel skříňku ležící na stole, u něhož seděl. Vynal z ní malý, ale těžký měšec.

„Harveyi Birchi,“ pravil a obrátil se k návštěvníkovi. „Nadešel čas, kdy se musíme rozejít. Naše spojení bohužel končí. Od nynějška budeme pro sebe navzájem cizinci.“

Kramář odhrnul límec mohutného pláště, v němž skrýval obličej, a chvíli se vážně díval na mluvčího. Pak sklopil hlavu na prsa a řekl pokorně:

„Podle vašeho přání, Excellence.“

„Je to nutné. Od chvíle, kdy jsem se ujal své funkce, poznal jsem mnoho mužů, kteří stejně jako vy nám obstarávali zprávy. Vám jsem důvěřoval víc než ostatním. Přesvědčil jsem se, že jste vždy zůstal věren pravdě a svým zásadám. Jsem velice rád, že to mohu zodpovědně prohlásit: nikdy jste mě nezklamal. Vy jediný znáte naše tajné agenty ve městě. Na vaší věrnosti závisí nejenom jejich majetek, ale i jejich životy.“

Zmlkl, jako by se rozmýšlel, jak by měl ocenit kramářovy zásluhy. Potom pokračoval: „Jste jedním z těch, kdož vždycky měli na paměti blaho naší věci. Platil jste za nepřátelského vyzvědače. Nikdy jste nevyzradil zprávu, kterou jste vyzradit nesměl. Jenom já, a nikdo jiný na celém světě, jenom já jsem vás znal jako muže, který nesmírně miluje svobodu Ameriky.“

Harvey postupně zvedal hlavu. Na tvářích mu vyskočila lehká červeň a šířila se mu po celém obličejí. Stál tu hrdě, zřejmě dojat. Ale v očích měl stále skromnost.

„Teď je mou povinností vám za tyto služby zaplatit. Doposud jste odmítal jakoukoliv odměnu. Dluh velmi vzrostl. Nepodceňuji nebezpečí, jež jste neustále podstupoval. Zde je sto španělských dublonů. Mějte na paměti, že naše země je chudá. Jenom proto je vaše odměna tak nepatrná.“

Kramář se podíval na mluvčího, který mu podával peníze. Odvrátil se, jako by měšec pátil.

„Uznávám, že to není mnoho za vaše obrovské služby a za riziko va-

ší práce. Ale víc vám bohužel nemohu nabídnout. Až skončí válka, snad budu moci ještě něco přidat k nynější odměně.“

„Snad si Vaše Excellence nemyslí, že jsem jenom pro peníze dával vsanc svůj život a zničil si charakter?“

„Jestliže ne pro peníze, proč tedy?“

„Co vás, Excellence, vyhnalo do pole? Proč vy denně a každou hodinu vystavujete svůj vzácný život nebezpečí smrti v bitvě a všude jinde? Nad čím bych měl truchlit já, když mužové jako vy riskují všechno pro vlast? Ne, ne, nedotknu se ani jediného dolaru z vašeho zlata; chudá Amerika je potřejuje.“

Váček vypadl generálovi z rukou. Padl kramáři k nohám a zůstal tam ležet bez povšimnutí po celou dobu rozmluvy. Generál hleděl upřeně na svého návštěvníka a pokračoval:

„Musím dbát řady motivů, které vy neznáte. Naše situace je rozdílná. O mně všichni vědí, že jsem velitelem armády; vy půjdete do hrobu a bude vás provázet pověst nepřítelů vlastní rodné země. Pamatujte si, že závoj, který ukrývá vaši skutečnou podobu, nebude odhalen po léta - snad vůbec nikdy.“

Birch opět sklonil hlavu. Ale v tom pohybu nebyl ústup.

„Máte už za sebou mládí. Brzy zestárnete. Z čeho budete živ?“

„Z tohoto majetku!“ Kramář napřáhl ruce, zhnědlé dřinou.

„Ale ruce vás mohou zklamat! Vezměte si ty peníze, zabezpečí vám klidný život. Pamatujte, co všechno jste riskoval a co vás tíží. Už jsem vám řekl, že postavení i životy lidí, kteří hrají významnou roli ve společnosti, závisí na vaší diskrétnosti. Jak je přesvědčím, že jste k nám loajální?“

„Vzkažte jim, že si zlato nikdy nevezmu!“ Birch udělal krok vpřed a nevědomky šlápl na měšec s penězi.

Generálův obličej roztál v blahovolný úsměv. Uchopil kramáře pevně za ruku.

„Teď vás skutečně znám. Ačkoliv důvody, které vás přiměly k tomu, abyste riskoval svůj cenný život, stále existují a znemožňují mi otevřeně odhalit skutečný charakter vaší práce, soukromě mohu být vždycky vašim přítelem. Určitě se na mne obraťte, až se octnete v nouzi nebo v utrpení. A pokud budu žít v dostatku, rád se rozdělím s mužem, který

smýšlí tak ušlechtilě a jedná tak dobře. Jestliže vás sklátí nemoc nebo bída a jestliže se mír usměje na naše úsilí, vyhledejte muže, jehož jste tak často potkával pod jménem Harper. Ten vám kdykoliv otevřeně dosvědčí, jakou úlohu jste hrál v nynější válce.“

„V tomto životě toho potřebuji málo,“ namítl Harvey. „Pokud mi bůh dá zdraví, čest a pílí, nikdy nebudu trpět bídou. Vědět, že Vaše Excellence je mým přítelem, je požehnám, kterého si cením víc než celého anglického pokladu.“

Generál několik minut usilovně přemýšlel. Potom si přisunul skříňku. Napsal několik řádek na kousek papíru a podal jej kramáři.

„Musí být strašné pro člověka, jako jste vy, odejít do hrobu s označením nepřítele svobody. Ale jistě víte, že by několik lidí na to těžce doplatilo, kdyby se objevilo vaše skutečné poslání. Nyní zatím není možné poskytnout vám satisfakci. Bez obav vám svěřuji tento doklad. Kdybychom se nikdy nesetkali, snad jednou poslouží vašim dětem.“

„Dětem! Nikdy děti nebudu mít. Nemohu přece dát rodině svoje pošpiněné jméno!“

Generál se chápatě díval na kramáře, jehož se zmocnilo vzrušené pohnutí. Nepatrným posunkem opět zamířil ke zlatu. Výraz v kramářově tváři ho však zadržel. Harvey gesto zahlédl, potřásl hlavou a mírně pokračoval:

„Vaše Excellence mi skutečně svěřuje poklad; u mne je bezpečný. Někteří lidé by mohli tvrdit, že pro mne život nic neznamenal ve srovnání s vaším tajemstvím. Papír, který jsem vydával za ztracený, jsem spolkl, když mě Virgíňané zajali. Tehdy jsem vás oklamal, Vaše Excellence, tehdy jedinkrát a naposled. Ano, tohle je pro mne poklad. Snad se po smrti prozradí, kdo byl mým skutečným přítelem,“ dodal kramář s melancholickým úsměvem. „Jestliže ne, pak po mně nebude nikdo tesknit.“

„Pamatujte, že ve mně budete mít vždycky tajného přítele; ale veřejně vás neznám.“

„Vím to, vím, věděl jsem to už tehdy, když jsem vstupoval do vašich služeb. Vidím Vaši Excelenci pravděpodobně naposled. Kéž vám bůh žehná!“

Odcházel ke dveřím. Generál šel za ním a v očích měl hluboký zá-

jem. Ještě jednou se kramář obrátil, jako by pozoroval klidný generálův obličej s lítostí a s úctou. Potom se hluboce uklonil a odešel.

Americká a francouzská vojska, vedená slavným velitelem proti nepříteli, kterému velel lord Cornwallis, ukončila kampaň skvělým triumfem. Velká Británie už byla syta válčení a toužila po míru.

Byla vyhlášena nezávislost Spojených států.

Jak plynula léta, chlubívali se různí účastníci války a jejich potomci, jak velkou měrou se zasloužili o svobodu své země. Ale jméno Harveye Birche zaniklo mezi agenty, o nichž se všeobecně soudilo, že tajně pracovali proti zájmům svých krajanů.

Jeho obraz se však často vynořoval v mysli velitele, který jediný znal jeho skutečný charakter. Několikrát nařídil, aby se jeho lidé vyptávali po kramářově osudu. Jenom jednou dostal odpověď. Dověděl se, že kramář jiného jména, ale podobného vzhledu bydlí v nových osadách, které všude vyrůstají, a že zápolí se stářím a s chudobou.

Generál zemřel a po kramáři se už nikdo neptal.

Uplynula dlouhá doba, než se kramářovo jméno opět objevilo.

XXXV

Třicet let po rozmluvě, o které jsme vyprávěli v minulé kapitole, americká armáda znovu stála proti anglickým plukům. Ale dějiště bojů se přesunulo z břehů řeky Hudsonu na břehy Niagary.

Washingtonovy tělesné pozůstatky už dávno tlely v hrobě. Čas setřel politické nepřátelství a osobní závist. Washingtonovo jméno získalo nový lesk a jeho význam i mravní velikost jenom vzrostly, a to nejen v Americe, ale i v cizině. Washington se stal všeobecně uznávaným hrdinou období rozumu a pravdy. Mnohé z těch, kdož tvořili výkvět armády v roce 1814, povzbuzovala vzpomínka na jeho velké jméno. Bili se statečně, aby tak uctili jeho památku.

A nikdo netoužil víc následovat Washingtonova příkladu než mladý důstojník, který stál v předvečer 25. července toho krvavého roku nahoře na skále a pozoroval vodopády. Vynikal ztepilou postavou, slučující v sobě sílu a činorodou pružnost, a jeho pronikavé oči byly černé a hluboké. Když pozoroval záplavu vod, které se mu valily u

nohou, tkvěl mu v očích odvážný pohled, tak příznačný pro zapálené nadšence. Hrdé vzezření mírnily vrásky kolem úst, v nichž probleskoval smysl pro humor.

V zapadajícím slunci mu svítily ve vlasech zlaté prsténce, jak si vánek, zvržený vodopádem, pohrával s kučerami. Vedle mladého muže seděl další důstojník. Oba hleděli u vytržení na přírodní zázrak. Dlouho mlčeli. Až druhý důstojník ukázal na propast pod nimi a zvolal:

„Podívej, Whartone! Ve vírech vodopádu pluje člunek. A v něm je nějaký muž!“

„Má ranec na zádech. Počkáme na něho u schůdků, Masone. Dovíme se, kdo to je.“

Za chvíli se dostali na místo. V loďce seděl stařec, který sem nepřišel z vojenského tábora. Stříbrné vlasy naznačovaly, že je mu kolem sedmdesáti let. Byl hubený a sehnutý. Chodil však schýlený spíše ze zvyku, neboť šlachy mu napínala padesátiletá dřina. Oblečen byl velmi prostě, čistě, třebaže jeho šaty byly na mnoha místech záplatovány. Na zádech nesl ranec, který by snadno svedl pozorovatele k omylu, kdyby chtěl uhádnout jeho povolání.

Pozdravili se. Stařec se začal vyptávat třesoucím se hlasem na novinky z válečného pole.

„Nedávno jsme narazili na rudokabátníky na Chippewských pláních,“ odpověděl mu důstojník, kterého jeho druh oslovil jako Masona. „Od té doby si hrajeme s loďmi na schovávanou. Ale teď se vracíme tam, odkud jsme vyšli.“

„Snad máte mezi vojáky syna,“ připojil se druhý důstojník. „Řekněte nám jeho jméno a pluk, u kterého slouží, a my vás k němu zavedeme“

Stařec zavrtěl hlavou a pohládl si stříbrné vlasy. V jeho hlase zazněla pokorná rezignace.

„Ne, jsem na světě úplně sám“

„Měl bys dodat, kapitáne Dunwoodie, že bys to mohl udělat, kdyby se ti podařilo skutečně někoho najít. Skoro polovina naší armády odchodovala a teď už jsou pravděpodobně až u pevnosti George,“ upozorňoval druhý důstojník.

Stařec se zastavil a pozorně si oba prohlížel.

„Slyšel jsem dobře?“ otázal se a zastínil si rukou oči před ostrými

paprsky zapadajícího slunce. „Jak se, prosím, jmenujete?“

„Jmenuji se Wharton Dunwoodie,“ odpověděl mladík a usmál se. Cizinec smekl a bílé vlasy se mu ve vánku zavlnily.

„Je to jako s naší rodnou zemí,“ zvolal stařec, „pořád se nám zlepšuje. Žehnej vám oběma bůh!“

„Proč se tak udiveně díváš, poručíku Masone?“ zeptal se kapitán Dunwoodie. „Divíš se víc, než když jsi viděl vodopády.“

„Vodopády! Na ty ať se dívá při měsíčku teta Sarah a ten veselý starý mládenec plukovník Singleton. Ale mě hned tak něco nepřekvapí. Pokud se nenaskytne taková příležitost, jako je právě teď.“

„Jenom ne žádné žerty na účet mé drahé tetičky, Tome,“ varoval žertovně přítele kapitán Dunwoodie. „Je vtělená laskavost. Slyšel jsem, že neprožila zrovna šťastné mládí.“

„Podle jedné pověsti se plukovník Singleton pravidelně uchází o její ruku na den svatého Valentina,“ smál se Mason. „A někteří dokonce tvrdí, že ho vždy provází tvoje prateta.“

„Teta Jeanette!“ vykřikl se smíchem Dunwoodie. „Ta od smrti doktora Sitgreavese určitě nepomýšlí na sňatek. Proslýchalo se, že se jí dříve dvořil, ale u dvoření to také končilo. Mám za to, že podnět k pověstem zavdalo dlouholeté intimní přátelství mezi plukovníkem Singletonem a mým otcem. Víš dobře, že byli spolu u jízdy, kde sloužil i tvůj otec.“

„To všechno samozřejmě vím. Ale nenamluvíš mi, že ten zvláštní pedantský starý mládenec navštěvuje tak často osadu generála Dunwoodieho jenom proto, aby si pohovořil s tvým otcem. Když jsem byl u vás naposled, vaše hospodyně mi řekla, že plukovník není špatná partie. Také mě informovala, kolik mu vynesl prodej plantáží v Georgii.“

„To je dost pravděpodobné,“ připustil kapitán. „Katy Haynesová není špatná počtářka.“

Zastavili se a zaváhali. Nevěděli, mají-li svého nového známého opustit.

Stařec naslouchal jejich rozmluvě s velikým zájmem. Jeho vážná pozornost se postupně změnila ve vlídný úsměv. Zavrtěl hlavou a přejel si rukou po čele. Jako by vzpomínal na staré časy. Mason si toho nevšiml a pokračoval:

„Pro mne je přímo ztělesněním sobectví.“

„Její sobeckost nikomu neubližuje,“ namítl Dunwoodie. „Nejhorší její vlastností je odpor k černochům. Tvrdí, že v životě měla ráda jenom jednoho černocha.“

„Kdo to byl?“

„Jmenoval se Caesar. Sloužil u nebožtíka dědečka Whartona. Ty si už na něho nepamatuješ. Zemřel tentýž rok jako jeho pán, když jsme byli malí. Katy každoročně za něho zpívá rekviem. Podle všeho si ten černoch vzpomínku zaslouží. Slyšel jsem, že pomáhal anglickému strýci, jak se u nás říká generálu Whartonovi, z nějakých nesnází, které se ve válce vyskytly. Matka o něm mluví vždy velmi hezky.

Caesar i Katy přišli do Virginie s matkou, když se provdala. Moje matka byla -“

„Anděl!“ vybuchl nenadále stařec tak prudce, až málem polekal oba mladé důstojníky.

„Znal jste ji?“ zeptal se syn a na tvářích se mu objevil nádech radosti.

Dřív než mohl cizinec odpovědět, zaduněl těžký výbuch. Za ním hned následovaly salvy. V několika minutách naplnil vzduch hluk bitevní vřavy.

Oba důstojníci překotně běželi do tábora. Stařec je doprovázel. Vzrušení a strach daly nový směr jejich dalšímu rozhovoru. Kapitán Dunwoodie se několikrát přátelsky podíval na starce, který se přes svůj věk pohyboval s úžasnou energií. Mladíka blažila chvála, kterou slyšel z jeho úst na svou matku.

Zakrátko se oba důstojníci připojili k pluku, k němuž patřili. Kapitán stiskl cizinci ruku a prosil ho, aby za ním určitě přišel příští den ráno a pověděl mu víc o matce. Pak se rozešli.

V americkém táboře všechno nasvědčovalo tomu, že se blíží boj. Několik mil odtud řev vodopádu přehlušoval hukot děl a mušket. Jednotky byly v pohybu. Měly podporovat divizi, která již bojovala.

Byla už noc, když zálohy došly k úpatí Lundy Lane, k cestě, která se odchylovala od řeky a přecházela kuželovitou vyvýšeninu nedaleko niagarské silnice. Na vrcholu kopce stálo britské dělo.

Na rovině se bránily zbytky brigády generála Scotta, která dlouho

statečně vedla nerovný boj. Byla vybudována nová linie a jeden oddíl Američanů měl zaútočit na kopce u cesty. Oddíl napadl Angličany z boku a zmocnil se děla. Jejich kamarádi se k nim připojili a smetli nepřítel z kopce. Anglický generál vyslal do boje značné posily.

Opakované krvavé útoky umlčely děla.

Mladý kapitán, o němž jsme se zmínili, vedl své muže kupředu a rozprášil nepřátelský oddíl. Když se vrátil, nenašel již poručíka na místě, kde měl být. Hned nato dostaly roztroušené jednotky rozkaz, aby se vrátily do tábora. Po Britech již nebylo nikde ani památky. Vojáci zdravotní služby odnášeli raněné, pokud jim pohyb neuškodil.

Wharton Dunwoodie rozžal zápalnou hubku a v doprovodu dvou mužů se vydal hledat kamaráda. Našel Masona na úbočí kopce. Seděl tam poměrně klidně. Nebyl však schopen chůze, protože si zlomil nohu. Dunwoodie běžel k příteli a volal:

„Tome! Věděl jsem, že tě najdu v bezprostřední blízkosti nepřítel.“

„Pomalou, pomalu. Musíš se mnou šetrně,“ žadonil poručík. „Ne, ještě jeden statečný chlapík je nepříteli blíže než já. Nevím, kdo to je. Vyřítíl se z kouře blízko mé roty, snad chtěl někoho zajmout. Ale chudák se nevrátil. Leží tam na pahorku. Několikrát jsem na něho volal, ale marně“

Dunwoodie zamířil na ono místo a ke svému úžasu spatřil starce, s nímž před chvílí rozmlouval.

„To je přece ten cizinec, co znal moji matku. Kvůli ní bude pohřben se všemi poctami! Zvedněte ho a odnese. Jeho kosti musí spát v rodné půdě.“

Vojáci přistoupili k mrtvole. Ležela na zádech. V záři hubky zahlédli obličej. Stařec měl oči zavřené, jako by dřímal. Rty, lety propadlé, byly poněkud vysunuty ze své přirozené polohy. Vypadalo to spíše jako úsměv než jako křeč smrti. Vedle spočívala mušketa. Ruce měl přitisknuty na prsou, v pravici třímal předmět, zářící jako stříbro.

Dunwoodie se sehnul a šetrně mu odsunul ruce. Uviděl místo, kde střela vnikla do srdce. Předmět, kterému stařec věnoval poslední myšlenky, byla cínová krabička, jíž proletělo osudné olovo. Dunwoodie ji otevřel a našel tam složený papírek, na němž ke svému úžasu četl:

„Důležité politické události, které se dotýkají životů a majetku mnoha lidí, mě doposud nutily uchovat v tajnosti to, co odhaluje tento list. Harvey Birch byl po léta věrným a obětavým služebníkem své vlasti. Člověk se mu nemůže odměnit za jeho služby. Kéž tak učiní bůh!

George Washington “

Vyzvědač neutrální země zemřel tak, jak žil, oddán své zemi, mučedník za její svobodu.

DOSLOV

J. F. Cooper a americká revoluce 18. století

Do roku 1821 měla literatura mladé americké republiky dva velké, po světě známé autory; Benjamina Franklina (1706-1790), státníka, spisovatele a přírodovědce, a Washingtona Irvinga (1783-1859), diplomata a esejistu. Franklin patřil ještě zcela 18. století, Washington Irving si vytvořil svůj sloh na anglických autorech 18. století, zejména na Oliveru Goldsmithovi, a ve svých povídkách o Rip van Winklovi sledoval vědomě vzor romantického romanopisce Waltera Scotta.

Roku 1821 vydal James Fenimore Cooper, zámožný statkář, žijící na svém statku v horní, severní části státu Nový York, svůj román Vyzvědač (The Spy) o tajném agentovi-vlastenci a takřka přes noc se stal „americkým Walterem Scottem“. Po neúspěchu své prvotiny, na anglických předlohách závislém společenském románu Opatrnost (Precaution, 1820), se do té doby neznámý autor pokusil o něco nového: o přenesení děje do amerického prostoru a času. Spojením realistického zobrazení přírodního prostředí, hrabství Westchester, ležícího na sever od Manhattanu a Nového Yorku, s romantickým zobrazením představitelů děje vytvořil román na pokračování, který se prostě nedal umístit jinam než na americkou půdu.

Nastoupil tím cestu, která o dva roky později vedla k ještě úspěšnějšímu románu, tentokrát už nikoliv o agentu nebo vyzvědačidžentlmenovi, nýbrž o zálesákovi Natty Bumppovi (The Pioneers, Pionýři, 1823). To byl první z pěti románů, popisujících ne už okolí Nového Yorku, nýbrž americkou *Frontier*, měnící se a na západ neustále ustupující hranici mezi indiánskými „divochy“ (barbary) a bílými „civilizovanými“ lovci a farmáři. Pět románů z let 1823-1841, z nichž nejznámější se stal Poslední Mohykán (The Last of the Mohicans, 1826), seznámilo brzy i v překladech evropské čtenáře s americkým kontinentem a pro mnohé z nich bylo asi jediným pramenem znalostí o něm.

Jestliže ústředním konfliktem těchto „povědek o Kožené punčoše“

byl konflikt mezi Indiány a bělochy (přičemž Cooperovou zásluhou zůstane, že jeho Indiáni jsou dobří i zlí, zrovna jako jejich bílí přátelé či nepřátelé), ústředním konfliktem Vyzvědače měla být americká válka za nezávislost, či americká revoluce 18. století, jak se říká sociálně politickému konfliktu, který se odehrál na půdě dosavadních britských kolonií v letech 1776-1783, ale také v letech předcházejících a následujících. Cooper mluví o „občanské válce“, která proti sobě postavila mladý „americký národ“ a britskou metropoli, ale která zároveň ukázala na vnitřní rozpory uvnitř „amerického národa“. I největší republikán v románě, doktor Sitgreaves, se nemůže vyhnout formulacím, které naznačují, že autor se na boj za nezávislost díval jako na nezbytný konflikt, kterému nebylo lze bohužel zabránit, který odpovídal logice historického vývoje. Hrdinové i ničemové jsou rozděleni do obou táborů, američtí maroděři, *skimmers*, jsou dokonce vykresleni ve velmi temných barvách, aniž se jejich britským protějškům, *cow-boys*, dostalo aspoň stejného odsouzení. Román je nakonec přesvědčivý především tam, kde pojednává o rozkolu, který revoluce vyvolala uvnitř rodiny Whartonů, a vyzvědač-džentlmen Harvey Birch, sloužící generálu Washingtonovi a šéfovi výzvědné služby, bankéři Johnu Jayovi, má víc práce s ochranou členů rodiny než s bojem amerického lidu proti Britům.

Tomuto převládajícímu zájmu autora odpovídá časová a místní lokalizace děje - a jeho zájem odpovídá zase jeho vlastnímu společenskému postavení, jeho dosavadnímu vývoji a jeho vztahu k soudobé politice.

Děj je umístěn do konce roku 1780, snad do počátku roku 1781, a do „neutrálního území“ na sever od Nového Yorku, okupovaného britskými vojsky generála Clintona a blokovaného oddíly americké armády. Ta měla už své klopotné začátky a hrdinské období za sebou. Měla už za sebou první boje o Nový York, ke kterým došlo v roce 1776, ústup na jih za řeku Delaware, ztrátu Filadelfie, která byla hlavním městem Unie, i první vítězství u Trentonu (1777), po němž téhož roku následovala drtivá porážka britské intervenční armády, vedené k Novému Yorku od severu, z Kanady, generálem Burgoynem. Tato armáda musela kapitulovat před kolonisty u Yorktownu, a od té doby museli Britové ustupovat stále víc a víc. Američané, kteří překonali další krizi

v zimním ležení ve Walley Forge (1777-1778), donutili Brity k vyklizení Filadelfie, a třebaže se jim nepodařilo obsadit Nový York, zabránili roku 1781 dalšímu pokusu Britů o klešťové obchvácení Nové Anglie a středních kolonií, tentokrát z jihu, a další intervenční armádu donutili ke kapitulaci u Yorktownu (1781). Po Yorktownu byl boj Američanů už otázkou velké politiky, jejich vláda byla uznána řadou evropských států, Francie a Španělsko se staly dokonce spojenci revolucionářů. Ale ani toto vítězství, ani následující léta sociální a politické krize Coopera nezajímaly. Epilog románu umístil do druhé války mezi Spojenými státy a V. Británií (1812-1815), v jejímž průběhu nechává svého vyvědače-džentlmena padnout na bojišti.

Nemůžeme očekávat, že by Cooper byl mohl pochopit boj za nezávislost jako boj amerického lidu, vedeného skupinami formující se buržoazie, která v různých částech kolonií měla své vlastní důvody k tomu, aby usilovala o nezávislost. Na jihu byli majitelé plantáží, obdělávaných černými otroky, přesvědčeni, že je kupci z Liverpoolu a vláda v Londýně okrádají, že jim platí za tabák málo a účtují za vyvážené zboží příliš mnoho. Obyvatelé Nové Anglie, zejména kupci a loďaři z Bostonu a okolních měst, se stavěli proti pokusům vlády ve Westminsteru omezovat právo na volný obchod, zejména se Západní Indií. A obyvatelé středních kolonií, Pensylvánie, Delaware, Marylandu, Nového Yorku, Nového Jersey, se chtěli zbavit přežitků feudálních nadpráví, která je nutila platit nájemné velkým magnátům, jejichž předkové kdysi dostali tyto provincie od anglických králů darem.

Cooperův otec byl sám velkým majitelem pozemků v severní části tehdejší provincie Nový York. Pochodil sice lépe než řada jeho sousedů, kteří zůstali věrni králi a jimž byl revolučními výbory pozemkový majetek zabaven. Tak ostatně byli postiženi příbuzní Cooperovy manželky, Zuzany Augusty DeLanceyové. Cooperův otec i Cooper sám byli stoupci Washingtona a Alexandra Hamiltona, Johna Jaye a jeho bankéřských druhů, Morrise, Girarda, Parishe a jak se všichni jmenovali. Federalisté byli mluvčími investovaného kapitálu, velkého obchodu a finančního kapitálu a byli pro silnou ústřední vládu. Jejich soupeři, stoupci Thomase Jeffersona, byli naopak pro samosprávu jednotlivých států a stáli za zabezpečením zájmů „středních vrstev“. Zhruba

řečeno, v souboji federalistů a „demokratů“ stál Cooper po celý svůj život oběma nohama v táboře předchůdců dnešní republikánské strany, a to ještě jejího konzervativního křídla.

Proto mu nebylo nic tak vzdáleného jako obraz revolučního boje, který vede „lůza ve zbraní“. Ve Vyzvědači se mu tento boj proměnil v záležitost, kterou mají vést džentlmeni na obou stranách, kteří by se měli vystříhat výstřelků, hodných marodérů druhu *skinnerů* nebo *cow-boyů*. Ale skutečná válka, skutečná revoluční válka (a takovou boj za americkou nezávislost byl, protože jeho důsledky revolučně změnily americkou společnost), není a nikdy nebyla záležitostí džentlmenů a nebyla vedena v rukavičkách. Tady jsou hranice, které James Fenimore Cooper zákonitě překročit nechtěl a nemohl. V jeho prvním úspěšném románu nemůžete hledat pravdivý obraz americké revoluce, ten musíte hledat jinde. Ale zůstalo v něm dodneška dost životného, aby jeho napínavý děj stál i dnes, po půldruhém století, za přečtení.

Josef Polišenský